Збірник Матеріялів

З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

50-ЛІТТЯ

УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

1918 — 1968

COLLECTION of MATERIAL

Relating to the 50th Anniversary of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada

1918–1968

WINNIPEG 1968 CANADA

Published by the Consistory of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ

з нагоди ювілейних святкувань
у 50-ліття
Української Греко-Православної Церкви
в Канаді

1918–1968

ВІННІПЕҐ 1968 КАНАДА

Видання Консисторії Української Греко-Православної Церкви
в Канаді

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Manitoba, Canada

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Цей Збірник матеріялів про Українську Греко-Православну Церкву в Канаді видано як пам'ятку з нагоди ювілейного року та його святкувань у Саскатуні в днях 5, 6 і 7 липня 1968 року. Правда, що поява його дещо спізнена з різних причин, однак, як каже народня мудрість, що ліпше пізно, як ніколи.

Що є в цім збірнику?

В першій частині читач знайде накреслені важливіші події нашої Церкви, що мали місце впродовж 50-ти років, від часу її зорганізування. Подані вони в хронологічному порядку і в дуже стислій формі для насвітлення історичних моментів в житті нашої Церкви. Є тут також кілька біографічних силюеток видатних церковних діячів, яких вже сьогодні немає в живих, але які в розбудову церковного життя вложили поважну частину своїх трудів. Знаходиться тут опис ювілейних святкувань у Саскатуні та головніші на них промови.

Друга частина матеріялу — це короткі відомості про ці громади нашої Церкви, що прислали інформації про себе: а прислала їх велика більшість. Тільки деякі з менших громад не прислали даних про свої початки й теперішній стан.

Більшість громад прислали відомості про себе на коротких анкетних формулярах. Однак деякі подали інформації у довших статтях. Ці статті — це дуже цінний матеріял до історії нашої Церкви в Канаді, але їх треба було скоротити до мінімального розміру, бо Редакційній Колеґії цієї книги йшлося лише про дані енциклопедичного типу. Кого громада уповноважила написати про неї довшу статтю, а замість неї є тільки коротка інформація про громаду, то автор статті, звичайно, не є відповідальним за це. Справа в тому, що якщо б повністю опублікувати всі надіслані матеріяли, то публікація становила б кілька великих томів — тоді як Редакційній Колеґії було доручено видати однотомову книгу з обмеженою кількістю сторінок.

Без знання історії поодиноких громад годі пізнати духа розвитку Церкви. Тому-то велику прислугу майбутнім історикам нашої Церкви в Канаді чинить та громада, що знаходить можливість опублікувати свою історію окремою книжечкою. Бож історія кожної громади — це в мініятюрі історія нашої Церкви в Канаді.

Редакційна Колеґія.

**БЛАЖЕННІШИЙ МИТРОПОЛИТ І Л А Р І О Н,
ПЕРВОІЄРАРХ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ В КАНАДІ**

ВАЖЛИВІШІ ДАТИ В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ В ХРОНОЛОГІЧНОМУ ПОРЯДКУ

I.

Народній Комітет і Українське Греко-Православне Братство

Перші конкретні кроки до зорганізування Української Греко-Православної Церкви в Канаді були пороблені на „Довірочних Зборах у Церковній Справі", що відбулися 18 і 19 липня 1918 року в Саскатуні. Вони були скликані Народнім Комітетом, який складався з таких осіб:

В Манітобі: Василь Кудрик, редактор; О. Г. Гикавий, редактор; Я. В. Арсенич, адвокат; Т. Д. Ферлей, посол; Д. Якиміщак, правник; Іван Петрушевич, секретар-касир компанії; В. Мігайчук, ріф муніципалу; Павло Гикавий, фармер; Д. Романчич, фармер.

З Саскачевану: Ф. Гаврилюк, Б. А. — учитель; Йосип Богоніс, учитель; Стефан Савчук, секретар-касир муніципалу; А. Воробець, крамар; Мих. Стечишин, правник; А. Боднарчук, фармер; Василь Михайлюк, фармер; П. Швидкий, фармер; Б. М. Сав'як, секретар-касир муніціпалу; Д. Я. Стратійчук, банкир; Т. Стадник, фармер; А. Марковський, фармер; П. Мамчур, фармер; Михайло Чорнейко, учитель; Іван Кульчицький, купець.

З Алберти: Тимко Ґошко, фармер; І. І. Рурик, учитель, А. Т. Кібзей, медик; С. Б. Микитюк, учитель; Петро Зварич, фармер; М. Суткович, фармер.

На збори прибуло 150 визначних осіб з Саскачевану, Манітоби й Алберти. На зборах було одноголосно ухвалено зорганізувати Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, а для здійснення цієї постанови там таки було створено Українське Греко-Православне Братство. Одночасно було рішено оснувати духовну семинарію, і на цю ціль відразу склали 2,000 долярів. На тодішні часи, і на невелике число делеґатів, — це була відносно значна сума грошей.

На Українську Греко-Православну Церкву почався наступ з двох протилежних сторін: греко-католицькі провідники (єпископ Будка і його священики) використовуючи несвідомі народні маси, все, що православне, утотожнювали з „м о с к о в с т в о м", бо дехто не знав, що, крім росіян, є ще й інші православні народи, а між ними й понад 90 відсотків православних українців в Україні; щождо до місіонарів Російської Місії, то ті зі свого боку голосили, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді є „неканонічна"; а щоб вона була канонічна, то для цього вона мусить піддатися в юрисдикцію Російської Церкви.

II.

Перший Собор УГПЦК, 28 грудня 1918

Українське Греко-Православне Братство, покликане до життя Довірочними Зборами почало робити заходи, щоб якнайскорше перевести організацію УГПЦК, тобто — знайти для неї єпископа та священиків. У цій справі Братство звернулось до єп. Александра, який очолював тоді Російську Православну Місію в Америці, і просило його взяти УГПЦК під свій тимчасовий покров, до часу, коли ця Церква зможе мати свого власного, від Російської Місії незалежного, українського єпископа. Єп. Александер дав свою згоду й обіцяв приїхати на Собор Церкви, який був скликаний на 28 грудня 1918 р. в Саскатуні. Кілька днів перед Собором єп. Александер повідомив Братство телеґрафічно, що він, „через важливі причини" не зможе прибути. Собор відбувся як був заповіджений і на нього прибуло около 300 учасників, між ними чотири священики Російської Місії, українці, які зложили прилюдну заяву, що приєднуються до нашої Церкви. Свої заяви вони не додержали й пізніше всією силою поборювали рух за українською Церквою.

Восени 1919 р. Братство відкрило в Саскатуні духовну семинарію, на ректора якої запросило д-ра Лазаря Ґермана, доцента Черновецького університету. Це був румун з Буковини, який добре знав українську мову. З Румунії він виїхав тому, що румунський уряд переслідував його за його оборону національних прав українців на Буковині.

III.

Другий Собор УГПЦК, 27 листопада 1919

Коли переговори з єп. Александром не довели до нічого, Братство, на рекомендації д-ра Л. Ґермана, звернулося до Американського екзарха Антіохійського (Сирійського) Патріярхату, митрополита Ґерманоса, титулярного єпископа Селевкійського й Баалбекського, що він на початках, поки Українська Греко-Православна Церква матиме своїх єпископів, дав цій Церкві свою духовну канонічну опіку — під умовою, що ця Церква не підлягатиме його юрисдикції, а буде незалежною. Отримавши від нього прихильну відповідь, Братство запросило його на Другий Собор нашої Церкви, що відбувся в Вінніпезі 27 листопада 1919 року. На цьому Соборі митр. Ґерманос погодився дати нашій Церкві таку духовну канонічну опіку, про яку наша Церква просила його. 29 листопада 1919 року екзарх Ґерманос видав першого Архипастирського листа до вірних Української Греко-Православної Церкви. На Соборі створено Консисторію й прийнято деяких священиків з США, які бажали приєднатися з своїми парафіями до УГПЦК.

В березні 1920 р. митр. Ґерманос рукоположив трьох нових священиків: С. В. Савчука, Дмитра Стратійчука і Петра Самця. Як на тодішні обставини шлях перших священиків і їхніх родин був тернистий у всякому відношенні.

IV.

Третій Собор УГПЦК, 11, 18, 25 листопада 1920

На третьому Соборі, що відбувся 11 листопада 1920 р. в Вінніпезі і продовжувався 18 листопада 1920 р. в Саскатуні, а 25 листопада 1920 р. в Едмонтоні, перш за все обговорювано справу потреби більшого числа священиків. Крім цього, постановлено видавати церков-

ний орган „Православний Вісник", який, через брак фондів, появився аж 1924 року. А до того часу вінніпезький „Український Голос" давав свої сторінки на церковні потреби. Року 1924 появився „Православний Вісник", що з початком 1929 року був перезваний на „Вісник", а з місячника став двотижневиком. Першим редактором цього церковного органу був прот. С. В. Савчук — аж до 1940 року, а опісля Консисторія назначила редактором „Вісника" прот. Василя Кудрика, що був на цьому становищі до 15 серпня 1954 р., тобто до того часу, коли Консисторія взяла на себе кошти видавання цього органу. (Досі ці кошти покривало видавництво „Українського Голосу", хоч „Вісник' був органом Церкви і підлягав Консисторії). Від 1954 р. аж по 15 серпня 1968 р. редактором „Вісника" був д-р Юрій Мулик-Луцик, професор Колеґії Св. Андрея в Вінніпезі. З 15-им серпня 1968 р. він уступив з цього становища, а на його місце Консисторія запросила науковця о. прот. М. Овчаренка.

V.

Четвертий Собор УГПЦК, 16—17 липня 1924

Зимою 1924 р. до США прибув з України архиєпископ Іоан Теодорович. Консисторія вислала йому привітального листа й просила подати деякі інформації про єпископат УАПЦ, очолений митрополитом Василем Липківським. Отримавши вдоволяючу відповідь, Консисторія скликала Соборчик членів Консисторії, членів управи Братства і священиків, який відбувся 21—22 травня 1924 року в Йорктоні, та на якому постановлено запросити архиєп. Іоана на правлячого єпископа в Канаді. Згідно з цим був скликаний Четвертий Собор Церкви, який відбувся 16—17 липня 1924 р. в Йорктоні, і який формально обрав архиєп. Іоана первоієрархом нашої Церкви. Таким чином архиєп. Іоан став правлячим єпископом УПЦ в Америці і УГПЦ в Канаді. Але постійне місце його осідку було в Америці.

VI.

Судові позви з греко-католиками

Тепер, у добі екуменізму, духом анахронізму обдає згадка про судові позви з українцями греко-католиками, а точніше — видавництвом греко-католицького органу „Канадійський Українець" (бувший „Канадійський Русин"). Але тоді була атмосфера, що нагадувала собою духа середньовіччя з його „Святою Інквізицією". „Канадійський Русин", що згодом був перезваний на „Канадійського Українця", повів таку тяглу атаку словами найгіршого очорнювання Української Греко-Православної Церкви, що вже не було іншого виходу, як тільки передати справу на суд. І суд 1925 р. засудив видавництво згаданого органу на заплачення 7.000 долярів відшкодування. Після того ті атаки на деякий час трохи послабилися, а потім наново вибухли з великою силою. Отже справу знову треба було подавати до суду. Зо страху перед ще більшою судовою карою — „Канадійський Українець" у числі 22, 1928 р. опублікував „Спростовання", де його редактори признались, що все те, що вони писали про православних давно і тепер, є неправдою.

Крім греко-католицьких провідників і Російської Церкви, атаку на нашу Церкву вели й протестанти на сторінках „Канадійського Ранку".

Ці справи згадуються тут як і сторичний факт. Крім того, вони свідчать про ті умовини, серед яких доводилося діяти піонерам нашої Церкви в Канаді, а вже тим більше — нашим першим священикам.

У жовтні 1925 р. в нашій Церкві були такі священики: С. В. Савчук, Д. Стратійчук, П. Самець, С. Гребенюк, В. Новосад, Д. Кирстюк, І. Кусий, В. Кудрик, П. Мельничук, П. Білоп, К. Кирстюк, В. Слюзар, М. Кучер і Д. Сенета.

VII.

П'ятий Собор УГПЦК, 20—21 липня 1927

Цей Собор відбувся в Саскатуні. Його попередила Духовна Конференція (18—19 липня) під проводом архиєп. Іоана, яка між іншими справами вирішила, що текст поминання церковної влади на Великому вході має бути такий:

„Святу Українську Православну Церкву, Найпочеснішого Отця нашого Високопреосвященного Архиєпископа Василя, Митрополита Київського і всієї України, Боголюбивого Отця нашого Іоана, Архиєпископа Канади й Америки, зо всією їх Богом береженою отарою, чесне священство й Христове дияконство нехай пом'яне Господь Бог у Царстві Своїм".

Наради Собору відбувались два дні (20—21 липня). Поза звіти Консисторії і Братства Собор застановлявся над такими справами, як недільні школи, церковне видавництво, місійна діяльність Церкви та ін. Собор також припоручив Консисторії постаратися для Церкви домініяльний чартер, щоб вона могла леґально існувати.

Чартер був схвалений парляментом Канади 1-го травня 1929.

VIII.

Шостий Собор УГПЦК, 25—27 листопада 1930

Шостий Собор відбувся в Йорктоні 25, 26 і 27 листопада 1930. Цей Собор поклав особливий натиск на виховання молоді. Діяння Собору загалом охоплювало собою такі справи: звіт делеґатів про стан громад; огляд загального стану Церкви; прийняття статуту Церкви на основі чартеру; братства й сестрицтва; організування молоді; місія Церкви; відношення нашої Церкви до Православних Церков інших національностей; ієрархія нашої Церкви; обов'язок громад старатися про парафіяльні хати для священиків; Консисторії зайнятися організуванням молоді; потреба створення дяківських курсів, обов'язок членів Церкви передплачувати „Вісника"; обов'язок священика навчати дітей; скликання протестаційних віч проти польських і большевицьких насильств у поневоленій Україні.

IX.

Сьомий Собор УГПЦК, 30 червня, 1—3 липня 1935

Сьомий Собор відбувся в Саскатуні 30 червня і 1—3 липня 1935 р. Головною точкою діянь цього Собору була справа канонів. Адвокат Василь Свистун намагався доказати, що нашу Церкву в Канаді зобов'язують „Київські Канони", що їх увела була Українська Автокефальна Православна Церква під проводом митрополита Василя Липківського. Разом з тим він обвинувачував адміністратора Церкви, о. С. В. Савчука, що він невірно інтерпретує становище нашої Церкви від-

носно канонів. Розібравши справу докладно, Собор виніс таку постанову:

„Собор констатує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді стояла і стоїть відносно канонів на тому самому становищі, що і всі інші Православні Церкви, а в практичних справах поступає після свого статуту й чартеру, як самостійна церковна організація; коли ж виринає спеціяльне канонічне питання в конкретній формі, його рішається після спеціяльних студій знавцями, покликаними в цій цілі церковними властями. — Собор дальше констатує, що стаття о. Адміністратора С. В. Савчука, поміщена в „Українськім Голосі" з дня 20 березня 1935 року, правильно опреділює становище Української Греко-Православної Церкви в Канаді в порушеній справі".

Крім цього діяння Собору охоплювали собою ще такі справи: звіт з усебічного стану Церкви; всякі інші звіти церковного характеру; зміна і додатки до Статуту Церкви.

Участь у Соборі взяли 23 священики і 90 світських делеґатів та багато гостей.

X.

Восьмий Собор УГПЦК, 4—5 серпня 1940

Церковний судовий процес

Восьмий Собор, на якому було 332 делеґатів і гостей, відбувся в Саскатуні. Між Сьомим і Восьмим Соборами (1935—1940) Церква переживала внутрішню боротьбу викликану т. зв. „Братством Оборони" очолене В. Свистуном і о. П. Маєвським. Справа закінчилась судовим процесом, який вирішив, що Соборна громада в Вінніпезі та всі ті, що ідентифікуються з нею, до УГПЦК не належать. У з'язку з цим Собор виніс ряд важливих постанов ідеологічного та адміністраційного характеру. Між іншим Собор відкинув твердження В. Свистуна, що в Канаді існують дві Українські Православні Церкві, одна заінкорпорована, тобто УГПЦК, а друга незаінкорпорована, тобто — духовна, і виніс таку постанову:

„В зв'язку з сучасним положенням в житті Церкви, Собор уважає за відповідне ствердити, що повсякчасним розумінням Церкви було і є, що заінкорпороване тіло Церкви обіймає собою всю повноту церковного життя, себто справи духовні і дочасні".

XI.

Дев'ятий Собор УГПЦК, 28—30 липня 1946

Колеґія Св. Андрея. Допомога скитальцям

Нормально цей Собор мав відбутися в 1945 році, але через обмеження, які під час війни існували щодо подорожування поїздами та автомобілями, був відложений на рік пізніше.

Найважливішими точками діянь Дев'ятого Собору, що відбувався в Саскатуні 28—30 липня 1946 року, були: справа Колеґії Св. Андрея, основаної постановою Конференції Духовенства 29 червня 1943 р.; рішення про окремого єпископа для нашої Церкви; справа священичо-

го пенсійного фонду; постановлено допомагати українським повоєнним збігцям у країнах західньої Европи. Собор також ухвалив важливі зміни та доповнення до Статуту Церкви.

Щодо єпископа, то положення було таке: архиєп. Іоан (Теодорович) заявив на Соборі, що він буде очолювати нашу Церкву в Канаді лише до того часу, коли наша Церква запросить собі постійного первоієрарха.

Між делегатами на Соборі було багато молодих людей.

XII.

I. Надзвичайний Собор УГПЦК, 12—13 листопада 1947

Обрання правлячого єпископа для Канади

Виконуючи постанову Дев'ятого Собору підшукати кандидата на сталого єпископа для Канади, Консисторія зупинилася на кандидатурі архиєп. Мстислава, члена ієрархії УАПЦ на еміґрації, очоленої митрополитом Полікарпом. Надзвичайний Собор, що відбувся 12—13 листопада 1947 р. в Вінніпезі, апробував рекомендації Консисторії і обрав архиєп. Мстислава правлячим єпископом УГПЦК з титулом: „Архиєпископ Вінніпеґський і всієї Канади". — Собор одночасно ствердив, що „УГПЦК лишається надалі самостійною і незалежною у внутрішнім житті й управлінні церковною організацією в Канаді".

XIII.

Десятий Собор УГПЦК, 18—21 червня 1950

Резиґнація архиєп. Мстислава. — Духовне покровительство митрополита Полікарпа

Десятий Собор відбувся в Саскатуні. Він прийняв резиґнацію архиєп. Мстислава та виніс постанову, що до часу заповнення місця правлячого єпископа УГПЦК вважає своїм духовним покровителем митрополита Полікарпа. Собор доручив Консисторії знайти кандидата на постійного первоієрарха нашої Церкви та виніс кілька постанов у справі церковних подій в Европі й Америці.

XIV.

II. Надзвичайний Собор УГПЦК, 8—9 серпня 1951

Встановлення ієрархії УГПЦК. — Зміна в адміністраційній системі

Після резиґнації архиєп. Мстислава Консисторія запросила з Европи, з юрисдикції митроп. Полікарпа архиєпископа Михаїла і єпископа Платона. Обидва вони мали бути Консисторією рекомендовані Соборові як кандидати на ієрархів нашої Церкви. Один з них, архиєпископ Михаїл (Хороший) мав бути пропонований, як кандидат на первоієрарха. У міжчасі (5 серпня 1951 р.) владика Платон помер. Тоді Консисторія нав'язала порозуміння з митрополитом Іларіоном, щоб предложити Соборові його кандидатуру на первоієрарха. Архиєпископ Михаїл відкликав свою кандидатуру на первоієрарха на користь кандидатури митр. Іларіона (Огієнка), який прибув у Канаду до собору Св. Покрови 16 вересня 1947 р. і жив у Вінніпезі.

Другий Надзвичайний Собор відбувся в Вінніпезі 8—9 серпня 1951 року, який обрав митрополита Іларіона на становище первоієрарха нашої Церкви; архиєпископ Михаїл був Собором обраний як один з ієрархів нашої Церкви в юрисдикції митр. Іларіона. Собор також запросив о. прот. Василя Кудрика (неодруженого) як кандидата на третього єпископа. Два вищезгадані владики поставили вимогу, щоб о. прот. В. Кудрик постригся в монахи, але о. прот. В. Кудрик відмовився на тій підставі, що, будучи єпископом, він не зможе дотримуватись обов'язкових норм монашого стану (покори, послуху, та зречення всякої приватної власности). Обов'язком монаха є покорятися і навчатися від своїх настоятелів, а не вчити інших чи над ними начальствувати, як це є обов'язком єпископа. Своє становище в цій справі о. Кудрик основував на давній церковній практиці, згідно з якою єпископи походили з білого духовенства; він також покликався на 2-ге правило (канон) царгородського собору 880 року, яке виразно забороняє єпископові бути монахом, а тим самим монахові бути єпископом.

До 1947 р. о. д-р С. В. Савчук був адміністратором Церкви (осідок первоієрарха був поза Канадою) і головою Консисторії, бо правлячий єпископ до 1951 р. не був членом Консисторії. Від часу обрання архиєп. Мстислава на катедру первоієрарха в листопаді 1947 р. о. д-р С. В. Савчук залишився головою Консисторії і, згідно з чартером, потенційним адміністратором Церкви, щоб було кому автоматично очолити адміністратуру на випадок опорожнення катедри первоієрарха до часу її поновного обсадження, як це сталося було 1950 р. внаслідок резиґнації архиєп. Мстислава. В 1951 р. настала зміна в Статуті Церкви, згідно з якою головою Консисторії став первоієрарх, а ділові справи Консисторії веде Президія Консисторії, яку очолює голова Президії.

По обранні митрополита Іларіона на катедру первоієрарха 1951 р. о. д-р С. В. Савчук вийшов з Проводу Церкви (Консисторія), і отримав рік відпустки, а 1952 р. його обрали на пост ректора Колеґії Св. Андрея.

XV.

Одинадцятий Собор УГПЦК, 29—30 червня 1955

Справа третього єпископа. — Церковний Календар

Одинадцятий Собор (реґулярний) відбувся в Вінніпезі 29—30 червня 1955 року. На діяння Собору складалися такі справи: звіт із стану нашої Церкви в Канаді; Проблема кандидатури третього єпископа; зміни й доповнення до Статуту Церкви; звіт Колеґії Св. Андрея, справа групової асекурації священиків. Собор також поручив Консисторії знайти кандидата на третього єпископа.

Собор обрав о. д-ра С. В. Савчука на пост голови Президії Консисторії, а о. Є. Грицину, який від 1951 виконував обов'язки голови Президії Консисторії, на пост адміністратора Західньої Єпархії з осідком в Едмонтоні. Східню Єпархію, з осідком у Торонті, очолював архиєп. Михаїл.

На цьому Соборі, між іншим, хтось з молодших делеґатів порушив був справу церковного календаря, але Собор став за старим календарем, і тому навіть відхилив пропозицію взяти цю справу на воканду діянь.

XVI.

III. Надзвичайний Собор УГПЦК, 4 липня 1959

Третій єпископ

Цей Собор відбувся в Едмонтоні 4 липня 1959 року спеціяльно для обрання кандидата на третього єпископа. Було обрано протопресв. Григорія Метюка (вдівця), що був настоятелем собору Св. Покрови в Вінніпезі. Прийнявши (ще перед Собором 1959 р.) чернечий постриг під іменем Андрея, він був безпосередньо після закінчення цього Собору хіротонізований в сан єпископа, і очолив Західню Єпархію. Хіротонію йому звершили митрополит Іларіон і архиєпископ Михаїл.

XVII.

Дванадцятий Собор УГПЦК, 1—3 липня 1960

Пов'язання Колеґії Св. Андрея з університетом

Дванадцятий (реґулярний) Собор відбувся в Вінніпезі 1—3 липня 1960 р. До діянь Собору належали поточні справи Церкви. На першому місці тут була справа Колеґії, а саме, протопресв. д-р С. В. Савчук уперше подав до відома всій Церкві, що всі заходи (з доручення Консисторії й Дирекції Колеґії) пов'язати Колеґію з Манітобським університетом і перевести Колеґію на площу цього університету увінчалися успіхом, — бо університет погодився на це і призначив місце для поставлення будинків для нашої Колеґії. Собор вдоволено прийняв цю інформацію і висловив протопресв. д-рові С. В. Савчукові подяку за це та уповноважив його й надалі вести це діло.

XVIII.

IV. Надзвичайний Собор, 17—19 травня 1963

Четвертий єпископ

Цей Собор відбувся в Вінніпезі 18—19 травня 1963 р. — спеціяльно для обсадження катедри єпископа Саскатунського й вікарія Середньої Єпархії. Консисторія запропонувала кандидата в особі прот. Бориса Яковкевича (вдівця), що ще перед тим був прийняв чернечий постриг, і, прийнятий Собором як кандидат, він був у періоді цього ж Собору поставлений у сан єпископа. Хіротонію йому звершили: митр. Іларіон, архиєп. Михаїл і архиєп. Андрей. Учасники Собору зложили на нову Колеґію $30,600.00.

Собор надав митрополитові Іларіонові титул „Блаженніший".

XIX.

Тринадцятий Собор УГПЦК, 22—24 травня 1965

Ватиканський Собор

У черзі реґулярних Соборів той Собор, що відбувся в Вінніпезі 22—24 травня 1965 р., є тринадцятим. До його діянь належали ухвалення устійненого мінімум винагородження для священиків; створення Світського Апостоляту до помочі духовенству в його місійній діяльності; урухомлення активізації Єпархіяльних Рад.

Широку доповідь на тему ватиканського екуменізму, що його започаткував Другий Ватиканський Собор (1962-65), виголосив протопресв. д-р С. В. Савчук. Собор привітав ідею духового поєднання трьох українських Церков-Метрополій (УГПЦ в Канаді, УПЦ в США і УАПЦ на еміґрації), яке наступило в травні 1960 року, але разом з тим виніс засуд проти архиєп. Мстислава за те, що він самовільно поїхав на Ватиканський Собор „і тим своїм самовільним вчинком захитав духове об'єднання в українськім православнім світі". Собор також заявив: „...духове об'єднання трьох Церков-Митрополій (є) не тільки побажаним, але й конечним для координування зовнішніх дій Української Православної Церкви, однак (Собор) уважає, що тривкість і збереження цієї єдности **мусить спиратись на пошануванні спільних постанов** трьох Церков-Митрополій, що були чи будуть прийняті".

Собор також постановив, щоб наша Церква кожного року, а саме в Неділю Православія вшановувала пам'ять мучеників за вірність УАПЦ в Україні. Митр. Іларіон у своєму Пастирському Слові, переданому по радіо в Україну, між іншим, критично підкреслив деякі аспекти Другого Ватиканського Собору в призмі Євангелії.

XX.

Ювілейний Собор УГПЦК, 6 липня 1968

Ювілейний Собор для відзначення 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді (1918—1968) відбувся в Саскатуні 6-го липня 1968 року, в год. 10:00 вранці. Діловими справами цей Собор не займався.

XXI.

Голови Президії Консисторії

Періодично-реґулярні Собори відбуваються через кожних п'ять років. Собор складається з трьох родів репрезентантів Церкви: увесь єпископат, усі священики й миряни (світські особи). Світські делеґати від громад обираються в такій пропорції: на кожних 25 дійсних членів громади, чи евентуально більше як половина цього, — один делеґат. До складу Собору входять також усі члени Консисторії, два представники від Колеґії Св. Андрея і редактор офіціяльного органу УГПЦК.

Почавши з 1951 р., Собори вибирають (на 5-літню каденцію) членів Консисторії (духовних і світських), а єпископ, екс офіціо членами Консисторії. Почавши з 1951 р., головою Консисторії є первоієрарх Церкви. Виконним адміністративним органом Консисторії є Президія Консисторії. Головою Президії Консисторії в 1951-55 р.р. був прот. Єронім Грицина. Собор 1955 р. обрав на пост голови Президії Консисторії о. д-ра С. В. Савчука, який одночасно був головою Дирекції Колеґії Св. Андрея.

З уваги на те, що Колеґія Св. Андрея асоціювалася з Манітобським університетом, о. д-р С. В. Савчук, як ректор Колеґії, 1963 р. попросив, щоб його звільнили з становища голови Президії Консисторії.

Тому, що до Собору треба було чекати два роки, то Консисторія обсадила пост голови Президії особою прот. Томи Ковалишина. Собор 1965 р. шляхом звичайної процедури обрав прот. Т. Ковалишина на цей пост. Прот. Т. Ковалишин не вибув своєї каденції, бо нагло, передчасно, помер 22 липня 1966 року. Президія Консисторії обрала

о. Степана Ярмуся виконуючим обов'язки голови Президії Консисторії до часу обранням Консисторією голови Президії — поки буде скликаний Собор. Свящ. С. Ярмусь за часу каденції прот. Т. Ковалишина на пості голови Президії був секретарем Президії Консисторії.

Консисторія 14—16 жовтня 1966 року до скликання Собору обрала на пост голови Президії прот. Ф. Керніцького, а о. С. Ярмусь надалі залишився регулярно обраним секретарем Президії. Після того як о. С. Ярмусь відійшов на парохію в Саскачевані, Консисторія покликала на секретаря о. Володимира Слюзара, настоятеля Катедри Пресв. Тройці в Вінніпезі.

XXII.

Колеґія Св. Андрея

Колеґія Св. Андрея — це, так би мовити, „душа" нашої Церкви, бо вона дає нашій Церкві кандидатів на священиків.

Ректором (принципалом) Колеґії тепер і надалі є архипресвітер д-р С. В. Савчук.

З ініціятиви о. д-ра С. В. Савчука, Духовна Конференція нашої Церкви 20 червня 1943 р. постановила оснувати при Церкві Колеґію під іменем її покровителя Св. Андрея Первозванного, Апостола України. Колеґію було відкрито 1946 р. Першим головою Дирекції Колеґії від початку її існування по 1964 рік був о. д-р С. В. Савчук, а з 1964 р. — суддя І. Соломон. Першим ректором Колеґії був бувший інспектор шкіл Ф. Т. Гаврилюк, опісля — проф. Волошиновський, а від 1953 р. — о. д-р С. В. Савчук.

Року 1958, з нагоди 40-ліття нашої Церкви, о. д-р С. В. Савчук запропонував Проводові Церкви „перенести Колеґію ближче Манітобського університету". Провід Церкви схвалив це й уповноважив о. д-ра Савчука поробити в цій справі підготовчі заходи.

На Соборі 1960 р. о. д-р Савчук повідомив, що Манітобський університет погодився прийняти Колеґію на свою площу, і вже визначив місце під її будинки.

Будування нових будинків (на площі Манітобського університету) Колеґії Св. Андрея, почалася в грудні 1962 р., а закінчилася навесні 1964 року.

Акт асоціяції Колеґії Св. Андрея з Манітобським університетом підписано 14 червня 1962 року — з передумовою, що не пізніше як за 10 років ((1972 р.) при Колеґії, крім Богословського факультету, буде оснований Гуманістичний факультет („Артс"). Під сучасну пору ректором Колеґії надалі є архипресвітер д-р С. В. Савчук. Деканом Богословського факультету Колеґії з 1952 р. по 1967 р. був митрополит Іларіон. Консисторія 21—22 травня 1967 р. постановила, щоб єпископи не були обтяжені становищем деканів Богословського факультету.

XXIII.

Духовне поєднання трьох Церков-Митрополій

У Вініпезі 28—30 квітня 1960 р. відбувся Акт Духовного Поєднання Української Греко-Православної Церкви в Канаді, Української Православної Церкви в США й Української Автокефальної Православної

Церкви на Чужині (в екзилі). Акт Поєднання говорить про молитовне об'єднання всіх цих трьох Церков, які, залишаючись незалежними одна від одної, зобов'язалися спільно виступати у тих зовнішніх справах, що відносяться до всіх цих Церков-Митрополій.

XXIV.

Становище нашої Церкви до екуменізму

Рух, званий екуменізмом, започаткувала була протестантська Світова Рада Церков (тепер вона вже є протестантсько-православною), а згодом ідею екуменізму похопив також Другий Ватиканський Собор Католицької Церкви. Протестанти й православні розуміють екуменізм як практичне співжиття Церков різних віроісповідань, а Католицька Церква розуміє екуменізм як навернення всіх не-католиків на католицизм. Тут буде мова про екуменізм в його католицькій інтерпретації.

Папа Іван XXIII 25 січня 1959 року проголосив був, що він скличе (на 1962 рік) „Вселенський Собор". Провідники православних і протестантських Церков зрозуміли це так, що папа скличе „вселенський" Собор усіх християнських віроісповідань. До речі, орган нашої Церкви („Вісник") був одиноким голосом, який від самого початку твердив, що це буде Собор Католицької Церкви, а не собор усіх віроісповідань.

Українські греко-католицькі єпископи видали в Римі 16 жовтня 1959 р. спільне послання, в якому, між іншим, закликали українських православних єпископів, щоб вони, з нагоди недалекого вже II Ватиканського Собору прибули до Риму і „з покірним проханням" (це дослівна цитата) піддалися під власть папи.

Проводи всіх трьох Українських Церков-Митрополій 30 квітня 1960 року видали у Вінніпезі спільне Послання, в якому заявили, що вони нічого спільного з Католицькою Церквою мати не будуть, і при тому закликали українців греко-католиків повернутися до своєї прадідної рідної Української Православної Церкви.

Коли українські греко-католицькі єпископи, а також деякі діячі КУК (Комітету Українців Канади) почали ширити між православними українцями в Канаді акцію за „спільні Богослуження", то Єпископат нашої Церкви у своєму Різдвяному Посланні (за старим стилем — у грудні 1966 року) заявив, що Апостольські Канони не дозволяють правити спільних Богослужень з іновірцями. Натомість архипресв. д-р С. В. Савчук від самого початку акції католицького „екуменізму" запропонував був (почерез митр. Іларіона) архиєп. Максимові (Германюкові), гр.-католицькому митрополитові Вінніпезькому, що корисною і практично можливою була б співпраця гр.-католицьких ієрархів і священиків та світського апостоляту з православними українцями на грунті збереження українства в Церквах.

Архипресвітер д-р С. В. Савчук те саме повторив на широкому форумі — урочистості Ювілею 50-ліття нашої Церкви в Саскатуні 5—7 липня 1968 року.

ВСЕКРАЙОВА УРОЧИСТІСТЬ ЮВІЛЕЮ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Центральна ювілейна урочистість, якою відзначено 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді, відбулася 5, 6 й 7 липня (п'ятниця, субота, неділя) в Саскатуні. П'ятдесят років тому Українська Православна Церква поширилася також і на Канаду, і формально була проголошена в Саскатуні як автокефальна Церква православних українців у цій країні.

Не зважаючи на великі віддалі і на те, що по всій Канаді відбувалися й місцеві ювілейні урочистості, на ці всекрайові святкування прибули тисячі учасників.

Усі присутні зо смутком сприйняли повідомлення, що Владика Первоієрарх нашої Церкви, Блаженніший Митрополит Іларіон, не міг очолити цю ювілейну урочистість тому, що він якраз тоді перебував у лікарні — тяжко недужий.

Урочистість почалася в п'ятницю вранці (5 липня) Архиєрейською Літургією, яку в катедрі Пресв. Тройці в Саскатуні відслужив Архиєпископ Едмонтонський і Західньої Єпархії Високопреосвященніший Владика Андрей в почесній асисті Блаженнішого Первоієрарха Української Православної Церкви в Америці Владики Митрополита Іоанна, Архиєпископа Торонтонського й Східньої Єпархії Високопреосвященнішого Владики Михаїла та Преосвященнішого Владики Бориса, Єпископа Саскатунського — у сослуженні Всеч. о. О. Хом'яка, о. Д. Лучака, о. В. Василева, о. М. Равлюка, о. В. Лакусти, о. О. Гудими і Протодиякона М. Малюжинського.

На Літургії співав хор едмонтонської молоді під диригентурою п. Р. Солтикевича. Хор як і кожен хор, що вишколений п. Солтикевичем — співав дуже гарно. По Літургії відслужено Панахиду по покійних піонерах-основоположниках нашої Церкви в Канаді.

У п'ятницю по полудні точки програми дали зорганізованій молоді нагоду представитися Церковному Проводові й старшому громадянству.

По вечері, о 8-ій годині почався концерт православної молоді в „Сентеніял Голл". Той вечір закінчився прийняттям для молоді, що відбулося в новому будинку Інституту ім. П. Могили.

На особливу увагу заслуговує ансамбль української молоді з Торонта, який своїм незвичайно високим мистецьким рівнем, добором точок програми, незвичайною зовнішньою, особливо ж костюмовою, презентацією і могутньою численністю, 76 дівчат і 57 чи 58 хлопців, став досі небувалою атракцією не тільки в історії мистецьких виступів української молоді Канади, але й молоді Канади взагалі. Фантастичний успіх цього ансамблю, що блискавкою прогомонів по всій Канаді і пролунав також в урядових сферах, сильно підніс духа не тільки нашої молоді, але й старшого громадянства. Цей ансамбль ще раз практично засвідчив, що „хотіти й уміти — це могти". Ансамбль — він називається „Ювілейний Хор Молоді" — створив, вишколив та

очолив Екзекутивний Комітет у такому складі: директор, концертмайстер і композитор Н. Й. Олійник, М. А.: капельмайстер І. Пасерб, Б. А., Л. А. Б.; хореограф Н. Воробець; Всечесніший Протодиякон М. Малюжинський — директор мистецької декорації й продукції; директор адміністрації А. Й. Мартин, Б. А., Л. Л. Б.; фінансовий секретар В. Данкович, Б. С., П. інж.; книговод і фінансовий дорадник В. Кол, Б. Ком., К. А.; скарбник В. Кидик; дорадник у публікації Г. Мекфі-Мекколл; Всечесніший о. Т. Міненко — дорадник в україномовній публікації; сценічно-костюмова спеціялістка пані Н. Кулик; пані К. Кидик — гримірування й стилізація фризур; пані К. Кидик — асистентка в адміністрації; пані О. Воробець — головна дівоча наставниця.

Почесні Директори Ансамблю: Високопреосвященніший Владика Архиєпископ Михаїл, І. Д. Стратійчук, Я. Балан.

Ансамбль бандуристів під батутою Євгена Цюри з Виндзору зробив замітне враження на присутніх.

ДРУГИЙ ДЕНЬ УРОЧИСТОСТЕЙ

Заля „Джюбілі" на Виставовій Площі в Саскатуні. Архиєрейська Літургія, яку відслужив Високопреосвященніший Владика Архиєпископ Михаїл у почесній асисті Блаженнішого Митрополита Іоанна, Високопреосвященнішого Владики Андрея й Преосвященнішого Владики Бориса — в сослуженні Прот. Д. Фотія, Прот. М. Фика, Прот. О. Фляка, о. П. Бублика і Протодиякона М. Малюжинського. Хором священиків управляв Протопресвітер Володимир Слюзар з Монтреалу. Під час Літургії прислужували абсольвенти Теологічного Факультету Колеґії Св. Андрея п. І. Куташ і п. С. Семотюк, студ. С. Глуханюк та сумківець Б. Нігач.

Молитвою і Словом Високопреосв. Владика Архиєпископа Михаїла о год. 10.30 почався Собор, Президія якого складалася з цих осіб: Протопресвітер Петро Самець — голова Президії, о. Володимир Слюзар (старший) з Монтреалу, адвокат О. Процюк і п. В. Перепелюк — заступники голови Президії. Секретарі Собору: Протопресв. Д. Ф. Стратійчук і проф. д-р П. А. Кондра. За президіяльним столом були всі члени Консисторії.

Його Блаженство Митрополит Іоанн привітав Собор особисто від себе та від Української Православної Церкви в Америці. Його Високопреосвященство Владика Архиєпископ Андрей у своєму Слові запропонував проголосити рік 1969-й Ювілейним Роком Молоді нашої, щоб відзначити пройдений шлях її організованого життя й праці.

Голова Президії Консисторії, Митрофорний Протоєрей Ф. Керніцький звітував про господарський стан нашої Церкви, а принципал Колеґії Св. Андрея, Архипресвітер д-р С. В. Савчук — про стан Колеґії Св. Андрея. Його Преосвященство Владика Борис, Єпископ Саскатунський і Вікарій Середньої Єпархії, у своєму привіті учасникам Собору між іншим підкреслив історичну ролю Саскатуну, в якому кристалізувалася та практично здійснювалася ідея поширення на Канаду Української Православної Церкви шляхом створення тут автокефальної Української Греко-Православної Церкви. Почесні Грамоти Церкви Його Блаженству Первоієрархові нашої Церкви Митрополитові Іла-

ріонові (в Його відсутності), Його Блаженству Митрополитові Іоанно-ві з Америки, в юрисдикції якого наша Церква була в 1924-47 р.р., Його Високопреосвященству Архиєпископові Михаїлові, Його Високопреосвященству Архиєпископові Андреєві і Його Преосвященству Єпископові Борисові передав в імені Церкви Протопресвітер П. Самець. Цю частину діянь Собору закрито Молитвою.

ПОПОЛУДНЕВА ПРОГРАМА

Пополудневу програму відкрив голова Ювілейного Ділового Комітету п. І. Д. Стратійчук. Хор молоді під диригентурою пані Олени Лозовчук заспівав „Гимн Православної Церкви" (Слова Митр. Іларіона, музична композиція д-ра П. Маценка) і пісню „На стягах, на блакитних". На піяніно акомпаніювала Дарія Данильчук. Архипастирське Слово сказав Владика Михаїл. Доповідь сказав голова Президії Консисторії, і він же голова Ювілейного Комітету, Митрофорний Протоєрей Ф. Керніцький. Прем'єр Саскачевану Росс Течер виголосив привіт в імені цієї провінції та її уряду. В імені Саскатуну та його Міської Управи привіт виголосив посадник цього міста С. Бакволд. Було прочитано привітальні телеграми від прем'єра Канади, від генерал-губернатора Канади, Роланда Миченера, і від одного з федеральних міністрів, Отто Лейнґа з Саскачевану. Привіт від Саскатунської Катедральної Громади і від себе особисто виголосив голова цієї Громади п. І. Глуханюк.

Ця сесія закінчилася співом Ювілейного Хору Молоді під управою Нестора Олійника. (Ширше про цей Хор було згадано вище). На цій сесії виступала група молодих бандуристів з Виндзору.

На бенкеті ввечері були присутні прем'єр Саскачевану Р. Течер і посадник Саскатуну С. Баквалд з дружиною. Доповідь на бенкеті виголосив адвокат Петро Лазарович. Прийняття Християнства з Греції всією Україною за часів її володаря Володимира Великого; церковний поділ українського народу внаслідок Берестейської Унії; історія Української Греко-Православної Церкви в Канаді та її принципи, це головні точки доповіді адв. П. Лазаровича, члена Консисторії.

Коротке слово до перших священиків нашої Церкви в Канаді сказав один з них — Архипресвітер д-р С. В. Савчук. Якщо б йому довелося знову вибирати собі життєвий шлях, то він, не зважаючи на все пережите ним на ниві нашої Церкви, не завагався би вдруге піти тим самим шляхом — саме тому, що цей шлях — тернистий. Це були центральні слова коротенької промови о. д-ра Савчука.

Почесними Грамотами були удостоєні священики нашої Церкви в Канаді: Архипресв. д-р С. В. Савчук, Протопресвітер П. Самець, Протопресвітер Д. Ф. Стратійчук і Протопресвітер С. Гребенюк.

На закінчення Хор Молоді Західньої Єпархії під диригентурою відомого диригента Р. Солтикевича заспівав „Царю Небесний" і „Пісню Володимирові Великому".

Опісля на Виставовій Площі відбувся Здвиг Української Православної Молоді.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ УРОЧИСТОСТЕЙ

У неділю вранці (7 липня) було відслужено дві Літургії. Першу о годині 8-ій ранку відслужив місіонер з Консисторії о. Євген Стефанюк. Усі присутні священики запричащалися. Друга — це була Архиєрейська Соборна Літургія, яку відслужили всі згадані тут Владики під проводом Його Блаженства Митрополита Іоанна — в сослуженні о. д-ра С. В. Савчука, о. П. Самця, о. Д. Ф. Стратійчука, о. В. Слюзара з Монтреалу, Митроф. Прот. Степана Білака та пароха Саскатунської Катедральної Громади Пресв. Тройці, Всеч. о. Григорія Удода.

Почесними сослужителями Владиці Андреєві були о. о. Прот. М. Юрківський і Прот. Ю. Туржанський, а Владиці Борисові — Прот. С. Кіцюк і о. В. Слюзар з Вінніпеґу.

Прислужували ті самі абсольвенти і студенти Богословського Факультеут Колеґії Св. Андрея, що їх уже було згадано вище. Архипастирське Слово сказав Його Блаженство Митрополит Іоанн. Під час Літургії співав хор едмонтонської Катедри Св. Івана під диригентурою Р. Солтикевича і хор саскатунської Катедри Пресв. Тройці під диригентурою Марії Ткачук.

ПОПОЛУДНЕВА ПРОГРАМА

Недільна пополуднева програма, якою проводив п. Я. Балан, була відкрита виступом хору Саскатунської Катедри Пресв. Тройці, що заспівав пісню „Прекрасний нині день".

Основою цієї програми була доповідь Архипресв. д-ра С. В. Савчука. Він — один з перших священиків нашої Церкви в Канаді, довголітній Адміністратор цієї ж Церкви, довголітній Голова Президії її Консисторії, і голова Дирекції Колеґії Св. Андрея, а згодом ініціятор пов'язання Колеґії з Манітобським університетом та переведення її на площу цього ж університету, він же й довголітній і теперішній принципал Колеґії — о. д-р С. В. Савчук основно зорієнтований у церковних справах. Сутність українства нашої Церкви, істота її автокефалії й соборноправности і відношення нашої Церкви до екуменізму — це основні точки доповіді цього прелегента. Зокрема він підкреслив той факт, що заклики з боку речників українців-католиків до такого діялогу, метою якого є їхні намагання навертати православних українців до „єдности з Римом", — це справа безвиглядна. Одинока можливість діялогу — це, на його думку, було б спільне шукання шляхів для збереження українства в церковній сфері: українська мова, український традиційний церковний календар і т. д. Прелегент конкретно запропонував створити комітет для підготови до такого діялогу представників православних українців і українців-католиків. На закінчення о. д-р Савчук особливо підкреслив важливість зберігання принципів Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Після цієї доповіді хор едмонтонської Катедри Св. Івана виконав свої програмові точки: „Блажен муж" і „Полуботок".

На цій сесії Ювілейними Грамотами удостоєно Дмитра Романчича, Степана Савчука, Михайла Чорнейка, Ф. Т. Гаврилюка і Івана Рурика. Тільки вони залишилися в живих з 30-ох членів Народного Комітету,

який заініціював був той Церковний З'їзд, що 18—19 липня 1918 року відбувся в Саскатуні, і що оснував Українську Греко-Православну Церкву в Канаді 50 років тому. Грамоту, з відповідним супровідним словом, вручив їм Митроф. Прот. Ф. Керніцький, голова Президії Консисторії.

Під кінець сесії відбувся спільний виступ катедральних хорів з Саскатуну й Едмонтону під дириґуванням Р. Солтикевича. Ці хори спільно заспівали „Радуйся, ниво неполитая" і „Достойно є". Сесія була закрита Архипастирським Благословенням.

„НЕ ХЛІБОМ САМИМ ЛЮДИНА ЖИТИМЕ"

Образи — Володимир Великий, Митрополит Петро Могила, теперішній Первоієрарх нашої Церкви Митрополит Іларіон та інші ілюстрації з історії Української Православної Церкви в Україні і в Канаді пересувалися перед очима глядачів у залі „Джюбілі" — це незабутній фільм: „Не самим хлібом людина житиме".

Показані на фільмі різні етапи буття Української Православної Церкви в супроводі коментарів робили на глядачів незабутнє враження. Тисячі людей, присутні, мали можливість на протязі трьох днів душевно насолоджуватися цим фільмом. Але можна заздалегідь сказати, що ще багато десятків тисяч людей у Канаді були б раді нагоді побачити цей небувалий досі в історії Православія фільм, що животворно окроплює „іссопом" душу людини.

Ініціятива створити цей фільм і випродукування його — це діло гуртка ідеалістів, академічної молоді Саскачеванського університету — під проводом п. Я. Лозовчука, п. Я. Луцюка й інших.

* * *

Блаженніший Митрополит Іоанн, Первоієрарх Української Православної Церкви в США

Блаженніший Митрополит Іоанн (Теодорович), Первоієрарх Української Православної Церкви в Сполучених Штатах Америки. Архиєпископом Української Греко-Православної Церкви в Канаді був обраний 22 травня, 1924 року і служив їй до 1947.

Митрополит Іоанн був запрошений до Саскатуну на ювілейне святкування 50-ліття УГПЦ, де й виступав з привітальним словом.

Його Блаж. Митрополит Іоанн прибув до Саскатуну в супроводі Митроф. Прот. Степана Білака.

З привітального слова Блаж. Митрополита Іоанна:

„Ведучий нас Господь і вічний Вождь і Сіяч Святих Істин Церкви благословляв тоді мою і моїх тодішніх сопастирів сівбу. Він Єдиний Джерело наших святих надхнень, подав Його „святе зерно" в наші „коші", з якими ми тоді виходили на сівбу на рідні ниви сердець та віри нашого народу".

„Тепер, по довгих роках, коли Вічний Сіяч Христос Господь, Премудрість Вічна, велів вийти на ниви Церкви в Канаді іншім сіячам і робітникам, по тих роках, в яких я сам прийшов до заходу сонця і бачу „світло вечірнє", я радію святими спогадами з років моєї праці в нашій Церкві в Канаді, особливо радію хорошим розростом Української Греко-Православної Церкви в Канаді і молю Милосердного Господа і Вічного Вождя Церкви подати нашій Церкві в Канаді живизну віри, взнеслість духа, однодумність, мир і вести Її далі до сили, що зможе охопити і повести наш Український Народ на землі Канади в наступних роках і віках життя".

* * *

Слово Високопреосв. Архиєпископа Михаїла

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА МИХАЇЛ,
Архиєпископ Торонта і Східньої Єпархії.

Згідно з програмою це слово належить Блаженнішому Митрополиту Іларіону; коли ж однак я заступаю його Блаженство, то хотів би моїм словом бодай частинно передати вам його думку, його бажання так само, як би це він сам зробив.

Я вже сказав раніше, коли відкривав Собор, про пройдений наш шлях, про ту радість, яку ми по праву можемо сьогодні сприймати. Наш Собор оглядає сьогодні дві сторони, дві дороги — одна сторона це дорога в минуле 50-ліття, а друга сторона це дорога у майбутнє, це те, що ми будемо робити завтра і після завтра.

І Собор і ви всі, очевидно, знаєте, в якій трудній ситуації ми тепер перебуваємо. Волі Божій було вгодно, щоб ми були далеко від рідної Батьківщини. Воля Божа поблагословила, щоб ми були в Канаді, в цій благодатній країні майбутнього. Поселившись тут, ми стали вільними громадянами і ця свобода відкриває перед нами широкі дороги — працюйте і йдіть уперед! Робіть як горожани Канади, але й себе не забувайте. Давайте Канаді те, що ви доброго маєте, але будьте тими, ким ви є, цебто шануйте свою національну і культурну приналежність. Це також благословенні історичні слова високих достойників Канади.

Ми втішаємось повною свободою цієї країни, але ми не повинні забувати і нашого рідного многострадального народу, який так само прагне вільними устами і щирим серцем жити з Богом на своїй рідній землі. Ми маємо обов'язок перед нашим народом. Він жде нашої допомоги.

Наша надія на молодь. Ми покладаємо надії на тих, що вчора чарували нас своїми хоровими виступами. Нас тривожить майбутність нашої молоді і тому ми кажемо: „Діти, нам треба бути разом! Поможіть нам держати керму нашого життя. Ви ж знаєте, хто ви, яких батьків діти? А до вас, дорогі брати і сестри, батьки і матері, скажу: діти, як діти, в них загорить серце, а другий вітер повіє і вже воно остигає. Але ви загартовані в житті, ви не маєте права хитнутися. Ви не маєте права бути „модними". Над нами є щось Вище, над нами є світло, яке світить у наших серцях! Є воля, яка показує нам дорогу.

Отож, дорогі мої, виховуймо нашу молодь в дусі Святої Православної Віри. Наші діти, наша молодь, це запорука нашого майбутнього. Звернімо до неї наше серце. Дорога для неї в нашій Церкві, в науці Євангелії.

Передаю вам, мої дорогі, благословення нашого Первоієрарха, Блаженнішого Митрополита Іларіона, і його заповіт: Любімо свою Церкву і свій народ!

Слово Високопреосв. Архиєпископа Андрея

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА АНДРЕЙ,
Архиєпископ Едмонтонський і Західньої Канади

Днесь, сьогодні, благодать Св. Духа нас зібрала в Саскатуні, в якому 50 років тому назад започатковано відновлення серед українців Канади Рідної Української Греко-Православної Церкви, щоб єдиними устами й єдиним серцем віддати хвалу Господеві Богу нашому, у Святій Тройці Єдиному, принести нашу подяку за всі ті великі добродійства, якими Він обдаровував нашу Святу Церкву на протязі півстоліття, та в покорі благати Його, щоб вседіюча Божа благодать, силою й дією, якої на вільній канадській землі нашими піонерами привернуто до життя Рідну Українську Православну Церкву, повсякчасно на Ній перебувала, її зміцнювала й оживлювала.

Нашим Ювілейним Святкуванням ми одночасно вшановуємо всіх тих, які трудились і працювали для добра нашої Святої Церкви, ставши її Основоположниками, возносячи гарячі молитви за вічний спокій тих, що їх Господь Бог покликав уже до Себе, та молимось за щасливе й спокійне життя, здоров'я й спасіння тих, які трудяться й працюють для добра й зросту нашої Української Греко-Православної Церкви, як Церкви Св. Ап. Андрея Первозванного, Св. Рівноапостольного, Володимира Великого, Церкви наших князів і гетьманів, нашого славного козацтва та всього побожного українського народу.

Кожний народ має свої релігійні й культурно-національні Святощі, що він їх унаслідував від своїх предків. Його сила залежить від вірності славному минулому, що його народ будував віками. Ті Святощі-Скарби він має побільшувати й розбудовувати, беручи під увагу вимоги часу, але і не відступаючи від тих основ, які покладено під будову церковно-релігійного й культурно-національного життя народу.

Тим найбільшим Скарбом українського народу є його Рідна Українська Православна Церква, як Церква Св. Апостола Андрея Первозванного, як Церква Св. Володимира Великого, який охрестив український народ у Православну Віру.

Наша Українська Греко-Православна Церква, що є продовженням Української Православної Церкви в Україні, а тим самим частиною Вселенської Православної Церкви, високо тримає свій Прапор, як Церква, яка не зрадила Христа та Його заповітів, бо на Ній не тяжить непомильність одної людини, одної особи, як також бажання панувати над іншими. Вона зберігає в чистоті Христову Євангельську Правду, навчання Святих Апостолів та сімох Вселенських Соборів.

Тому то не дивно, що у наших часах є посилення Християнського Екуменічного Руху. На Вселенську Православну Церкву звернені очі всього Християнського світу, а найперше Римо-Католицької Церкви, яка своїми ухвалами й рішеннями на другому Ватиканському Соборі дуже наблизилась до Неї в поширенні між вірними Св. Письма, Біблії, в навчанні про Святі Таїнства, як Св. Причастя під двома видами, Оливопомазання, як Таїнства для тяжко хворих, покликання до життя Собору Єпископів, чого не було за ввесь час існування Римо-Католицької Церкви, впровадження рідної мови до Богослужень, читання Св. Апостола в церкві мирянам та ін.

Це все нехай заохотить нас ще більше любити нашу Рідну Церкву та з найбільшим завзяттям працювати для її дальшої розбудови й зросту.

Для того конечним є докласти всіх зусиль, щоб виховати нові кадри духовних і світських провідників, щоб вони вміло могли дати духовний провід нашим вірним і нашому народові, як про це говорить Первоієрарх нашої Церкви Блаженніший Митрополит Іларіон, та створити міцну фінансову базу, Ювілейний Фінансовий Фонд, який уможливить таку місійну працю Церкви.

Святкуючи Ювілей півстоліття Церкви, зложімо приречення міцно стояти на сторожі всіх наших церковно-релігійних і культурно-національних скарбів та передати їх нашим нащадкам.

Молодь — наша радість і наша надія. Але вона тільки тоді виправдає наші надії, коли ми навчимо її шанувати, зберігати й побільшувати ті скарби та виховаємо її в любові до Рідної Церкви й Народу, до нашого славного минулого. Тому я пропоную наступний 1969 рік проголосити РОКОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ МОЛОДІ. Це буде одним з найкращих і найбільших виявів вшанування наших піонерів-основоположників, які довершили справді великого героїчного чину, відновлюючи Рідну Українську Православну Церкву, а тим самим відвалюючи тяжкого каменя від гробу, до якого її було покладено нашими ворогами.

Вглиблені в славне минуле, що його доконали наші піонери-основоположники Рідної Церкви з такою великою самопосвятою й самовідданістю, з глибокою вірою дивімось у світле майбутнє нашої Рідної Церкви, наслідуючи їх героїчні подвиги в нашій праці над дальшим її зростом і розбудовою.

З такими думками, розважаннями й побажаннями, споглядаючи з великою радістю на перейдений переможний шлях нашої Церкви з почуттям вдячності Господеві, що поблагословив нашу Рідну Українську Церкву такими великими осягами, та задивлений у світле її майбутнє, — вітаю сердечно Світлий Собор з величним і радісним Ювілейним Святом нашої Української Греко-Православної Церкви в Канаді й кличу: СЛАВА ТОБІ, БОГУ Й ДОБРОЧИНЦЕВІ НАШОМУ, НА ВІКИ ВІЧНІ!

Утверди, Боже, Святу Православну Віру, Святу Православну Українську Церкву, православних християн повік віки!

Благодать Господа нашого Ісуса Христа й любов Бога та спільність Духа Святого нехай буде зо всіма вами! (2 Кор. 13:13).

ПРИВІТ ПРЕОСВ. ВЛАДИКИ БОРИСА

ПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА БОРИС,
Єпископ Саскатунський,
Вікарій Середньої Єпархії

Рік 1968 — це той благословенний час, в якому наша Церква в Канаді святкує Ювілей свого півстоліття.

П'ятдесят років тому відроджено в Канаді рідну Православну Церкву нашого народу. Велика ця подія сталася, безперечно, з волі Промислу Божого та через сильну віру й велику посвяту наших українських піонерів. І ось вже від початку цього ювілейного року відбуваються святкування в багатьох наших громадах. Вже проминуло головне ювілейне Свято нашої Св. Церкви, що відбулося в місті Саскатуні.

Не обійшлося, однак, на цьому великому Святі без смутку, без журби. А причина — відсутність Первоієрарха нашої Церкви, Блаженнішого Владики Митрополита Іларіона, який через довготривалу недугу свою не був там з усіма нами. Але цей смуток наш неначе переплітався з радістю. Та й як було не радіти, коли ми бачили, коли ми були свідками подивугідної активності цвіту нашого народу — любої молоді нашої, яка масово прибула до Саскатуну та разом з місцевою молоддю взяла участь в Ювілеї Церкви.

На закінчення мого слова про 50-ліття нашої Церкви в Канаді додам, що на рідних землях нашого народу також відродилася була Українська Православна Церква, але трохи пізніше. На жаль, пореволюційні політичні та воєнні події в Україні сповільняли цей процес відродження рідної Церкви, а з упадком української державности він зовсім припинився. Як відгомін того, що діялося в Україні в справі відродження Церкви нашого народу, можна вважати пізнішу українізацію Богослужень на тих наших землях, які опинилися під польською окупацією. Але справжнє відродження, повне відродження своєї Церкви могло статися або в своїй суверенній державі, або у вільному демократичному світі — такому, як наша Канада.

Сердечно вітаю з Ювілеєм нашої Св. Церкви Блаженнішого Владику Митрополита Іларіона та Високопреосвященніших Владик — Михаїла й Андрея. Вітаю Світлу Консисторію та усе наше Духовенство. Вітаю Дирекцію та студентів Колеґії Св. Андрея. Вітаю наші інститути, організації, братства, сестрицтва та усіх вірних нашої Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Нехай будуть милості Великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа зо всіма нами.

Єпископ Борис.

КЕРІВНІ ОРГАНИ ЮВІЛЕЮ 50-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

ПОЧЕСНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Блаженніший Митрополит Іларіон — голова. Члени: *Високопреосвященніший Архиєпископ Михаїл, Високопреосвященніший Архиєпископ Андрей, Преосвященніший Єпископ Борис.*

ГОЛОВНИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:

Митроф. прот. Ф. Керніцький — голова; *суддя І. Соломон* — заступник голови; *о. В. Слюзар* — секретар; *о. С. Ярмусь* — заст. секретаря; *Теодора Гаврисишин* — скарбник.

КРАЙОВИЙ ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Іван Стратійчук — голова. Заступники голови: *д-р С. Яремчук* (Західня Єпархія), *д-р Д. Ціпівник* (Середня Єпархія), *Я. Балан* (Східня Єпархія). Члени: *прот. О. Хом'як, проф. д-р П. Кондра, А. Мартин, д-р Р. Слюзар, Д. Керелюк, П. Дзеник, О. Мисак, М. Кіндрачук, С. Франко, адв. О. Працюк, С. Клапоущак, М. Бойчук.*

ДІЛОВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ ЗАХІДНЬОЇ ЄПАРХІЇ:

Високопреосв. Владика Андрей — почесний голова, *д-р С. Яремчук* — голова, *прот. О. Хом'як* — секретар, *адв. Р. Дзеник* — заступник голови. Члени: *прот. Г. Василів, прот. Д. Лучак* — голова Програмового Комітету Зах. Єпархії, *о. М. Крищук* — голова Фінансового Комітету Зах. Єпархії, *Марія Сулима, А. Мельничук.*

ДІЛОВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ СХІДНЬОЇ ЄПАРХІЇ:

Я. Балан — голова. Заст. голови: *адв. А. Мартин, д-р Р. Слюзар, о. Т. Міненко* — секретар, *прот. Д. Фотій, прот. Ю. Ференсів* — члени: *Прот. В. Федак, прот. М. Боднарчук, прот. С. Симчич, прот. В. Сенишин.*

ДІЛОВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ У САСКАТУНІ:

Д-р Д. Ціпівник, о. Г. Удод, проф. А. Михайленко, С. Франко, М. Бойчук, П. Ткачук, Я. Максимишин, І. Чорний; пані — Д. Баєр, Е. Табашнюк, М. Ткачук, І. Глуханюк, Ф. Скоробогач, Я. Луцюк, Я. Лозовчук, панна С. Глуханюк.

ДІЛОВИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ У ВІННІПЕЗІ:

Д-р П. Кондра, д-р І. Глинка, О. Назаревич, панна Т. Гаврисишин, пані А. Сарчук, М. Карпяк, І. Сирник, Р. Єринюк, суддя І. Соломон, адв. І. Карасевич, д-р Ю. Мулик-Луцик, о. д-р С. В. Савчук, о. В. Слюзар, о. О. Олекший, о. С. Стефанюк, о. І. Труфин, митроф. прот. Д. Ф. Стратійчук, о. І. Стус.

КРАЙОВИЙ ФІНАНСОВИЙ КОМІТЕТ:
(Західня Єпархія)

О. М. Крищук — голова. Члени: *д-р С. Яремчук, прот. О. Хом'як, В. Гавреляк, О. Мандрик, адв. Р. Дзеник, П. Симбалюк, Д. Бужак, М. Митрунець.*

Слово Митроф. Прот. Ф. Керніцького

Як голова Ювілейного Комітету і Президії Консисторії Української Греко-Православної Церкви в Канаді, я прилучуюсь до тих цінних і глибоких думок наших достойних Владик, думок святочних, які були висловлені сьогодні і вчора на адресу нашої Святої Української Греко-Православної Церкви з нагоди її урочистих святкувань 50-ліття; прилучуюсь до побажань тих наших духовних і світських провідників, які протоптували перші стежки до нашої церковної ниви, до тих, які взяли на свої плечі важкий хрест і пронесли його крізь тверді піонерські дороги до сьогодні.

Митрофорний Протоєрей Ф. КЕРНІЦЬКИЙ, голова Президії Консисторії і голова Головного Ювілейного Комітету

Ми радіємо сьогодні нашим Ювілеєм, радіємо, що Господь поблагословив нас зустрічати ці святочні дні нашого громадсько-церковного життя в його розквіті, а треба нам знати, що це ж ті дні, якими ми пишемо нові сторінки історії нашої Церкви для дальших поколінь. Наш Ювілей це історична подія, яку життя записує золотими буквами.

Радію й я, що по 30 роках духовного служіння, маю можливість брати участь у цих урочистостях — святкувати цей день 50-ліття творчої праці разом з тими масовими зборами сьогодні, разом з нашим народом, — членами і вірними нашої Святої Церкви — старшими і молодшими.

Сьогоднішній день дає мені можливість повернутись думкою у минуле і відтворити картини, які дали б нам також візію майбутности. Бо немає сьогодні без вчора, як і не може бути завтра без нинішнього дня. Тому повернімось думкою до 1918 року, до цього самого міста Саскатуну. Тут 50 років тому відбувся перший збір людей, яким глибоко лежала на серці доля і честь нашого народу в країні їх поселення. На цім то зборі, чи З'їзді запали постанови зберегти наше релігійне українське життя в Канаді — повернутись до віри батьків — відродити свою рідну, від нікого незалежну Святу Православну Церкву.

Нам не трудно уявити собі картину нарад, дискусій, плянувань, хвилювань і проблем, які постали перед тими першими апостолами. Але я хочу підкреслити, що рік 1918 і той Народній З'їзд це вже було завершення майже двох десятків років підготовчої праці серед нашого народу в Канаді. Дозволю собі підкреслити велику потребу опрацювання історії нашої Церкви. Досі ми творили, організували, плянували, виконували і власне тепер прийшов той час, щоб ми таку історію починали писати. Це поважна праця, яка вимагає років пильних дослі-

дів, документів і спогадів людей, які стояли ввесь час при церковній роботі.

Пройдімось дорогою між 1918 і 1930 роками. З кожним роком зростало число вірних, організувались церковні громади від Монтреалу до Ванкуверу, виростали наші церкви в містах, містечках і по фармах, зростали ряди наших священослужителів. Від 30-тих років перейдім до часу по другій світовій війні, коли прибуло до нас велике число нової української еміґрації, свідомих визнавців Православної Віри. Вони теж великим числом включились в громадське життя, підсилили наші ряди щиро відданими працівниками. Ця еміґрація дала нашій Церкві повну ієрархію — Блаженнішого Митрополита Іларіона, Архиєпископа Михаїла, Архиєпископа Андрея і Владику Бориса; дала багато священиків і членів. Маленькі дерев'яні церковці уступили місце великим і пишним мурованим Божим храмам.

Закінчуючи моє слово, я би хотів залишити образ візії майбутнього нашої Церкви. Живемо в інших умовинах, в яких наша Церква зроджувалась і зростала. Виросло за той час два покоління. І ми мусимо усвідомити собі дух часу в нашім церковно-громадськім житті, ми мусимо бути чуйними і послідовними у своїй дорозі. Ми надалі будемо оберігати нашу Церкву від чужих впливів, а разом з тим зберігати вірність усім її традиціям в повному розумінні значення рідної Церкви, у згоді з її духом і законами.

Я не хочу обіцювати, що завдання і праця в наших часах і в майбутньому будуть легкими. Ми не раз зустрінемось з труднощами наших днів і нам треба буде зберегти в собі силу, рівновагу і мудрість у кермі нашого церковного й громадського життя. Сьогодні ще свято, а завтра настануть будні і хай ті будні будуть освячені високим ідеалом служіння Богові, Церкві і нашому народові.

* * *

ДОПОВІДЬ АРХИПРЕСВІТЕРА Д-РА С. В. САВЧУКА

Архипресвітер д-р С. В. САВЧУК, ректор Колеґії Св. Андрея в Вінніпезі

Коли 50 років тому ми в Канаді приступили до зорганізування Української Православної Церкви, то це не тому, що може тут не було інших Церков, і українці не мали де молитися, чи взагалі заспокоювати своїх релігійних потреб, а виключно тому, що ті Церкви їх не задоволяли ні своєю роботою, ні ідеологією. Вони були для українців або зовсім чужі, або знаходилися в чужих руках і під чужою контролею, і відносилися до українців, як до мертвого матеріялу, з якого хотіли будувати свої власні будівлі, не звертаючи уваги на те, чи це українцям виходило на користь, чи на шкоду.

Такий стан речей спонукав свідоміщих українців шукати виходу. Вони створили з початком 1918 року „Народний Комітет" з 30-ти членів, який скликав Церковний З'їзд у Саскатуні на 18-19 липня того ж року для того, щоб, — як говорилося в відозві Комітету, — „обговорити, рішити і вияснити наше церковне становище, зосібна вирішити відносини Церкви до народних інституцій та народних справ взагалі". (Тут мимохіть скажу, що мені надзвичайно приємно, що між нами є, і сидять за оцим столом, три члени Народнього Комітету, який скликав той перший Церковний З'їзд. Ними є: Дмитро Романчич, Михайло Чорнейко і Стефан Савчук).

По дводенних нарадах З'їзд прийшов до висновку, що одинокий вихід з тяжкого, невідрадного церковного положення — це покликати до життя власну церковну організацію на таких засадах, які вповні відповідали б так душевним і національним потребам українців, як і вимогам демократичного канадського життя.

Отже, З'їзд виніс однозгідну постанову оснувати „Українську Греко-Православну Церкву в Канаді". Разом з тим З'їзд також проголосив у короткій, але дуже ясній формі основні засади цієї Церкви. Над цими засадами я нині хочу коротко зупинитися, бо глибоко вірю, що і в майбутньому існування нашої Церкви та її розвиток будуть залежати від того, поскільки ці засади й надалі залишаться ненарушені.

Таких основних засад я нараховую чотири, мов чотири угли хати, чи будь-якої іншої будівлі. Поки всі чотири угли міцні, ненарушені, то будівля стоїть міцно. Коли ж нарушити чи підкопати хоч би один угол, то хоч будівля відразу й не завалиться, але все таки вона довго не встоїть.

Перші дві основні засади нашої Церкви містяться в її назві.

Наша Церква називається „Українська Греко-Православна Церква". Перше слово в цій назві виявляє національний характер Церкви. Це є **Українська** Церква, — не англійська, не французька, не польська, не римська, ні яка інша, тільки **українська,** — зорганізована самими українцями і для українців та підтримувана й керована самими українцями, не ким іншим. Відберіть від українців право керувати цією їхньою Церквою, відберіть від нашої Церкви українську мову, відберіть українську ідеологію, відберіть український церковно-релігійний спів, та українські релігійно-церковні звичаї і традиції (наприклад, церковний календар), то вона перестане бути собою, перестане бути такою, якою основоположники її організували, тобто українською. Вона може дальше залишитися Церквою, чи церковною організацією, **але не українською** Церквою. Отже перша основна засада нашої Церкви — це її, так скажу, українство.

Наша Церква — „Греко-Православна". Слово „Греко" введено до її назви свідомо і пляново з уваги на ті обставини, які тоді існували. Коротко кажучи, Церковний З'їзд 1918 року хотів цим виразно підкреслити, що Церква, яку він рішив відродити в Канаді, **визнає ту саму Православну Віру, яку український народ прийняв за Володимира Великого з Греції.**

У резолюції Церковного З'їзду 1918 року сказано: „Ця Церква є в сполуці з другими східними Православними Церквами і принимає ті самі догми та той самий обряд". Отже другою основною засадою Української Греко-Православної Церкви в Канаді — це її Православна Віра, православна догматична наука та православний обряд. На цій засаді наша Церква цілий час стояла, стоїть і мусить стояти, якщо хоче дальше залишитися такою, якою вона від зорганізування і дотепер проіснувала, — якщо хоче залишитись дійсно православною і змістом, і формою. Нарушення православної догматичної науки, або навіть тільки основних літургічно-богослужбових обрядів позбавило б її права бути православною та складовою частиною Вселенської Православної Церкви.

Третьою основною засадою Української Греко-Православної Церкви — це її **соборноправний устрій,** згідно з яким миряни, тобто світські вірні, мають право голосу не лише в господарчих чи маєткових справах, але також в інших загально-церковних справах, включно з вибором кандидатів на єпископів.

Дехто ще й сьогодні не може погодитися з соборноправним устроєм, уважаючи, що рішаючий голос у Церкві може мати лише ієрархія, або разом і ієрархія, і духовенство, а не також і миряни. Дехто вважає, що участь мирян у церковних справах і, послідовно, в церковних правлячих органах (в Консисторії, Синоді тощо) — це якась „протестантська" видумка, чужа устроєві Православної Церкви. Але такий погляд помилковий. Проф. О. Лотоцький у своїй праці „Церковна Соборність" між іншим пише: „Соборна засада.. стала головною підставою устрою Православної Церкви і зокрема — підставою самого повстання та існування автокефальних Церков. Соборноправна засада нерозривна з існуванням Православної Церкви".

Отже основоположники Української Греко-Православної Церкви в Канаді, надаючи їй соборноправний устрій, нічого нового, ні тим більше протестантського, не завели. Вони тільки засвоїли ту форму церковного управління, яка є головною підставою устрою Православної Церкви, але яку, щоправда, інші національні Церкви, через політичні чи які інші причини, в себе обмежили, або й зовсім скасували.

Важливість ролі мирян у житті Церкви ясно підкреслюють Вселенські Патріярхи, заявляючи в своєму Окружному Посланні з 1848 року, що „охоронцем Благочестя (цебто Православної Віри) в нас є саме Тіло Христове, цебто **сам народ,** який завжди прагне зберегти свою віру незмінною, згідно з Вірою його батьків" (Митр. Іларіон, „Православна Віра", ст. 108).

Що патріярхи вірно оцінили ролю народу, як оборонця Благочестя, про це ясно свідчить хоч би історія таки нашого українського народу та його Православної Церкви. Лише пригадаймо, як гідно український народ стояв в обороні Православної Віри, коли єпископат з допомогою польського уряду старався накинути йому унію з Римом; як хоробро боронило Св. Православну Віру українське козацтво, або якими ревними захисниками Православія були українські братства. А скільки страждань за свою Віру й Церкву переніс український народ вже таки за наших часів, за панування комуністичної влади. Коли ж Православні Патріярхи навчають, що „охоронцем Благочестя є сам народ" і коли народ на протязі століть виправдав цю науку, то ясно, що народ також має право, а то й обов'язок брати повну участь у церковних справах.

Таким ось чином соборноправність стала третьою основною засадою Української Православної Церкви в Канаді, і цій засаді треба чи не найбільше завдячувати зріст і розвиток Церкви та релігійно-церковну свідомість і жертвенність її вірних. Якщо б засада соборноправности була будь-ким, або будь-як нарушена, і якщо б вірні були позбавлені права участи в церковних справах, то Церква перестала б бути такою, якою в 1918 році вона була зорганізована.

При заснуванін Української Греко-Православної Церкви прийнято також засаду, що вона має бути самостійною, тобто автокефальною, — від нікого з чужих незалежною. Це становище Української Греко-Православної Церкви в Канаді є згідне з основним устроєм Вселенської Православної Церкви, яка визнає право кожного народу мати свою національну (автокефальну) Церкву та яка й сама складається з помісних, тобто національних, Церков, а кожна з них сама собою управляє і ніякій іншій Церкві чи церковному проводові не підлягає.

Отже четверта основна засада Української Греко-Православної Церкви — це **її самостійність.** Ця засада самостійности міститься в першій резолюції З'їзду 1918 року, в якій, між іншим, коротко сказано: „Ця Церква є в сполуці з другими східними Православними Церквами". Отже не сказано, що вона є частиною будь-якої іншої Церкви, або що підлягає проводові якоїсь іншої Церкви, але що вона є „в сполуці", тобто в релігійній єдності з усіма іншими Православними Церквами, як рівноправна Церква між цими Церквами-сестрами.

Здавалося б, що по 50-ти роках існування Української Православної Церкви в Канаді, ідея автокефальности вже настільки просякнула свідомість її вірних, а зокрема духовенства та єпископату, і що нема більше потреби її вияснювати чи обороняти. А все ж таки ще й сьогодні можна почути де-не-де вислови сумніву, чи воно добре, що ми так вперто й непохитно заступаємо засаду автокефальности. Ті, що такий сумнів (щоправда, лише тихий), висловлюють, кажуть: Інші Православні Церкви не визнають нас через нашу самостійницьку впертість, і посуджують нас у неканонічності, отже чи не добре було б нам нав'язати з Царгородським Патріярхом такі стосунки, в яких Українська Православна Церква була з ним до 1686 року, тобто до часу, коли була силою підпорядкована Російській Церкві? Бо хоч тоді ми й знаходилися в канонічній залежності від Царгородського Патріярха, то ця залежність була така слабка, що Українська Церква була фактично самостійною, — вона сама собою управляла, і не дуже на Патріярха оглядалася. Отож чи не добре було б і тепер мати такі чи подібні зносини з Патріярхом, тим більше, якби він признав за нами права Екзархату та надав нашому Первоієрархові Митрополитові титул Екзарха?

Час не дозволяє на ширше вияснення помилковости такого погляду, але думаю, що вистачить коротко сказати, що церковна залежність від чужих є залежністю без огляду на те, як її звати: канонічними зв'язками, автономією, екзархатом і т. п. Усе це означає одно й те саме: підлеглість чужим. І тому, хоч Українська Православна Церква до 1686 року й була, як дехто каже, „майже самостійна", це зовсім не перешкодило Патріярхові підпорядкувати її (проти її волі) Московській Церкві за винагороду 120 соболевих шкір... Українська Греко-Православна Церква в Канаді ніколи не сміє на таку небезпеку себе наразити!

В останніх часах в Злучених Державах Америки завважуються прояви нової змови проти самостійности Української Православної Церкви. Це рух за так званою „Американською Православною Церквою", який зводиться до того, щоб не було окремих національних Православних Церков (як: української, сербської, румунської та інших), але щоб усі вони юридично об'єдналися в одну „Американську Православну Церкву", під одним церковним проводом і з одною („для всіх зрозумілою") богослужбовою мовою. Очевидно, що тим „одним проводом" був би не український провід, але грецький або, скоріше, російський, та що тією „одною мовою" була б не українська мова, але англійська... Інспіратори цієї ідеї навіть Христом заступаються, кажучи: Христос один, отже й Православна Церква мусить бути одна, а не ділитися на окремі національні Церкви; бо ж важливе є те, щоб зберегти чистоту православія, а національність чи національно-культурні справи — це другорядні речі.

Як бачимо, колесо історії повертається на те саме місце, на якому воно стояло 50-60 років тому. Старші піонери добре пам'ятають, як у тих часах чужі місіонери ширили серед тодішних канадських „русинів" греко-католиків точно таку саму науку. Вони навчали: „Україна вам неба не дасть. Вам треба бути добрими католиками, а більше нічого не треба". Це було головною причиною, чому тисячі національ-

но свідомих греко-католиків приєдналися до Української Греко-Православної Церкви.

Хоч рух за „Американською Православною Церквою" ще не дуже вкорінився, то однак це не значить, що його треба або можна легковажити. Бо пропагатори цього руху вже й тепер підмовляють українську молодь (навіть проспективних кандидатів на священиків), що їм не треба вивчати українську мову, бо в „Американській Православній Церкві" богослужбовою мовою буде англійська мова.

Перед закінченням дозвольте звернути увагу на ще одну справу, яка стоїть сьогодні перед нами: це так званий екуменічний рух, який має за ціль поєднання всіх Церков. Цей рух започаткувала Християнська Рада Церков, до якої входять протестантські та більшість Православних Церков. Ідею екуменізму похопив також другий Ватиканський Собор, і тепер між православними й католиками відбувається так званий діялог, тобто дискусія або взаємо-обмін думок. Цей діялог особливо посилився по зустрічі папи Павла з Патріярхом Атенаґорасом. Але треба пам'ятати, що хоч православні й католики вживають одного й того самого терміну чи вислову (слово „екуменізм"), то однак вони не однаково його розуміють. Православні розуміють „екуменізм" як практичне мирне співжиття обох Церков, або, точніше, поворот до такого стану, який існував перед 1054 роком, коли ще не було формального церковного поділу на схід і захід. Тоді Римська Церква юридично становила п'ятий патріярхат Вселенської Церкви, а папа був тільки одним з п'ятьох патріярхів, що були між собою рівні. Натомість Ватикан розуміє екуменізм на такий лад, що православні мають прилучитися до Католицької Церкви й визнавати папу за єдиного голову Церкви, як наслідника Ап. Петра й заступника Христа. Не зважаючи на це, діялог між католиками й православними таки продовжується.

У зв'язку з цим виринає питання: А як стоїть справа у нас, українців? Ми ж, — православні й католики, — діти одного українського народу, рідні по крові й кості, то чи не пора б і нам започаткувати свій діялог? У нас же так багато важливих спільних справ до обговорення й вирішення, — незалежних від релігійних чи догматичних питань, — як ось справа української мови й шкільництва, справа збереження церковних обрядів і традицій, справа церковного календаря. Усі ці справи не є тільки одної чи другої Церкви, — це справи спільні для усіх нас, як українців, отже чому б їх також спільно не обговорювати та вирішувати?

Уважаю, що діялог, взаємно-обмін думок цих обидвох віроісповідань потрібний і можливий, але з передумовою, що обидві сторони будуть підходити до нього щиро й без упереджень, а зокрема — у взаємній пошані одні до одних. Щоб більше не повторювалися такі моменти, які мали місце в минулому, як, наприклад, коли український католицький єпископат у Посланні з Риму 1959 р., з нагоди „недалекого вже" 2-го Ватиканського Собору, закликав українських православних Владик іти до папи „з покірним проханням" і приєднатися до Риму. Або як це тепер сталося, у зв'язку з гостиною кардинала Сліпого в Канаді. Ми розуміємо, з якою радістю наші брати-католики повітали вістку про його приїзд, і які великі надії вони покладають на нього.

Ми щиро бажаємо, щоб їх радість була оправдана та щоб їх надії сповнилися. Але разом з тим, я не можу не висловити жалю, а то й протесту проти того, як неповажно, а навіть образливо провід Католицької Церкви повівся з цієї нагоди супроти православних Владик і їх Церкви. Ось кілька прикладів.

У Торонті з кругів комітету привітання кардинала Сліпого було оголошено в пресі, що на бенкеті на честь кардинала також буде присутній наш Владика Михаїл. Це було зроблено **без попереднього запрошення** нашого Владики і без узгіднення з ним, чи він зможе на бенкет прибути. Або оце: в неділю 9 червня українська католицька радіо-передача в Вінніпеґу кілька разів проголошувала, що на імпрезах на честь кардинала Сліпого будуть також українські православні Владики. На мій запит у Консисторії, чи наші Владики отримали від Митрополита Максима запрошення до участи в тих імпрезах і чи дали на це свою згоду, я отримав відповідь, що ні. Отже запрошення не було, й згоди не було, але по радіо-передачі вже проголошують, що православні Владики візьмуть участь. Очевидно, це було розраховане на те, щоб заохотити православних вірних прибути на імпрези, бо раз там будуть їх Владики, то і їм можна піти. Десь у тому самому часі Владика Митрополит Іларіон і Владика Єп. Борис, а також наша Церква, як така, отримали окремі друковані запрошення (однакового змісту) від „Комітету привітання", взяти участь у торжествах, які відбудуться з нагоди відвідин кард. Сліпого, а саме: в бенкеті, в Соборній Архиєрейській Службі Божій та в концерті. З кого той „Комітет привітання" складається, хто за нього відповідає та з чийого наказу він ці запрошення вислав, нам не відомо. Але відомо, що адреса цього комітету та сама, під якою виходить католицький часопис, — отже не адреса Митрополита Максима. Очевидна річ, що наші Владики не могли такого запрошення трактувати серйозно, і вони збули його мовчанкою... Хай про це знають і запам'ятають ті з православних, які дивуються, чому наші Владики не беруть участи в імпрезах на честь кард. Сліпого.

Повторяю: діялогу між католиками й православними треба, але діялогу щирого, братерського, як рівних з рівними. У цій справі я вже був давніше зробив пропозицію, — у зв'язку з акцією, що її кілька років тому ми провадили за визнання української мови як предмет навчання в державних школах. Тоді ця пропозиція не дістала з боку католиків піддержки, і нічого з неї не вийшло. Можливо, тоді ще не був на це догідний час, але вірю, що такий час тепер настав.

На кінець ще одна важлива проблема, яка стоїть перед нашою Церквою (та й не тільки нашою), але над якою, через брак часу, я можу зупинитися тільки побіжно. Сьогодні ми зо всіх боків чуємо: світ змінився, обставини змінилися, людські погляди на Церкву та взагалі на релігійні справи, вже змінилися; отже й Церква мусить змінитися, мусить пристосуватися до змінених обставин часу, бо інакше вона може залишитися без вірних.

Життєві обставини завжди змінялися й дальше будуть змінятися, а разом з тим змінялися й будуть змінятися людські погляди. Але пам'ятаймо, що є такі речі, які ніколи не змінялися й не можуть змінятися, бо вони — вічні! Божі закони вічні. Божа правда вічна. Наука

Ісуса Христа вічна. Тому треба сильно вважати, щоб, приспосіблюючись до змінених обставин часу, ми не нарушували в Церкві того, чого не можна міняти, ні усувати, а саме — релігійно-моральних та догматичних засад Церкви. Можна, а деколи навіть треба, зміняти способи, методи, кращого прищеплювання й зберігання даних релігійних засад, але не можна зміняти самих засад, бо вони незмінні.

Запрошуючи мене дещо сказати на цьому Ювілеї, Ювілейний Комітет був запропонував мені тему: „Українська Греко-Православна Церква в теперішньому і в майбутньому". Я відповів, що не будучи пророком, ні ясновидцем, — я не можу предсказати чи передбачити майбутности нашої Церкви; бо її майбутність не залежатиме ні від мене, ні від вас, старших, а від тих, що прийдуть по нас. Але я переконаний, що коли ідеологія нашої Церкви, як її основні засади й надалі остануться такими, на яких вона спиралася й проіснувала перших 50 років свого буття, то й її майбутність буде не менше світлою, не менше плодовитою, як це була її дотеперішність; та що її 100-літній Ювілей, якого багато з вас молодших напевно дочекають, буде не менше світлий і радісний, як оцей, що його нині відзначаємо, і цього я зо щирого серця бажаю.

* * *

УКРАЇНСЬКИМ ПІОНЕРАМ У КАНАДІ

(У 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді)

Немов тіні — вони, що з'явилися тут,
Прибули із таємного краю.
І їх вперше побачив здивований світ —
Тих незнаних людей, що ідуть та ідуть,
Мов легенда жива, немов казка, мов міт, —
А чи ж імені свого не знають?

„Наше ім'я таке: Ми є ті, що ми є,
Споконвіку були ми і будем!
Нас привіз океан. Нас покликала даль,
Щоб ми несли у світ душу й серце своє,
Щоби несли свій труд і знарядь своїх сталь,
Ми прийшли до людей: бо ми — люди.

Не питайте ви нас, де є край наш батьків, —
Наш край в мапах записаний Божих.
Не питайте ви нас, звідки ми узялись, —
Ви питайте Його, бо це Він нас створив,
І цю тайну вам Бог сам відкриє колись,
А тоді ви збагнете нас може.

Не дивуйтеся ви, що прийшли ми в цей час,
Як звичайні собі хлібороби:
З волі Бога було так призначено нам,
Що послав Він у світ лиш таких, тільки нас,
Щоб застукали ми до людства духа брам,
Совість світу збудили із гробу.

А за кожним із нас, отих сірих, простих,
Що зустрілись зо світом сьогодні,
Там, в далекім краю, мільйони стоять:
Є там воїнів дух, є там душі святих,
І там свічі надії предвічно горять
У терпінь невимовних безодні.

Ми є ті, що на грані земель і світів
Захищали життя вам, культуру.
Ми є ті, що у ході історій століть
Лиш на фронті стояли усі впоготів,
У загравах пожеж, у боях лихоліть
Берегли вас живим своїм муром.

Ми є воїнів дух із давнини Русі.
Ми є дух всіх віків України.
І козацтва ми дух. І ми — совість людства.
Ми дух тих, що в змаганні за долю усіх,
Не для слави й признань, а лише для братства
Складав жертви на благо людини.

Коли нині звучать Християнства кличі
По країнах в тривогах понурих,
Пом'якімо ми тихо тих предків своїх,
Що ішли за Христа під ворожі мечі,
Несли жертву свою за хрещених усіх,
А народи їх пам'ять забули.

Немов тіні — вони, що в цей край прибули, —
Вони люди з далекого краю;
Володимира дух супроводив їх в путь.
І Могила й Богдан їх натхнули,
І Шевченка слова, що тут досі живуть,
І нащадків їх тут оживляють.

І принесли вони трираменні хрести
У той край неозорий, незнаний,
Бо на подвиг святий, на місійні труди —
Благовістя святе тисячлітнє нести —
Супроводив на шлях і привіз їх сюди
Сам Апостол Андрей Первозванний.

Так багато із них вже немає в живих,
Але душі їх з нами говіють.
Видно з прерій печать їх ще теплих слідів —
Тих давніших, недавніх і цілком нових.
А вони з піонерських священних гробів
Бачать Київ — хрести із Софії.

Платон Лом.

THE UKRAINIAN GREEK ORTHODOX CHURCH OF CANADA

(A Retrospect, a Challenge, and a Re-dedication)

P. J. LAZAROWICH, Q.C.,
member of the Consistory

Fifty years ago this very month almost to a day, there came together in this city, at the call of a committee, about 150 serious-minded men for a very solemn purpose. They met to discuss the advisability of establishing a new Church which they hoped would satisfy not only their own religious and cultural needs and aspirations, but also similar aspiration of thousands of their countrymen, who emigrated to Canada between 1891 and the beginning of the First World War. According to some sources, the Ukrainian community in Canada at the time of the First World War numbered between 150,000 and 200,000 people.

I venture to say that all those people who met on that historic occasion, were either the brothers, the fathers, or the grandfathers of most of us who are in this hall tonight. They represented almost every larger settlement or community of their countrymen in Canada and particularly those in the three Prairie Provinces. Furthermore, they represented people of almost every walk of life; University and High School students, teachers, small businessmen, tradesmen, farmers and other groups. I said *almost* every walk of life, because they were all laymen, there was not a single clergyman or priest among them. Nevertheless, they were all deeply religious, God-fearing men, and profoundly aware of the importance of religion in the life of individuals and peoples.

After two days of deliberation and discussion, they came to the conclusion that the various churches, missions and sects which they found in Canada and which had been active among them for some years recruiting members for their respective denomination, could never understand, satisfy or promote their religious and cultural interests. As a result, they decided (and I think some of them with doubts and misgivings) to establish their own Church in the new land of their choice. Moreover, being familiar with the historic and religious background of the Ukrainian people, they also agreed that in a democratic Canadian society, the *only* Church which could provide cultural and spiritual leadership *not only* for their own generation, but which would also attract and involve in its mission, their children and grandchildren, would be the ancestral Church of their forefathers — the Ukrainian Orthodox Church. The Orthodox Faith had been brought to their ancestors in the

Ukraine-Rus from Constantinople, formerly called Byzantium, in the year 988 A.D. at the invitation of their ruler Prince Volodimir the Great. He reigned over them from the capital city of Kiev on the Dniper River. At that time, Constantinople was the religious capital of the Christian World.

At this point let us take a quick glance at several important events in the history of the Ukrainian Orthodox Church, through the eyes of an eminent theologian and historian, Prof. Ivan Vlasowsky.

In his monumental History of the Church in five volumes, with his profound knowledge of the subject and vivid historic imagination, he illuminates, in three or four short passages, events which span centuries. Here is an example of his skill. I quote from his work in translation:

> "For 700 years, the Ukrainian Orthodox Church remained under the Patriarch of Constantinople". But this dependence was more "nominal than actual" and, therefore, "the Ukrainian people were able to develop best those peculiar features in their acceptance and practice of the Christian faith which most corresponded to their national characteristics and which the *historian* refers to us 'Ukrainian Orthodoxy'." (pp. 17 - 18).

> "Almost a thousand years have passed since the baptism of Ukraine-Rus' in 988 under Volodimir the Great. For almost ten centuries the overwhelming mass of the Ukrainian people has belonged to the Eastern Orthodox Church and confessed the Orthodox Christian faith. During this whole period the historical life of the Ukrainian people has been inseparable from its Church and Faith. It can be truly said that *in* the spiritual life of the Ukrainian people, the most lasting element both in terms of time and continuity *is* the religion it accepted in Volodimir's time. There can be no doubt that *this* faith of the whole people had a tremendous influence in the forming of the people as a nation, and on its entire history." (p. 30)
> "Following the events in the life of the Ukrainian people which gradually led to the annexation of Ukraine to Moscow (in 1654), the Church shared the common fate of its people eventually being made subject to the Patriarch of Moscow — in 1686." (p. 18)

Gradually, but ruthlessly, the Ukrainian Orthodox Church was Russified and denationalized and finally during the 19th century, ceased to exist as a distinct Ukrainian Church.

This state of national and religious twilight continued until the Bolshevist Revolution in Russia in 1917, when the Russian Tsarist Empire disintegrated into several national states. As a consequence, the Ukrainian National Republic was born if only for a brief period. There was also a strong demand for the re-establishment of the ancestral Ukrainian Orthodox Church. As a result, a Church Sobor of the clergy and laymen was convened in Kiev in Dec. 1917. But before it could commence its deliberations, the Russian Bolsheviks invaded the city and further proceedings had to be abandoned.

These events aroused great enthusiasm among citizens of Ukrainian origin in Canada and in the United States. And I venture to suggest that it was that national and religious renaissance in the ancestral land of the Ukrainian people which was perhaps a sub-conscious factor in the decision to establish the Ukrainian Orthodox Church in Canada, in addition to those specific reasons which I mentioned.

After making the historic decision to establish the Ukrainian Orthodox Church in Canada, they also agreed to name it "THE UKRAINIAN GREEK ORTHODOX CHURCH OF CANADA." They felt that the addition of the word "Greek" in its name, would signify to all Canadians of Ukrainian origin its direct descent *from* and spiritual affinity *with* the Church of their forefathers established by Volodimir the Great.

The third step was to declare its dogmatic and canonical principles, its ritual, its organizational and administrative structure and the fundamental nature of its temporal government. And they formulated these principles in plain, every-day language of laymen, in three short paragraphs. In translation, they read as follows:

1. The Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada is in spiritual unity with other Eastern Orthodox Churches and accepts the same dogma and the same ritual.
2. All the property of the Church parishes be owned and administered by the Church Parishes themselves.
3. Bishops shall be elected by the General Sobor or Council of the clergy and the delegates of the Parishes and Brotherhoods.

Each of these principles were later formulated in more precise and formal language and are now embodied in the charter, the Constitution and the By-Laws of the Church. But the basic concepts have remained unchanged.

From such modest and perhaps hesitant beginnings in 1918, the growth and development of our Church during the past 50 years has been truly phenomenal in *all aspects* of its life and work. This expressed itself in: (1) its impressive material wealth, (2) in the rapid increase in membership throughout Canada, (3) in the magnificence of its cathedrals and other churches, (4) in its ceremonial splendor, (5) in the incomparable beauty of its choral music in divine liturgy, (6) in the religious piety and devotion of its faithful, (7) and in its importance in the religious and cultural life of Canada.

But I do not propose to deal with these aspects of its growth for three reasons. *Firstly*, it would be impossible to adequately portray *them* within the time allotted to me; *secondly*, Very Rev. Dr. S. W. Sawchuk one of the founders and organizers of our Church and its foremost leader during the past fifty years, will be speaking to us tomorrow afternoon. His topic, as I understand, will be the present state and future prospects of our Church. I regard that the story of the growth and development of our Church, is within the scope of his theme if he chooses to discuss it.

Therefore, in the time remaining to me, I propose to elaborate briefly upon each of the three fundamental principles which were laid down by the founders of our Church and show *how* they are now reflected in the language of its Charter, constitution and by-laws.

As a basis for this elaboration I shall refer to those documents *and* to a brief but important work published in 1950 under the title: "The Fundamental Principles of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada" of which Rev. Dr. Sawchuk is the author.

Dr. Sawchuk states that the basic principles of our Church *which* were so clearly perceived though informally defined by its founders,

may be re-stated or expressed in more formal ecclesiastical language as follows:

> Firstly they declared: its dogmatic-canonical position with relation to the Eastern Orthodox Church, that is to say, *its faith and dogma.* This position is embodied and defined in the constitution of our Church in its first paragraph which, in translation, reads as follows: "The Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada is a part of the Holy Universal Apostolic Eastern Orthodox Church and confesses the same faith, teachings, and dogma established and accepted by the Seven Ecumenical Councils of the Christian Church (325 to 787 A.D.)

This principle is the cornerstone of the *faith and dogma* of our Church. I might add here that the Eastern Orthodox Church today, consists of many independent, national Churches which according to same sources, together constitute a membership of approximately 250 million faithful which *ranks it* as the second largest Christian denomination in the world.

The *second* fundamental principle suggested or implied by the founders, was later expressed in the Ukrainian word "Sobornopravnist." This is an historic, ecclesiastical word of specific connotation describing the Ukrainian traditional form of Church government dating back to the beginnings of Christianity. It is coined from two Ukrainian words, "sobor" meaning a general council or meeting of the Church, and from the word "praviti" meaning "to rule or govern." Consequently, the word "sobornopravnist" describes the rule or government of the Church by a Sobor or the general council of the Church.

This principle is embodied in Paragraph 3 of the Constitution which declares:

> "The supreme legislative body (i. e. law-making) of the Ukrainian Greek Orthodox Church *of* Canada in all its temporal and spiritual matters is *its* Sobor."

Now, the Sobor of our Church which is convened once in five years, is constituted or composed of *three* distinct though spiritually integral categories of its faithful:

The first category is called *the hierarchy. This* includes the Primate of the Church, bearing the canonical title of "Metropolitan", meaning the head-bishop and all the bishops and archbishops.

The second category consist of all the clergymen or the priests of the Church and

The third of all duly elected delegates of the parishes on the basis of one delegate per 25 members.

These three integral parts of the Church — the hierarchy, the clergy and the laymen participate in the proceedings of the Sobor on equal terms in making decisions in all temporal and spiritual matters of the Church, by means of a democratic vote, either by secret ballot or a show of hands. Therefore, Sobornopravnist means government of the Church by the Sobor, through democratic processes. *This is the essential democratic feature of our Church.*

To my knowledge, no other Eastern Orthodox Church has ever adopted or practised this democratic form of Church government. Each one of them is governed by a Synod or a council of bishops.

The vital importance of the principle of Sobornopravnist in our Church is underlined by the Rev. Dr. Sawchuk in his work already referred to. I quote in translation:

> "Sobornopravnist also became a fundamental principle of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada. And to this principle our Church, in large measure, owes its growth, development and the religious zeal and generosity of its faithful. (p. 17)

The *third* fundamental principle of our Church is it independence or Autokephalia in temporal matters. The word "autokephalia" is of Greek origin meaning "self-rule or self-government." Therefore, when we speak of our Church as being autocephalous or in the Ukrainian — autokephalna — we mean that it is free from all external ecclesiastical or temporal control or authority. This principle is embodied in Paragraph 2 of its constitution which declares:

> "The Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada maintains dogmatic unity with all independent Orthodox Churches; it is equal with each of them in rights and privileges but *is* independent in its organization and government."

The vital importance of the principles of Sobornopravnist and Autokephalia of our Church has been repeatedly underlined by its Primate, His Eminence Metropolitan Dr. Ilarion, in his writings, his sermons and his public addresses.

In summing up his views on the importance of the three fundamental principles of our Church which I have just discussed, Dr. Sawchuk concludes with these words of admonition:

> "We must never abandon or renounce these principles. We must preserve and defend them at all cost. Because, only upon these principles our Church will be able to prevail and fulfill its designated mission." (p. 15)

But I venture to suggest that in order to arouse a deeper interest in our Church among its youth, we must endeavour to impress upon and keep reminding them that (1) it is a truly Canadian Church, inspired by the Church of our forefathers but established, organized and built by Canadian citizens on free Canadian soil; (2) that it is a truly democratic and independent Church in the sense that I have indicated and (3) that its growth and development, its material and spiritual strength and importance in Canada is result of the effort of the minds, hands and hearts of two generations of *many* thousands of deeply religious, dedicated and generous people, whom they must replace and emulate. Most of you who are in this hall tonight have personally contributed to that growth and development. I wish to pay a sincere tribute to you for your contribution to this great and sacred work.

Obviously, the work begun by the founders must continue in the future with equal zeal and devotion by their successors and descendants which includes all of us present here, our children and grandchildren.

First of all, there are several major tasks which must be completed by the older generation without delay. For example, in my opinion it is the responsibility of the older generation to complete and properly equip St. Andrew's College in Winnipeg both materially and academically, particularly its Theological Faculty. This College will be affiliated with University of Manitoba. It is under the direction and control of our Church and will continue to train students of theology for ordination as priests of our Church and other Orthodox Churches. It is the only Ukrainian Orthodox College of its kind in the world today. For that purpose, funds are being collected during this Jubilee year. There are other projects but I shall not discuss them as there will be other speakers who will deal with them.

There are, however, sectors of the activities of the Church to which we must invite and secure the participation of its youth. For example, the Church must be assured of a continuous flow of young men into the ranks of the clergy to replace those who pass on and those who must retire due to illness or age.

I, therefore, appeal to the *older* boys and *young* men who have been reared in the faith of our Church to respond to its call, enter the ranks of the most honored of all professions and dedicate your lives to the glory of God and service to your fellow men. If you do, (and I hope many of you will), St. Andrew's College in Winnipeg will provide you with excellent academic facilities and financial assistance in order to train and equip you for your life work.

I also appeal to our young girls and women to continue to take an active part in the work of your Church. There are many spheres in which you can make a significant and lasting contribution to the religious and culture life of your Church and your country. Let me mention only two of these: (1) your services will always be urgently required as teachers in Sunday Schools and (2) as leaders, instructors and supervisors in the Summer Camps for young boys and girls which are being conducted by our Church every year in many parts of Canada. There are other sectors but time does not permit me to discuss them. But may I state my personal views on the role of women in our Church. I am firmly convinced that if the religious and cultural heritage of the Ukrainian people is worth preserving and perpetuating in the cultural life of our country (and I sincerely believe it is) then it is the *women* of our churches who must play a dominant role in that mission if it is to succeed at all. I believe that women as mothers, grandmothers, teachers and as natural companions of young children, are the "subtle persuaders" who mold the religious and cultural attitudes, ideals and motives of the youth of every generation.

In conclusion, I wish to recall two passages from a speech given by a distinguished Canadian some years ago. For more than a generation, this eminent scholar and historian has taken a deep interest *in* and has given sincere encouragement to Canadians of Ukrainian origin in their efforts to foster, develop and perpetuate their religious and cultural heritage in Canadian life. I refer to no other than our good friend Professor Emeritus G. W. Simpson of this city. At one of the Ukrainian Congresses held in Toronto, Prof. Simpson spoke on the topic: "The Cultural Task of Our Generation", and these are the two passages I should like to quote especially for the benefit of the younger members of this audience.

"The greatest single cultural institution in the history of the Ukrainian people has been the Christian Church. Almost a thousand years have passed since Christianity began to be introduced into Ukraine. The Church as an institution has passed through many vicissitudes. There have been divisions and unions, but always the Church has played a significant part in the organizing of society. It was a centre of protection in times of danger; it was a haven of refuge for scholarship; and it maintained a sense of brotherhood many times when the political situation was bleak and desolate. During the last three hundred years especially, the Ukrainian Churches have supplied outstanding leaders to Ukrainian society and even to surrounding lands from the days of Metropolitan Peter Mohyla to the present time when the figure and person of that grand old man the Metropolitan Bishop, Count Andrew Sheptitsky (was) with us as a glorious sunset in a stormy sky.

The *Ukrainian* churches are now established and rooted in Canadian soil. The transplantation has been carried out by men from the homeland who have performed their task with ardor, love and devotion worthy of the best missionary traditions... The generation which performed this work will in the course of time be passing on. Their places will have to be taken by Canadians who have been born in this country. No effort should be spared in the search for intelligent and devoted young men who may carry on this great tradition which has combined in the past *thorough* and *wide* scholarship, leadership, and above all, devotion. I look forward to the time when some great Canadian Mohyla or Sheptitsky may emerge who will enrich not only the Church which he serves but will confer a blessing on his native land, Canada. If the Churches in Canada are to continue as vital parts of our community life, they must be served by men who are scholars, by men who are not simply ecclesiastical policemen, but who feel keenly the joys and sufferings of their parishioners and by men who are conscious that they are carrying on a great tradition and trust. The possibilities exist and I beg of you to make them a matter of definite search and endeavor. Without definite and deliberate cultivation, we may lose the momentum of that tradition at the end of this generation."

I, appeal to you, the youth of our Church, to accept this challenge so eloquently expressed by Professor Simpson a generation ago; as real today as it was then. And if you do, it will be your task to transform it into a lofty ideal, an inspiring goal and a motivating force in your own lives, to be used in the service of your Church.

To the older generation, *my* generation, my plea is: Let us rededicate the remaining part of our lives to the continuing service in the Church of our forefathers, which was so successfully transplanted in the free and fertile soil of Canada. Let us all be zealous and devoted to *its* Faith and *its* teachings. Let us be courageous and unyielding in defense of its fundamental principles.

Finally, let us all, regardless of age, with God's help and guidance, strive to make our Church one of the foremost Canadian Churches of the future, whose unique contribution to the religious and cultural life of our Country, will enrich and adorn, not only the lives of its faithful, but also Canada's national culture as a whole.

P. J. Lazarowich

ПРОТ. ВАСИЛЬ КУДРИК

1880—1963

Митроф. Прот. ВАСИЛЬ КУДРИК, один з провідних піонерів-ідеологів Української Греко-Православної Церкви в Канаді і довголітній редактор „Українського Голосу" та „Вісника", органу нашої Церкви.

Між заслуженими достойниками УГПЦ в Канаді, в її історії займає почесне місце Прот. Василь Кудрик. Він піонер в культурно-творчім розумінні, духовна особистість, журналіст, публіцист, письменник, будівничий громадського і церковного життя в Канаді, великий народолюбець і священослужитель з покликання.

До Канади приїхав Василь Кудрик 23 річним юнаком, як студент учительського семінару в Тернополі, Західня Україна. В Канаді закінчив учительський семинар „Рутенієн Трейнінґ Скул" у Вінніпезі і з дипломом учителя державної школи, учителював у Ст. Норберт, Ґардентоні і Комарно в провінції Манітобі. В 1907 році бачимо Василя Кудрика, як учасника Першої Конвенції Українських Учителів в Манітобі, яка відбулась у Вінніпезі. Ця Конвенція започаткувала громадський рух між українцями в Канаді. В 1909 році сформувалась Українська Видавнича Спілка у Вінніпезі, яка приготовлялась до започаткування українського часопису „Український Голос". В 1910 році, коли почав друкуватись тижневик „Український Голос", редактором його став Василь Кудрик. На цій позиції він вистояв 11 років.

Коли в 1918 році оформився провід відродженої Української Греко-Православної Церкви в Канаді, редактор Василь Кудрик служить тій церковній справі своїм пером, своїм знанням історії України та її церковного життя. 1921 року постановляє стати в ряди священиків УГПЦ в Канаді, яких у ті часи було так мало.

Прийнявши священичий сан, о. Кудрик виїхав на парафію до провінції Алберти. В рік пізніше він був покликаний на парафію до Саскатуну, Саск. Тут о. Кудрик знайшов ще й інше поле праці для себе — Інститут Петра Могили. А що сам він був великим поклонником науки та шанувальником рідної мови, то любив молодь, заради якої часто перебував в Інституті. Молодь також була прив'язана до нього і шанувала його. В Саскатуні прожив о. Кудрик 20 років.

Від 1941 року о. В. Кудрик жив у Вінніпезі. Того року Консисторія УГПЦ покликала його на відповідальну позицію — обняти працю редактора церковного органу „Вісника", який виходить як двотижневик у Вінніпезі. Прот. В. Кудрик знов повернувся до праці, яка завжди приваблювала його, бо і за ці роки, як жив у Саскатуні, багато дописував до „Вісника", до „Українського Голосу". Хто не пам'ятає його нарисів про Максима Чорнохліба, „Дещо про дещо" та інше.

З-під його пера вийшло кілька науково-історичних праць, як „Мелихседик Значко-Яворський", „Маловідоме з історії Греко-Католицької Церкви" в трьох томах, „Маловідоме з історії Римської Церкви", „Історичні матеріяли". Написав він інші праці, такі як „Чужа рука", „Життя Йосафата Кунцевича", видав три збірки оповідань „Оборона Києва", „Козак Дорош" і „Продав батька". Його цикль роздумувань „Квіти при дорозі", це справжні літературні жемчуги.

Була в о. Кудрика велика бібліотека. Він зберігав кожну книжку, кожний клаптик надрукованого паперу і був прямо бібліоманом. Горе тому, хто на його очах не пошанував би книжку, чи газету, хоч би словом. Був він також великим оборонцем рідної мови та збереження релігійних і народніх традицій та їх культу. Але як умів він любити все що гарне, чисте, рідне, добре, так і вмів ненавидіти відступників рідної справи, хитрунство, чужопоклонників. До людей малосвідомих мав багато терпеливости і зрозуміння.

В 1955 році українське громадянство Канади відзначило ювілей 50-ліття журналістичної, священичої і громадської праці Прот. Василя Кудрика. Свято це відбулось у Вінніпезі в залі Катедри Пресв. Тройці, величаво. Суспільство вручило йому кількатисячний дар на видання його написаних праць.

Свій земний шлях закінчив прот. Василь Кудрик 7 жовтня, 1963 року. Широким многогранним було його життя, його зацікавлення і праця. Та найбільше уваги віддав він Українській Греко-Православній Церкві в Канаді. Під її підвалини він положив велику частину свого віку, своєю творчою працею, своїм словом він підніс її та наблизив до неї поважну частину свого народу. Він був одним з тих, що прокладали шлях в її майбутнє.

* * *

З ДУМОК о. В. КУДРИКА

Церкву, церковне життя, церковну громаду і церковну роботу творять лише ті люди, що є щиро віруючими і побожними, і — будучи такими, сповняють пильно релігійні обов'язки. Вони є стовпами, на яких церковна і взагалі моральна будівля життя стоїть.

— — — — —

Народ має своє культурне майно — свою Церкву, мову, своє письмо, всякі звичаї, свою літературу, пресу, свою Народню Історію... Все те є його культурними грядками, нивами, де садиться і сіється культурний народний хліб...

ВИДАТНІ СВІТСЬКІ ДІЯЧІ УГПЦ

В історії УГПЦ в Канаді, в процесі її організування та впродовж дальшого її розвитку виступають деякі знаменитости з кругів світських видатних людей, особливо з групи Союзу Українців Самостійників (СУС).

В цім Збірнику подаємо кілька силюетів таких видатних діячів, які своєю працею внесли в життя УГПЦ багато позитивного, які вистояли в ній до кінця свого життя. Є в нас їх багато більше, одначе обмежуємось до тих, які відійшли в позасвіти і належать вже до історії. Хай наше слово-згадка про них буде скромною оцінкою їх великих трудів, посвяти, жертвенности на піонерській церковній ниві в Канаді.

* * *

Суддя Ярослав Василь Арсенич

1887—1953

Щоб накреслити духовий портрет судді Ярослава Василя Арсенича, треба б писати однотомну працю про його вклад у громадське життя та історію українців в Канаді. Ті всі, що особисто знали суддю Я. В. Арсенича, що з ним рам'я в рам'я стояли при громадській роботі, бачили в нім людину багато обдаровану, шляхетну, послідовну у своїм характері, справедливу й високо-освічену. Тому накреслення цієї його силюетки дуже загальне.

Кілька його біографічних даних: Народився Я. В. Арсенич 1887 року в с. Березове, Коломийського повіту, Західня Україна. Початкову школу закінчив в ріднім селі Березові, а в 1900 році вступив до ґімназії в Коломиї. До Канади приїхав 1904 року 17-літнім юнаком. Як молодий еміґрант пройшов кілька фаз — був робітником при будові, потім учителем, продавцем у крамниці, нотарем, студентом університету. По скінченні загальних наук і правничого факультету був прийнятий в лави адвокатів в Канаді в 1917 році. 1935 року був відзначений титулом Королівського Радника (КС), а в 1947 назначений на суддю на округу Давфін в провінції Манітобі.

З численних ділянок свого професійного, громадського, політичного і релігійного життя, велику частину приділював Я. В. Арсенич справам УГПЦ в Канаді. Він між першими її організаторами в Народнім Комітеті, він в управі Українського Православного Братства для скликання першого в Канаді Собору УГПЦ. А що формування історич-

ної Церкви українського народу в Канаді стрінулось з чужими, неприхильними а то й ворожими чинниками, як зі сторони Римо-Католицької Церкви, так і зі сторони московського православія, Я. В. Арсенич, вже як укінчений професіоналіст-адвокат, як член цієї Церкви, стає впродовж всього того часу в її захист, бо були й такі моменти, коли треба було ставати в її обороні перед судом, а серед суспільства, давати приклад служіння їй і працею для неї.

Церковне життя УГПЦ в Канаді було тісно пов'язане з українським громадським просвітнім рухом: преса, інститути, організація Українських Народніх Домів, українське шкільництво, учительська організація, народні з'їзди, події в Україні, українське питання в світі — все це абсорбувало і вкладало нелегкі обов'язки на провідників як світських, так і церковних. Я. В. Арсенич один з них. На його рамена спадало все більше і більше обов'язків.

В роках 1916 - 17 в Україні творились нові сторінки історії — відродження державности України. Суспільство в Канаді піднесене подіями збирає фонди „на потреби України". Я. В. Арсенич в Українськім Горожанськім Комітеті, який формує делегацію на мирову конференцію до Европи. Він в Червонім Хресті. В Манітобі — Я. В. Арсенич стає на захист навчання української мови в державних школах, якої прав позбавляє провінційний уряд. У Вінніпезі йде праця над зорганізуванням бурси Адама Коцка, Українська Видавнича Спілка — „Український Голос" в боротьбі з тяжкими фінансовими труднощами.

Широкою була його громадська нива, яку навіть трудно перечислити. Він був членом Консисторії УГПЦ довгі роки і правним дорадником Церкви, був президентом Української Видавничої Спілки, організатором і членом президії КУК, активним і довголітнім членом Союзу Українців Самостійників, Взаїмної Помочі. Він виголосив велике число доповідей, написав ряд статей в „Українськім Голосі" — всі вони глибокі своїм змістом і всі вони актуальні сьогодні.

Назначення Я. В. Арсенича на становище судді, як першого з-поміж українців в Канаді, було признанням для цілої української спільноти в Канаді, а йому цим надано почесть взірцевого громадянина Канади й українця.

* * *

Блаженний будь голос поклику до самостійного і гідного діла, і труд тих, що не марнували часу у ваганні і не дожидали повороту туди, куди вороття і досі немає, а прийняли на себе бути там, де доля їх занесла.

— — — — —

Життям кожної людини керує особистий розум; життям збірноти керує збірний розум, совість та емоції серця і душі громади. Щаслива та громада, що зуміла знайти збірний розум і збірну совість, то може відчути одно серце і спільноту емоцій.

З думок Я. В. Арсенича.

Суддя Михайло Стечишин

1888—1966

Він був одним з перших будівничих УГПЦК та не в цім його виключна заслуга; він, як можна висловитись словами Шевченка: „любив її во врем'я люте", а що УГПЦ переживала таке „врем'я люте", то Михайло Стечишин стояв поруч неї, як її правний оборонець, як її організатор, як її член та один з провідних в ній світських людей.

Михайло Стечишин народився 1888 року в селі Глещаві, повіт Теребовля, Західня Україна. Батько Михайло Василь, мати Марія були середньо-заможні господарі, цінували освіту, одначе Михайло дуже скоро утратив батька. Маючи 12 років, залишився півсиротою.

До Канади Михайло Стечишин приїхав 1905 року до свого старшого брата Мирослава Стечишина, який опісля був видатним редактором „Українського Голосу", і який у той час жив у Ванкувері, Б. К. Приїхав Михайло Стечишин 17-літнім юнаком. Два роки працював на фізичних роботах, при будовах, на залізниці, на фармах. 1907 року записався на учительський курс у Брендоні — „Рутенієн Трейнінґ Скул".

Учительський семинар він закінчив 1913 року, одержав посаду державного учителя і вчив у школах українцями заселених околицях. За час учителювання приглянувся до життя українських поселенців на фармах, розумів їх проблеми і завжди їм помагав. По трирічнім учителюванні Михайло Стечишин записався на правничий факультет у Саскачеванському університеті в Саскатуні. Студії на університеті закінчив 1919 року, а 1920 був прийнятий до лави адвокатів. Наука в школах йому давалась легко, бо був він блискучим студентом, мав феноменальну пам'ять та бистру орієнтацію, а в соціяльнім житті був товариський, сприємливий і отвертий. Освіту закінчив з найкращими рекомендаціями та був нагороджений в часі студій стипендією.

Свою адвокатську практику почав Михайло Стечишин у Вакав, Саск. у адвоката Дж. Діфенбейкера, який пізніше був премієром Канади. По рокові адвокатської практики у Вакаві, Михайло Стечишин відкрив свою власну канцелярію в Йорктоні, Саск. Був опісля також відзначений титулом Королівського Радного (КС), а в 1949 році був іменований суддею на округу Винярд у Саскачевані, де й проживав останні роки свого життя.

Широкою і многогранною була громадська діяльність Михайла Стечишина. Крім свого професійного заняття цікавився науковими працями, особливо гуманістичними. Любив досліджувати історично-на-

укові матеріяли. Зокрема цікавився історією церковною в різних народів. Видав кілька таких праць, як „Ізидоризм у Римській Церкві", „Апостольські Канони", „Св. Петро і Рим". Опрацював і видав збірку байок п. з. „Байки", перелицьовані з байок світової літератури.

Багато різних постів займав Михайло Стечишин ще перед тим, поки був назначений суддею. Він був одним з членів Комітету, який поробив перші кроки до зорганізування УГПЦК, був членом Українського Православного Братства, був учасником Народніх З'їздів, був головою Учительської Організації, викладачем Курсів Українознавства для студентів, був одним з основоположників Інституту П. Могили, шеровцем Видавничої Спілки „Українського Голосу", брав участь у виборах, помагав організувати Елеваторну Спілку, організував учительський журнал, домагався введення української мови в університетах Канади та обороняв українську мову в державній школі, був провідним членом СУС та його організатором.

Михайло Стечишин був великим приятелем книжки, а української зокрема. Він зібрав найбільшу домашню бібліотеку в Канаді, яку опісля передав до Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі.

Крім цього Михайло Стечишин багато дописував до „Українського Голосу", до „Вісника". Мав добре перо, знав українське життя, розумів його та завжди повертав свої очі в Україну, дбаючи про тісний зв'язок громадського життя в Канаді з українським народом в Україні.

Особлива заслуга Михайла Стечишина для УГПЦ ще й та, що він, як її правник, виготовив Чартер Інкорпорації УГПЦК, якого підписав член найвищого суду Канади — суддя Даф.

* * *

„Традиції витворюються життям під натиском обставин, умов і подій в певному періоді і можуть бути характеру позитивного, доброго, — а можуть бути і характеру від'ємного, недоброго. Добрі історичні традиції не зашкодить затримувати і піддержувати, а недобрих традицій належить позбуватись так само, як і забобонів.

Наприклад маємо в церковній практиці коляди. Хоч ця традиція і походить із поганських часів, але вона є доброю для нашої церкви, бо допомагає в розвою роботи її".

З книжки „Апостольські канони".

Суддя Михайло Стечишин

1888—1966

Він був одним з перших будівничих УГПЦК та не в цім його виключна заслуга; він, як можна висловитись словами Шевченка: „любив її во врем'я люте", а що УГПЦ переживала таке „врем'я люте", то Михайло Стечишин стояв поруч неї, як її правний оборонець, як її організатор, як її член та один з провідних в ній світських людей.

Михайло Стечишин народився 1888 року в селі Глещаві, повіт Теребовля, Західня Україна. Батько Михайло Василь, мати Марія були середньо-заможні господарі, цінували освіту, одначе Михайло дуже скоро утратив батька. Маючи 12 років, залишився півсиротою.

До Канади Михайло Стечишин приїхав 1905 року до свого старшого брата Мирослава Стечишина, який опісля був видатним редактором „Українського Голосу", і який у той час жив у Ванкувері, Б. К. Приїхав Михайло Стечишин 17-літнім юнаком. Два роки працював на фізичних роботах, при будовах, на залізниці, на фармах. 1907 року записався на учительський курс у Брендоні — „Рутенієн Трейнінґ Скул".

Учительський семинар він закінчив 1913 року, одержав посаду державного учителя і вчив у школах українцями заселених околицях. За час учителювання приглянувся до життя українських поселенців на фармах, розумів їх проблеми і завжди їм помагав. По трирічнім учителюванні Михайло Стечишин записався на правничий факультет у Саскачеванському університеті в Саскатуні. Студії на університеті закінчив 1919 року, а 1920 був прийнятий до лави адвокатів. Наука в школах йому давалась легко, бо був він блискучим студентом, мав феноменальну пам'ять та бистру орієнтацію, а в соціяльнім житті був товариський, сприємливий і отвертий. Освіту закінчив з найкращими рекомендаціями та був нагороджений в часі студій стипендією.

Свою адвокатську практику почав Михайло Стечишин у Вакав, Саск. у адвоката Дж. Діфенбейкера, який пізніше був премієром Канади. По рокові адвокатської практики у Вакаві, Михайло Стечишин відкрив свою власну канцелярію в Йорктоні, Саск. Був опісля також відзначений титулом Королівського Радного (КС), а в 1949 році був іменований суддею на округу Винярд у Саскачевані, де й проживав останні роки свого життя.

Широкою і многогранною була громадська діяльність Михайла Стечишина. Крім свого професійного заняття цікавився науковими працями, особливо гуманістичними. Любив досліджувати історично-на-

укові матеріяли. Зокрема цікавився історією церковною в різних народів. Видав кілька таких праць, як „Ізидоризм у Римській Церкві", „Апостольські Канони", „Св. Петро і Рим". Опрацював і видав збірку байок п. з. „Байки", перелицьовані з байок світової літератури.

Багато різних постів займав Михайло Стечишин ще перед тим, поки був назначений суддею. Він був одним з членів Комітету, який поробив перші кроки до зорганізування УГПЦК, був членом Українського Православного Братства, був учасником Народніх З'їздів, був головою Учительської Організації, викладачем Курсів Українознавства для студентів, був одним з основоположників Інституту П. Могили, шеровцем Видавничої Спілки „Українського Голосу", брав участь у виборах, помагав організувати Елеваторну Спілку, організував учительський журнал, домагався введення української мови в університетах Канади та обороняв українську мову в державній школі, був провідним членом СУС та його організатором.

Михайло Стечишин був великим приятелем книжки, а української зокрема. Він зібрав найбільшу домашню бібліотеку в Канаді, яку опісля передав до Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі.

Крім цього Михайло Стечишин багато дописував до „Українського Голосу", до „Вісника". Мав добре перо, знав українське життя, розумів його та завжди повертав свої очі в Україну, дбаючи про тісний зв'язок громадського життя в Канаді з українським народом в Україні.

Особлива заслуга Михайла Стечишина для УГПЦ ще й та, що він, як її правник, виготовив Чартер Інкорпорації УГПЦК, якого підписав член найвищого суду Канади — суддя Даф.

* * *

„Традиції витворюються життям під натиском обставин, умов і подій в певному періоді і можуть бути характеру позитивного, доброго, — а можуть бути і характеру від'ємного, недоброго. Добрі історичні традиції не зашкодить затримувати і піддержувати, а недобрих традицій належить позбуватись так само, як і забобонів.

Наприклад маємо в церковній практиці коляди. Хоч ця традиція і походить із поганських часів, але вона є доброю для нашої церкви, бо допомагає в розвою роботи її".

З книжки „Апостольські канони".

Мирослав Стечишин

1883—1947

З когорти церковних провідників серед світських людей виділяється постать Мирослава Стечишина. Видатний журналіст, довголітній редактор „Українського Голосу", ідеолог Союзу Українців Самостійників, знавець українського питання в Европі, церковний і політичний діяч. Він найстарший з трьох заслужених і відомих в Канаді братів Стечишинів — молодший від нього Михайло, а наймолодший Юліян, який живе в Саскатуні.

Народився Мирослав Стечишин 1883 року в селі Глещаві, повіт Теребовля, Західня Україна. До початкової школи ходив у ріднім селі, а до вищої виділової в Теребовлі. Німецьку мову вивчав дома від приватного учителя Яна Кшижки.

До Канади приїхав Мирослав по смерті свого батька 1902 року, маючи 19 років. За той час свого життя в ріднім краю він вже мав змогу відчути гніт чужого панування, особливо польського, яке за Австрії мало неабиякі привілеї.

Хоч молодий віком, діставшись у вільний світ, Мирослав шукав, як і багато інших талановитих людей, відповіді на питання важкої долі свого народу. Він вже знав твори І. Франка, Шевченка, Костомарова, Куліша, Грушевського, читав періодичні видання, знав, що хвилювало студентську українську молодь в Галичині. Тому доля водила Мирослава тут іншими дорогами, як Арсенича, або його брата Михайла. Він мусів побачити, зрозуміти, переконатись при якій пристані йому зупинитись.

Спочатку, як еміґрант без грошей, він працював на залізній дорозі. Середовище і життя робітників вражали Мирослава своєю грубістю. Гроші його не манили. Шукав якогось ідеалу, чогось, що насичувало б духа, а головно такого пристановиська, де рівночасно міг би віддавати себе народній праці. Поїхав до США до Каліфорнії і ті пошукування завели його до Агапія Гончаренка, який формував українську національну громаду, чи як її називали: Гончаренкова комуна. Не знайшов там вдоволення, вернувся по короткім блуканні до Канади в 1906 році і в Едмонтоні редаґував часопис „Новини"', опісля знов став редактором „Робучого Народу", у Вінніпезі та „Народної Волі" в Скрентоні, США; був у делеґації Української Дипломатичної Місії та в членах Українського Горожанського Комітету. Це ж були епохальні роки в житті українського народу, відродження й упадок української держави. От хоч

би місія Мирослава Стечишина до Европи на побачення з Головним Отаманом Симоном Петлюрою в 1921 році в Польщі та інші його зустрічі з видатними державними мужами України.

В 1921 році Мирослав Стечишин стає редактором „Українського Голосу", самостійного українського часопису, який з групою творців самостійницького руху визнав Українську Греко-Православну Церкву, як одиноку незалежну від нікого установу. Здавалось, що Мирослав знайшов пристань, до якої причалив по довгих роках блукання. Всім жаром своєї молодої душі він відчув рідний ґрунт. При цій праці тут же його брати і товариші. Між духовенством УГПЦ зустрічає свого шкільного товариша о. Петра Самця, своїх обидвох братів — Михайла і Юліяна та багатьох інших.

В скорому часі він цілковито входить в це нове життя, стає членом Церкви і опісля його обирають в члени Консисторії. Його слово, як редактора, як людини ідейної, мало великий вплив. Коли йде боротьба за певні впливи, преса стає наймогутнішою зброєю. І для УГПЦ Мирослав Стечишин служив своїм пером, як редактор, а живим словом, як блискучий промовець. З промовами він виступав на церковних соборах, на з'їздах Союзу Українців Самостійників, на Конґресах Українців Канади. Він був одним з основників Комітету Українців Канади, Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі, був членом Інституту П. Могили. Довгі роки він займав позицію крайового голови Союзу Українців Самостійників і завжди був у його центральній управі, був довголітнім президентом Взаїмної Помочі. Ціле життя Мирослава Стечишина було безперервною діяльністю серед української спільноти.

Близький товариш Мирослава Стечишина, суддя Арсенич сказав про нього таке: „...він був розумом нашої громадської справи, був її серцем, був її совістю цілі літа".

* * *

„Канада говорить про єдність від початку війни, і хоч часом її єдність буває загрожена, то таки якось вона перемагає і можемо сказати, що досі в Канаді панує єдність. Свої дотеперішні успіхи у війні завдячує Канада своїй єдности.

Скільки ж більше потребує єдности український нарід, який тільки що приготовляється до створення своєї держави! До єдности за впливами уряду притягнено в Канаді українців (КУК) і це, мабуть, найбільша благодать, яку українці до тепер осягнули".

З редакційної статті в „Українськім Голосі" — „Потреба єдности".

Петро Зварич

1877—1966

Громадянство дало йому почесну назву: патріярх; назву людини вельми заслуженої, шанованої. Петро Зварич один з піонерів не тільки еміґраційно-поселенської катеґорії, але й піонер духового, культурно-творчого громадського життя в Канаді. Його знала ціла українська Канада, помимо того, що він жив у малому містечку Веґревил у провінції Алберта; його знала Америка, його знали і в Европі як громадського діяча, журналіста-дописувача до часописів, як господаря-власника крамниці та поштового урядовця, як рідкісного мецената українських справ. Він був товариської щирої вдачі, соняшний і прямолінійний у своїм характері. Його оптимізм мав великий вплив на багато громадських питань, яких завдяки великій вірі доводилось провести в життя.

Петро Зварич народився 1877 року в селі Тулові, Снятинського повіту, Західня Україна в селянській сім'ї — батько Іван, мати Марія. Початкову школу закінчив у рідному селі і вступив до ґімназії в Коломиї, яку закінчив з відзначенням, відбув військову службу і 1900 року, разом з родичами і цілою родиною приїхав до Канади. Йому було тоді 23 роки.

Перших кілька років працював фізично по різних роботах, як в копальнях вугілля, на залізній дорозі, на лісопилці, в копальнях золота. Помагав родичам загосподаритись. 1904 року, щойно одружений, повернувся до Веґревил, відкрив крамницю та став поштовим урядовцем на округу.

Навіть і в ті перші роки в Канаді, роки фізичної праці і заробітків Петро Зварич знаходив час на культурну громадську працю: він дописує до часописів в Галичині, він веде переписку з родинами, які збирались їхати до Канади. А перші стежки до громадської праці Петро Зварич протоптав ще в Україні, в ріднім селі через Просвіту та в студентськім житті в Коломиї. В Канаді він включається в перші проблиски громадського життя, як його будівничий. Він починає цікавитись політикою Канади, бере участь у виборах, а що з ґімназії виніс знання шости різних мов і вони відкривали йому дорогу в світи. Коли ж заснувався часопис „Український Голос", Петро Зварич стає його великим прихильником, дописувачем, читачем, поширювачем і добродієм.

Петро Зварич належить до ґрона перших оснувателів УГПЦК. Його ім'я знаходиться в списку членів Народнього Комітету і Українського Православного Братства. Він положив багато праці при організу-

ванні Православної Церкви, ось хоч би те, що на схилі свого віку він був членом 25-ти українських православних громад.

Як інтелігентна людина, він швидко зорієнтувався в Канаді і для матеріяльного забезпечення пішов у торгівлю. Крім крамниці у Веґревілі, він зорганізував Торговельну Спілку, в яку втягнув багато своїх земляків та дав їм нагоду матеріяльно забезпечитись. Його власні добрі доходи давали йому можливість складати поважні жертви на українські установи, пресу, церкву, інститути-бурси, народні доми та українські організації. Тішився він великою пошаною серед своїх співгромадян. Одну школу у Веґревіл названо його іменем.

Петро Зварич був учасником майже всіх Соборів УГПЦ, Народніх З'їздів, що їх скликав Інститут П. Могили в Саскатуні, учасником Конґресів Українців Канади, з'їздів Союзу Українців Самостійників. Їздив він 1922 року в Україну, був у ріднім селі, побував в Англії, Франції, Бельгії, Швайцарії.

Як освічена людина, Петро Зварич ніколи не тратив з поля зору культурні вартости життя — любив особливо літературу, знав всіх українських письменників, знав хто що написав і вмів дати оцінку певного твору, передплачував різні часописи і журнали.

Петро Зварич заснував Інститут ім. Михайла Грушевського у Веґревілі, який опісля перенесено до Едмонтону, був його членом ціле своє життя, був членом Інституту Петра Могили в Саскатуні, Колеґії Св. Андрея у Вінніпезі, членом НТШ, Осередку Культури й Освіти при УНО, шировцем „Українського Голосу".

Велику частину своєї уваги, часу і пожертв зложив він на Українську Греко-Православну Церкву в Канаді.

* * *

„Наша дотеперішня культурна праця з одної сторони, а наше поважне відношення до загальних справ цієї землі, зі сторони другої піднесе ще вище почуття нашої власної гідности і вартости в очах старшої нашої верстви, а вже головно в очах молодшого покоління. В нього буде зростати повага до своєї української приналежности, до своєї мови, культури, до своєї гідної праці. Не стане тих, що будуть нас, свого народу, своєї мови, свого імені, та й віри своїх батьків встидатися і вирікатися. Прийде в нас до того, мусить прийти, що ті, які відчужилися і втратили матірну мову, будуть самі себе соромитись і жалувати, що відстали від своїх рідних".

З думок Петра Зварича, Ювіл. Книга Інституту П. Могили.

Колеґія Св. Андрея у Вінніпезі

Справа заснування української православної колеґії була вперше порушена (тодішним адміністратором Церкви, о. С. В. Савчуком) на Соборі Української Греко-Православної Церкви, що відбувся в Саскатуні в 1927 році (Ширший репортаж про це появився був у місцевому щоденникові Saskatoon Star — Pheonix). Як перший крок у цьому напрямку — в 1932 році був зорганізований в Вінніпезі Український Греко-Православний Духовний Семинар, який проіснував до 1943 року та з якого вийшло одинадцять українських православних священиків.

Конкретний плян заснування Колеґії Св. Андрея був предложений на Конференції духовенства 29 червня 1943 року, і був нею схвалений. Кампанія за збіркою фондів на Колеґію була формально проголошена 15 січня 1944 року, хоч перша збірка на цю ціль відбулася в Ст. Джулієн, Саск., вже 18 липня 1943 року, і принесла 472.95 дол.

У квітні 1946 року Колеґія була заінкорпорована як вища деномінаційна школа, а з початком того ж академічного року вже почалося навчання в Колеґії — в будинкові, що його було куплено в Англіканської Церкви; цей будинок знаходиться в північному Вінніпезі, близько будинку Консисторії.

14 червня 1962 року Колеґія ввійшла в асоціяцію з Манітобським університетом, а в грудні того ж року почалася будова її нових будинків на кампусі університету — коштом понад мільйон долярів. Навчання в новій Колеґії почалося в вересні 1964 року.

Головна мета Колеґії, чи точніше її Богословського Факультету, — навчати кандидатів на священиків Української Православної Церкви. Крім того, Колеґія щорічно провадить Літні Курси Українознавства, що відбуваються з успіхом. За останні роки важливою частиною програми цих курсів є кредитовані курси української мови 9, 10, 11 і 12 кляс.

Крім студентів теологів у резиденції Колеґії також живуть студенти університету, в яких Колеґія старається, в міру можливостей, защеплювати й плекати українського духа.

Колеґія також дбає про релігійно-духовну обслугу студентів, і для цього вона утримує постійного духовного настоятеля, як пароха Колеґії. Для православних студентів Богослуження відбуваються в каплиці Колеґії кожної неділі й свята, а крім цього кожного дня відбуваються Ранні й Вечірні Молитви. Студентів інших віроісповідань управа Колеґії заохочує відвідувати свої церкви, поскільки вони не бажають бувати на православних Богослуженнях.

* * *

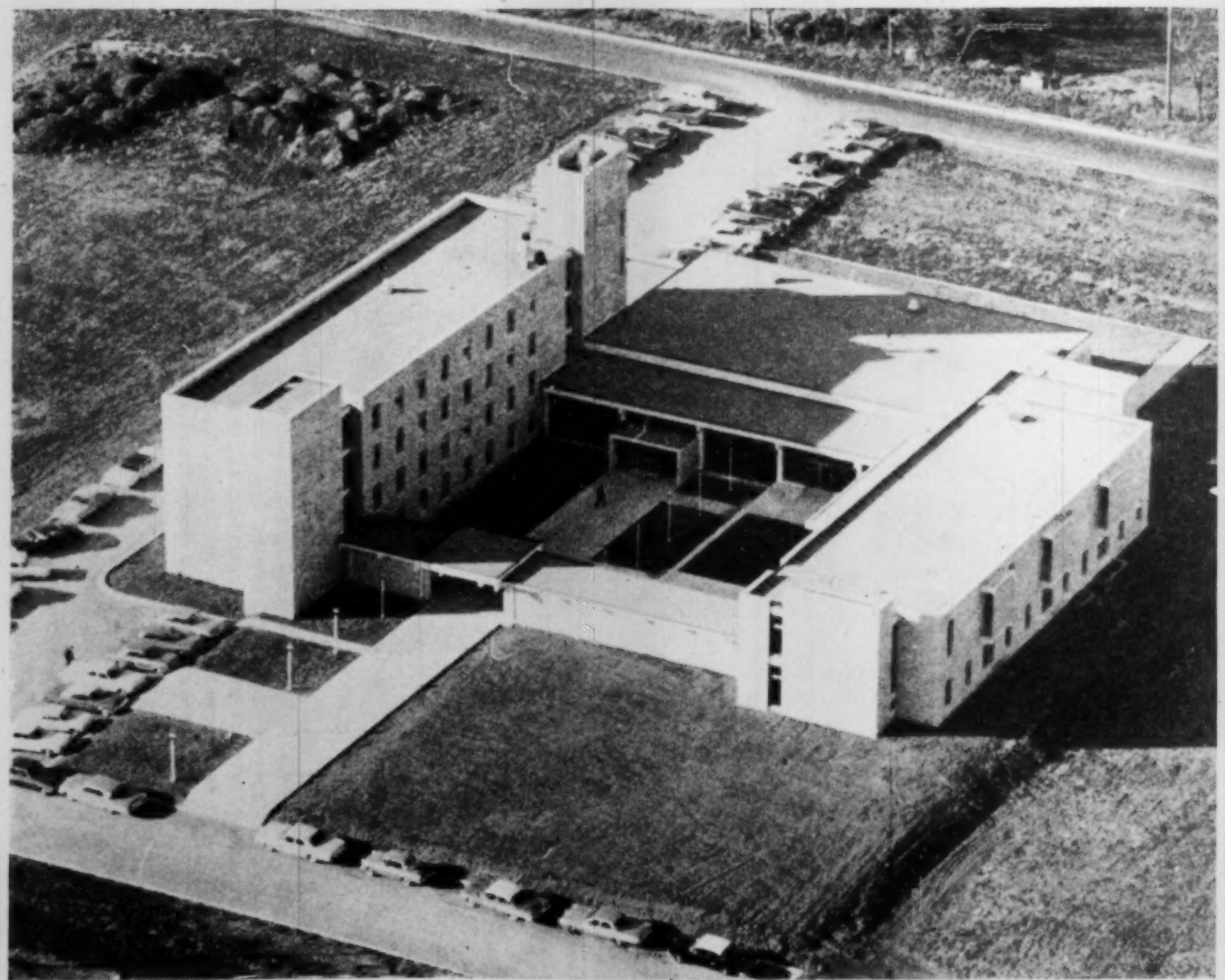

Будинки Колеґії Св. Андрея на площі Манітобського університету

З КОНВОКАЦІЇ КОЛЕҐІЇ СВ. АНДРЕЯ, 1968 РІК

Зліва направо, перший ряд: проф. д-р Юрій Мулик-Луцик, о. прот. Сергій Ґерус (духовний настоятель), принципал о. д-р С. В. Савчук, Преосвященніший Єпископ Борис, о. прот. Володимир Слюзар. Другий ряд: о. Е. Труфин, Василь І. Сарчук (реєстратор), Степан Семотюк (теолог), Юрій Джуравець (декан резиденції), Владимир Радоєвич (теолог, серб з походження), суддя Іван Соломон (голова дирекції Колеґії і член Сенату), Ігор Куташ (теолог), інспектор шкіл у Вінніпезі Михайло Іванчук, Федір Осиченко (теолог), проф. д-р Петро А. Кондра (член Сенату і заступник голови дирекції), о. Юрій Ягодський.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ

АЛБЕРТА

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В БАРГЕД, АЛБЕРТА.

Українська Православна Громада Всіх Святих в Баргед, Алберта, створена в грудні, 1947 року, але офіційне оформлення громади починається з 26 липня, 1950 р., тобто, з того часу, коли було подано прохання до Консисторії нашої Церкви про прийняття цієї громади в склад Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Перша управа нашої громади (1947 р.): В. Букида — голова, Г. Савчук — секретар, Ф. Лащук — скарбник.

Основоположниками громади були: Г. Савчук, І. Голяк, Т. Строчинський, І. Корман, С. Бабяк, А. Березовський, Т. Прокопчук, Б. Капюк і його дружина.

В перших роках свого існування, коли ще громада не мала своєї церкви, всі Богослуження на протязі деякого часу, відбувалися у винаймлених приміщеннях раз на місяць. З часом, коли членство громади зросло, а ще більше зростав, могутнів та кристалізувався дух її, почалися разом з тим і агітаційні кроки з боку збаламучених одиниць, що явно та скрито виступали проти нашої Церкви. Але всі ті непорозуміння минулися, а громада ще більше скріпилася і вже в скорому

Іконостас у церкві Всіх Святих в Баргед, Алберта.

часі набула площу під церкву, а в червні 1952 року відбулося вже перше Богослуження в новозбудованій церкві.

Будова Храму почалася 1947 року, а офіційне відкриття, що його звершив Владика Андрей у сослуженні духовенства, відбулося 24 червня 1962 року.

Священиками в нас були слідуючі отці: О. Фик, Сенишин, Блажук, Василів, Блажук (вдруге), Удод і д-р Сасс.

І так, від того часу, життя громади кріпшає й розвивається, і є вигляди на краще майбутнє.

Теперішня управа складається зі слідуючих осіб: Теодор Гобляк — голова, а секретарем — пані Піхота.

В теперішній час сюди напереміну доїжджають такі священики: О. Хом'як, Г. Василів, Д. Лучак і Д. Денисюк.

Зустріч Владики Андрея перед освяченням церкви в Баргед, Алта., 1962 р.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ В БЕРВИН, АЛТА.

Церква Св. Івана Хрестителя в Бервин, Алберта.

Душевне почуття — піддержати національно-релігійного духа та придержати українське життя в нашій місцевості,— заставило тут кількох громадян започаткувати українську православну громаду в Бервин, Алберта. Дня 29 серпня, 1954 р. визначніші громадяни, як С. Павлюк, Ів. Баґан, С. Щур, Г. Мрук, Я. Хиляк, Д. Щур, Гр. Щур, С. Осавецький, П. Осавецький й інші, зійшлися на збори, де по коротких дискусіях зорганізували громаду та вибрали управу з таких людей: С. Павлюк — голова, І. Баґан — заст. голови, С. Щур — секретар і скарбник, а Гр. Мрук та Я. Хиляк — директори.

Перші Богослуження відбувалися по домах наших парафіян, а тепер вже відбуваються в своїй власній церкві, яку посвячено було владикою Андреєм в 1959 р. в сослуженні о.о. І. Мельника і Г. Удода.

Сьогодні наша громада чисельно є дуже маленька, всього 11 родин, але є вигляди на більший ріст, а до цього треба тільки більше віри та пильної й щирої праці.

Обслужували нашу громаду такі священики: І. Мельник, Д. Денисюк та О. Гудима.

Управа на 1968 рік: С. Павлюк — голова й окружний секретар, П. Хмиляр — заступник голови, Д. Єрічук — голова окружних громад.

Церква Св. Івана Хрестителя в Бервин, Алберта.
Знимка взята під час Візитації Владики Андрея в 1959 р.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В БОІЛ, АЛБЕРТА.

Першим організатором громади в Боїл, Алберта, був Олекса Гуменний, за порадою якого 1940 р. відбулося перше Богослуження, яке відслужив священик з Української Православної Церкви.

1942 р. було зорганізовано громаду з таких членів: Петро Никипіло, Іван Самборський, Теодор Писик, Михайло Никипіло, Павло Гринюк, Теодор Яремко, Василь Щербань, Іван Гуменний, Стефан Кушнір, Олекса Гуменний, Яків Поліщук. Управа того часу складалася з таких членів громади: Іван Гуменний — голова, Василь Щербань — заступник голови, А. Гуменний — секретар, Петро Никипіло — скарбник, а до Контрольної Комісії обрано було: Стефана Кушніра, Мих. Лучку та Івана Самборського.

По зорганізуванні громади, відразу було куплено землю під церкву і читальню (яку названо іменем Тараса Шевченка).

На зборах, що відбулися 1946 р. було рішено будувати громадське приміщення, а вже в 1949 р. церква була побудована і перше Богослуження було відслужено на Зелені Свята при участи великого числа вірних, які прибули з навколишніх громад.

Управа під теперішню пору складається з таких осіб: Петро Никипіло — голова, Мих. Лучка — заст. голови, Мих. Яремчук — секретар і Мих. Джус — скарбник.

Членами нашої громади є: Петро Никипіло, Яків Поліщук, Михайло Яремчук, Орест Лучка, Михайло Никипіло, Роман Гуменний, Михайло Джус і Стефан Писик.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В БОННЕВІЛ, АЛБЕРТА.

Місцевість Бонневіл положена в 150 милях від Едмонтону. У самому місті є переважно французьке населення, а околиці заселені переважно українцями.

1959 р. члени громади з Біг Медов і українці з міста Бонневіл, створили нову громаду в самому місті Бонневіл.

Незабаром було скликано перші збори в домі п-ва Гуренів, де відразу було вибрано управу громади та укладено плян праці.

На тих основуючих зборах були присутні слідуючі люди: М. Уляницький, І. Чубей, І. Уляницький, О. Москалюк, Н. Уляницький, В. Гудима, Володимир Гудима, І. Никула, М. Огридюк, К. Лаховецький, К. Гординський, М. Федюк, А. Кріл, Ю. Годськал, М. Бойчук, М. Луців і бл. п. Н. Уляницька з присутнім о. парохом П. Зміївським.

Першими членами управи новоствореної громади в Бонневіл були слідуючі: В. Гудима — голова, А. Кріл — секретар, М. Федюк — скарбник.

На перших основуючих зборах відразу було вирішено будувати церкву та вибрано членів Будівельного Комітету з таких людей: В. Гудима, М. Уляницький і М. Огридюк.

Дня 7 лютого, 1960 р. громада рішила купити площу під будову церкви, а вже 12 березня, 1961 року, приступлено було до будови. А

рівно через рік (30 квітня), 1962 року відбулося офіційне відкриття новозбудованої Святині.

Сьогодні ця громада є осередком і інших менших громад, а це тому, що осідок священика перенесений з міста Ґлендон до Бонневіл.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ, БОРІВЦІ—ВИЛЛІНҐДОН, АЛБЕРТА.

Деякий час наші поселенці в цій околиці не творили жодного зорганізованого народнього чи навіть і духово-релігійного життя. Деколи сходилися тільки по хатах і вели дискусії про незавидну долю тодішніх поселенців в цій околиці та журилися над тим, якби їх поліпшити, щоб не згубитися серед іншомовних поселенців, яких в цих околицях хоч і було багато менше як українців, але вони були багато свідоміші і тому могли повести наших людей своїм руслом.

Організаційний прояв почався вже тоді, коли в 1927 р. було збудовано залізну дорогу з Едмор до границі Саскачевану, а другу до Вегревил.

Церковця тут була збудована ще перед 1927 р., але громаду обслужували російські священики, а пізніше вже давали обслугу українські священики, а серед них були: Т. Кисілюк, Т. Горбай, І. Майба, Д. Стратійчук, І. Гикавий, С. Симчич, Г. Василів, Й. Тріска, Д. Лучак, С. Столярчук, а тепер о. І. Гикавий.

Громада Св. Покрови хоч мала своїм членством, але виконує свої обов'язки супроти нашої Церкви і зачисляє себе до одних із сильних духово-організованих громад.

До управи входять такі члени нашої громади: Юрій Ковальчук — голова, Іван Жуківський — секретар і скарбник.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ОТЦІВ В ВАЙЛДВУД, АЛБЕРТА.

Церква Св. Отців в Вайлдвуд, Алберта.

Душевне почуття, — піддержати національно-релігійного духа та придержати українське життя в цій місцевості, — заставило тут кількох громадян започаткувати українську православну громаду в Вайлдвуд, Алберта.

1953 року десять громадян: М. Лемішка, Д. Чорноморець, Вол. Кравець, Р. Кривонюк, В. Федчук, Т. Мулик, Д. Мулик, К. Гаврилюк, М. Костюк і пані Д. Костюк, зібралися на короткі розмови, при яких відразу й започаткували церковну громаду та вибрали управу з таких людей: М. Лемішка — голова, Вол. Кравець — заст. голови, В. Федчук — секретар і Д. Чорноморець — скарбник.

Перші Богослуження відбувалися у винаймлених приміщеннях, а коли побудовано було церкву, то вже відбуваються в новій церкві.

Сьогодні наша громада є дуже маленька, складається всього з 9 членів, але в громаді існує повна згода. Члени свідомі того, що належать до числа тих громад, що є в рядах нашої Української Православної Церкви в Канаді. Їхньою ціллю є — зберігати українську народню честь, чистоту народньої душі, рідну мову, звичаї й традиції та плекати любов до Бога й ближнього, бо ж це і є одна з головних підвалин нашої Святої Православної Церкви.

Обслужували нашу громаду від перших початків такі священики: М. Фик, Г. Василів, В. Сенишин, Ю. Блажук, Д. Денисюк й інші.

У часі 50-літнього ювілею нашої Церкви управа складається із слідуючих людей: П. Лемішка — голова, М. Лемішка — секретар, пані Д. Костюк — скарбник, П. Паська — заст. голови, Т. Демків — заст. секретаря. Контрольна комісія: М. Костюк, Т. Демків і пані Н. Шворок.

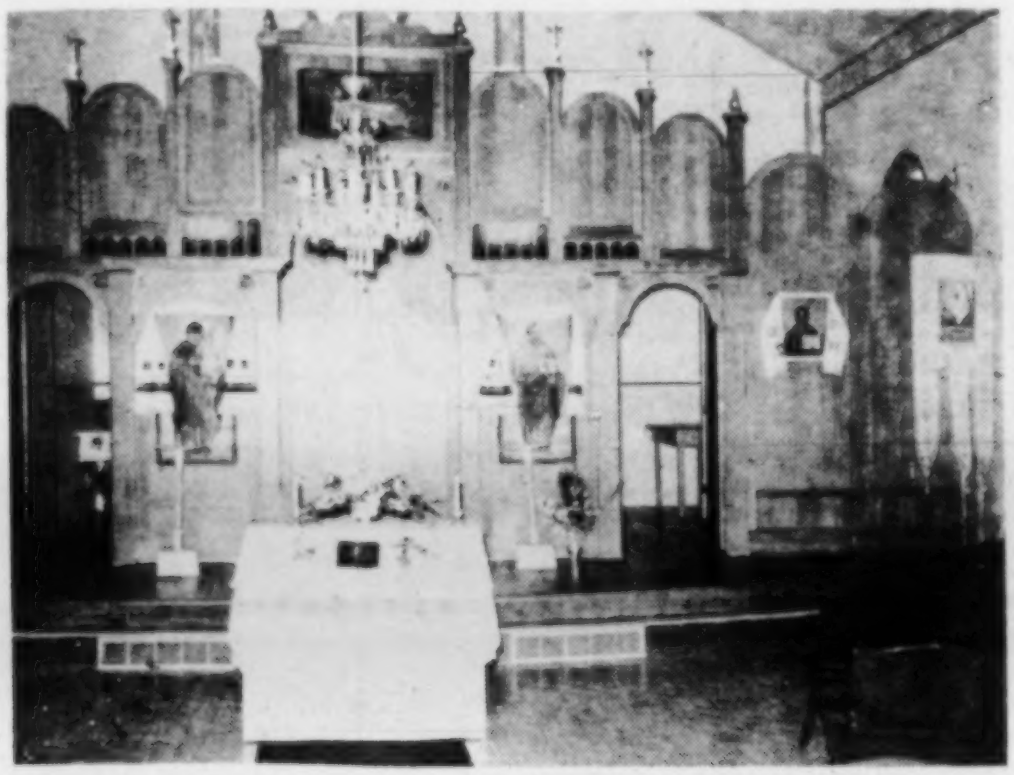

Внутрішній вигляд церкви Св. Отців в Вайлдвуд, Алберта.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ВЕҐРЕВИЛ, АЛБЕРТА.

Українська православна громада у Веґревил, Алберта, заснована в місяці березні, 1929 р. з ініціятиви свідоміших одиниць, які зрозуміли, що їхньою рідною Церквою — є Українська Православна Церква.

В перших роках свого існуваня, коли ще громада не мала своєї церкви, всі Богослуження на протязі багатьох років, відбувалися в Народнім Домі. Пізніше, коли проминули часи „депресії", громада в 1934 році приступила до будови церкви. А вже осінню того самого року, відбулася перша Служба Божа у своїй власній церкві, хоч і цілком ще незакінченій.

З побудовою нової церкви, релігійне життя громади покріпшало, членство зростало, а ще більше зростав, могутнів та кристалізувався її дух до ще більшої і жертвеннішої праці. Отже з часом показалося, що ця церква є вже й замала, і тому було рішено розбудувати й побільшити церковний будинок. Що й сталося 1956 року.

Від того часу життя нашої громади пожвавішало. При громаді розвинуло свою працю недільна й українська школи, де навчалася наша молодь в релігійно-національному дусі.

Невідємною частиною громади є й Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги, яке надзвичайно багато вкладає свого труду для культурного розвитку громади.

При громаді існує дуже активна молодеча організація СУМК, що є тісно пов'язана з церковною громадою та рівнож приділяє увагу й різним культурно-освітнім справам.

На протязі цих пройдених років були парохами нашої громади слідуючі священики: І. Майба, Д. Стратійчук, Л. Березіцький, А. Сарматюк, А. Хруставка, Є. Улян, М. Фляк, С. Гребенюк, М. Крищук.

Перша управа складалася з таких членів основоположників: П. Зварич — голова, Василь Зарубій — секретар, Василь Кирилюк — скарбник.

Теперішня управа, що вибрана на 1968 рік, складається зі слідуючих громадян: суддя М. Шевчук — голова, О. Сенюк — заступник голови, Ів. Шнур — секретар, І. Мандрук — голова фінансового комітету, Мирослав Ґошко — голова Парафіяльної Ради, Віктор Палагнюк — фін. секретар, Орест Зубрицький — скарбник.

Перша управа громади і члени основоположники

Сидять, зліва направо: Юрій Флійчук, Юрій Шевчук, Микола Кирилюк, Андрій Зварич. Стоять: Василь Зарубій, Федір Музика й Василь Смук.

Управа громади на 1968 р. Сидять, зліва направо: Олекса Сенюк — заст. голови, суддя Микола Шевчук — голова, о. Мирослав Крищук — парох, Іван Шиур — секретар й Іллія Мандрук — голова фін. комітету. Стоять: Мирослав Ґошко — голова Парафіяльної Ради, Яків Яцюк — господар, Віктор Палагнюк — фін. секретар й Орест Зубрицький — скарбник.

* * *

ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ВЕСТЛОК, АЛБЕРТА.

Околиця Вестлок, Алберта, яких сорок років була заселена чужими людьми, аж в 1930 роках почали поселюватися українці. Нашої православної церкви тут не було, а їхали переважно на Служби Божі до Едмонтону. А коли до цієї околиці прибуло більше число православних українців, то вони створили в 1956 р. церковну громаду. Перше Богослуження в цій громаді дня 26 лютого, 1956 р. відслужив в англіканській церкві тодішній адміністратор Західньої Єпархії о. Є. Грицина. Слідуюче Богослуження відбулося 11 березня, 1956 р. Того ж самого дня відбулися й основуючі збори, на яких вибрано першу управу громади з таких осіб: Ю. Сенюк — голова, Д. Лучка — заст. голови, М. Костів — секр., С. Маґас — скарбник, а до контрольної комісії увійшли: С. Мельник, І. Грушка й пані Анна Костів. Старшим братом вибрано — О. Гобляка, а сестрицею — пані Марію Яремко.

Першим сталим священиком через 3 роки був о. Блажук, за допомогою якого було зорганізоване Жіноче Товариство ім. кн. Ольги.

1956 року було рішено будувати церкву, а 3 травня, 1957 р. громада приступила вже до будови. Перше Богослуження в новій церкві відбулося на свято св. Володимира, в неділю 28 липня, 1957 р., цебто в 39 річницю відродженої Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Вірні громади Св. Володимира й о. Г. Василів біля церкви.

Церква Св. Володимира, Вестлок, Алберта.

Цю громаду за ввесь час її існування, обслужували слідуючі священики: Петро Блажук, Григорій Удод, Дмитро Денисюк, С. Сасс, Іван Мельник, Василь Мельничук і тимчасово — о. Г. Василів.

Церковна управа на 1967 рік складається зі слідуючих осіб: Дм. Гакман — голова, Семен Баб'як — заст. голови, Олекса Козяр — секретар і скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА. ВИЛІНҐДОН, АЛБЕРТА.

Початок вилінґдонської громади був 17 грудня, 1932 р., коли на своїх перших зборах вірні рішили організувати в себе церковну громаду. Предсідником тих зборів був п. Микола Шевчук, теперішній суддя в Веґревил, Алберта. Головний заклик до зорганізування громади, зробив п. Василь Підручний, а до помочі йому були: Д-р Бойкович і Д-р Ґорецький. По довгих дискусіях, було зорганізовано громаду з 29 членів та прийнято назву громади під іменем — Св. Духа.

Управа громади в той час складалася зі слідуючих осіб: Н. Радиш, П. Демчук, Н. Баб'юк, В. Лупул — скарбник, а В. Підручний — секретар.

Перші Богослуження відбувалися в школі та по приватних домах наших парафіян. Громада ожила тільки тоді, коли в грудні 1936 року сюди почав приїжджати сталий священик о. І. Гикавий. По приїзді о. І. Гикавого відразу почато було рух за будову церкви. В касі грошей ще н е було, але рішилися купити площу, і так в 1938 р. було розпочато будову церкви.

В протязі 20-ох років по закінченні будови церкви громада багато присвячувала уваги на закінчення церкви зі середини, а в останніх роках почалася праця і на полі виховавчо-освітньому.

Одно є невеселе явище, що в нашій громаді з кожним днем членство зменшується. Колись в нашій громаді нараховувалося біля сорок членів, а сьогодні є тільки 20.

Православна церква Св. Духа у Вилінґдоні, Алберта.

Управа на 1968 рік, складається зі слідуючих членів громади: Д. Карбашевський — голова, Мих. Шевчук — заст. голови, Д. Бідняк — скарбник і П. Лучак — секретар.

* * *

ГРОМАДА СВ. ДИМИТРІЯ, ВІЛЬНА, АЛБЕРТА.

Церква Св. Димитрія, Вільна, Алберта.

1922 року за порадою о. Кусого громадяни міста Вільна зійшлися на приватні народи для того, щоб створити українську православну громаду в тому місті. На першому своєму засіданні, що відбулося в бюрі п. Леськова, основоположники церковної громади вибрали управу та вложили плян праці.

Перше Богослуження відслужив о. Кусий в хаті подружжя Ройчуків, а коли громада побудувала Народний Дім, то всі Богослуження відбувалися в Народньому Домі аж до 1957 р.

1957 р., члени громади продали Народний Дім, а за ті гроші побудували церкву, в якій тепер провадиться вся релігійно-духова праця.

Громада у Вільній є одною з найстарших громад в Західній Канаді. При гро-

маді гуртується велике число наших свідоміших громадян, що з великою посвятою працюють на славу Божу і на славу українського народу. Найбільш активними організаціями в нашій громаді є: Жіноче Товариство, церковний хор та молодеча організація СУМК. Всі вони разом правлять усією працею, яка провадиться в різних цілях серед нашого українського загалу в околицях нашого містечка, а особливо в таких містах, як: Белис, Давнінґ, Стрий і ін.

* * *

ОКРУГА ЛАК ЛА БІШ, АЛБЕРТА. — ГРОМАДА В ВОНДЕРІНҐ РИВЕР.

В 1929-30 р.р. наші поселенці переїхали з околиць Смокі Лейк, Алберта, в околицю Вондеріґ Ривер, Алберта, і тут починали фармерувати, а разом з тим і будувати культурно-освітнє життя. За декілька років, коли вже підросло молодше покоління, то виринула потреба мати свій цвинтар і церкву. І так 1934 р. громада набула цвинтар, а через деякий час було побудовано й церкву в честь Св. Іллї.

Першими основоположниками нашої громади були такі члени українського суспільства в цій околиці: Микола Ґаврилець, Василь Кокотайло, Теодор Дверничук і Григорій Стрембіцький. Головою громади був тоді Г. Російчук, а мужами довір'я („тростами") були Ю. Стрембіцький і Т. Дверничук.

В ті часи Богослуження відбувалися 4 або 5 разів на рік. Сьогодні громада є дуже маленька, має ледве кілька родин, а головою є В. Понич, секретарем — Григорій Березка.

* * *

ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ, ГЕМЛИН, АЛБЕРТА.

Громада в Гемлин, Алберта, є одна з найстарших громад в Алберті. Зорганізована вона 1911 року. Того року п. Мафтей подарував п'ять акрів землі під будову церкви і на цвинтар.

На початку записалося тільки 23 члени, а пізніше вже було більше.

1916 р. наша громада почала запрошувати священиків, щоб служили Служби Божі. Отже першим таким священиком був о. Сорока з Російської Місії. А вже від 1918 р. служив в нас о. Ґерман, який вже належав до Української Греко-Православної Церкви в Канаді, яка щойно тільки була зорганізована. Пізніше обслужували нашу громаду такі отці: І. Кусий, Т. Горбай, І. Майба, Г. Василів, С. Сенишин, М. Фик, С. Симчич, Д. Лучак, С. Столярчук, а тепер о. І. Гикавий.

Громада належить до Вилінґдонської Парафіяльної Округи.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ҐЛЕНДОНІ, АЛБЕРТА.

Церква Пресв. Тройці в Ґлендоні, Алберта.

Перші українські піонери поселилися в околиці Ґлендон десь 1900 р. Околиці в той час були мало заселені й тому кожна родина жила своїм власним замкненим життям. Але через деякий час, коли попідростали діти — збудовано було тут маленьку церкву Св. Апп. Петра й Павла, де провадилася духово-релігійна праця.

По відродженні Української Греко-Православної Церкви в Канаді, наші піонери дійшли до переконання, що треба бути членами своєї рідної Української Церкви. І вже в 1920 р. було створено громаду за допомогою о. Т. Горбая та деяких наших свідоміших громадян.

Богослуження деякий час відбувалися в Народньому Домі. Але в 1940 р. до нас приїхав адміністратор нашої Церкви о. Др. С. В. Савчук і заявив, що Ґлендон стає осідком цієї округи і осідком священика, який буде обслужувати громади в цій окрузі.

1945 р. наша громада таки рішила побудувати церкву. По приїзді о. Сенишина в громаді дуже скоро розвинулася праця та відразу було приступлено до будови нової церкви; а вже під кінець року церква була

Парафіяни Громади Пресв. Тройці в Ґлендоні, Алберта.

скінчена і посвячена о. В. Сенишиним. Від того часу вся праця церковно-національного характеру провадиться під церквою, а двигуном всієї праці є наше жіноцтво, яке віддано працює для церкви, а особливо для справи нашої молоді.

В теперішній час з особливою енергійністю та запалом працює серед наших вірних о. Сорочук. За час свого перебування в нашій громаді він зробив дуже багато корисної праці не тільки для нашої громади, але і для всієї нашої Церкви взагалі.

Основоположниками громади були слідуючі: Г. Спасюк, О. Стасик, А. Кіндракевич, В. Коштура, О. Боднар, І. Волянський, І. Гишка, П. Луклан, Д. Мицак, І. Ошуст і Г. Особа.

Перша управа нашої громади складалася з таких членів основоположників: І. Волянський, А. Кіндракевич і Д. Мицак.

Священнослужителями в нашій громаді від самих початків її заснування були: Т. Горбай, І. Майба, Г. Василів, Войтович, Бойчук, Сацевич, Маґас, Куліш, Труфин, П. Зміївський, Вітенко, Зубрицький, Сорочук.

Іван і Анна Ошусти — піонери-основоположники громади Пресв. Тройці в Ґлендон, Алта.
(Тепер мешкають на відпочинку у Веґревил)

* * *

ГРОМАДА СВ. ПАРАСКЕВІЇ В ДАВНІНҐ, АЛБЕРТА.

1917 р. в околиці Давнінґ, Алберта, було засновано цвинтар, а пізніше, приблизно 1922-23 р.р., було побудовано церкву.

Першими організаторами церковно-громадського життя в містечку Давнінґ були : Гр. Веренко, А. Фрияскул та В. Рибінський.

Обставини складалися такі, що тяжко було провадити працю серед своїх людей, але були відважні й активні громадяни, які віддавали всі свої сили на поширення слова Божого та плекання своєї рідної мови й культури. Найбільшими працівниками на релігійно-громадській ниві завжди були наші священики, які несли духовий корм між наших поселенців в околиці Давнінґ. А серед них були такі отці: І. Кусий, Т. Горбай, І. Майба, П. Войтович, Гр. Василів, В. Семчишин, П. Сацевич, П. Гребенюк, Я. Рибалка та Ю. Туржанський.

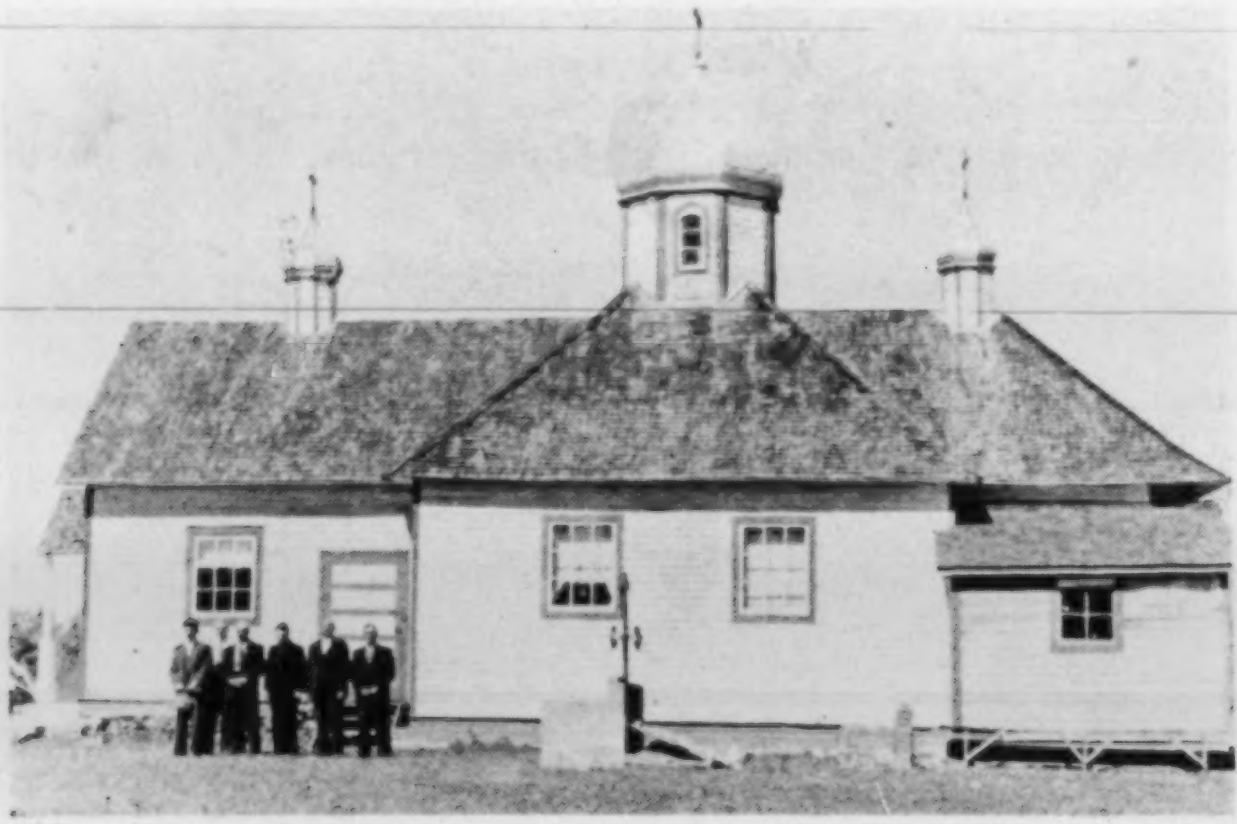

Церква Св. Параскевії в Давнінґ, Алберта.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В ЕҐРЕМОНТ, АЛБЕРТА.

Українська православна громада в Еґремонт організувалася 27 вересня, 1926 р. Перші наради щодо створення громади були в п. К. Павлюка. На тих нарадах було вирішено запросити о. Д. Сенету на перше Богослуження в цій околиці, і при тім посвятити перше набутий цвинтар. Деякі громадяни були проти таких рішень, але їх було переголосовано більшістю голосів і 27 вересня, 1926 року на свято Чесного Хреста відбулося в приватнім домі перше Богослуження, яке відслужив о. Д. Сенета.

Після цього повстала боротьба; греко-католики були дуже невдоволені з цього й відразу підняли крик. Але священик, не дивлячись на

наші місцеві непорозуміння, приїжджав реґулярно служити Богослуяення, які відбувалися в Народньому Домі. Після кожного такого Богослуження відбувалися дискусії, але вже на 7 липня, 1929 року, сюди приїхав о. Т. Горбай, який по Службі Божій мав малий виклад про

Парафіяни з о. настоятелем після Служби Божої, Егремонт, Алберта.

значення Православної Церкви для українського народу. Після того викладу і коротких, але річевих дискусій, було зорганізовано громаду та вибрано управу з таких людей: Л. Гавалко — голова, М. Дмитрик — секретар. Контрольна комісія: Т. Плунек і Г. Бугай. Старші брати: І. Василинка, М. Біліда і Г. Хіжан.

На зборах, які відбулися 9 липня, 1929 р., було рішено будувати церкву, а в скорому часі, коли трапився шкільний будинок, то громада його купила, перевезла на закуплену під церкву площу, перебудувала його на церкву і вже на 7 квітня, 1930 р., відбулося перше Богослуження в новій, можна сказати, церкві.

По деякому часі наша громада зросла своїм числом вірних, і треба було думати про більшу церкву. І так, в не дуже довгому часі, всі мрії сповнилися, бо вже було збудовано нову церкву.

Від перших початків зорганізування наших громадян навколо церкви, в цій околиці, а також і в громаді, кипить завзята праця в плеканні всього того, що є рідне і близьке нашому серцю, а саме — в плені своєї мови й культури.

* * *

ПАРАФІЯ СВ. АНДРЕЯ ПЕРВОЗВАННОГО В ЕДМОНТОНІ, АЛБЕРТА.

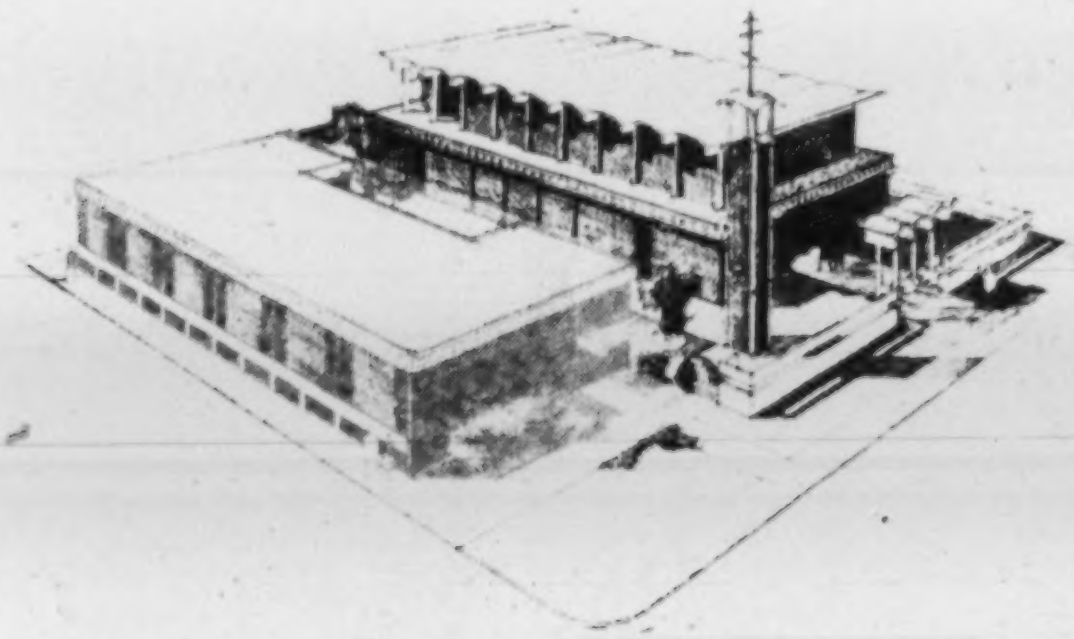

Церква Св. Андрея Первозванного в Едмонтоні, Алберта.

Організоване життя Української Православної Громади Св. Андрея в Едмонтоні почалося з 22 грудня, 1959 року з ініціятиви молодших членів Катедральної Громади Св. Івана в Едмонтоні, які за допомогою визначних діячів тієї громади та священиків нашої Церкви, зійшлися і зорганізували громаду та вибрали управу з таких людей: Р. Дзеник — голова, І. Макар — заст. голови, І. Никифорук — секр., пані М. Гнатюк — заст. секр., О. Мулька — скарбник, М. Скітсько — фін. секр., М. Довганюк — господар, пані Т. Куриш, М. Канасевич, В. Дем'янів і д-р Л. Фарина — члени контрольної комісії.

Перші Богослуження відбувалися у винаймлених приміщеннях, а сьогодні вже відбуваються в новій та просторій церкві.

При парафії існують під цю пору такі організації: Братство Св. Андрея, Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, Союз Української Молоді, школа українських танків, хор, недільна й українська школи та дитячий садочок. Всі вони разом працюють з великим завзяттям для своєї новозорганізованої громади. Але найбільше уваги ростові нашої громади проявляє Товариство Українок Канади, якого праця зосереджується в чотирьох аспектах — „давати моральну й матеріяльну допомогу Українській Гр.-Православній Церкві, дбати про релігійне, моральне та національне виховання української молоді, ширити просвітньо-національну свідомість між українським жіноцтвом та зберігати й поширювати знання української культури та традиції".

Знимки, що були взяті з різних подій під час будови церкви Св. Ап. Андрея Первозванного в Едмонтоні, Алберта.

Громада під сучасну пору дуже гарно розвивається в усіх ділянках свого життя, завдяки, як уже було сказано, ідейності нашого членства, що вкладає всі свої сили в розбудову громади як на релігійному так і громадському відтинках життя.

Сьогодні ця громада має біля 150 членів, але з перспективи 50-літнього ювілею нашої Церкви, можна сміло сказати, що це число в скорому часі збільшиться через те, що наша молодь є при нас.

З того часу, як було зорганізовано нашу громаду, обслужували такі отці: М. Фик, Ол. Хом'як, Г. Василів, С. Симчич, а в ювілейний рік 50-ліття нашої Церкви, обслужує о. М. Юрківський.

До теперішньої управи громади входять слідуючі члени: Є. Саковський — голова, Яр. Метрунець і О. Мулька — заст. голови, Ю. Шапка — секр., С. Петаський — скарбник, С. Ґоргійчук — фін. секр., пані Т. Такчик — програмова голова, І. Кривоусий — господар, а Р. Дзеник, І. Никифорук, В. Дем'янів і Вол. Кошман — члени контрольної комісії.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ЕДМОНТОНІ, АЛБЕРТА.

Українська Греко-Православна Громада Св. Івана Хрестителя в Едмонтоні зорганізувалася 11 листопада, 1923 року.

Першими членами новозорганізованої української православної громади в Едмонтоні були: І. й А. Боднарук, Ю. й А. Сиротюк, Г. й М. Михайлишин, Г. й А. Шевчишин, В. і А. Челядин, Д. й Е. Пронюк, Й. і А. Янішевські, П. й П. Мельник, Др. Ю. й Р. Драґан, А. й В. Солован, П. Михайлишин, І. й А. Мельник.

Організаційні збори вибрали першу управу громади в такому складі: І. Боднарук — голова, Г. Михайлишин — заст. голови, Г. Шевчишин — секретар, Д. Пронюк — скарбник, а В. Челядин, П. Мельник й А. Солован — члени контрольної комісії.

Так зорганізувалася українська православна громада, яка прийняла за свого покровителя Св. Івана Хрестителя.

Перші Богослуження правилися в залі Інституту ім. Мих. Грушевського; їх служив о. І. Кусий. Тут же в інституті провадилася і вся інша праця, як церковна, так і громадська.

В 1924 р. до Едмонтону прибув о. Д. Сенета, який став першим парохом нашої Громади Св. І. Хрестителя.

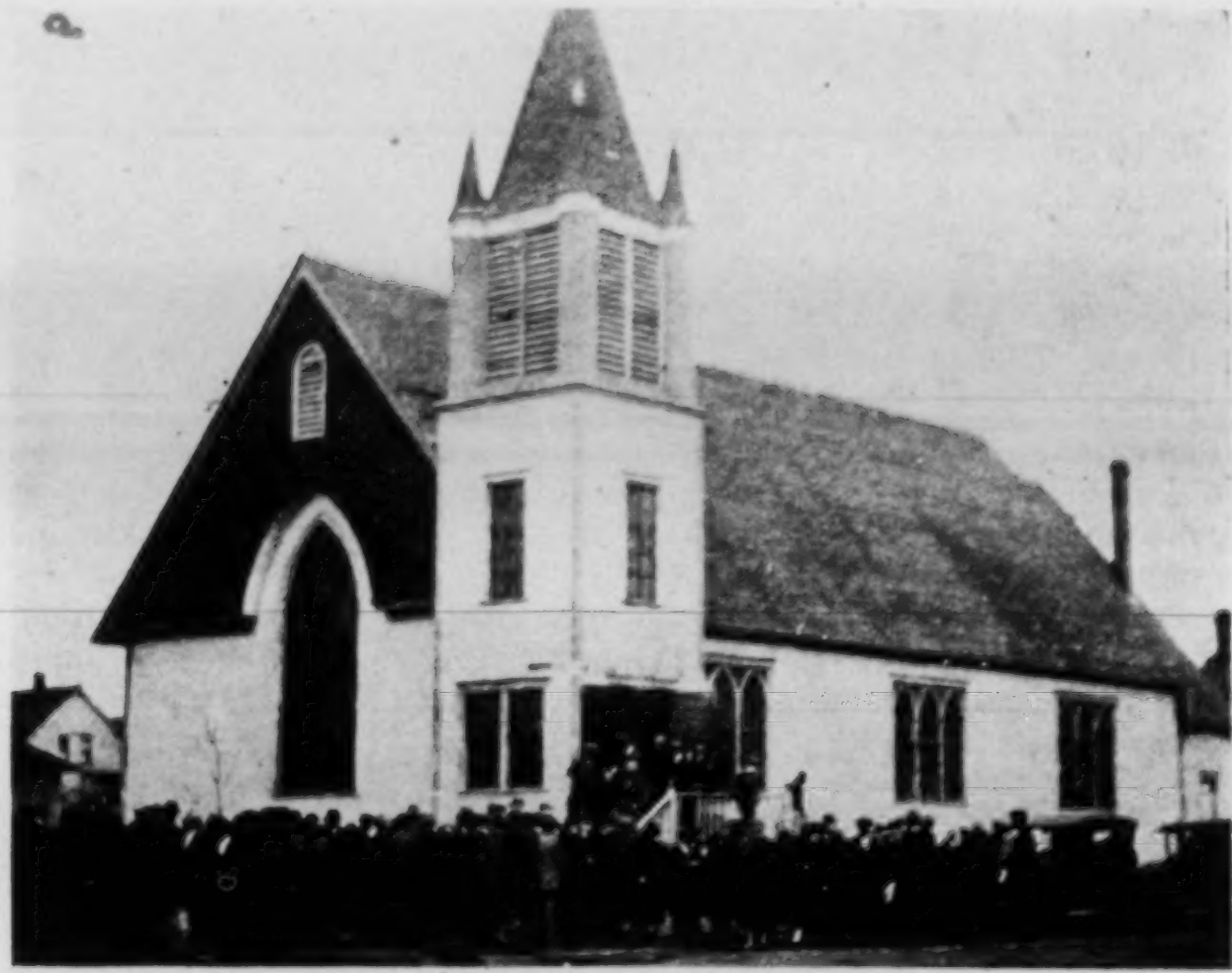

Стара Церква Св. Івана Хрестителя в Едмонтоні.

В 1926 р. громада набула церковний будинок, включно зі залею та клясами для школи. З уваги на те, що це була протестантська церква, управа громади відразу її відремонтувала та надала внутрі православного стилю, і ця церква служила нашим потребам до 1952 р.

Набуття власної церкви, а до того залі для провадження школи, було запевненням поширення діяльности на церковно-громадськім відтинку, як рівнож і на загально-громадськім.

Згадуючи про цей перший період існування нашої громади, треба ствердити, що ця праця була виконана достойно. Громада зросла, зміцніла й широко розвинула свою діяльність.

Тут треба висловити подяку основоположникам так духовним, як і світським, бо вони дали тут приклад глибокої віри, великої жертвенности, стійкости в обороні віковічної Церкви — Церкви Православної.

В 1949 р. громада приступила до збирання нових фондів на будову Катедри, яка згодом стала центром Західньої Єпархії нашої Церкви та катедрою єпископа.

Школа й авдиторія при Катедрі Св. І. Хрестителя в Едмонтоні.

Дня 7 травня, 1950 р. громада посвячувала вже набуту площу. Чин посвячення звершив Владика Мстислав в сослуженні наших священиків: А. Хруставки, П. Мельничука та В. Сенишина.

В обидвох актах, так посвячення площі, як і початої будови, взяло участь багато вірних, а серед них такі громадяни: адв. Петро Міськів — голова громади, П. Будник — голова будівельного комітету, О. Стринадка — керівник фінансових ресортів та управа Жіночого Товариства.

Будова катедри почалася, а з її початком члени громади та всі організації, що працювали й діяли при громаді, прикладали всіх своїх сил в завершенні того, чого прагнула їх душа, кожного зокрема.

В історії Громади Св. Івана Хрестителя в Едмонтоні, мабуть, найбільш очікувані моменти, якими сповнились найдорожчі мрії її членів, безперечно були: закінчення будови нового Храму Св. Івана Хрестителя й піднесення Храму до ступеня Катедри.

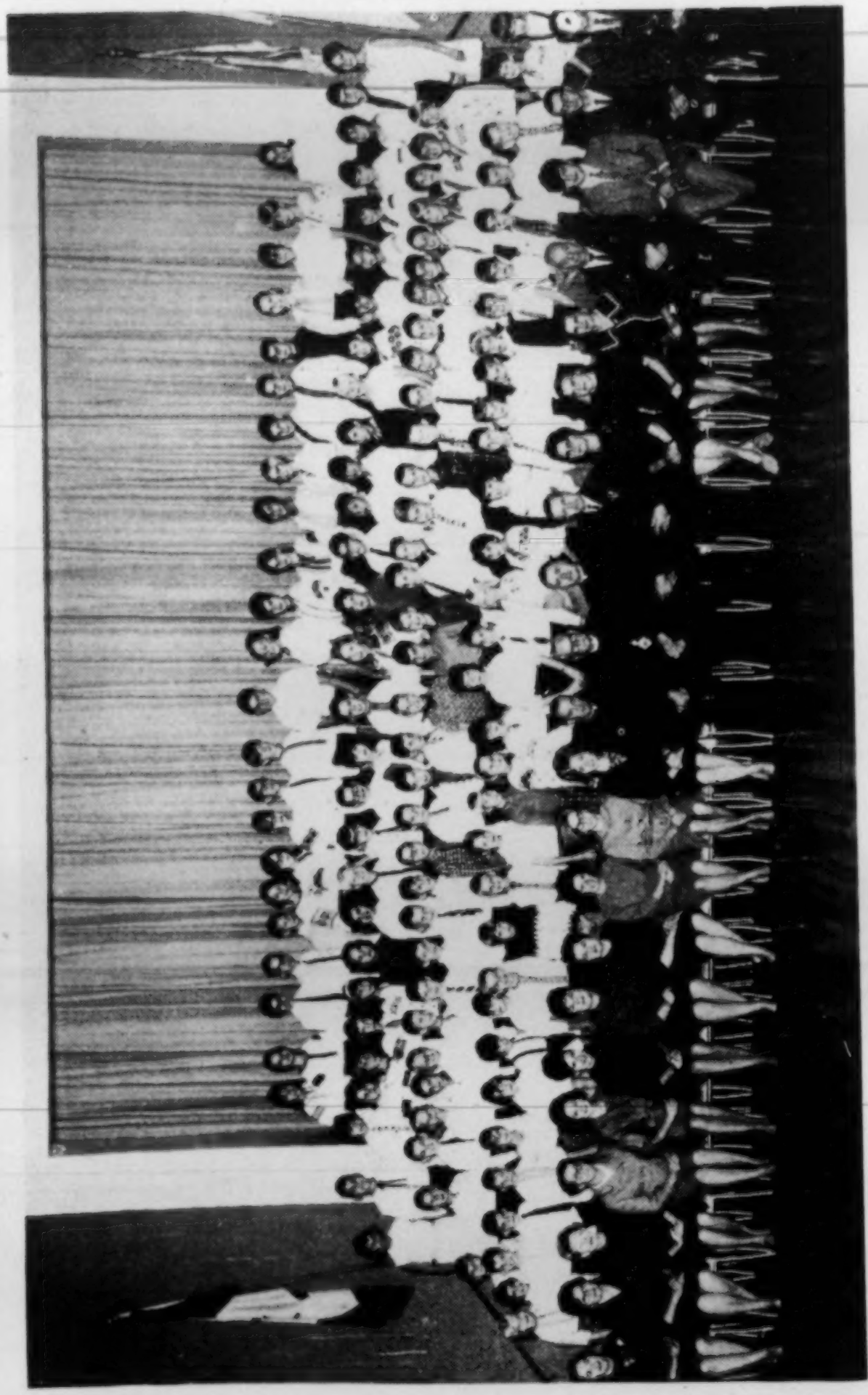

Українська школа.

Перший момент, про який згадано вище, був офіційно відсвяткований посвяченням Угольного Каменя та офіційним відкриттям Катедри, що відбулося 31 серпня, 1952 р. при великому здвизі народу.

Відбувся цей акт при Архиєрейській Службі Божій, яку відслужив Митр. Іларіон в сослуженні о.о. Є. Грицини, А. Хруставки, Т. Горбая, П. Мельничука, В. Сенишина, Г. Василева.

Другою подією було висвячення єпископа Едмонтону й Західньої Канади в нашій Катедрі, яке відбулося в неділю 5 липня, 1959 р.

Але одним з останніх досягнень нашої громади, це будова катедральної авдиторії, якої офіційне відкриття та освячення відбулося 31 жовтня, 1965 р., що його звершив Владика Андрей в сослуженні священиків нашої Церкви.

Наша авдиторія має чудові кляси для провадження української й недільної шкіл. Рівнож має велику залю, яку використовується для різних цілей, але загалом вона є передана нашій молоді, щоб вона мала де розвивати не тільки свої фізичні здібності, але й духово-національні.

Перший ряд, зліва направо: о. М. Крищук — голова фінансового комітету, М. Сулима — членкиня Провінціяльної Управи С.У.К., п. В. Гавриляк — голова громади, о. О. Хом'як — секр., д-р С. Яремчук — голова ділового комітету Західньої Єпархії, М. Дзеник — заст. голови, Іванна Дженис — членкиня програмового комітету, о. Д. Лучак — голова програмового комітету. Другий ряд: А. Мельничук — голова парафіяльного ювілейного комітету при Катедрі Св. Івана, П. Цимбалюк — член фінансового комітету, Д. Бужак — член фінансового комітету, П. Пауш — член програмового комітету. На знимці немає о. Г. Василева і О. Мандрики.

Згадуючи коротко про історію нашої громади, на цьому місці подаємо список священиків, які досі обслужували громаду, а також подаємо склад управи громади в Ювілейному 1968 році.

Отже настоятелями громади були такі священики: Д. Сенета, П. Білон, П. Самець, Є. Грицина, П. Мельничук, А. Хруставка, Т. Ковалишин, М. Фик, Г. Метюк (теперішній єпископ нашої Церкви).

Теперішніми настоятелями нашої громади є: о. О. Хом'як і о. Д. Лучак.

Управа складається з таких членів: В. Гавриляк — голова, С. Мисак — 1-ий заст. голови, В. Наконечний — 2-ий заст. голови, д-р Є. Рацой — третій заст. голови, А. Мельничук — уступивший голова, В. Косташ — секретар, М. Боднар — кореспн. секр., М. Маґус — скарбник, В. Гринчук — заст. скарбника, С. Масло — господарський референт,

Члени управи. Сидять, зліва направо: Д-р Є. Рацой, А. Мельничук, о. О. Хом'як, Владика Андрей, о. Д. Лучак, пані Іванна Дженис, В. Наконечний. Другий ряд: Е. Засійбіда, В. Савчук, О. Лукіянчук, М. Маґус, Т. Кругляк, д-р Д. Мельник, Вол. Дженис, Вол. Гринчук, В. Косташ і Є. Єринюк.

Я. Тимчишин — староста, О. Єринюк — програмовий референт, І. Карп'як — голова катедрального хору, пані Іванна Дженис — голова Жіночого Товариства, пані Наталія Базюк — голова комітету недільної школи. Е. Засійбіда, О. Чернецький і Т. Кругляк — контрольна комісія.

При катедральній громаді існують та діють різні організації, як: Українська школа, що зорганізувалася 1926 р. при Інституті ім. М. Грушевського, як окреме Товариство під опікою та наглядом українського православного жіноцтва, яке в той час уже було зорганізоване у відділ Союзу Українок Канади. До 1964 року українська школа провадилася при Інституті, в приміщеннях катедральної залі та в парафіяльній резиденції. Сьогодні ця школа провадиться в катедральній авдиторії, в спеціяльно призначених приміщеннях для школи.

В українській школі сьогодні нараховується 130 дітей.

Від 1928 року рівнож було започатковано і недільну школу, яка також сьогодні провадиться в новозбудованій авдиторії і має 250 дітей.

При громаді існує також школа танків, дитячий садочок, молодший і старший відділи СУМК, хор, відділ Союзу Українок Канади, якого праця зосереджена в чотирьох аспектах: 1) Давати

моральну й матеріяльну допомогу Українській Православній Церкві в Канаді; 2) Дбати про релігійне, моральне й національне виховання української молоді; 3) Ширити просвітню й національну свідомість

Цьогорічна група наших малят на закінченні року — з панею С. Магус.

між українським жіноцтвом; 4) Зберігати та поширювати знання української культури й традиції серед іншомовних народів, які сьогодні живуть в Канаді.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІЛЛІЇ В ЕДМОНТОНІ, АЛБЕРТА.

Православні українці Едмонтону в 1923 р. зорганізували парафію Св. Івана, що згодом стала катедральною. Потім показалося, що одної церкви в Едмонтоні було замало, через прибуття православних українців з фармів і других околиць чи міст. Тому виникла думка створити ще одну громаду на терені цього міста. Потребу мати нову громаду бачив може найкраще тодішній адміністратор Західньої Єпархії — о. Є. Грицина. Це ж він і зорганізував ініціятивну групу, якій припоручив підшукати в північній частині міста відповідне приміщення, де можна було б відслужити Святу Літургію і створити громаду. І вже на 13 жовтня, 1957 р. ініціятивна група, що складалася з активних людей, призначила на 27 жовтня, 1957 р. — відслужити перше Богослуження.

Мрії членів тієї групи здійснилися, бо в неділю, 27 жовтня, 1957р. відбулося перше Богослуження у винаймленому приміщенні „Кендил Гол". Слідуючі Богослуження 22 грудня, 1957 р. в старій „Юнайтед Чорч". По Богослуженні був обід, а потім відбулися збори, на яких

було вибрано нову управу, до якої вийшли такі особи: Микола Бродик — голова, Олександер Дукельський — заступник голови, Іван Стечишин — секретар, Петро Мороз — скарбник, Іван Сірінк — господар. Контрольна комісія — Ю. Ілащук і Едвард Дідух.

Церква Св. Пророка Іллії і резиденція о. пароха.

Архиепископ Андрей освячує іконостас в церкві Св. Іллії 1967 р.

В короткому часі члени молодої громади зрозуміли, що треба мати місце на молитву і культурно-освітню працю. Тому то й почали

вони шукати за відповідним місцем під церкву. В короткому часі таке місце вони знайшли і 22 квітня, 1957 р. його купили, а 22 липня того ж самого року було посвячено набуту площу, на якій вже 30 листопада, 1958 р. Владика Андрей відслужив Святу Літургію.

Управа Громади Св. Пророка Іллії. Сидять зліва направо: Микола Гиманик, Василь Бойцун, о. Остап Фляк, Настя Гиманик, Василь Дмитрук. Стоять: Михайло Лубик, Іван Бойчук, Юрій Гарасим, Роман Бардак, Іван Стечишин.

Члени першої управи Громади Св. Іллії „спалюють" задовження за церкву. Листопад, 1963 р.

Як багато громад, так і Громада Св. Іллії має Жіноче Товариство, що є філією Союзу Українок Канади. З рамени цього товариства працюють тут сестриці, що разом з усіми членкинями, дбають про порядок, чистоту і прикрашування церкви. При громаді існує добре зорганізована недільна й українська школи, а 1964 р. повстала тут і школа народніх танків. Наша молодь є зорганізована в старшому й молодшому відділах СУМК, а в 1966 р., постав тут і дитячий садок. При громаді існує церковний хор, який співає в церкві і на всяких культарних імпрезах, що їх влаштовує наша громада.

Перша управа Громади Св. Іллії. Стоять зліва направо: Микола Бродик, Іван Стечишин, о. Є. Грицина, Петро Мороз і Павло Романко.

Теперішня управа громади складається з таких осіб: Василь Бойцун — голова, Михайло Лубик — заступник голови, Василь Дмитрук — секретар, Микола Гиманик — скарбник. Роман Бардак, Юрій Гарасим, Іван Бойчук, Іван Стечишин і пані Надія Гиманик — члени управи.

Священнослужителями в нашій громаді від самих її початків створення були: Є. Грицина, М. Фик, Г. Криштанович, Г. Метюк (теперішній Архиєпископ Андрей), А. Хруставка, О. Фляк.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В ЕДМОНТОНІ, АЛБЕРТА.

Стара церква Св. Михаїла в Едмонтоні.

Ця церковна громада є ще досить молода. Перші збори відбулися 19 квітня, 1960 р. в хаті подружжя Сороканів.

По обміні думок, збори було відложено на 26 квітня, 1960 р. У точно призначений час члени-основоположники знову зійшлися в п-ва Сороканів, де по короткій дискусії вибрали управу громади та виробили плян праці на майбутнє.

Новосторена управа складалася зі слідуючих громадян: Г. Сорокан — голова, Д. Мишак — секр., В. Тасій — скарбник. Мужами довір'я („тростами") вибрали: О. Олеговського, В. Кецкала і С. Сокола.

Перше Богослуження відслужив о. М. Фик 29 травня, 1960 р. у школі Калдер.

Дня 15 січня, 1961 р. на зборах громади було рішено купити стару церкву від „Юнайтед Чирч", а вже 5 квітня, 1961 року, офіційно було перебрано ту церкву в наші руки. Відкриття й посвячення відбулися 26 листопада, 1961 року.

Діти української й недільної шкіл, при громаді Св. Михаїла в Едмонтоні.

По кількох роках, коли громада зросла своїм числом, цей будинок показався замалий, тому громада на надзвичайних зборах, 27 сер-

ння, 1967 р., постановила побудувати на тому самому місці нову і більшу церкву, а вже в липні, 1967 року, розпочато будову.

Офіційне закінчення і відкриття новозбудованої церкви відбулися під час Архиєрейської Служби Божої, яку відслужив Владика Андрей в сослуженні отців міста Едмонтону й околиць.

Нова церква Св. Михаїла в Едмонтоні.

Управа нашої громади на 1968 рік складається з таких осіб: Володимир Тасій — голова, Ст. Чорнолеський — заступник голови, Мих. Дмитерко — секретар, Іван Белзик — скарбник, а до контрольної комісії було обрано: І. Ґуґлича, Гр. Белзика і Мих. Хіжана.

При нашій громаді існують такі організації: Жіноче Товариство, недільна й українська школи, молодеча організація С.У.М.К. та церковний хор.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ЕЛК ПОЙНТ, АЛБЕРТА.

Парафіяни біля церкви Св. Володимира в Елк Пойнт, Алберта.

Сотні громад Української Православної Церкви в Канаді основувалися виключно через пізнання історії українського народу і його Православної Церкви. Ця національна і релігійна свідомість православних українців стала причиною створення громади і в Елк Пойнт, Алберта. Провідні громадяни, як: Онуфрій Войтович, Василь Андрусяк, Іван Лібич, Федір Шпелей, Анна Паланчук, Зенон Яцина й інші, порадившись з о. В. Сенишиним, і створили громаду. Початки історії нашої громади сягають 1945 р.; вони дуже складні і трудні. Але вже 1952 р. Богослуження мали у власній святині.

До теперішньої управи належать слідуючі члени нашої громади: О. Войтович, В. Токар і С. Іванюк.

Священнослужителями в нашій громаді були такі отці: В. Сенишин, В. Бойчук, Іов Скакальський, Е. Труфин, І. Куліш, П. Зміївський, Вітенко, П. Зубрицький і О. Сорочук.

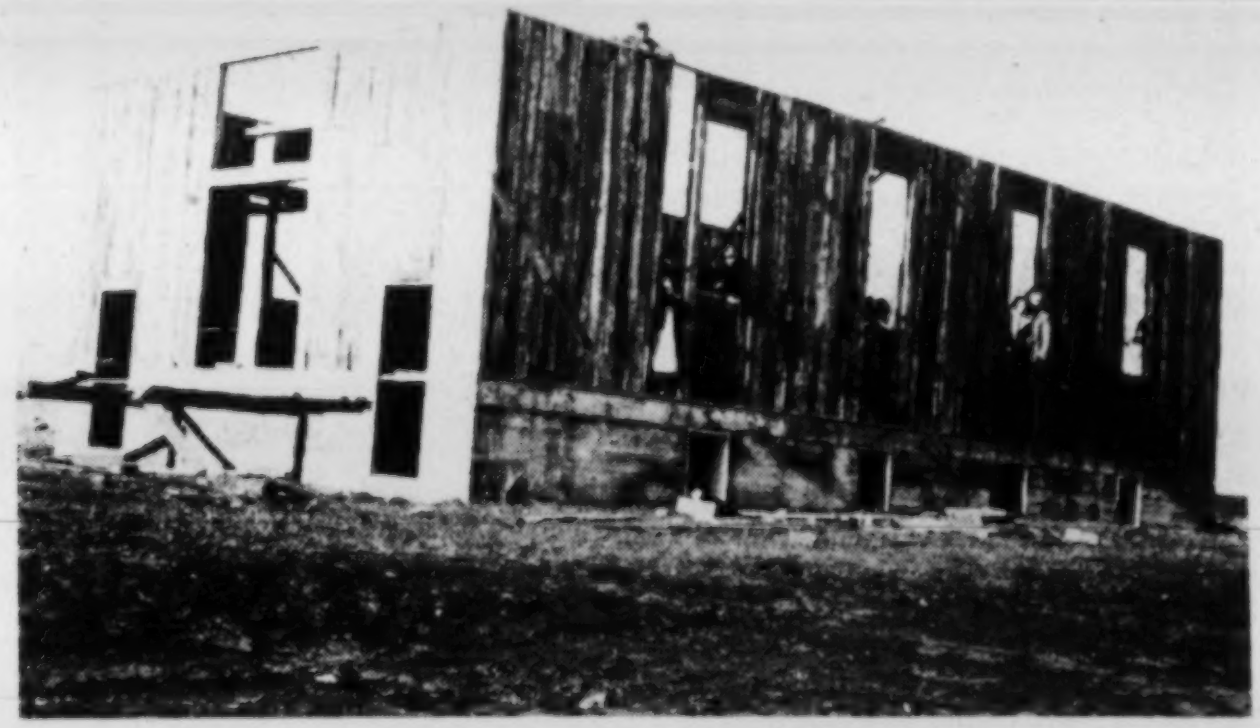

Робітники при будові церкви в Елк Пойнт, Алберта.

Наша громада тепер кожного літа відсилає своїх дітей на оселю „Київський гай" біля озера Мус Лейк, де вони через літні вакації вивчають українську мову. Цією важною ділянкою займається о. О. Сорочук з добродійкою та наше Сестрицтво, яке надзвичайно багато помагає фондами на утримування цієї оселі й школи.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ЕНДРЮ, АЛТА.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Ендрю, Алберта.

Містечко Ендрю, що положене в 65 милях на північний схід від Едмонтону, з самих початків було заселене переважно українцями.

Перші церкви в цій околиці належали до Російської Місії, але з часом відродження Української Греко-Православної Церкви в Канаді, почали появлятися де-не-не і українські громади.

Коли Ендрю почало зростати населенням, то відчулася потреба мати церкву і в місті.

По довших нарадах наших активніших людей, було куплено чотири акри землі, на яких в 1939 р. було розпочато будову нової церкви. Заможніх людей серед наших поселенців не було, але була завзятість і жертвенність і тому ще того самого року вони вже мали перше Богослуження в новій церкві.

Перше Богослуження відслужив отець І. Гикавий, який прибув сюди зі Сучави.

Першим головою нашої громади був Павло Андрук.

Основоположниками і фундаторами були Т. Матійчук, С. Лесик, Р. Братків, К. Сироник, В. Милинка, І. Филипчук, В. Лесик, М. Лопатка і Г. Воробець.

Почавши від П. Андрука, головами тут були: І. Филипчук, В. Лесик, В. Никифорук, Д. Воробець, В. Ткачук, а за минулих 15 років, головою є І. Гуцуляк, учитель в школі Ендрю. Секретарем і скарбником за минулих 15 років є М. Мельник, також учитель і посол до Албертійської леґіслятури.

При нашій громаді існує дуже активне жіноцтво, яке за час свого існування, виявило величезний вклад у розбудові нашої громади, як духово, так і в культурно-освітній ділянці.

Священики, які обслужували нашу громаду, від часу її створення, були: Т. Горбай, І. Гикавий, С. Симчич, М. Фик, Г. Василів, Тріска, Д. Лучак, С. Столярчук, а вже другим наворотом — о. І. Гикавий.

Члени Громади Свв. Петра й Павла в Ендрю, Алберта. Сидять, зліва направо: Григорій Дребит, Іван Гуцуляк, Павло Андрук, Микола Мельник. Другий ряд: Юрій Оликсандрук, Олекса Ткачук, Марія Воробець, Андрій Кошман, пані Василина Якимчук, пані Анастасія Матійчук, Петро Гуцуляк. Третій ряд: Мирон Кошман, Петро Тулик, Григорій Матійчук, Григорій Лучко, Іван Малиновський, Степан Бабійчук, Микола Пташник, Григорій Маркевич, Степан Лакуста, Микола Елько. На знімці немає: Іван Богдан, Стефан Сорохан, Катерина Семенюк, Григорій Мойсей й Іван Матійчук.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА В ЗАВАЛЮ, АЛБЕРТА.

Наша громада Св. Михаїла в околиці Завалє має свій початок від 1929 р., коли вісім людей зійшлися і рішили приступити до будови церкви. Хоч їх було мале число, але вони того самого року закінчили будову церкви, в якій і сьогодні відбуваються Богослуження.

На місці буде згадати, що першими фундаторами нашої громади були: Никіфорук, Гнідан, П. Лакуста, Т. Лакуста, Д. Никіфорук, Онуфрій Матійчук, Іван Гнідан, Стефан Сорохан і О. Гунька. Пізніше їх було більше, але прийшов час, що життя громади почало занепадати через відхід нашої молоді до великих міст за шуканням кращого життя.

Обслужували нашу громаду від перших її початків такі священики: Т. Кисілюк, Д. Стратійчук, Т. Горбай, І. Гикавий, С. Симчич, М. Фик, Г. Василів, Й. Тріска, Д. Лучак, С. Столярчук, а тепер з нову о. І. Гикавий.

Управа в нашій громаді складається з молодої вже ґенерації, а ними є: Іван Гунька — голова, а Іван М. Лакуста — секретар.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, ІННІСФРІ, АЛБЕРТА.

Національна й релігійна свідомість православних українців стала причиною створення громади в Іннісфрі, Алберта. Провідні громадяни, як: П. Гарасим, покійний М. Ханасик, Ів. Богайчук, Ів. Танасійчук, Мих. Василів, Ів. Величко, Ів. Гарасим та інші за порадою о. А. Хруставки вирішили побудувати власну церкву. Для цього закупили гарну площу в центрі міста. Не було ще тоді оформленої громади, тому закуплену площу записали на свого провідника Петра Гарасима.

Дня 23 травня 1948 р. відбулися перші загальні збори. До зібраних на тему значення Рідної Церкви промовляли: о. А. Хруставка, пані Підручна і посол І. Дікур з Веґревил. Тоді й вибрано перший церковний заряд громади з Ів. Богайчуком, як головою; І. Танасійчуком, заступником голови та П. Гарасимом — секретарем і скарбником.

Церква Св. Івана Хрестителя в Іннісфрі, Алберта.

На слідуючих зборах, які відбулися 27 червня 1947 р., до новозорганізованої громади записалося більше членів і доповнено церковну управу та вирішено, щоб не приступати до будови церкви так довго, поки не назбирається досить фондів, щоб церкву викінчити бодай ззовні. Рішено, що Богослуження будуть відбуватися по домах парафіян. Духовну обслугу давали отці: Сенета, Д. Стратійчук, А. Хруставка і Улян.

Завдяки невпинній праці парафіян, особливо жіноцтва в 1953 році з великим запалом приступлено до будови нової церкви. Душею і щедрим працівником при будові був П. Гарасим, старенький І. Величко, що серцем радів, коли будова росла, та Ів. Танасійчук, що щедро помагав грішми при будові церкви.

Перше Богослуження відбулося в день храмового свята Івана Хрестителя в 1953 р. Храм повністю викінчено 1962 р.

Управа громади складається з таких осіб: Микола Богайчук — голова, Іван Богайчук — скарбник, Михайло Кіць — секретар. Господар — Михайло Гордей. Крім вищезгаданих священиків громаду обслужували отці: М. Фляк, С. Гребенюк, М. Крищук.

Внутрішній вигляд церкви Св. Івана Хрестителя.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЗНЕСЕННЯ В ІСПАС, АЛБЕРТА.

Церква Св. Вознесення в Іспас, Алберта.
(Біля церкви є цвинтар з 1906 р.).

Ірина і Михайло Труфин. Іспас, Алта.

Початки цієї громади сягають 1906 року, бо того року було засновано цвинтар нашими піонерами.

Отже, коли вже був тут цвинтар, то й рішили заснувати і православну громаду в Іспас.

1908 року вже заснували громаду під іменем Св. Вознесення.

Перші Богослуження відбуваился по хатах наших парафіян, а служили їх священики з Російської Місії.

Пізніше, коли громада почала розростатися числом своїх вірних, то почали будувати церкву, яку й закінчили 1912 року.

Організаторами громади і першими піонерами були: Олекса Юсип, Дмитро й Микола Павлюки, Яків Манзяк, Григорій Іванчук, Теодор Гаваляшка, Іван й Микола Головачуки, Михайло й Микита Сивирини, п-во Юрій і Василина Бужаки й інші.

Священики, що обслужували громаду, були: Герман, І. Кусий, А. Хруставка, С. Симчич, Г. Василів, В. Мельничук, Г. Криштанович, А. Тетеренко, а тепер якраз в Ювілейний рік — о. П. Зубрицький.

Були роки, що наша громада була дуже активна і велика своїм числом вірних. Сьогодні вона є багато менша, але духом ще сильна і є вигляди, що знову члени добавляться.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ, КАЛМАР, АЛБЕРТА.

У неділю 13 лютого, 1927 р., гурток свідомих громадян зібрався до хати І. Фіцовича, і рішили заснувати церковну громаду. До першої управи новоствореної громади було обрано: Д. Карашовський, Іван

Фіцович та С. Мриглод. Д. Карашовський подарував тоді дво-акрову площу під будову церкви.

Літом, 29 серпня, 1927 р. почали будувати церкву, а вже 2 серпня, 1928 р. о. Д. Сенета відслужив перше Богослуження й посвятив цвинтар. Цього ж самого року, відбулася перша візитація Владики Іоана Теодоровича, а пізніше бував тут і о. С. В. Савчук.

Після сильно обґрунтованих промов Владики Іоана й о. Др. С. В. Савчука, наші громадяни прикладали всіх зусиль для скріплення нашого релігійного й культурно-національного життя.

Церква Пресв. Тройці,
Калмар, Алберта.

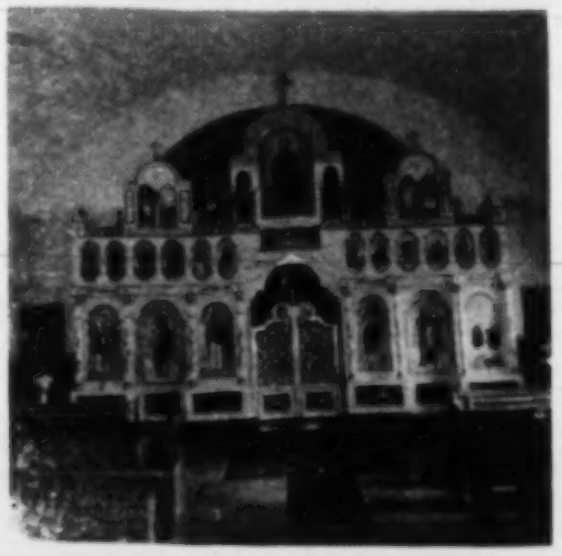

Іконостас у церкві Пресв. Тройці,
Калмар, Алберта.

1945 року, наша громада почала будувати Народній Дім, в якому відбувалися всякі імпрези та виховувалася наша шкільна й сумківська молодь. З часом наша громада зросла своїм членством, і тому повстала потреба, будувати більшу й нову церкву, яку й побудували при кінці 1959 року.

При нашій церкві є рідна й недільна школи, що їх очолює в літній час настоятель о. ігумен Ол. Щербань.

Священики, які давали тут обслугу нашим вірним від початків: Д. Сенета, П. Самець, Т. Горбай, Т. Кисілюк, М. Фик, В. Сенишин, Г. Василів, а тепер — о. ігумен Олександер Щербань.

Теперішня управа складається з таких членів громади: Артур Хариш — голова, Василь Шурко — заст. голови, Володимир Шурко — секретар, Василь Сич — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В КЕЙЛЕНД, АЛБЕРТА.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Кейленд, Алта. Збудована 1917 р.

В околиці Кейленд, Алберта, поселилися перші українські піонери, які походили з Буковини та Галичини. З початком поселення наших людей в цій околиці, організоване життя не мало найменшого прояву ні на громадській ниві, ні на церковній. Аж вже пізніше, коли люди трохи встаткувалися, то почали організуватися в громади і будувати церкви. В перших початках наші громади обслужували чужі священики, які зовсім не дбали за те, щоб виховувати наших дітей і нас самих в українському дусі чи навіть в дусі християнському. Тому й виринула думка в наших людей, щоб зорганізуватися в українську громаду і бути незалежними.

Отже в липні, 1916 року було скликано організаційні збори з ініціятиви В. Мельничука, на яких ухвалено було зорганізувати громаду та знайти землю під церкву й цвинтар.

Парафіяни та члени управи з о. парохом П. Зубрицьким.

Дня 19 лютого, 1917 р. відбулися перші громадські збори, на яких вибрано було управу в такому складі: Мирон Ткачук — голова, Стефан Ілюк — скарбник, Іван Лакуста — секретар, Онуфрій Івасюк — паламар, Т. Ґрекул, Василь Миронюк та Олекса Славінський — мужі довір'я.

Весною, 1917 р. було розпочато будову церкви, а 12 липня того ж самого року, відбулося перше Богослуження, яке відслужив о. Сорока.

Дня 12 липня, 1942 р. Владика Іоан Теодорович звершив чин посвячення нашої церкви.

Перші піонери з Кейленд. з о. парохом П. Зубрицьким.

Піонери з громади в Кейленд, які отримали грамоти з нагоди 50-ліття
рицький, Домка Ілюк, Архиєп. Андрей, Фрозина Ілюк, О. Славін. Позаді
громади. Стоять, зліва направо: Д. Орлецький, Анна Орлецька, о. П. Зуб-
стоять хористи.

І так наша громада з того часу почала розвиватися у своїй праці не тільки при церкві, але й на громадсько-освітнім секторі. Усю цю працю тут виконували в Народньому Домі.

На протязі пройдених років нашу громаду обслужували слідуючі священики: Сорока, Павленко, Й. Тріска, Ґерман, І. Кусий, І. Майба, Т. Кисилюк, Т. Горбай, А. Сарматюк, Д. Стратійчук, Л. Березіцький, Іванюк, Л. Дячина, І. Гикавий, С. Симчич, А. Хруставка, В. Мельничук, Г. Криштанович, А. Тетеренко і П. Зубрицький.

Управа нашої громадя на сьогодні, складається зі слідуючих осіб: І. Солодюк — голова, Т. Ілюк — заст. голови, О. Іванчук — секретар і скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В КЕЛҐАРІ, АЛБЕРТА.

Можна дуже багато писати про місцеве церковно-громадське життя, але обмежимося тим, що згадаємо важніші події. Першу Службу Божу відслужив тут о. Т. Д. Волохатюк у хаті родини Михайла Даниловича 1927 року.

Церква Св. Володимира в Келґарі, Алберта.

Церковна Громада Св. Володимира в Келґарі заснувалася в 1935 р. Як говорять церковні протоколи, 8 грудня, 1935 року відбулися перші збори, на яких вписалося 29 членів, надано було ім'я громаді та вибрано управу з таких осіб: М. Данилович — голова, А. Онищук — протокольний секретар, Й. Курчаба — фінансовий секретар, І. Патращук — скарбник, Іван Світик — збірщик фондів на побудову церкви.

На перших початках, Богослуження відбувалися по приватних домах та винаймлених приміщеннях; щойно 1938 р. почали будову власної церкви.

Початкові важкі і неприємні моменти росту громади вже пережиті, і сьогодні наша громада зростає своїм членством, а ще більше зростає, могутніє та кристалізується дух її.

Такщо при нашій громаді в теперішню пору є добре зорганізований хор, українська й недільна школи, молодеча організація СУМК, Сестрицтво та інші релігійно-громадські організації, що спільно між собою працюють на користь нашої громади і на славу нашої Церкви.

За час, від зорганізування нашої громади, обслужували громаду доїжджаючі священики: Т. Волохатюк, Е. Олендій, Т. Кисілюк, Є. Грицина, П. Самець, М. Фик, І. Майба, Т. Горбай, С. В. Савчук, Л. Дячина, А. Сарматюк, І. Швець, В. Сенишин, С. Симчич, Т. Ковалишин, П. Блажук, М. Фляк, П. Мельничук, Г. Василів, П. Зміївський, Д. Стратійчук, Ф. Легенюк, О. Іванюк, В. Слюзар. Постійними парохами в нас були: І. Данилюк, О. Фляк, К. Желішкевич, А. Хруставка, Л. Дячина і М. Фляк.

Церковна управа на 1968 р. Передний ряд зліва направо: О. Карпяк — секретар, С. Гуменний — заст. голови, прот. М. Фик — парох, П. Маковський — голова, Є. Харко — скарбник. Задній ряд зліва направо: Д. Кобильник — бувший голова Членського комітету, І. Чернецький — член ком., Богдан Зип — контр., В. Світик — контр., М. Ворон — бібліотекар. (Нема на знимці М. Копотя — заст. скарбника)

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В КЕМРОВЗ, АЛБЕРТА.

Церква Різдва Пресв. Богородиці, коло Равид Гил, Алберта.

Українська Православна громада в Кемровз, Алберта, мала свій початок біля містечка Равид Гил, що є віддалене 18 миль від Кемровз. Організували ту громаду українські поселенці, як: Матей Марушечка, Михайло Когут і Теодор Кархут.

Поселившись в тій околиці, вони відразу купили чотири акри землі з хатиною, яку перебудували на церкву і так вживали те приміщення для Богослужб.

Першим священиком, що служив в тій околиці, був о. І. Кусий.

За перших 30 років громада не проявляла великої праці. Аж в 1957 р. знову почався рух. Громада була невелика своїм членством, але рішила будувати нову церкву, вже в самому містечку — Кемровз.

В липні 1962 року, о. Ол. Щербань і о. М. Фик посвятили площу під будову церкви, а в квітні 1963 року вже відбувалися Богослуженби в новозбудованій, хоч не зовсім ще викінченій церкві.

Року 1966-го будова церкви була закінчена й посвячена Владикою Андреєм під іменем Всіх Святих.

Українська православна церква Всіх Святих в Кемровз, Алберта.

Числом ця громада є невеличка, але вона старається поширитися числом членів, якщо зуміє втримати нашу молодь в цій околиці.

* * *

ОКРУГА ЛАК ЛА БІШ, АЛБЕРТА. — ГРОМАДА СВ. ДИМИТРІЯ В КРЕЙҐЕНД

У червні 1931 року виринула в цій околиці потреба мати свій цвинтар. Так що незабаром зійшлися наші активні громадяни на збори, де по коротких дискусіях створили громаду та вибрали нову управу з таких осіб: Іван Паламарчук — голова, Ф. Варав — секретар і скарбник.Тоді ж було рішено купити землю під цвинтар, що й було зроблено в скорому часі. До 1936р. всі відправи відбувалися в приватних домах, а в 1936 році було побудовано будинок, де відбувалися всі культурно-освітні вечірки, а рівнож відбувалися і Служби Божі. Першу Службу Божу відслужив о. І. Майба.

Пізніше настали тяжкі части і не можна було думати про новий будинок, отже було відремонтовано старий будинок, який вживався для потреб громади.

Тепер управа нашої громади складається з таких членів громади: Павло Балабан — голова, Ілько Береза — скарбник і секретар.

Членство нашої громади є мале, але воно старається втриматися як громада.

* * *

ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ЛАК ЛА БІШ, АЛБЕРТА

Дня 13 жовтня, 1951 р. прибула до Лак Ла Біш з Вилинґдон, Алберта, пані Ґордійчук. В розмовах з тутешніми жінками вона порушила потребу мати тут жіноче товариство так, як вона бачила в Вилинґдоні. Через деякий час було скликано жінок на організаційні збори, на яких, по коротких дискусіях, було створено Жіноче Товариство з 18 жінок і вибрано управу з таких пань: пані Ґордійчук — голова, пані Залужна — секр., пані Лобай — касирка.

По створені жіночого товариства, через деякий час виринула думка зорганізувати громаду, а вже в 1963 році було закінчено церкву, яку посвятив Владика Андрей в сослуженні священиків нашої Церкви.

Перша управа складалася з таких членів основоположників: Василь Ґордійчук — голова, Федір Варава — заступник голови, Іллія Ткачук — секретар і скарбник.

Теперішня управа складається з таких осіб: Григорій Лобай — голова, Матвій Бакай — заступник голови, Іван Бенюк — секретар і скарбник.

* * *

ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ЛОЙДМІНСТЕР, АЛБЕРТА.

До 1959 року в цьому містечку не було належно зорганізоване релігійно-національне життя православних українців. Мешканці цього міста через довші роки були членами сусідніх громад. Але прийшов час, що група людей на чолі з о. М. Крищуком постановили зорганізувати в цьому місті православну громаду. Першими світськими організаторами цього Божого діла були д-р Л. Скорець, Б. Буляк, П. Буляк і п-во П. й А. Іванець. Організаційні здібности цих людей при-

вели до того, що незабаром було скликано основуючі збори де було пояснено людям ціль організування громади, а так по коротких дискусіях вписалося декількох членів до новозорганізованої громади та вибрано управу як слідує: Б. Буляк — голова, І. Скорейко — заст. голови, д-р Л. Скорець — секретар, І. Лакуста — скарбник, П. Шостак — паламар і А. Іванець — господар. Директори: В. Лятовський, П. Буляк та П. Дах.

Перші Богослуження відбувалися по винаймлених приміщеннях, а сьогодні, в ювілейний рік 50-літнього ювілею нашої Церкви в Канаді, Богослуження відбуваються в своїй власній церкві, що служить тут не тільки для Богослужень, але й для культурно-господарської праці.

Сьогодні наша громада поборола всі труднощі, скінчила майже будову церкви і починає виступати вже на ширші води духово-національного життя.

Отець А. Хруставка починає будову Української Православної Церкви Всіх Святих в Лойдмінстер, Алберта.

Треба сказати, що вся ця праця є в руках наших відданих працівників, які знаходяться в Товаристві Союзу Українок Канади, а це наше жіноцтво.

Від 1959 року обслужували нашу громаду такі отці: М. Крищук, А. Хруставка і В. Мельничук.

Теперішня управа: В. Рекрутяк — голова, І. Зиневич — заступник голови, А. Іванець — секретар, П. Буляк — скарбник, А. Рекрутяк — паламар, Д. Скорейко — господар.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ДИМИТРІЯ В ЛУЖАНАХ, АЛБЕРТА.

Назва околиці Лужани, походить від назви села з якого приїхали й осілися на південь від Вилінгдон наші поселенці з України.

Цю околицю почали заселювати в 1900 році.

В 1904 році провінціяльний уряд подарував 40 акрів землі під цвинтар. Отже маючи землю, люди почали думати й про будову церкви, яку побудували за чотири роки.

Першу обслугу діставали від Російської Місії, бо інших священиків тут не було. Пізніше, за порадою свідоміших наших людей, зробили пробу — послухати Службу Божу в українській мові. На це закликали о. Д. Стратійчука. Це було 1920 року. Отже, вислухавши о. Д. Стратійчука, рішили більшістю голосів стати складовою частиною Української Православної Церкви.

Православна Церква Св. Димитрія в Лужанах, Алберта. (1964 р.).

Той перехід, який л ю д и з р о б и л и, стався за намовою може і самого священика з Російської Місії о. А. Хруставки, який забрав деякі громади й перейшов до своєї рідної Церкви. І так від того часу обслужують нашу громаду українські священики.

1961 року церковця була згоріла, але люди, не чекаючи, збудували нову церкву. До двох років вже мали знову нову церкву при якій з великою активністю тут працюють всі члени. Особливої уваги заслуговує наше жіноцтво, яке є отим промотором всього життя тутешньої громади. Під проводом тих же таки жінок, купили стару школу, перетягнули її на площу близько церкви і тепер в ній відбувається різного роду праця, а особливо праця над вихованням нашої молоді.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ, МИРНАМ, АЛБЕРТА.

Українська православна громада в Мирнам, Алберта, заснована в 1930 р. за ініціятивою Н. Беднарського, П. Беднарського, П. Даниловича, А. Ільницького, В. Котишина, д-ра П. Кошовського, В. Куфюка, І. Максимюка, Ф. Мишинюка, С. Мульки, В. Мельника, В. Плішки, Т. Плішки, В. Саковського, Л. Яремчука, М. Яремчука, І. Яшийка.

Як свідомі українці, вони зрозуміли, що їхньою рідною Церквою є Українська Православна Церква. Вони відчували душевну потребу, щоб молитися Господу Богу разом зі своїми дітьми в рідному храмі Божому, де так мило вражає рідна мова в Богослуженні. З цих якраз міркувань, вони скликали перші основуючі збори, на яких з'ясували вірним значення Української Православної Церкви для українського народу, виробили пляни праці та вибрали управу з таких людей: В. Котишин — голова, Н. Беднарський — секретар і скарбник, а Василь Плішка та Іван Максимюк — старші брати.

В перших роках свого зорганізування, коли ще громада не мала своєї церкви, Богослуження на протязі деякого часу відбувалися у винаймлених приміщеннях. З часом, коли членство почало зростати, то громада побудувала церкву, біля якої відразу почали гуртуватися не тільки парафіяни нашої громади, але й інші світські організації, які були рівнож і членами громади.

На протязі пройдених років наші вірні несли всі тягарі релігійно-громадського життя. Кожний з них вложив багато своєї праці, вільного часу та грошевих пожертв для розбудови церкви і громадського життя. І тому сьогодні при нашій громаді існує недільна й українська школи, де навчається понад 24 дітей. А їх вчительками є наші ідейні працівниці: К. Шимко й Л. Ткачук. Невідємною частиною громади є також і Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, яке дбає за національне й релігійне виховання нашої молоді та плекає любов до мови, культури й звичаїв українського народу.

Діждавшися волею Всемилосердного Господа Бога святкування 50-ліття заснування нашої Церкви в Канаді, — наша громада нараховує понад 40 членів, а всі вони разом — це свідомі українці, що дорожать своєю прабатьківською православною вірою і є знані зі своєї жертвенности на релігійні й національні цілі.

На протязі пройдених років обслужували нашу громаду такі священики нашої Церкви, як: Д. Стратійчук, Т. Горбай, С. Симчич, Л. Дячина, І. Швець, М. Фляк, С. Ґреділь, М. Крищук, А. Хруставка і В. Мельничук.

Управа на 1968 рік: М. Місенчук — голова, М. Яремчук — заст. голови, Ф. Шимко — секретар, С. Бойко — скарбник, М. Калузняк — господар, В. Котишин — господар цвинтаря, а М. Яремчук та І. Яшийко — старші брати.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ В НОРАЛ, АЛБЕРТА

Українська православна церква в Норал, Алберта.

В 1933-34 р.р. почали заходити в околицю Норал українські поселенці на „гомстеди". Через три роки зайшла конечність мати свій цвинтар. Отже громадяни, зрозумівши важливість цього, зійшлися на збори, де обговорили найболючіші справи, а потім вибрали управу в такому складі: Михайло Попович — голова, Іван Кошман — секретар. На цих же зборах відразу було рішено купити площу під цвинтар, а в 1939 р. вже цвинтар був зареєстрований на нашу громаду.

1941 р. громада побудувала маленький будинок, в якому відбувалися Богослуження декілька років, а в 1958 р. громада купила державну школу, перетягнула її на цвинтар, де й було перероблено на церкву.

Наша церковна громада є невеличка, бо земля тут бідна і тому ніхто не хоче задержуватися на цих землях, а втікає до міст.

Цю громаду обслужували постійно й спорадично такі священики: о. Д-р С. В. Савчук, Г. Василів, М. Фик, В. Сенишин й інші.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО В ПРУТ, АЛБЕРТА.

Сім миль на південь від містечка Вилінгдон є дві прекрасні церкви. Обидві вони належать до Української Православної Церкви в Канаді. Одна з тих церков є старша, бо мала свій початок з 1908 р., а цю громаду обслужували священики з Російської Церкви. В часах відродження Української Православної Церкви були спроби приєднатися до своєї Церкви. І 1920 р. запрошено було о. Д. Стратілчука відслужити Богослуження, але справа приєднання так і не пішла вперід через деяких несвідомих громадян. Але в скорому часі мала горстка людей рішила зорганізувати нову громаду під назвою Вознесення Господнього. Перші Богослуження відбувалися в Народнім Домі ім. Юрія Федьковича. Обслужували в той час цю громаду о. Д. Стратійчук, о. І. Кусий, о. І. Майба і другі.

1933 року тут побудували нову церкву, в якій і по сьогодні провадиться релігійно-національна праця.

При нашій громаді найбільш рухливим товариством є наше жіноцтво, яке несе всі тягарі церковно-громадської праці.

Виглядів на краще майбутнє нашої громади немає через те, що наші діти виїжджають до більших міст Канади в пошуках кращого майбутнього.

Православна церква Вознесення Господнього в Прут, Алберта.

Управа громади складається зі слідуючих наших членів: Іван Ткачук — голова, Тома Гил — скарбник. Мужі довір'я: В. Лакуста та Юрій Гил.

* * *

ГРОМАДА ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО В РАДВЕЙ, АЛБЕРТА.

Українська православна громада в Радвей, Алберта, бере свій початок від набуття цвинтаря на Елдорені (коло Радвей), який був заснований 1920 року.

Перше Богослуження відбулося в місцевій школі в Радвей, яке відслужив о. Іван Кусий в 1920 р. Шкільна заля в той час була переповнена, і як вперше почули Службу Божу й проповідь українського священика на рідній українській мові, люди з радости плакали. Проповідь

зробила на присутніх величезне враження й заохотила до дальшої праці. Так, на північний схід від Едмонтону, почала своє існування православна громада в Радвей.

1924 р. громада приступила до будови власної церкви. Того ж року Архиєп. Іоан Теодорович відслужив перше Архиєрейське Богослуження в новій, хоч ще не цілком викінченій в середині церкві.

До першої управи належали: Федір Юрків, Іван Прийма та Іван Василинка.

Обслужували нашу громаду від перших її початків, такі отці: І. Кусий, Д. Сенета, Олендій, І. Майба, Т. Горбай, М. Фик, Г. Василів, В. Сенишин, О. Фляк, Д. Стратійчук, а тепер о. Іван Куліш.

До теперішної управи належать: Ф. Юрків — голова, С. Боєчко — секретар і М. Снайчук — скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В РЕДВАТЕР, АЛБЕРТА.

Церква Пресв. Тройці в Редватер, Алберта.

1925 рік, — це дата зорганізування нашої громади.

Першими організаторами нашої громади були М. Попіль, В. Школьний, П. Луклан, П. Зинюк, М. Гармацій, Й. Пасічний, Ф. Мирун, Н. Крайчий, Н. Боднарчук, Ф. Хаба, Д. Гунька, М. Салижин, В. Садляк, М. Письменний, І. Крайчий та інші. Ці люди не дивилися на погрози католицьких місіонерів та бельгійських і французьких „пінів", а підготовляли ґрунт до створення православної української громади. Незабаром, коли прийла слушна хвилина, вони скликали збори на яких вияснили присутнім, що Українська Православна Церква — це Церква українського народу від перших початків прийняття Віри Православної.

По коротких дискусіях народ підтримав членів основоположників, разом вложили основи до створення громади та вибрали управу із слідуючих осіб: В. Школьний, Н. Зинюк, П. Луклан, Ф. Хаба, Й. Пасічний та М. Попіль.

На перших початках громаду атакували зі всіх сторін, а подруге й не було свого власного будинку, де б можна було відбувати Богослуження та освідомлювати вірних в науці про Церкву та національні й релігійно-духові почування. Одначе, всі ті перешкоди помалу були переможені, громада незабаром побудувала церкву, а потім постали різні товариства, які щиро й віддано працювали на користь Церкви та всього українського народу. Найбільш активним товариством при нашій громаді були Товариство Союз Українок Канади, відділ ім. О. Кобилянської. Це товариство крім опіки над церквою, виконувало багато обов'язків національно-громадського характеру. А найголовніше

— це опіка над нашою молоддю, яка навчалася довгі роки в українській школі, а сьогодні навчається української мови вже в державній школі. Рівнож треба сказати, що при громаді є дуже активне Православне Братство, завданням якого є опікуватися церковно-громадською працею.

На чолі нашої громади стоять під теперішню пору слідуючі люди: І. Вінтоняк — голова, С. Федорак — заст. голови, пані О. Питрук — скарбник, В. Пасічний — секретар й господар громади.

Від часу існування громади обслужували слідуючі священики: Сенета, І. Дмитрів, Т. Кисілюк, А. Хруставка, Е. Олендій, Т. Горбай, Д. Стратійчук, В. Сенишин, Г. Василів, М. Фик, М. Фляк та І. Куліш.

* * *

ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В РИЧМОНД ПАРК, АЛБЕРТА.

У 1929-30 р.р. найбільше прибувало наших поселенців до Канади. Всі вони, як тільки прибували в означену околицю, зараз же в них повставала думка про організування культурно-національного та релігійного життя. Серед таких ідейних поселенців була також одна групка людей, що прибули в околицю Атабаска, Алберта в 1929 р. Як тільки вони оселилися в лісовій околиці Атабаски, то зараз же почали тво-

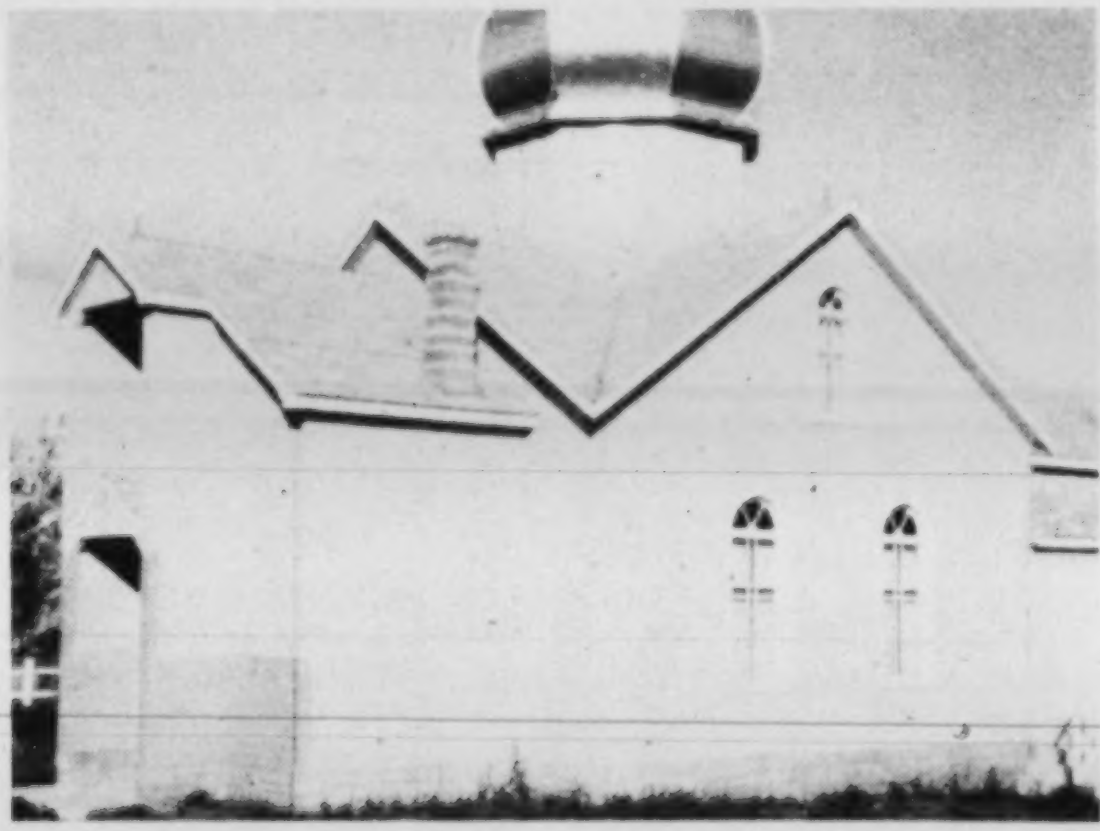

Церква Пресв. Тройці в Ричмонд Парк, Алберта.

рити організаційне життя. Промотором того всього був Ф. Хрущ, який при допомозі кількох родин, таких як і сам, зорганізував Товариство „Просвіта", де відразу було зорганізовано хор, драматичний гурток, які були дуже активними своєю діяльністю аж до останньої світової війни. Одним словом, та праця була дуже жива й об'єднувала всіх наших поселенців в одну спільну родину. Але по-

мимо того всього не забували вони також і за релігійну — с п р а в у. Деякі творили католицькі парафії, а деякі, такі як Ф. Хрущ, увійшли в контакт з Українською Греко-Православною Церквою, що відродилася в 1918 році. В 1931 р. було нав'язано контакт з Консисторією Української Церкви, а вже на свято Свв. Апп. Петра й Павла було відслужено першу С л у ж б у Б о ж у, після якої о. Іван Дмитрів охрестив декількох дітей та подав пару добрих вказівок на майбутнє, як треба провадити працю серед тих тяжких обставин. Отець І. Дмитрів, будучи добрим проповідником, володіючи гарним голосом та маючи лагідний характер, дуже заімпонував усім вірним. І вже думалося, що все полагоджено, але воно не так вийшло, як думалося, бо по деякому часі о. Дмитрів виїхав на місійну працю до Манітоби; так порвали зв'язок з Едмонтоном, але пізніше знову було відновлено зв'язок з нашою Церквою почерез о. В. Сенишина, який, бувши ректором при Інституті Св. Івана в Едмонтоні, багато присвячував своєї праці і для цієї громади. По о. В. Сенишину, деякий час о б с л у ж у в а л и цю

Вірні церковної громади Пресв. Тройці в Ричмонд Парк, Алберта.

громаду такі отці: В. Мельничук, Василів, П. Зубрицький, П. Блажук, Г. Удод, С. Сасс, Д. Денисюк, І. Мельник, Е. Стефанюк, а останньо о. Ґреділь.

Вліті 1957 р., наша громада приступила до будови церкви на площі, яку подарувало Товариство „Просвіта". Будова тривала біля чотирьох років, але тепер вже все є закінчено.

Управа громади в часах її формування складалася з таких людей: Павло Кравець — голова, Михайло Бабій — заступник голови, Федір Хрущ — секретар і скарбник. Надзірна рада: Андрій Волчанський, Віктор Волянюк й Іван Шалапай.

Теперішня управа складається з таких членів громади: Олекса Кравець — голова, Василь Яртиш — заст. голови, Федір Хрущ — секретар і скарбник. Контрольна комісія: В. Хрущ, І. Музика й І. Шалапай.

* * *

ОКРУГА ЛАК ЛА БІШ, АЛБЕРТА.
ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В САРЕЙЛ

Кілька миль від містечка Ґресленд, Алберта, стоїть церква громади Сарейл. Початки громади й церкви сягають 1930 р.

Спочатку тут було поширено сектантство, але пізніше, коли приїхав з України Федір Головенко, то за його порадою було створено православну громаду під іменем Свв. Апп. Петра й Павла.

Того ж самого року було вибрано й управу громади в такомі складі:Семен Гевко — голова, Федір Головенко — секретар і Федір Писик — скарбник.

1940 року було побудовано церкву, в якій перше Богослуженя відслужив був о. Олендій.

Тепер наша громада належить до Округи Лак Ла Біш.

Управа на 1968 рк складається зі слідуючих членів громади: Василь Ковалик — голова, а Степан Гевко — секретар і скарбник.

* * *

ГРОМАДА СВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В СІБА БІЧ, АЛБЕРТА

Рік 1932. — це дата зорганізування Громади Св. Апп. Петра й Павла в Сіба Біч, Алберта. В ті часи український загал відчув, що всі чужі місіонери, які обслужували українських поселенців, були вороже наставлені до всього того, що було рідне нашому народові. Отже через такі якраз прояви, свідоміші українці вели відповідну розяснюючу роботу серед своїх людей, а коли була нагода, то при таких оказіях оснували й громади. Такими якраз ініціяторами в цій околиці були К. Боярчук, В. Володько, В. Рудник, Г. Довгаль, Тишко, Х. Онищук, В. Бледюк й інші. Вони, порадившись між собою, скликали потім збори на яких коротко вияснили значення Православної Церкви для українського народу, а по коротких дискусіях приступили до зорганізування нової української православної церковної громади та вибрали управу в такому складі: К. Боярчук, В. Володько і В. Рудник.

Перші Богослуження відбувалися не в церкві, а коли вже було збудовано церкву, то всі Богослужби відбувалися в церкві, а поруч з тим там же таки провадилася і релігійно-національна праця.

За час свого існування ця громада зробила дуже багато для рідної Церкви й українського народу.

Сьогодні ця громада складається з 9 родин.

Обслужували нашу громаду на протязі 36 років такі священики: Є. Грицина, П. Самець, Т. Горбай, І. Кисілюк, М. Фик, П. Мельничук, В. Сенишин, П. Блажук, Г. Василів, Г. Удод, І. Мельник, Д. Денисюк, В. Мельничук, О. Хом'як, Д. Лучак і М. Юрківський.

Управа на 1968 рік: О. Барнай — голова, В. Остапчук — секретар і Ол. Володько — скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В СІЧ—КОЛОМИЯ, АЛБЕРТА.

Церква Успінья Пресв. Богородиці в Січ-Коломия, Алберта.

Українська Православна Громада Св. Володимира у Січ-Коломия, Алберта, основана в 1920 р. з ініціятиви декількох родин, що стали першими членами громади. Як свідомі українці, вони зрозуміли, що їхньою рідною церквою є Українська Греко-Православна Церква. З того часу членство громади зростало, а ще більше зростав, могутнів та кристалізувався дух її до більшої й більшої праці. Тому то наша громада й належить, від самого свого початку, до передових громад у фармерських околицях.

Спочатку Богослуження відбувалися по приватних домах і інших місцях, а в 1926 р. було побудовано вже свою власну церкву, яку й посвятив Владика Іоан Теодорович.

І так, з того часу в громаді провадиться не тільки праця релігійно-духового напрямку, але й праця громадсько-культурного характеру. Найбільше трудиться у поширенні і розрості цієї праці — це наше жіноцтво, що є об'єднане в Товаристві Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки. Це Товариство, поруч своєї організаційної праці, багато працює і коло церкви, особливо багато покладає своєї праці для вихованя нашої молоді.

Священики, що служили в нашій громаді від самих початків її оснування, були: Д. Стратійчук, В. Кудрик, І. Кусий, Д. Сенета, І. Майба, Л. Березіцький, А. Сарматюк, А. Хруставка, Е. Улян, М. Фляк, С. Гребенюк і теперішній о. Крищук.

Головами нашої громади були: С. Винничук, Вас. Гаврилюк, М. Семотюк, Вас. Порайко, Микола Харук та Іван Онищук.

Вірні громади Успіння Пресв. Богородиці з о. настоятелем.

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В СЛАВІ, АЛБЕРТА.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Слава, Алберта.

Завдяки першим поселенцям, які приїхали з Галичини і поселилися в 1907 р. в цій околиці, повстала в 1909 р наша громада.

Імена перших ініціяторів нашої громади є такі: М. Гиманик, В. Заляцький, І. Тріска, П. Пухкий, П. Фодчук, Д. Фисик, В. Чернявський, В. Горобець, К. Ґрикуляк, О. Малаховський та І. Гаврилюк.

Основуючі збори відбулися в домі М. Гиманика, на яких вибрано було управу з таких осіб: М. Гиманик, В. Заляцький, Д. Фисик та І. Гаврилюк.

Церкву громада збудувала 1910 р.

Спочатку обслужували нашу громаду пастори з т. зв. „серафимської церкви", а ними були: Пацернюк, Вільчинський і Данильчук.

В 1923 р. наша громада запросила до нашої церкви о. І. Кусого, що тоді обслужував громади коло Вілінґдон. На першім Богослуженні було багато людей і всі вони раділи, коли почули перший раз читання Св. Євангелії у рідній українській мові. А потім вже обслужували нашу громаду, такі отці: І. Майба, Д. Стратійчук, Т. Горбай, С. Симчич, І. Гикавий, Л. Дячина, І. Швець, М. Фляк, С. Ґреділь, М. Крищук, А. Хруставка, а в цей ювілейний рік, 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді, обслужує о. В. Мельничук.

В 1931 році тут збудували нову церкву. Чин посвячення звершив Владика Іоан Теодорович. Коло церкви є власний цвинтар і Народній Дім.

До теперішньої управи належать: І. Заляцький, М. Фодчук, І. Ґрикуляк і Д. Мудрик.

При нашій громаді працює дуже активне Жіноче Товариство, завданням якого є давати матеріяльну допомогу громаді та працювати в усіх ділянках суспільно-громадського життя.

На сьогоднішній день наша громада має 10 родин і кілька прихильників, але є вигляди, що праця пожвавиться, а членство зросте.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЗНЕСЕННЯ, СМОКИ ЛЕЙК, АЛБЕРТА.

Українська православна громада в Смоки Лейк була зорганізована 9 червня, 1924 року. Основоположниками цієї громади були слідуючі:

Й. Данилович (трост), Н. Ґавінчук — фінансовий секретар, Н. Войценко (трост), Ів. Кінасевич, С. Попович, Ів. Войценко, Н. Черняк, Вілліям Лазарук, В. Скорейко і Гр. Фарина.

Перші Богослуження відбувалися по приватних домах, а пізніше в Народному Домі. Першим священиком в громаді був о. Д. Сенета.

Громада в Смоки Лейк, — це є одна з найстарших громад в Західній Канаді. При громаді найбільше працює Сестрицтво Св. Анни, церковний хор під управою пані М. Антонюк та добре зорганізоване Сумківське молоде товариство.

Треба також сказати, що при нашій громаді провадиться наука в недільній і українській школах, які охоплюють дітей з таких околиць: Смоки Лейк, Ворспайт, Едванд та Норт Коцман.

Церква Св. Вознесення Господнього у Смоки Лейк, Алберта.

Управа Сестрицтва Св. Анни в Смоки Лейк, разом з о. Ю. Туржанським.

Управа Громади Св. Вознесення Господнього у Смоки Лейк, Алберта.

Церковний хор з о. парохом.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, СПЕДДЕН, АЛБЕРТА.

Громада Св. Івана Хрестителя в Спедден, Алберта, зорганізована 1932 р. Перші організаційні збори відбулися 9 січня, 1932 року. Того ж самого дня вписалося 16 членів.

До управи були вибрані слідуючі члени: Дмитро Комчер — голова, Іван Баран — заступник голови, Михайло Крокош — скарбник, Йосафат Стельмащук — секретар.

На перших початках Богослуження відбувалися по приватних домах. Пізніше, коли громада почала більшати своїм членством, то було побудовано церкву.

В громаді в Спедден провадиться систематично недільну й українську школи. Догляд над школами і сумківцями мають о. прот. Ю. Туржанський з добродійкою.

Теперішня управа складається з таких осіб: С. Сироїд — голова, Гр. Романчук — заступник голови, Гр. Музика — скарбник, Андрій Бозан — секретар.

Церква Івана Хрестителя у Спедден, Алберта.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В СПІРИТ РИВЕР, АЛТА.

Громадяни цього містечка й околиць довші роки належали до Російської Місійної Церкви, але з часом показалося, що чужі місіонери не дбають за те, щоб плекати серед наших людей любов до свого рідного, а більше того, вони дбали про те, щоб поробити з наших людей „роботів" чужих звичаїв і традицій. Отже, зрозумівши це, наші свідоміші люди, порадившись між собою, зорганізували громаду під іменем Апп. Петра й Павла.

Новозорганізована громада пережила немало гірких хвилин, але ніколи не піддавалася, а коли відчувалося якийсь тиск з боку наших сусідів, то члени ставали міцніше один біля одного і боронили свої інтереси.

Сьогодні немає виглядів на поширення діяльности, але громада старається втриматися, і може ще вдасться в якийсь чудесний спосіб направити ситуацію.

Громаду обслужували, від самих початків її приєднання до Українєької Православної Церкви, такі священики: І. Гикавий, М. Фик, Г. Василів, І. Мельник, Д. Денисюк і О. Гудима.

Теперішня управа складається з таких членів громади: Н. Димчук, П. Карега та Г. Яблонський.

* * *

ГРОМАДА СВ. ДУХА В СТРИЙ, АЛБЕРТА.

1933 року, в серпні, за ініціятивою деяких свідоміших громадян, було зорганізовано Громаду Св. Духа в Стрию, Алберта. На перших зборах було відразу обрано управу та устійнено деякі напрямні відносно праці в нашій громаді та околицях цього міста.

Вірні під час Візитації Архиєп. Іоана Теодоровича. — Стрий, Алберта.

Перша управа скаладалася з таких осіб: Павло Королюк — голова, Ілія Тхір — заступник голови, Л. Підлужний — секретар, Василь Пелих — скарбник. Контрольна комісія: Ілія Романчук і Дмитро Давидович. Господар — Н. Малаїсько.

Першу Службу Божу в 1934 р. відслужив о. Іван Майба, який і був тут парохом до 1936 д. Пізніше прибув до цієї громади о. Григорій Василів, який з вірними найбільше попрацював над закінченням будови нашого прекрасного Храму Божого.

При нашій громаді з особливою посвятою працює наше жіноцтво.

Теперішня управа нашої громади складається з таких осіб: Василь Климчук — голова, Іван Ґолко — заступник голови, Іван Підлужний — скарбник, Дмитро Климочко — секретар. Контрольна комісія: Петро Хемко й Стефан Тиленієко.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ТОРГІЛД, АЛБЕРТА.

Українська православна церква Свв. Апп. Петра й Павла в Торгілд, Алберта.

Українська Православна Громада Свв. Апп. Петра й Павла в Торгілд, Алберта, основана 18 березня, 1945 р. звичайно, з українських родин, які розуміли, що їхньою рідною церквою — є Українська Православна Церква. В перших роках свого існування, коли ще громада не мала своєї церкви, Богослуження відбувалися в Народньому Домі та в державній школі аж до 1948 р., коли вже було збудовано власну церкву.

З часом релігійне життя покріпшало, а розростаючи та набираючи сили — воно впустило сильне коріння. Сьогодні вже наша громада має гарну церкву, модерну залю (в якій відбувається вся релігійна і культурно-освідомляюча праця). При громаді існує дуже активне Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. О. Басараб, що начисляє до 30 членкинь. Треба з признанням висловитися про працю нашого жіноцтва, що завжди готове, коли ходить про розвій громади. Особливо треба висловити їм признання ще й за пророблену вже працю, яку вони вклали в розбудову рідної української й недільної шкіл при нашій громаді.

Перша управа складалася зі слідуючих осіб: І. Олійник — голова, О. Самиця — заст. голови, Д. Якимець — секретар, С. Довгаль — скарбник.

Щодо управи на 1968 рік, вона складається з таких членів громади: Д. Борко — голова, С. Бондарчук — заст. голови, пані В. Страшок і пані Л. Якимець — касирки, а П. Волощук — секретар.

На протязі цих пройдених років парохами в нашій громаді були такі отці: Г. Василів, М. Фляк, В. Сенишин, Д. Стратійчук і І. Куліш.

Сьогодні наша громада начисляє понад 35 членів громади і 5 прихильників.

Жіноче Т-во Союзу Українок Канади ім. О. Басараб в Торгілд, Алберта.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ТУ ГИЛС, АЛБЕРТА.

Церква Пресв. Тройці в Ту Гилс, Алберта.

Ця громада належить до нових громад, бо заснована вона в 1943 р., а це тому, що до другої світової війни в Ту Гилс зовсім було мало наших людей, а православних то взагалі було дуже мало.

З початком другої світової війни почали заселювати цю околицю українці, яких сьогодні тут є найбільше.

Дня 15 жовтня, 1942 р. наше свідоме жіноцтво заснувало в Ту Гилс відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки. Потім вже почали думати, щоб в якийсь спосіб зорганізувати й українську православну громаду. І думка ста-

ла дійсністю, бо 25 липня, 1943 року в Ту Гилс відбулися перші організаційні збори, на яких було обговорено деякі справи та вибрано управу громади, до якої були вибрані слідуючі: Микола Довганюк — голова, Яків Олійник — заступник голови, Михайло Понич — секретар, Михайло Солдан — скарбник, В. Никифорук, Іван Д. Серна та Д. Луцак — контрольна комісія. Старшими братами було вибрано слідуючих: Іван Кілисняк та Михайло Руснак.

Дня 27 липня, 1943 р., відбулися другі громадські збори, на яких п. Н. Довганюк пообіцяв подарувати землю під будову церкви, та рівнож було ухвалено, щоб наша громада належала до Округи у Вегревіл, Алберта. А 3 листопада, 1943 р. голова громади, п. Н. Довганюк на зборах управи закликав, щоб починати будову церкви. Правда, з будовою церкви справа тяглася досить довго, але в 1948 р. таки громада вже приступила до будови церкви, яку закінчено було в 1953 р., а посвячено було аж 1955 р.

Парафіяни з Громади Пресв. Тройці в Ту Гилс, Алберта.

При нашій громаді з першого року її існування зорганізовано було церковний хор, який бере активну участь в церковнім і національно культурнім житті нашої громади. При громаді існує дуже добре зорганізовані українська й недільна школи, відділ СУМК, який був зорганізований щойно в 1959 р. Але особливої уваги таки заслуговує наше жіноцтво, яке є зорганізоване в Товаристві Союзу Українок Канади. Цей відділ Союзу Українок зорганізований щойно в 1942 р., але він зробив надзвичайно багато роботи як в церкві, так і культурно-освітній ділянці, а особливо найбільше уваги звертає на виховання нашої молоді.

На протязі 25 років, нашу громаду обслужували слідуючі священики: А. Хруставка, Е. Улян, М. Фляк, Г. Криштанович, А. Тетеренко і П. Зубрицький.

На 1968 рік до управи громади належать слідуючі громадяни: М. Заляцький — голова, А. Котишин — почесний голова, П. Тимчук — заступник голови, В. Фуштей — секретар, Н. Олійник — скарбник.

Управа громади з Ту Гилс, Алберта. Сидять, зліва направо: Д. Подиялюк, П. Тимчук, о. П. Зубрицький, Т. Заляцький. Другий ряд: А. Котишин, В. Фуштей, С. Мулька. Відсутній на знимці: Н. Олійник.

В Ювілейний рік — 50-ліття нашої Церкви, в нашій громаді є 67 дійсних членів, а 17 осіб — прихильників.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА, ФЕДОРА, АЛБЕРТА.

Церква Св. Івана в Федорі, Алта.

Околиця Федора лежить 28 миль на північний схід від Едмонтону і тому через багато років наші люди й їздили на Богослуження до Едмонтону. 1928 р. з ініціятиви П. Маґери, М. Кузика і М. Фербея відбулося в нас перше Богослуження, яке служив о. Олендій, священик Української Православної Церкви в Канаді.

До 1933 року Богослуження відбувалися принагідно, а в тому вже році (1933) після Богослуження було скликано основуючі збори, на яких після реферату п. М. С. Фербея було створено громаду, вписа-

но до Церковного Братства нових членів: М. С. Фербей, Й. Крищук, С. Драґінда, В. Белезюк, М. Бойко, П. Кузик і П. Мегера та вибрано управу з таких осіб: М. Фербей — голова, В. Белезюк — секретар, І. Войвітка — скарбник, С. Ожинко, С. Драґінда та Й. Крищук — старші брати.

Перші Богослуження відбувалися в Народньому Домі, який служив для всіх потреб наших парафіян, а в 1947 році було офіційно відкрито й посвячено новозбудовану церкву, біля якої досьогодні ідейно працюють наші парафіяни.

Найбільшим рушієм церковно-громадської праці в нашій громаді є наші жінки, які опікуються не тільки справами церкви, але й вихованням нашої молоді та іншими справами, які є важні для нашого загалу.

Обслужували цю громаду такі отці: о. Олендій, Т. Волохатюк, П. Самець, Т. Кисілюк, М. Фик, Г. Василів, В. Сенишин, М. Фляк, Д. Стратійчук, а тепер о. І. Куліш.

Управа на 1968 рік: В. Белезюк — голова, Вол. Костів — заст. голови, П. Маґера — секретар і Д. Брода — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ШИПИНЦЯХ, АЛБЕРТА.

Церква тут положена між містечками Гарі Гіл, Алберта, і Ту Гилс, Алберта. Перші наші поселенці в цю околицю почали прибувати в 1900 році. Походили вони переважно з Буковини.

Парафіяни з Громади Пресв. Богородиці в Шипинцях, Алберта.

Вже в перших роках свого поселення ці перші піонери відразу задумали зорганізувати громаду та побудувати рідну православну церкву. Провідні піонери цієї околиці вдалися до провінціяльного уряду по землю для цвинтаря і церкви. Уряд пішов на зустріч і задовольнив прохання тим, що дав 45 акрів землі, на якій відразу було засновано цвинтар та побудовано церкву під назвою Пресв. Богородиці.

Обслужували на перших початках цю громаду священики з Російської Місії.

Православна церква Пресв. Богородиці в Шпинцях, збудована 1919 р.

Першими творцями громади були: Р. Мандрик, П. Керелюк, М. Руснак, П. Ілюк, М. Урсуляк, В. Урсуляк, С. Ґрекул, К. Ілюк, І. Товпач, Г. Варенька, О. Рупташ, Д. Рупташ, Ю. Луцак й інші, яких імена вже забулися, а архів громади згорів.

1910 р. перша церква несподівано згоріла ,і тому в 1913 р. було побудовано нову церкву, яка також згоріла в 1916 р. Отже в 1919 р. громада побудувала третю церкву.

В 1942 р. вся громада разом з о. парохом А. Хруставкою, перейшла до Української Греко-Православної Церкви.

До 1942 р. цю громаду обслужували священики з Російської Місії, а від 1942 року вже почали обслужувати священики Української Православної Церкви, а ними були: В. Мельничук, Г. Криштанович, А. Тетеренко, а від 1965 р. — о. П. Зубрицький.

В нашій громаді від 1925 р. провадиться національно-культурна праця в Народньому Домі. Правда, були часи, коли дух національної свідомости почав занепадати, але від 1958 р. знову почалася праця на всіх відтинках громадського життя.

Управа нашої громади на 1968 р. складається зі слідуючих осіб: В. Товпич — голова, С. Рупташ — секретар і скарбник. Дорадниками управи є: І. Росичук, Л. Молофій та В. Серна.

* * *

БРИТАНСЬКА КОЛЮМБІЯ

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В БИРНАБІ, Б. К.

Рік 1955 — це дата організації нашої громади. Українці, що в своїй більшості були греко-католики, вирішили громадно покинути чужий українському народові католицизм і разом з іншими синами української землі створили православну громаду в Бирнабі, Б. К.

Першими ініціяторами організування громади в цій околиці, без перебільшення можна сказати, були наші священики, що обслужували періодично ті околиці. Вони дали початок, а вірні, зрозумівши значення Української Православної Церкви для українського народу, закінчили ті почини тим, що створили громаду.

До першої управи було обрано слідуючих людей: В. Ткачук — голова, І. Кравчук — секретар, М. Куфлей — скарбник, С. Назар — старший брат. Контрольна комісія: М. Горбай, І. Коропатніцький і П. Демйон.

Перші початки нашої громади були надзвичайно тяжкі, але віра і завзяття наших членів перемогли початкові труднощі і сьогодні наша громада осягнула вершок своєї зрілости в духовому й культурно-освітньому житті. При нашій громаді з кожним днем стає більше й більше членів і є добре зорганізоване Жіноче Товариства Союзу Українок Канади, відділ ім. О. Пчілки, що поставило своїм завданням — зберігати українську честь, чистоту української душі, рідну мову та християнсько-народні звичаї. Вони вважають, що найважливішою справою для Церкви, народу й родини є добре виховання дітей. А щоб цей обов'язок виконати, вони від перших початків свого зорганізу-

вання, як установи, піклуються вихованням нашої молоді, яка знаходиться в недільних і українських школах.

Слід сказати, що при нашій громаді є добре також зорганізовані українська й недільна школи. До української школи вчащає 26 дітей, а до недільної — 24 дітей. А вчительками є членкині Союзу Українок.

За ввесь час, від початку і досі, цю громаду обслужували такі священики нашої Церкви: І. Гикавий, Г. Удод, М. Дебрин, Л. Дячина, М. Мороз.

Управа на 1968 рік: М. Мельник — голова, Т. Василенко — секр., Д. Пелех — скарбник, Є. Фредрик — старший брат. Контрольна комісія — Ф. Гузик, М. Олійник і Є. Фредрик.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ У ВАНКУВЕРІ, Б. К.

Офіційне відкриття української православної громади у Ванкувері відбулося 1937 року, але історія церковного руху починається з 1929 р., коли о. Волохатюк відслужив перше Богослуження в приміщенні Т-ва „Просвіта".

При кінці 1929 р., відбулося друге Богослуження, а в 1931 р., третє Богослуження, що їх також відслужив о. Т. Волохатюк.

Опісля, від 1932 р. аж до кінця 1936 р., громаду обслужував час до часу о. Молчанський.

Остаточна постанова про зорганізування української православної громади в Ванкувері запала на загальних зборах 9-го травня, 1937 р., де Й. Ясенчук з'ясував присутнім ролю і значення Української Православної Церкви, та вказав на потреби — чому якраз треба заснувати у Ванкувері українську православну громаду. Присутні радо піддержали думку п. Й. Ясенчука і вже того ж дня по короткій дискусії вибрали управу в такому складі: Й. Ясенчук — голова, К. Лаховецький — заступник голови, І. Шевчук — секретар і І. Колодій — скарбник. Того ж самого дня було також рішено, щоб порозумітися з о. П. Самцем (який був в той час адміністратором на Західню Канаду), в справі Богослужень.

Перше Богослуження новозорганізованої громади відслужив о. П. Самець в приміщенні Народнього Дому, 18 липня, 1937 р.

1938 року, в січні, загостив до нас о. С. В. Савчук, який вказав дорогу до кращого майбутнього та різними порадами скріпив громаду на дусі. 1939 р. запала думка про будову церкви, але Богослуження і далі відбувалися в Народньому Домі.

1941 р. громада купила урядовий будинок, що його уряд відібрав від комуністичної організації. Здавалося, що праця тепер піде краще, бо вже буде де служити Служби Божі та провадити різні організаційно-громадські справи, але воно вийшло не так, як думалося, бо в 1945 р. на підставі нового повоєнного закону, громада мусіла той будинок відпродати урядові, а сама знову лишилася без власного будинку. Прийшлося провадити свою працю в приміщенні сконфіскованої японської церкви.

1946 р., громада рішила купити площу під церкву; і вскорому часі мрії сповнилися, бо через деякий час таки було куплено площу, а біля неї також і великий будинок з відповідною залею. Так що вже церковно-громадське життя провадилося у своєму приміщенні.

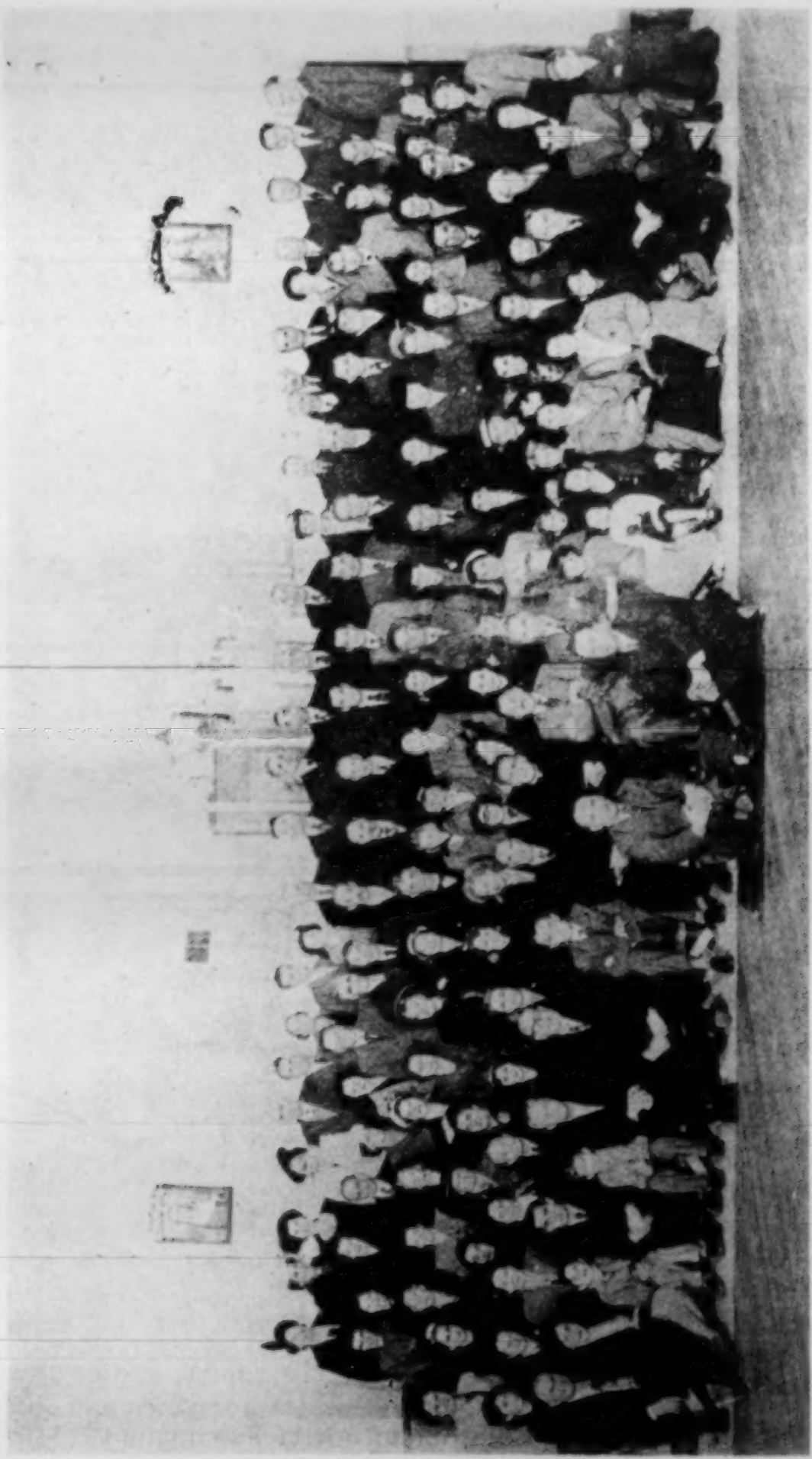

Члени церковної громади Пресв. Тройці в Ванкувері, Б. К.

1946 р. прибув на сталий побут о. С. Симчич, який відразу взявся до праці. За його спонукою, тут у жовтні, 1948 року, р о з п о ч а л и будову церкви, а в 1949 році відбулося Архиєрейське Богослуження в новій хоч зовсім незакінченій церкві.

1951 року на місце о. С. Симчича парохом цієї громади став о. С. Зузак, який перебрав на себе оті великі обов'язки — докінчення будови церкви.

1952 р. за допомогою Товариства „Народній Дім" та жертвенністю деяких громадян, було сплачено буля 10,000 долярів довгу. 1953 р. було вложено підлогу та викінчено деякі найбільш конечні роботи в середині церкви.

У вересні, 1954 року о. Зузак виїхав до Саскачевану, а на його місце прийшов знову о. Симчич, який і далі ішов разом з громадою і поборював оті невигоди і недостачі, які були на дорозі до кращого майбутнього.

Гості й управа громади. Сидять зліва направо: о. П. Блажук, В. Гавриляк, з Едмонтону, о. А. Хруставка — парох громади, Владика Андрей, о. П. Сацевич, о. Н. Мороз, Н. Шерецький. Стоять, зліва направо: І. Лукач — фінсекретар, Й. Балагай — другий заст. голови, пані Е. Єлиняк — диригентка, В. Єленяк — голова громади, пані А. Лазарович — перша заст. голови, М. Лазарович — член Будівельного Комітету, В. Воробець — кореспонденційний секретар і П. Романко — господар.

Дня 1 вересня, 1957 р., громада святкувала двадцяті роковини свого існування при співучасті з нашим Митрополитом Іларіоном.

1960 р. знову зайшла зміна священика, і на місце о. Симчича прийшов о. П. Сацевич, який належно зорганізував недільну й українську школи та підняв громаду до ще більш посиленої праці.

1965 р. о. П. Сацевич відійшов на відпочинок через поганий стан здоров'я, а його обов'язки перейняли на деякий час — о. Блажук і о. Мороз, які час до часу відбувають Служби Божі в нашій громаді.

Треба конечно згадати, що при нашій громаді приміщуються всі наші самостійницькі організації, які ведуть всю культурно-громадську працю та помагають громаді в усіх більших підприємствах. Особливо заслуговує на увагу Жіноче Товариство ім. Лесі Українки, що допомагає тут у будові і викінченні нашої святині та виконує всі обов'язки культурно-громадського життя серед старшого громадянства, а особливо звертає увагу на молодь.

* * *

ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ВЕРНОН, Б. К.

Церква Успіння Пресв. Богородиці, Вернон, Б. К.

З відродженням Української Гр.-Православної Церкви в Канаді, українці у Вернон, Б. К., не лишаються позаді своїх братів, які почали думати про Церкву, яка б не мала ніяких зв'язків ані з Москвою, ані з Римом — так, що вже в 1918 р. на з'їзді в Саскатуні поставлено під її будову міцні основи.

Невеличка група свідомих українців, що прибули до Британської Колюмбії в околиці Вернон, зрозуміли, що для українців значить своя рідна Українська Православна Церква.

1928 р. тут відбуваються принагідні Богослуження, що їх служили українські священики для православних українців в цих околицях. Але все ж таки ніяк не вдавалося належно зорганізуватися в одну релігійну родину — через різні партії і секти, а їх між нами було дуже багато. Але наші люди не падали духом, а вірили, що часи покращають, прибуде більше свідоміших людей і тоді можна буде щось творити свого рідного, що є на користь всім нам.

Надії їх не підвели: бо вже в січні 1936 року було скликано організаційні збори в домі п. Семена Сідора, де вибрали управу громади в такому складі: Петро Мохорук — голова, Олекса Гарапнюк — секретар, Микола Шипит — скарбник, Яків Міськів і Микола Малиш — мужі довір'я. Контрольна комісія: І. Гакман, І. Запорожан та Олекса Арійчук.

Вірні церковної громади у Вернон, Б. К., 1967 р.

Того ж самого року в березні, тут відбулися другі збори, на яких своїми підписами підтвердили всі — що бажають аби церковна громада належала до Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Перше Богослуження в зорганізованій громаді відбулося в Народнім Домі в Сван Лейк, на саме Різдво Христове, 1938 р., а служив тоді сам адміністратор, о. С. В. Савчук з Вінніпеґу.

В дальшому нашу громаду обслужували, довше чи коротше, слідуючі священики: П. Самець, Д. Кирстюк, М. Фик, С. Симчич, І. Кусий, П. Мельничук, Д. Стратійчук, І. Маґас, С. Гуцуляк, Г. Василів, Л. Дячина, Я. Рибалка.

По якімсь часі наша громада почала думати про будову нової церкви, бо досі Відправи відбувалися в Народньому Домі. Отже по коротких нарадах, було куплено площу в найкращому місці, а вже 1946 р. наша святиня була викінчена й посвячена Владикою Іоанном.

У вересні 1949 р. Консисторія призначила сюди сталого пароха в особі о. П. Мельничука, який, відразу по своїм приїзді, почав всією силою працювати серед нашого українського православного загалу. Здавалося, що вже поборено всякі труднощі, але вийшло так, що перед самим приїздом Митрополита Іларіона з Візитацією — помер тут парох, бл. п. о. прот. П. Мельничук.

У грудні, 1956 року, на саме свято Введення в Храм Пресвятої Богородиці, нашу громаду знову стрінуло нове нещастя — перед вечером того дня згоріла її церква. Знову членство відчуло тут велику втрату; однак духом не падали, а вдруге взялися зі ще більшою завзятістю до відбудови своєї святині, в якій на сам Великдень, 1957 р. — співали вже Христос Воскрес.

Восени, 1958 р. було набуто лавки до церкви і розмальовано зі середини.

1961 р., наша громада відсвяткувала 25-літній ювілей в присутності нашого Митрополита Іларіона.

Тепер наша громада як під оглядом релігійним, так і матеріяльним стоїть добре, а всі попередні труднощі вже поза нею. А все це треба завдячувати нашому жіноцтву, яке є організоване в Товаристві Союзу Українок Канади ім. Доньки України, яке в 1955 р. переіменувалося в Товариство ім. кн. Ольги. Це товариство, крім церковної праці, багато приділяє своєї уваги недільній й українській школам, як матеріяльно, так і духово. Бо кожного року Жіноче Товариство дає певну суму грошей на прогульки і інші забави для нашої молоді.

Головами нашої громади за 30 р. були: Петро Мохорук, Микола Малиш, Іван Чижевський, Іван Гриценко, Олекса Арійчук, Іван Малиш, Семен Микитюк, Богдан Ханасик, Петро Лучак і Василь Гакман.

Управа громади на 1968 р.: Василь Гакман — голова, Василь Шумей — заст. голови, Петро Кіндрачук — секр., Павло Малиш — заст. секр., Василь Винничук — фін. секр., Дмитро Попович — скарбник. Контрольна комісія: Іван Кучер, Ілько Андрусів і Микола Василишин. Федір Дмитришин — господар. Мих. Лучак, Ів. Кучер, Є. Гриценко і Василь Князь — старші брати.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ВОЛЕЙ, Б. К.

Відкриття новозбудованого Божого Храму Успіння Пресв. Богородиці в Волей. Офіційне відкриття відбулося 1955 р.

З поширенням і ростом нашої Церкви в Канаді, на всіх просторах канадської землі, зорганізовувалися все нові і нові громади; серед таких громад є і наша Громада Успіння Пресв. Богородиці, яка була зорганізована за ініціятивою о. прот. С. Симчича та декількох свідоміших громадян міста Волей, які зійшлися 15 лютого, 1946 р. в домі пана Олекси Козака і оснували нову громаду.

До першої управи належали слідуючі особи: Іван Коропатніцький — голова, Сидір Москалюк — секретар, Іван Данилюк — скарбник і Дмитро Василович — фінансовий секретар.

Зі створенням нової громади повстали відразу й різні проблеми, а найголовнішою з них, це була справа відповідного приміщення, де можна б було відбувати Служби Божі і всякі церковно-громадські сходини.

І тут, всі ці обв'язки взяли на себе оті перші творці цієї громади. Вже 1947 р. було куплено площу, на якій негайно було збудовано залю для тимчасового вжитку на церковно-громадські потреби, а найголовніше — вже було приміщення для відправ недільних Богослужб.

Побіч залі пізніше було побудовано і Храм Божий, будування якого тривало аж до 1955 р.

Від 1950 до 1955 р. нашу громаду обслужував о. Ів. Гикавий, який дуже багато потрудився в праці громади, а особливо при будові церкви та над зорганізуванням молоді.

Від 1955 р. заходами о. Олександра Костюка було викінчено деякі зовнішні і внутрішні праці, а найголовніше — це Іконостас і побудова нової резиденції.

Здавалося, що вже всі труднощі громада переборола, але показалося зовсім інакше, бо з малої громади стала велика громада і вимагалося вже і більшого приміщення для плекання своєї української культури і виховування наших дітей. Через такі громадські проблеми, було скликано надзвичайні збори 1961 р., на яких рішено — купити нову площу під будову парафіяльної авдиторії. За цю справу взявся о. П. Блажук, а йому помагали: В. Москалюк, К. Боярчук, Трохим Грінченко і С. Гавриляк. Вони купили площу за одинадцять тисяч долярів, а в 1963 р. представили на надзвичайних зборах кошторис на запляновану вже будівлю парафіяльної залі.

По деяких дискусіях, члени негайно взялися до будови запляновaної авдиторії, яку незабаром і цілком закінчили дня 20 вересня 1964

року офіційним актом, який звершив Архиєпископ Андрей при великому здвизі вірних і гостей.

Авдиторія — це будинок, який є для церковно-громадських потреб, а особливо, для потреб в культурно-освітній ділянці — як до-

Парафіяни після Служби Божої перед церквою.

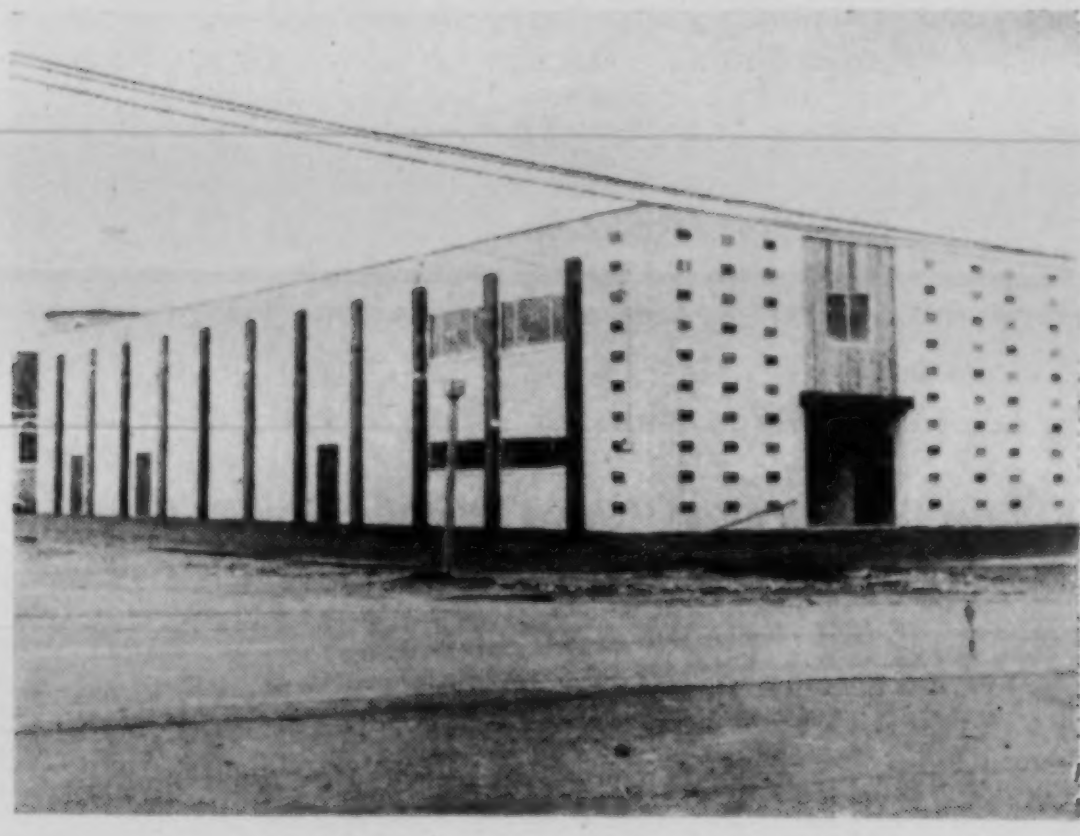

Парафіяльна авдиторія в Волей, Б. К.

рослих, так і для рідної й недільної шкіл та для нашого молодшого покоління, яке знаходиться переважно в рядах молодечої організації СУМК. Авдиторія рівнож служить і для нашої жіночої організації

Світлина з першого Богослуження, яке відслужив Всеч. о. С. Симчич в садку подружжя Василя й Марії Москалюків. Світлина з 1946 р.

Союзу Українок Канади, що своєю працею багато заслужилися серед нашого загалу в Канаді.

При нашій парафіяльній авдиторії також льокується Третя Станиця У. В. К. Це непартійна, а військово-ветеранська організація, члени якої є діяльними членами нашої громади, та піклуються збереженням української свідомости і української мови, культури та високих засад християнсько-морального виховання.

Перші основоположники і члени управи: Іван Коропатніцький — голова, Сидір Москалюк — секретар, Іван Данилюк — скарбник, Дмитро Василович — фінансовий секретар.

Імена голов нашої громади від перших її початків: Іван Коропатніцький, Олекса Козак, Іван Данилюк, Іван Стан, Степан Назар, Микола Горбай, Дмитро Василович, Петро Арійчук, Федір Шеремета, Михайло Захарук, Віктор Арійчук і Михайло Захарук.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В МИШИН СИТІ, Б. К.

Основуючі збори з участю о. І. Гикавого відбулися тут 3-го вересня 1950 року, на яких зорганізовано нашу громаду. Але о. С. Симчич святив тут паски в 1948, 1949 і 1950 роках.

Організовано громаду в цій околиці з тією метою, що може пізніше прибуде сюди більше людей і підсилять тут церковне і громадське життя. І справді, ці бажання здійснилися, бо вже в 1954 році почали будувати Народний Дім, в якому відбувалися всякі громадські справи і Служби Божі.

В 1966 році почали будувати церкву, а в 1968 році вже було закінчено будову.

Організаційно-релігійне життя в нашій громаді розвивається поволі, але є вигляди на краще майбутнє.

Перша управа складалася з таких осіб: М. Леочко — голова, Ів. Сидор — заст. голови, Д. Гаврилюк — секр., С. Ричкун — скарбник. Контрольна комісія: П. Шевчук і Ф. Тимофій.

Обслужували цю громаду, слідуючі отці: С. Симчич, І. Гикавий, Г. Удод, Д. Стратійчук, знову І. Гикавий і М. Мороз.

Управа парафії на 1968 р., складається з таких членів громади: А. Гарас — голова, М. Василюк — заст. голови, М. Леочко — секр., Ф. Тимофій — скарбник. Контрольна комісія: Д. Гаврилюк, пані А. Василюк і пані Ричкун.

Вірні біля Народнього Дому в Мішин Сіті, Б. К.

Церква Св. Покрови, Мішин Сіті, Б. К.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В РЕВЕЛСТОК, Б. К.

Місто Ревелсток, відоме є з того, що положене на головнім шляху „Транс-Кенада гайвей", що переходить з Келарі до Ванкуверу. В місті Ревелсток і околицях, є багато українців, які через свою несвідомість брали активну участь в чужих церквах і організаціях, а за своє небуло кому подумати.

Тих, декілька родин, що прибули в цю околиці по другій світовій війні, побачили оте лихо приспаної нашої людини, яка майже забула, хто вона і з якого роду походить. Тому вони найперше, як тільки прибули сюди, відразу зорганізувалися навколо своєї рідної Церкви і всього свого зорганізованого життя в Канаді. Незабаром вони запросили сюди свящ. С. Гуцуляка, який був тоді парохом Вернонської громади, щоб він відслужив тут Богослуження. Отець їхнє прохання задовольнив. І перше Богослуження відбулося в нас 9 березня, 1958 року в домі панства Стефюків. По Богослуженні вони скликали деяких людей на такі собі збори, де вияснили, що треба творити свою православну громаду. По короткій дискусії рішили створити громаду та вибрали церковну управу зі слідуючих членів: Дмитро Стефюк — голова, Павло Бобицький — секретар, Ми-

хайло Петращак — скарбник, а до контрольної комісії було вибрано: Теодора Темрика та Анатолія Бобицького.

В порозумінні з управою громади у Вернон рішили, щоб всі Богослуження відбувалися тут чотири рази на рік.

Члени громади Пресв. Тройці та прихильники в Ревелсток, Б. К.

Здавалося, що вже все полагоджено, але воно не так сталося, як думалося. 1960 року повідомили, що цю околицю мають затопити, і тому всі сподівання стали неуспішними.

* * *

КВЕБЕК

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ЮРІЯ В ЛАШІНІ, КВЕ.

Українська Православна парафія Св. Юрія в Лашіні — це одна з найбільше висунених на схід Канади українських православних парафій. Знаходиться вона в мальовничому французькому місті в кількох милях від Монтреалу.

Перші наші православні поселенці прибули сюди з Буковини 1907 року. В 1912 р. почали будувати церкву Св. Івана Сучавського.

Тоді нашу громаду обслужували духовні з Російської Місії. Дев'ять членів, свідомих українців відійшли від Російської Місії, і взяли на себе тягар збудувати українську церкву під іменем Св. Юрія.

Дня 12 травня, 1945 р. було куплено площу під будову церкви, а в місяці листопаді, 1946 р. була вже готова нижня частина, де й відбувалися Богослуження аж до 1948 року.

По другій світовій війні, коли прибуло велике число православних українців з Европи, то тоді і ця громада зросла своїм числом вірних. Тоді то і виринуло питання, що треба закінчити верхню частину нашої церкви. В скорому часі на зборах громади було рішено розпочати будову, а вже 2 вересня, 1951 р. все було закінчено і посвячено Владикою Михаїлом під час Архиєрейської Служби Божої.

Від того часу, як уже була повністю закінчена церква, в нашій громаді скорим темпом почало розвиватися церковне життя. Громада особливу увагу звернула на молодь і включила її до церковної праці. Усі зусилля, як бачимо, не пішли надармо, і є надія, що наша молодь буде гідною перейняти матеріяльну й духову спадщину своїх батьків.

Сьогодні наша громада має понад 62 родини, як офіційні члени громади, але є досить велике число і симпатиків, які совісно відносяться до нашої праці в громаді. При громаді існує Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги, яке дбає про добро, любов і славу великої християнської православної родини в Лашіні. Існує й СУМК.

Від самих початків створення нашої громади обслужували такі священики: Володимир Слюзар (це був перший організатор православних громад в Монтреалі і поза Монтреалом), Онуфрій Іванчук, Й. Тріска, Е. Чижів, К. Квасницький, а тепер знову о. Е. Чижів.

Першими основоположниками нашої громади були: Юрій Товстюк, Василь Никля, Яків Гаврищук, Ілля Подильчук, Микола Гуцуляк, Микола Комарніцький, Ілля Михайлюк, Юрій Гандзюк і Микола Ґинґія.

Управа на 1968 рік складається зі слідуючих членів цієї громади: І. Івак — голова, Микола Сав'юк — перший заступник голови, Микола Тихонів — другий заступник голови, О. Міщенко — фінансовий секретар, Іван Глинський — скарбник, п. Лазоренко — рекордовий секретар, О. Ромас — культурно-освітній референт, а Максим Данилевич, Микола Ґинґа і Кравченко — члени управи, а зверхником громади є о. прот. Е. Чижів.

* * *

ЦЕРКВА ПОКРОВИ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В МОНТРЕАЛІ, КВЕБЕК.

Ця церковна громада існує вже 16 років і хоч цей відтинок часу не є історичним, але він є однією із срібних сторінок церковного життя нашої громади.

Ініціятивна група, на чолі з о. Петром Архангельським, 23 квітня, 1952 р. одержала дозвіл від Владики Михаїла і Консисторії Церкви на організацію нової громади Св. Покрови.

Перша Служба Божа відбулася 10 травня, 1952 р. в англіканській церковній залі. Це був світлий і радісний день.

Церква Покрови Пресв. Богородиці в Монтреалі, Квебек.

За рік свого існування (1952) наша громада вже мала в членстві 100 родин, а головою був інж. Й. Кудін. В основному — це вже найновіша іміґрація — з 1948-51 років.

1953 р. наша громада закупила недобудовану протестантську церкву і протягом семи років в тій церкві відбувалися Богослуження, але коли громада зросла числом вірних, то вірні разом з управою почали будувати нову церкву, а в 1961 р., 18 жовтня, разом із святкуванням храмового свята, відбулося урочисте посвячення нового храму, звершене Владикою Михаїлом. Від того то часу і почалося життя нашої громади як на церковному полі, так і на культурно-громадському.

Від самого початку заіснування громади при нашій парафії є рідна й недільна школи, якими опікується Жіноче Товариство ім. Л. Українки. При громаді існує добрий хор, Братство Св. Покрови, Кредитова Спілка „Київ" і молодече товариство ОДУМ.

Теперішній склад управи громади складається з таких осіб: О. Канарейський — голова, С. Грицина — перший заст. голови, Р. Сапон — другий заст. голови, С. Загоруйко — третій заст. голови, І. Гайчук — секретар, О. Аксюк — іншомовний секретар, А. Томчук — скарбник, В. Мельник — фін. секр., І. Передерій — культ.-освітній референт, О. Ф. Мельник — організаційний референт, І. Коронівський, І. Цвітков, М. Харко — титарі, В. Левченко — господар і В. Друк — член.

Контрольна комісія: А. Степовий, М. Аксюк, С. Передерій, Ф. Мельник, О. Сидор.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. СОФІЇ В МОНТРЕАЛІ, КВЕ.

Заснування Українського Православного Братства, яке взяло на себе завдання оснувати церковну громаду, було тим початковим етапом організованого церковно-громадського життя в Монтреалі.

Офіційне оформлення громади наступило в серпні, 1926 року. І це був слідуючий етап в житті цієї громади.

У своїм історичнім нарисі про цю подію пише бл. п. М. Юрійчук: „22 серпня, 1926 року під загальний піднесений настрій, о. Володимир Слюзар відслужив першу Службу Божу в Монтреалі. Дата цієї події визначила офіційний початок заіснування української православної церкви в цьому місті".

Через брак свого власного церковного будинку, Служби Божі відбувалися в сирійській церкві Св. Миколая, при вул. Норт Дам і Беррі. Зовсім природньо, що й виринуло питання свого власного церковного приміщення, в якому можна б було р о з г о р н у т и ширшу працю. Другою дуже важною справою того часу було набуття провінціяльного чартеру, без якого священик н е м а в п р а в а реєструвати хрещень, вінчань і похоронів. Крім того, чартер мав визначити правне становище нашої Церкви в цій провінції.

Це був один із найбільш тяжких і несприятливих етапів. Без відповідного приміщення годі було розвинути працю на ширшу скалю, а без чартеру наша громада була у відношенні до провінціяльного

уряду на нелегальній стопі. Коли набуття згаданого церковного будинку здійснилося 11 березня, 1929 р., то справа з чартером затягнулася ще на повних два роки. І тільки 4 квітня, 1931 р., була ухвала провінціяльним парляментом і затверджена квебекським сенатом, а виданий був тільки 14 серпня, 1931 р.

Завершенням цього етапу, цебто закуплення церковного будинку та одержання чартеру, був перший 5-літній ювілей, який відбувся 27 вересня, 1931 р..

У цьому часі надзвичайно гарно вже працювало Товариство „Запорожська Січ", що 1926 р. з'єдналося з громадою до спільної праці, займаючись культурно-освітньою ділянкою. Кожної неділі, а то й суботи та неділі ставилися високої вартости драматичні вистави, концерти, відчити, тощо.

о. протопресв. Володимир Слюзар.

о. прот. Степан Симчич.

За 10 років свого існування, громада спромоглася цілковито впорядкувати горішню частину церкви. Тут виднілa рука нашого жіноцтва зорганізованого 1926 р. в Товариство ім. Доньки України, відділу Союзу Українок Канади. Велику подяку треба висловити цьому ж товариству і за те, що воно причинилося до зорганізування української й недільної шкіл при громаді, а особливої уваги заслуговує ще й те, що вони зуміли створити молодече Товариство „Молода Україна", яке працювало з відданістю для добра нашої громади.

Святкування 20-літнього ювілею 8 грудня, 1946 р., тут згадується вже з радістю, бо в той час громада була вільна від всяких довгів.

З року на рік громада збільшувалася членством. А з приїздом нової іміграції до Канади годі було помістити вірних у церкві. І цей

якраз факт заставив громаду глядіти за новим місцем, де можна б було побудувати більшу й обширнішу церкву. Цього величного діла доконала вона закупном площі, на якій вже в 1962 році стояла надзвичайно гарно закінчена будова Храму Божого, який відкрив Владика Митрополит Іларіон в сослуженні Владики Архиєп. Михаїла і численного духовенства з Східньої Єпархії. Це був гідно довершений етап у розвитку нашої громади.

Розвій церковної громади спричинив створення цілої низки товариств, які в організаційному житті відіграли в минулому як і в майбутньому відіграють, свою важну ролю. Ними є: Жіноче Товариство ім. Доньки України, відділ Союзу Українок Канади, Товариство „Взаїмна Поміч", харитативне товариство „Братство Християнського Милосердя", молодеча організація СУМК, Товариство Українців Самостійників, Перша Станиця С.Б.У.В., Українські Канадійські Ветерани ім. гетьмана Мазепи,, відділ Канадійського Леґіону, Молоде Жіноче Товариство ім. Ганни Барвінок, відділ Союзу Українок Канади, Кредитова Спілка ім. гетьмана І. Мазепи і школа українознавства.

Собор Св. Софії в Монтреалі, побудований 1962 року.

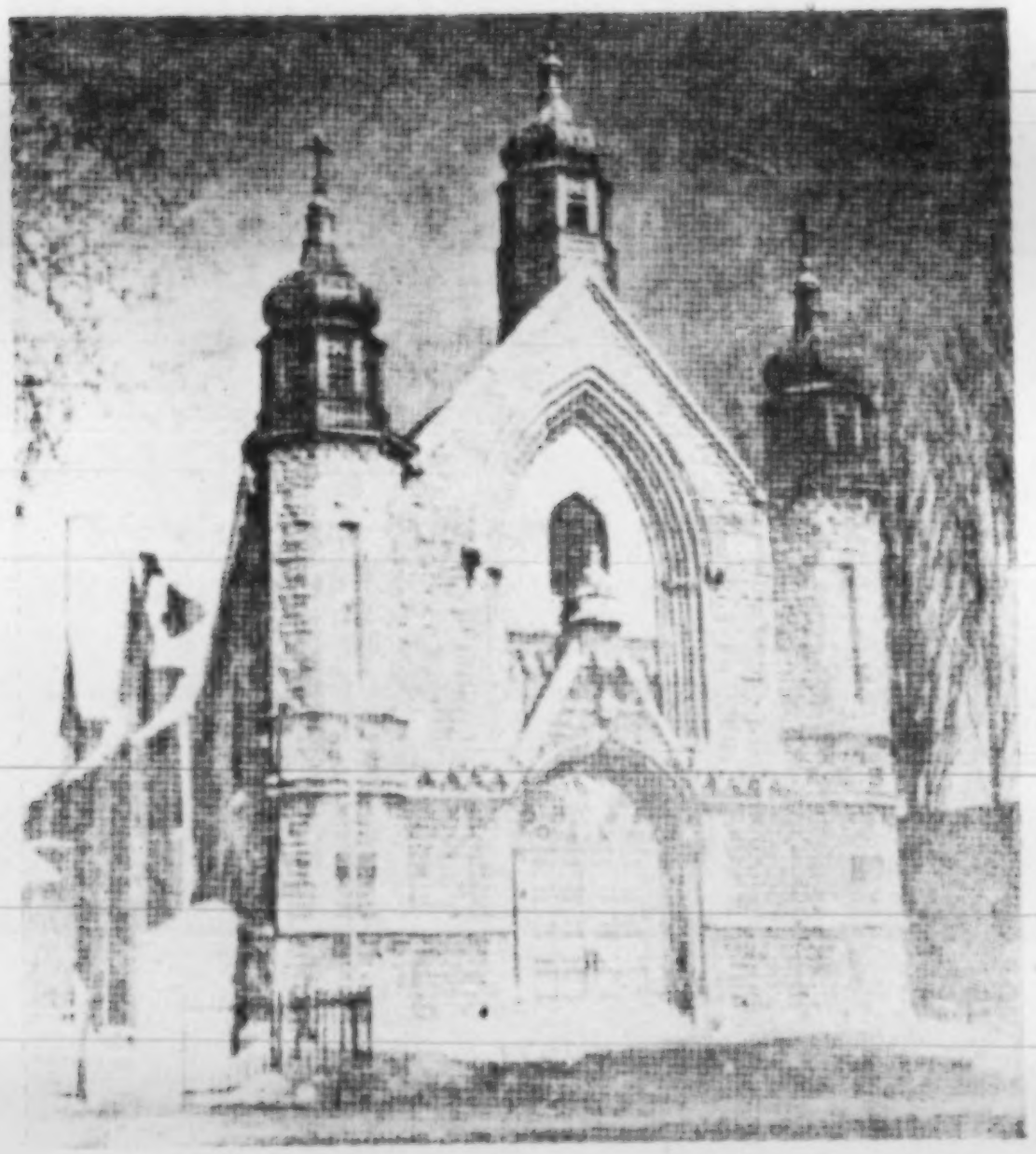

Вигляд церковного будинку при вулиці Делорміер в Монтреалі.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В БОЗЕЖУР, МАНІТОБА.

Вигляд церкви Св. Володимира зі середини. (Бозежур, Ман.)

В Бозежур, Ман., наша громада Св. Володимира була основана в 1959 р. за допомогою п.п. Івана Прокопа, Т. Угрина, Л. Тарнавського, М. Гарасимчука, А. Хлібороба і інших свідомих українців, які прагнули творити українське релігійне життя, а не служити чужим Церквам і чужим впливам.

Усі ці люди належали, як подають протоколи, і до першої управи, а саме: Ів. Прокоп — голова, Т. Угрин і Л. Тарнавський вели всі секретарські та фінансові справи.

Наша громада числом своїх членів є дуже маленька, бо складається тільки з 8-ох родин. Однак заснували цю громаду з тією метою, що може пізніше прибуде сюди більше людей й підсилять тут церковно-громадське життя.

Справді, тут є тяжко вдержати громаду, не маючи ані Народнього Дому, ані церковної залі, де можна б оздоровити душі наших людей як релігійно так і культурно-освітньо. Але є таки надія, що серед труднощів прибуде і сила, щоб за її допомогою перевести ці задуми в життя, яке має бути побудоване тільки на ґрунті національно-релігійнім.

ПЕРШІ ОСНОВОПОЛОЖНИКИ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В БОЗЕЖУР, МАН.

П-во Іван і Марія Прокоп.

Теодор Угрин.

Теперішня управа складається з дуже ідейних і чесних людей нашої громади, а саме: С. Закалюк — голова, П. Сулятицький — секретар, П. Гладій — скарбник, а старшим братом є місцевий основоположник і невтомний працівник на ниві Христовій — Ів. Прокоп.

Щодо обслуги нашої громади, треба сказати, що вона не в силі мати сталого священика. Священик доїжджає сюди з Консисторії. Серед священиків, які принагідно служили в цій громаді, були слідуючі отці: Д-р С. В. Савчук, Іов Скакальський, Т. Ковалишин, С. Ярмусь, М. Клиш, М. Юрківський, Ф. Керніцький, Т. Яковкевич, Юрій Ягодський, Д. Стратійчук та інші.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА В БРЕНДОНІ, МАНІТОБА.

Церква Св. Духа в Брендоні, Ман.

Українська православна громада в Брендоні основана 4 квітня, 1922 р. з 15 родин, що стали першими членами громади. Як свідомі українці, вони розуміли, що їхньою рідною церквою — є Українська Православна Церква.

В перших роках свого існування, коли ще громада не мала своєї церкви, Богослуження на протязі деякого часу відбувалися в Народнім Домі. З часом, коли цю громаду було вже прийнято офіційно в склад Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то в Брендоні супротивні сили стали проти Православної Церкви. Український Народній Дім, до якого належали всі українці без різниці релігійного переконання, заборонив православним вживати залю для Богослужень. І тому дня 23 грудня, 1922 р. на загальних зборах було рішено будувати церкву. Хоч вже управа Народнього Дому і дозволяла вживати залю, то всі зрозуміли, що таки церква повинна бути отією провідною зорею українського православного загалу.

Похід до Угольного Каменя.
Посвячення Угольного Каменя відбулося в неділю 24 серпня, 1924 р.

І так громада з кожним днем зростала своїм числом вірних, а ще більше зростав, могутнів та кристалізувався дух її під впливом ідейно-релігійних священиків нашої Церкви, як: о. П. Самця, який обслужував на початках нашу громаду та о. Д-ра С. В. Савчука, що, як адміністратор Церкви, опікувався громадою та давав певні вказівки, як треба працювати і розвиватися на тлі релігійному і культурно-освітньому.

Дня 1 липня, 1922 р. було розпочато будову церкви, а рівно через два роки, тобто, 24 серпня, 1924 р. вже відбулося посвячення угольного каменя церкви. Церкву офіціяльно відкрив і посвятив Владика Іоан Теодорович. І так почало кріпшати й набирати сили наше релігійне життя в громаді. Але часи в Канаді змінилися, прийшла господарська криза, не було належних фондів, і так життя громади почало підупадати, але найбільшим таки лихом було те, що громада стрінулася з поганою агітацією деяких збаламучених одиниць, що явно та скрито виступали проти Української Православної Церкви

в Канаді. Проте всі оті непорозуміння минули і громада ще більше зорганізувалася і поширила свою працю в кожній ділянці церковного життя.

По другій світовій війні церква набрала знову сили, а разом з тим покращав і стан наших громад, серед яких була і наша громада. Від того часу Брендонська громада має сталого священика і з року в рік розвивається як духово, так і національно.

Управа Громади Св. Духа в Брендоні, на 1967-68 р.р.
Сидять зліва направо: Іван Касюрак — дяк і писар, о. Гр. Філь — парох, Іван Бойчук — голова. Стоять зліва направо: Пилип Повшак — старший брат, Мирон Бурячок — господар, Михайло Дудар — скарбник і Степан Комариця — старший брат.

Сьогодні наша громада має недільну й українську школи, які стоять на досить високому рівні. При громаді існує молодече Товариство СУМК. Невідемною частиною громади є й Жіноче Товариство, яке з посвятою виконує всі завдання, які наложуються на них управою нашої громади. Всі ці організації, які є при нашій громаді, охоплюють собою все життя громади та мають можливість якнайбільше працювати для добра своєї громади, а тим самим і для добра української спільноти в Канаді і в розсіянні сущих.

До основоположників нашої громади належали: Л. Батицький, В. Гануля, С. Войцюк, В. Бобик, Н. Чернець, А. Жилач, П. Мазяр, І. Чорномаз, І. Гануля, І. Касюрак, Г. Осьмак, С. Комариця, В. Янда, О. Овчар, М. Павлишин, Т. Пендиковський, Й. Кондратович, П. Отаманчук, П. Шміґельський, Д. Шапка, Д. Барилюк, С. Мельник, Й. Кухаришин, Д. Шурко та багато інших. Промотором усіх був А. Жилач.

Теперішній склада управи, на 1968 р. є такий: Ів. Бойчук — голова, І. Касюрак — секр., М. Дудар — скарбник, М. Бурячок — господар, П. Повшак і С. Комариця — старші брати.

Священиками в нашій громаді були ось ці отці: С. Гребенюк, П. Самець, М. Кучер і Є. Улян. У міжчасі у Брендоні часто служив о. Д-р С. В. Савчук. Потім були такі отці: Поплавський, Ю. Туржанський, С. Столярчук, а тепер — о. Г. Філь.

Члени української православної громади в Брендоні, Ман.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ У ВАЙТІ, МАН.

Церква Пресв. Тройці,
Вайта, Ман.

В південній Манітобі, в теперішній околиці Вайта, найперше появилися наші поселенці з України 1898 р. Перші роки поселення були надзвичайно тяжкі, але завзяті сини і дочки землі української не падали духом, а працювали з надією на краще майбутнє. А вже, коли привели свої господарства до належного порядку, тобто, коли побудували будинки, виробили трохи землі — тоді з великим запалом взялися вони до побудови школи, церкви та різних культурно-освітніх установ. Найперше побудовно було школу ім. Т. Шевченка, в якій провадилося навчання дітей і старших. Пізніше, коли зайшла потреба, то побудовано було „Читальню Просвіти, яка була тим осередком, де провадилася культурно-духова праця. Але і цього було замало; знайшлися люди, які взялися за створення церковного життя. В 1905 р. було побудовано маленьку церковцю. Напочатку українських священиків не було, то деколи давали обслугу польські й російські священики, які вінчали, хрестили, а часом і хоронили, але вбільшості похорони відбувалися за допомогою дяків — Семена Колісника й Михайла Боднарчука.

Початково в церкві був спокій, але пізніше виникли всякого роду непорозуміння, через які прийшлося вертатися до своєї прабатьківської віри. По довгих роках сварні в народі витворилася нехіть до всього чужого, і тому в 1919 р. на надзвичайних зборах громади було рішено заснувати українську православну громаду. Отже, в червні 1919 року було створено комітет, який мав зайнятися створенням громади та підшукувати православного священика. Комітет, що складався з дуже активних людей, як: Н. Боднарчук, А. Фігус, Н. Федірчук, І. Бачинський, О. Боднарчук та Й. Кулаковський, в скорому часі підшукали священика в особі отця Л. Кушніра, який приїхав був на початку вересня 1919 року до Вайти, відслужив Богослуження в українській мові, а вже по обіді було скликано збори, на яких остаточно було створено громаду під іменем „Пресв. Тройці" та вибрано управу з таких осіб, як: Микола Гаврилюк, Никифор Федірчук, Олекса Боднарчук, Степан Шміґельський та Григорій Подольський.

Правда, ці заміри не увінчалися успіхом, бо о. Л. Кушніра не було допущено на сталий побут до Канади через старання наших братів, як це було всюди.

Після всяких інтриґ і непорозумінь в 1920 р. прибув сюди священик перед Різдвяними Святами, о. П. Самець. Життя відразу оживилося, почали прибувати все нові й нові парафіяни, а з часом показалося, що треба вже й більшої церкви, щоб належно провадити духову працю.

Тому 1929 р. було рішено побудувати більшу і модернішу церкву, а в 1930 р. її було закінено і вживалося на всякого роду Богослужби.

Священики, які служили в нашій громаді: Л. Кушнір, П. Самець, В. Новосад, П. Запаринюк, Є. Грицина, П. Маєвський, П. Апонюк, Березіцький, І. Дмитрів, Е. Улян, Ґліцький, Гикавий, С. Ґерус, Е. Ґорґіца, Ґреділь, І. Куліш, Ю. Ягодський, а тепер о. Василів (молодший).

Управа громади на 1968 р. Перший ряд, зліва направо: М. Божик — контрольна комісія, Т. Стефюк — братчик, С. Шмиґельський — заст. голови, о. В. Василів — парох, М. Сторожук — голова, Я. Підлубний — братчик. Другий ряд, зліва направо: І. Цесмиструк — рекордовий секр., Е. Подольський — скарбник, Г. Пацьорка — контрольна комісія, Й. Музика — фін. секретар, І. Древняк — дяк.

Голови громади від перших початків її церковного життя були: Микола Гаврилюк, Назарко Боднарчук, Никифір Федірчик, Михайло Фещук, Йосип Кулачковський, Уліян Цесмиструк, Михайло Сторожук, Гаврило Божик і Степан Шмиґельський.

Управа громади на 1968 р., складається з таких осіб: М. Сторожук — голова, С. Шмиґельський — заст. голови, І. Цесмиструк — рекордовий секретар, Е. Подольський — скарбник, Й. Музика — фін. секр., І. Древняк — дяк. Контрольна комісія — М. Божик та Г. Пацьорка.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В ВІННІПЕЗІ, МАН.

Відчуваючи потребу мати свою церкву, наші піонери, переважно з Буковини, які замешкали в дільниці Пойнт Даґлес, дня 19 серпня, 1917 р., за ініціятивою Миколи Макана, Івана Гаврилюка, Пилипа Кукурудза, Л. Пасичка, Миколи Костинюка, Миколи Табака, Захарія Лучика,

Манолія Манчуленка й Миколи Воронюка, скликали були засіданя, на якому вибрано управу під проводом Миколи Макана як голови.

1918 р. куплено будинок теперішнього храму, що тоді належав до англіканців. Перероблено його на православний стиль і названо „Народня Греко-Православна Церква Св. Михаїла", Ця церква не належала до жодної місії, але була примушена брати священиків з Російської Місії, бо інших не було.

Перше Богослуження відслужив о. Володимир Будник. Членство зростало, а одночасно створився рух за прилучення до Української Греко-Православної Церкви в Канаді. 1 березня, 1932 р. управа скликала надзвичайні збори, на яких Г. Підлубний зробив внесок, а М. Манчуленко підтримав, щоб наша парафія зірвала всі зв'язки з Російською Місією, а запросила священиків від Української Греко-Православної

Парафіяни Громади Св. Михаїла біля Церкви

Церкви в Канаді. Після довшої дискусії, внесок прийнято одноголосно.

Першим священиком був о. Пилип Галицький. При церкві існувало Сестрицтво, Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської, церковний і світський хори. Просвітня праця поширювалася, і приміщення стало замале. Тому в 1933 році залю побільшено.

При громаді існує Запомогове Братство Св. Михаїла, Добродійне Товариство Св. Михаїла і Канадське Товариство..

Від часу заснування нашої громади, парохами були: Володимир Будник, Микола Рошко, Пантелеймон Божик, Прокіп Марченко, Олександер Пиза, Ілія Бойко, І. Нагірняк і І. Ковальчук.

Після того, як наша громада стала членом Української Греко-Православної Церкви в Канаді, священиками в нас були: Пилип Галицький,

Дмитро Кирстюк, Іван Дмитрів, Сергій Ґерус, Емануїл Ґорґіца і д-р С. Сасс.

Теперішня управа складається з таких членів: М. Баранець — голова, В. Савчук — перший заступник голови, Н. Керилів — другий заступник голови, П. Фещук — фінансовий секретар, Й. Лучик —заступник фін. секр., Н. Касіян — рекордовий секретар, Ґ. Фещук — заст. рекорд. секр., Г. Фотій — скарбник, Ґ. Маріян — заступник скарбника. Контрольна комісія: Ґ. Ґоряк, Ґ. Фещук і П. Кравчук.

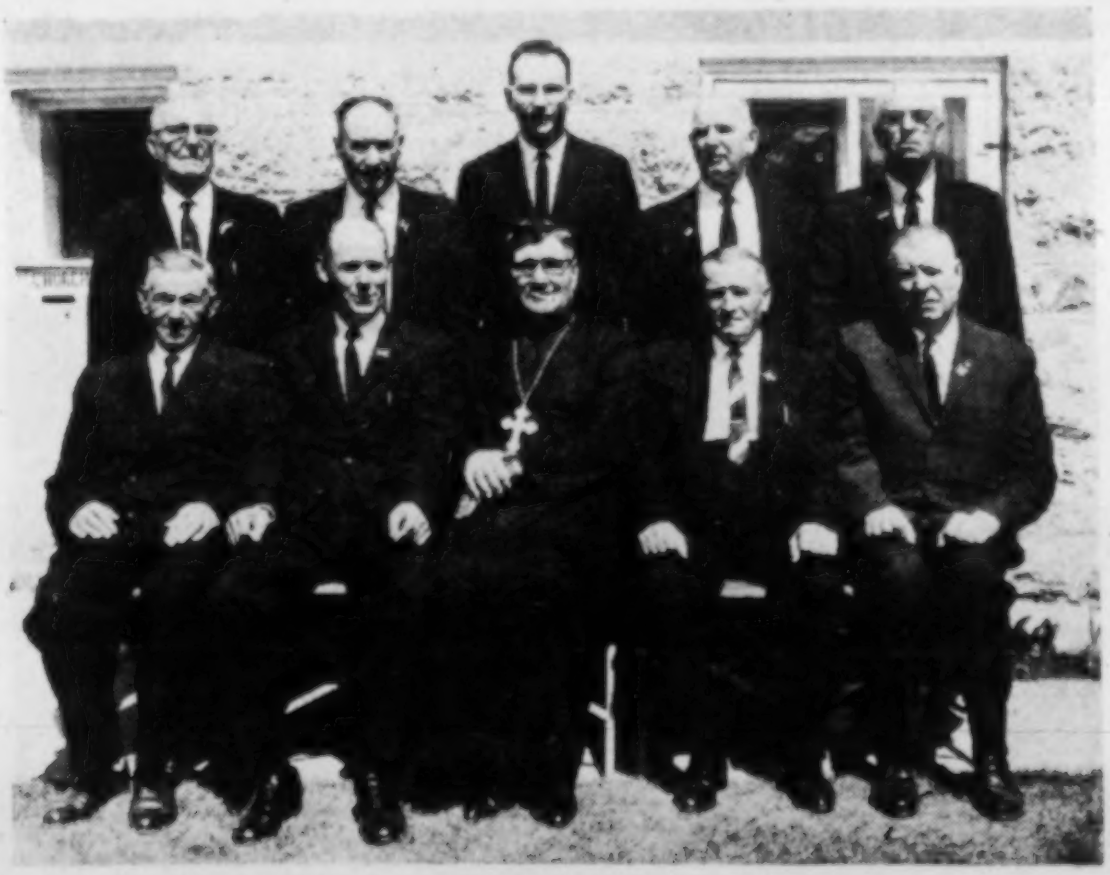

Управа громади. Сидять, зліва направо: В. Савчук — заст. голови, М. Баранець — голова, о. д-р С. Сасс, Г. Фотій — скарбник, П. Фещук — фінансовий секретар. Стоять, зліва направо: Ґ. Маріян — заст. скарбника, Н. Касіян — рекордовий секретар, Є. Скегар — колектор, Ґ. Ґоряк — контрольор і Свердиляи — господар.

* * *

СОБОРНА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В ВІННІПЕЗІ.

Собор Св. Покрови в Вінніпезі, Ман.

Рух відродження Української Церкви в Канаді захопив своїм впливом також і Вінніпеґ. Українці цього міста зрозуміли, що їхньою рідною Церквою є Українська Православна Церква. Вони відчули потребу молитися Господу Богу разом зі своїми дітьми в рідному Храмі Божому.

Перші довірочні збори, щодо заснування української парафії відбулися 24 липня, 1923 р. На слідуючих зборах, які відбулися 25 серпня, того ж самого року, було обрано організаційний комітет, завданням якого було підготовити ґрунт до зорганізування громади. 21 вересня, того ж самого року було вже скликано основуючі збори, на яких ухвалено зорганізувати церковну громаду, а на першого пароха було обрано о. С. В. Савчука.

Перші Богослуження відбувалися в англіканській церкві. Але вже в травні 1924 р. було куплено землю для будови на ній Храму Божого.

Дня 27 червня, 1925 р., почато було будову сьогоднішнього собору, а вже 29 листопада того ж самого (1925) року відбулося відкриття Собору для Богослуження.

Маючи власне приміщення для Богослужень та культурно-освітньої діяльности, парафія отримала більшу можливість розвитку й побільшення праці.

Релігійне життя громади покріпшало, а розростаючи та набираючи сили — воно впустило сильне коріння. Ідея відродження рідної Церкви на канадських просторах і її закріплення поширилося далеко поза границі Вінніпеґу.

Пізніше громада стрінулася з поганою аґітацією деяких збаламучених одиниць, що явно та скрито виступали проти Української Православної Церкви взагалі, а нашої громади зокрема; але ті, що стояли кріпко на православному ґрунті, побороли всіх своїх противників, а різні непорозуміння, що виникали в перших початках нашого

зорганізованого життя, ще більше скріпили нашу громаду і ще більше заохотили до праці на користь Церкви, а на славу Божу.

На протязі цих пройдених років членство нашої громади зростало, а ще більше зростав, могутнів і кристалізувався дух її. Був запал до праці біля церкви, були щирі жертводавці, завдяки яким будова собору вже зовсім закінчена.

При нашій громаді сьогодні існує багато товариств, які всі спільно працюють для добра і зросту громади, а серед них є: Соборне Сестрицтво, Жіноче Товариство ім. кн. Ольги, Братство Св. Андрея Первозванного, Молоде Братство Св. Покрови, Шкільний Комітет, Будівельний Комітет, церковний хор, старший відділ СУМК „Тризуб" і молодший відділ СУМК, рідна школа, недільна школа, школа народніх танків.

Іконостас в Соборі Св. Покрови в Вінніпезі. (Розмальований в 1965 р.)

Треба сказати, що при нашій громаді сьогодні є добре зорганізована рідна й недільна школи. До рідної школи сьогодні вчащає около 200 дітей, а до недільної около 160 дітей. Отже з перспективи 50-літнього ювілею нашої Святої Церкви, можна сміло й певно сказати, що діти, які навчаються в українській та недільній школах, не пропадуть і не згубляться в інтернаціональному морі канадського суспільства. Бо молодь, що є вихована в дусі релігійному й національному — є запорукою нашого існування як народу.

Перші мужі довір'я громади: В. Свистун, В. Новак, Григорій Блок, В. Купченко і Й. Богонос. А першими ініціяторами, що були на засіданні 24 липня, 1923 р. були такі особи: о. В. Кудрик, А. Новак, Т. Ферлей, Й. Богонос, С. Басістий, Гр. Блок, В. Свистун, Ю. Стечишин і М. Стечишин.

Священиками, які працювали в нашій громаді від перших її початків були: Др. С. В. Савчук, С. Гребенюк, П. Маєвський, Г. Метюк (сьогоднішній єпископ Західньої Єпархії), С. Ґерус, І. Стус, а тепер С. Кіцюк.

В цей 50-літній ювілей нашої Церкви при нашій громаді є такий склад управи: Я. Ґельмич — голова, В. Кіріченко — заступник голови, А. Кульчинський — протокольний секретар, Я. Хім'юк — англомовний секретар, Д. Чорноус — фін. секретар, Н. Гаврилюк — скарбник. Директори: А. Муренко, П. Прихошко, М. Гордієнко. Господарі: М. Миславчук, А. Шевель і Д. Дущак. Контрольна комісія: В. Ковальчук; Д. Хім'юк і М. Баб'як. Номінаційна комісія: В. Білецький, М. Баб'як, В. Ковальчук, В. Матвіїв і пані М. Кушнірик. Представник до рідної школи — п. В. Матвіїв. Братчики: П. Шмагой, А. Кульчинський, І. Парахін, Г. Демчук, І. Філь. Будівельний комітет: М. Чайковський, В. Ковальчук, Я. Каптій, Я. Хім'юк, В. Біленький, Д. Чорноус, В. Ґельмич і Володимир Хім'юк.

* * *

КАТЕДРА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ВІННІПЕЗІ, МАН.

Перші ініціятивні збори цієї громади відбулися 7 грудня, 1945 року в залі Колеґії Св. Андрея (259 Чорч Аве.). На тих зборах були слідуючі: Г. Буґера, Н. Боднарчук, П. Крип'якевич, А. Павлик, Я. Арсенич, П. Богонос, Т. Ферлей, В. Сарчук, К. Масцюх, С. Мисак, о. д-р С. В. Савчук та інші. На тому зібранні було обговорено справу зорганізування громади в північному Вінніпезі та вибрано комітет для розслідження справи зорганізування громади та встановити дату скликання зборів в справі формального зорганізування громади. Перші такі збори відбулися в Народньому Домі 9 квітня, 1946 року. Присутніх було 24 особи. Тут вже того самого дня було вибрано сталу управу із слідуючих осіб: А. Павлик — голова, Г. Буґера — заст. голови, П. Крип'якевич — протокольний секретар, С. Саранчук — фін. секретар, Н. Боднарчук — скарбник, а директорами були Г. Угринюк та В. Богонос.

На тих зборах було рішено, щоб громаду було прийнято в склад Української Греко-Православної Церкви в Канаді, а на слідуючих Надзвичайних Зборах, що відбулися 25 червня, 1946 року, було подано вже прохання, щоб надходячий Дев'ятий Собор признав нашу церковну громаду — Катедральною Громадою.

І так, з волі Соборів Української Греко-Православної Церкви в Канаді, що відбулися 1946 року в Саскатуні і 1951 року в Вінніпезі, повстала Катедра Пресв. Тройці в Вінніпезі. Повстала ця Катедральна Громада не з волі самого тільки Церковного Проводу, але рішенням загального Собору цілої Церкви, і як така являється власністю не самих її членів та жертводавців, ані не самої Консисторії чи Митрополита Церкви, але цілої Церкви, як такої.

Перші Богослуження відбувалися, як говорять протоколи, в Каплиці Св. Андрея на Чорч Аве.

До 1950 року громада не мала постійного пароха, а вже 6 вересня, 1950 року було призначено сталого пароха в особі о. Ф. Керніцького, який силою обставин сповняв ролю пароха-місіонера та збирав пожертви на будову Катедри. Цю ролю він сповняв як показують протоколи з посвятою. Він як парох доглядав за духово-релігійними потребами парафіян, заряджував періодичні Відправи та активно працював серед мешканців Вінніпеґу, щоб таким чином збільшити членство громади та збудити дух жертвенности серед парафіян. Але найбільшої уваги заслуговує те, що він був одним з перших організаторів української й недільної шкіл при катедральній громаді.

Катедра Пресв. Тройці у Вінніпезі.

Дня 30 вересня, 1951 року відбулося посвячення Угольного Каменя, дня 8 червня, 1952 року, коли було закінчено долішню частину Катедри, відбулося офіціяльне відкриття при участі нашого Митрополита Іларіона, священиків нашої Церкви та великого числа вірних з Вінніпеґу й околиць.

1952 року парохом громади став о. Д. Стратійчук, який також виконував ролю пароха, а разом з тим, збирав пожертви на покриття

коштів будови Катедри. Треба сказати, що й його праця увінчалася успіхами в житті цієї громади.

1953 року парохом громади був призначений о. К. Желішкевич. На жаль, через стан поганого здоров'я він не зміг довго працювати, а тому на його місце прийшов о. М. Юрківський, який працював в цій громаді одинадцять років. За цей довший час громада своїм числом вірних зросла до 350 осіб, а праця в усіх ділянках релігійно-духового й культурно-освітнього життя пішла вперед. В наслідок природнього росту громади до помочі о. М. Юрківському прийшов о. Є. Грицина. Обидва вони разом та управа й вірні в 1962 році дочекалися офіціяльного відкриття (верхньої частини) Митрополичої Катедри. Цим великим днем була неділя, 8 липня 1962 року.

Члени Катедральної управи й комітетів в 1968 році. Сидять зліва направо: М. Кревецький, Ф. Тесарський, М. Карп'як, о. В. Слюзар, о. О. Олекшій, В. Процюк, І. Павлюк, Н. Кошман. Стоять: пані Г. Влад, І. Юрків, панна М. Марко, Г. Соломон, М. Верешук, Н. Влад, В. Ґривінський й О. Брик.

Отже, від часу свого заснування Катедральна Громада Пресв. Тройці розрослася всебічно: збудувала з допомогою всіх вірних нашої Церкви новий прекрасний Храм Божий, сильно зросла числом вірних, придбала гарний цвинтар для православних міста Вінніпеґу й околиць, а в порозумінні з іншими православними громадами міста Вінніпеґу збудувала гарну літню оселю для дітей. При громаді сьогодні існує недільна й українська школи, молодший й старший відділи СУМК, Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, відділ ім. Лесі Українки, Церковне Сестрицтво, відділ ТУС, Катедральний хор, Кредитова Спілка „Степ" і інші організації. Всі ці товариства й відділи роблять корисну працю для Катедри й Громади. Як окремі організації, кожна із них включається в програму року і віддає працю для потреб громадсько-релігійного життя.

Недільна школа при Катедрі Пресв. Тройці в 1966-67 шкільному році з учителями та Шкільним Комітетом.

В третьому ряді сидять зліва направо: пані С. Острижнюк, пані П. Ковалюк, пані К. Соломон, панна О. Кревецька, добр. О. Олекшій, пані Є. Соломон, о. В. Слюзар, О. Кіндрака, добр. Г. Слюзар, пані Г. Романюк, пані П. Ігнаш, пані Г. Ласько, пані К. Друль, пані М. Івашко. Стоять (за панею С. Острижнюк) Т. Лисейко, (коло прапора) Н. Одайський, (в кінці 8-го ряду, на право) Зенон Друль.

Від серпня, 1965 року на становище пароха Катедральної Громади Пресв. Тройці з благословення Митрополита Іларіона було покликано о. Вол. Слюзара, а від березня, 1967 року Владика Митрополит Іларіон призначив до помочі о. парохові, як сотрудника — о. О. Олексія, але він 1968 р. виїхав на іншу парафію.

Під теперішню пору Катедральна Громада при добрій співпраці зі своїми священиками продовжує й ширше розвиває церковно-релігійне та національно-освітнє життя.

Управа на 1968 рік: Блаженніий Владика Митрополит Іларіон — почесний голова, Преосвященніий Владика Борис — заступник почесного голови, В. Процюк — голова, М. Влад — бувший голова, М. Карпяк — заст. голови, І. Павлюк — секретар, С. Білинський — заст. секретаря, Т. Тесарський — скарбник, М. Кошман — фін. секретар, Г. Соломон — управитель, панна М. Марко — член управи, д-р П. Палащук — директор, панна І. Йонґ — представниця від старшого відділу СУМК, о. митрат Ф. Керніцький — представник від Президії Консисторії Української Православної Церкви в Канаді, В. Касіян — голова братчиків, пані Г. Влад — голова сестриць, М. Верещук — голова Комітету Підприємств, І. Юрків — голова Будівельного Комітету, М. Кревецький — голова Культурно-освітнього Комітету, П. Павлюкевич — голова церковного хору, В. Ґривінський — голова Контрольної Комісії, пані А. Павлик — голова української школи і О. Кіндрака — голова недільної школи.

* * *

ГРОМАДА СВВ. ВОЛОДИМИРА Й ОЛЬГИ В ҐИЛБЕРТ ПЛЕЙНС, МАН.

До 1933 р. в містечку Ґилберт Плейнс і околиці не було належно зорганізоване українське громадянство. Час до часу відбувалися Богослуження, але це тільки тоді, коли не було іншого виходу. Тобто тоді, коли хто помер чи треба було охрестити чи звінчати когось. І аж в 1933 р. провідні одиниці, в яких палав національно-релігійний дух, зрозуміли, що жити таким життям дальше не можливо; отже тому то 24 вересня, 1933 р. було скликано основуючі збори, на яких по коротких дискусіях було рішено будувати Український Народній Дім, якому ще того самого дня надано назву ім. Т. Шевченка.

Був той дім, говорять протоколи, для наших людей, як культурний так і релігійний осередок. Але все ж таки громадяни і тут переконалися, що духову науку таки треба провадити в Церкві, і тому незабаром було зорганізовано громаду під іменем Св. Володимира й Ольги та вибрано управу, яка виконувала обов'язки й будівельного комітету і обов'язки, які виринали на денному порядку в громаді. Управа новозорганізованої громади складалася з таких людей: М. Ярема — голова, В. Липка — заст. голови, М. Гаврилишин — секретар, П. Регірчук — скарбник і К. Мороз — член контрольної комісії.

Приблизно в 1951-52 р.р., було побудовано нову церкву, якої офіційне відкриття відбулося 1953 року.

Чин освячення новозбудованої церкви звершив Владика Іларіон в сослуженні священиків нашої Церкви і великого числа мирян.

Таким чином, з того часу і почалася дійсна праця не тільки на культурно-освітній ділянці, але й на релігійно-духовій. При нашій громаді тепер уже існує добре зорганізоване молодече товариство Союз Української Молоді Канади і товариство Союз Українок Канади. Ціллю цих організацій є — плекати любов до всього рідного та розвивати науково-освідомляючу працю серед своїх вірних.

На протязі пройденної праці обслужували нашу громаду слідуючі отці нашої Церкви: Д-р С. В. Савчук, Є. Грицина, П. Запаринюк, Лещишин, П. Ґліцький, Т. Горбай, Коленич, Є. Ґорґіца, Ю. Туржанський, В. Апонюк, І. Магас, Т. Славченко, М. Олесюк, В. Кокорудз.

Управа громади понад 10 років складається зі слідуючих осіб: М. Ярема — голова, В. Талпаш — секр., С. Мимка — скарбник, а В. Дудчишин — старший брат.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИКОЛАЯ В ҐОНОР, МАНІТОБА.

Заснували церковну громаду в Ґонор, Манітоба 1903 року, а її ініціяторами були: п.п. М. Чопик, Ю. Бажан, М. Бажан, І. Павлюк, М. Гаврилюк, І. Гаврилюк, Д. Кравчук, М. Арсеній, В. Снятинчук, І. Бажан і В. Лупич. Основоположники також належали й до першої церковної управи, а серед них були: п.п. М. Молдован, В. Лупул, Г. Мельничук, А. Мирунець, Ю. Апотолюк, П. Багацький, І. Гайдай, Д. Бажан, Й. Полянський, Ю. Дарійчук, Ю. Данильчук й В. Гуцуляк.

На перших початках наша громада підлягала Російській Місійній Церкві, завданням якої було проповідувати не науку Церкви, а ширити московські шовіністичні впливи та вбивати всякі прояви національного життя. Зрозумівши це, наші громадяни порвали всякі взаємовідносини з Російською Церквою і стали в ряди Української Греко-Православної Церкви — Церкви, що несла в душу людини чисту науку Господа нашого Ісуса Христа, а крім того, ще укріплювала своїх вірних у любові до рідної мови, традицій та звичаїв.

З того часу, як громада приєдналася до Української Церкви, життя громади покріпшало, громада стала сильною духом і вірою.

Ґонорська громада на протязі свого існування показалася карною і дисциплінованою в відношенні до Церкви і її проводу.

Членство нашої громади — це свідомі українці, що дорожать православною вірою і є знані своєю жертвенностю на релігійні та національні цілі. А число вірних в нашій громаді перебільшує 20 родин; є вигляди, що в скорому часі це число багато більше зросте через заселювання цих околиць українськими поселенцями з Вінніпеґу й околиць.

Від 1903 року і по сьогодні, обслужували нашу громаду такі священики: К. Александров, А. Чоговзов, П. Розказов, Т. Муляров, М. По-

плавський, І. Луцик, М. Степахін, А. Данкевич, М. Рошко (реформатор), А. Терещенко, І. Русин, М. Губ'як, В. Качуровський, І. Зазуляк, І. Бойко. А з того часу, коли наша громада стала в ряди Української Церкви, обслужували нашу громаду такі отці: д-р С. В. Савчук, Мих. Юрківський, Є. Грицина, М. Клиш, В. Слюзар, Ф. Керніцький, М. Хоменко, Т. Ковалишин, Іов Скакальський, О. Олекшій, Гр. Філь, Тит Яковкевич, С. Ярмусь, С. Ґерус, Є. Стефанюк, Юрій Ягодський та інші.

Сьогоднішня управа цієї громади складається з дуже відданих і щирих парафіян, а саме: В. Калинчук — голова, Р. Сціборський — заст. голови, С. Павлюк — скарбник, В. Павлюк — секр., а Ол. Павлюк є старшим братом.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ҐРЕНДВ'Ю, МАН.

Душевне почуття — піддержати національно-релігійного духа та придержати українське життя в цій місцевості заставило тут кількох громадян цього міста започаткувати українську православну громаду.

Дня 25 вересня, 1942 р. вісімнадцятьох громадян: Г. Браніцький, Ю. Борис, Д. Демчук, М. Губчак, Н. Козар, А. Комар, І. Гуска, П. Котик, М. Мельник, П. Мандрик, М. Пуляк, М. Трембак, Г. Василишин, С. Яніцький, М. Юрків, пані: М. Луцик, Д. Котик і В. Дзос, зібралися на переговори, де по коротких дискусіях вияснили, чому вони зібралися, а потім вложили плян праці, започаткували церковну громаду та вибрали управу із слідуючих осіб: М. Козар — голова і Д. Демчук — секр.

Перші Богослуження відбувалися по приватних домах і винаймлених приміщеннях, а пізніше відбувалися вже у своїй власній церкві.

З доброї волі та завдяки праці наших вірних Української Православної Церкви Всіх Святих в Ґрендв'ю, Ман., сьогодні є понад 16 родин, що є членами нашої громади.

До теперішньої управи належать слідуючі члени нашої громади: М. Ямрик — голова, О. Стадник — заст. голови, М. Сухопляз — скарбник, М. Скоморовський — секр., В. Бонасюк — старший брат, а А. Яровий, О. Стадник і М. Коваль — члени контрольної комісії.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ЮРІЯ В ДАВФИН, МАН.

Довкола Давфину в 1920 році вже існували громади, — Косів і Ашвіл, з яких ширилося церковно-національне життя і на Давфин. Видатніші громадяни Давфину, будучи на Богослужбах в цих м і с т а х, зрозуміли, що Українська Православна Церква є близько зв'язана з народом, і це якраз їх заставило створити громаду і в Давфині.

1927 року за старанням деяких одиниць відбулося перше Богослуження в Давфині, яке відслужив о. Кучер. Він якраз і був отим першим

священиком, що посіяв зерно любови до нашої Православної Церкви та до всього рідного. Від того часу якраз і почався рух за творення громади.

Недовго по тім, Консисторія призначила до Давфину о. І. Майбу, який ніс духовну опіку і по довколишніх фармерських громадах.

Від 1929 р. є протоколи, з яких видно, що перші загальні збори української православної парафії в Давфині відбулися 10 лютого, 1929 року, на яких о. Лещишин пояснив статут нашої Церкви. На тих же самих зборах, як говорить протокол, було вписано 17 членів, з яких якраз і творилася перша управа, а саме: Антін Івачевський — голова, М. Трендяк — секретар і М. Куфлей — скарбник. Від того часу при нашій громаді провадиться народня праця, яка йшла і сьогодні йде впарі з розвитком нашої Церкви.

Українська православна церква Св. Юрія в Давфині, Ман. (Стара).

1931 р. парафія рішила купити площу під будову церкви. 1 травня, 1933 року почалася будова нової церкви, а дня 9 липня, 1933 року вже відбулося перше Богослуження в новозбудованій церкві, яке відслужили о. Є. Грицина й о. С. В. Савчук.

Від хвилини заснування нашої парафії аж до сьогодні велася і ведеться широко культурно-освітня праця, особливо з часу побудови Народнього Дому, що дає приміщення: драматичному гурткові, хорові, молодшому і старшому відділам СУМК, Взаїмній Помочі, Жіночому Товариству ім. Л. Українки, Сестрицтву Св. Покрови та недільній й рідній школам. Але всім тим культурно-освітнім і релігійно-духовим

рухом займалися фактично парафіяни нашої громади, які становлять 99 відсотків членства в Народньому Домі.

Дня 30 червня, 1957 р. вірні переконалися, що стара церква є замала, тому 14 вересня, тогож самого року, рішили продати стару церкву, а на тім місці побудувати нову. І так, в скорому часі було розпочато заплянoвану будову, а вже пізньої осени почали служити і Служби Божі в новій і більш просторій церкві.

Від 1959 р. при нашій громаді провадяться недільна й українська школи в приміщенні церкви. Спочатку науку провадили священики, а зі зростом громади цю працю перебрали світські організації, як: Союз Українок Канади, якого завдання є дбати про приміщення і

Українська православна церква Св. Юрія в Давфині, Ман. (Нова)

фонди для утримання культурно-освітньої праці при нашій громаді. Тепер цю працю перебрав Батьківський комітет, який опікується долею молодшого покоління при нашій громаді.

При громаді діють і співпрацюють між собою такі світські організації, як: Союз Українців Самостійників, Союз Українок Канади, Союз Української Молоді Канади і Товариство Молодих Мужчин, які всі разом діють в розбудові громади, бо знають, що тільки згода веде до вищих ідеалів громадськости в різних її аспектах.

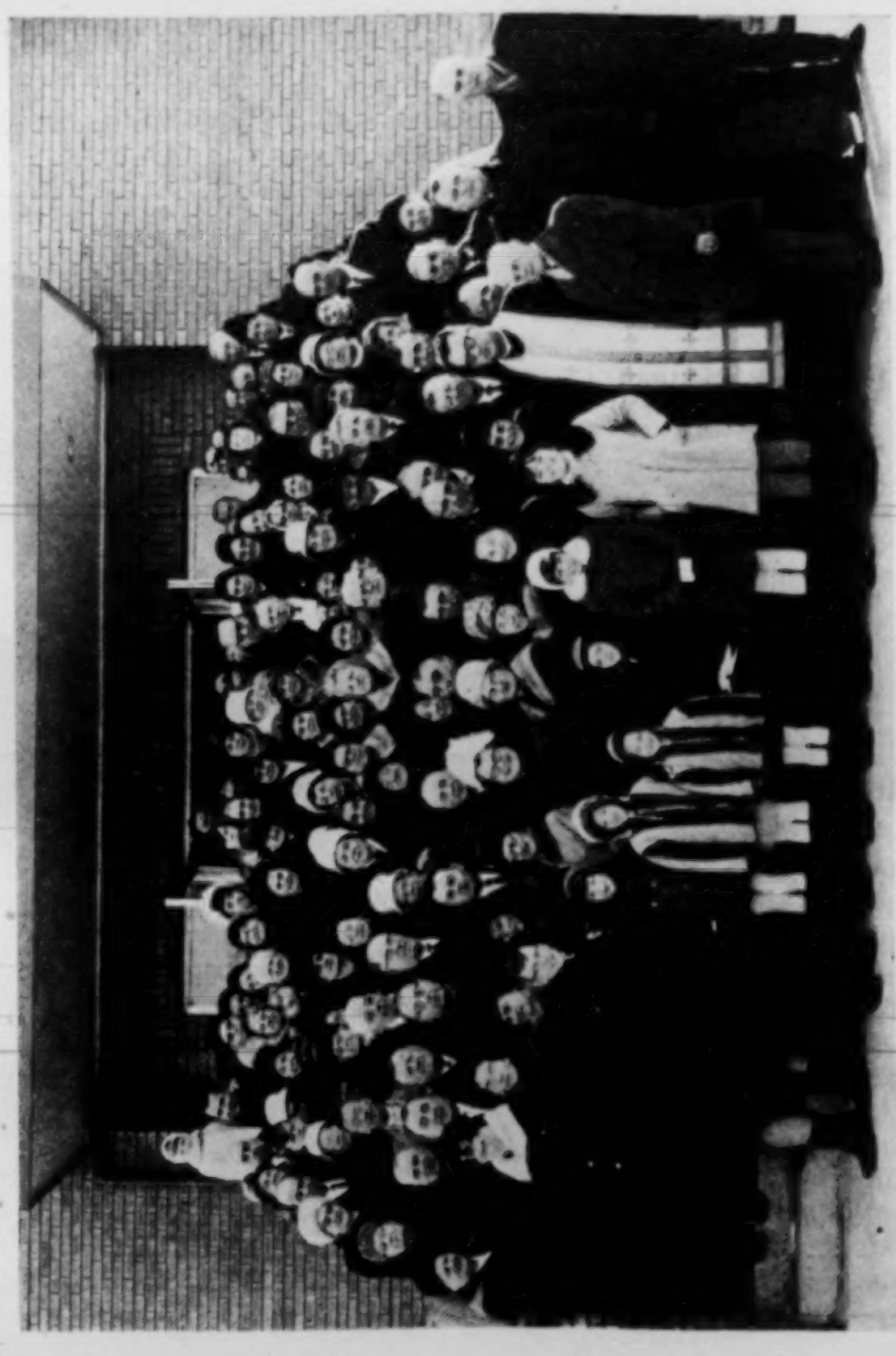

Парафіяни Громади Св. Юрія в Давфині, Ман.

* * *

ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ДОРБЕН, МАН.

Церква Пресв. Тройці, Дорбен, Ман.

Від самих початків нашого поселення в цій околиці організоване життя було цілковито занедбане через різні впливи чужинців та несвідомість нашого загалу. Але в сорокових роках прокинулась таки думка, що треба творити своє рідне українське життя, а особливо життя на ниві Христовій. Зрозумівши це, наші свідоміші люди зібралися в хаті п-ва Осадчуків, де, після деяких дискусій, було створено підвалини під організування громади та вибрано нову управу з таких осіб: М. Білаш — голова, Г. Бабій — секретар, І. Ганущак — скарбник.

По тих зборах, якийсь час знову був застій у праці, але в 1945 р., загостили сюди о. М. Боднарчук і о. В. Апонюк і пробудили духа до церковно-громадської праці. Вже в 1946 році куплено площу з будинком, який переробили на церкву, а в 1950 році вже відбувалися Служби Божі в цілком викінченій будові, яка нагадувала собою церкву.

В нашій громаді тепер є добре зорганізоване жіноче товариство, яке пильнує за ходом праці не тільки в церкві, але й поза церквою.

При громаді також існує молодеча організація СУМК, яка проявляє дуже активну діяльність на культурно-освітньому полі.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА РІЗДВА ІВ. ХРЕСТИТЕЛЯ В ДРАЙ РИВЕР, МАН.

Ця громада Різдва Івана Хрестителя була зорганізована в 1940-41 роках щирими й вірними синами українського народу, як: І. Костишин, Г. Костишин, Василь Ковальчук, Ф. Білоус, І. Голоднюк, Ю. Караїм, Михайло Керніцький й інші. З цих же людей складалася й перша управа: В. Ковальчук — голова, І. Костишин — заст. голови, Г. Костишин — скарбник, Ф. Білоус — член контрольної комісії.

З того часу як громада постала в ній ширилася наука Христова через священиків нашої Церкви, як: Д. Стратійчук, С. Гребенюк, Є. Грицина, Ю. Туржанський, І. Магас, І. Майба, І. Куліш, Є. Труфин, Т. Глуханюк і В. Кокорудз.

Числом своїх членів наша громада невелика, зате вона ідейно сильна і вірна своїм ідеалам.

Управа на 1968 рік: І. Момотюк — голова, В. Костишин — секретар і скарбник; М. Момотюк й А. Комарніцький — члени контрольної комісії.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЗНЕСЕННЯ В ЕНҐУСВИЛ, МАН.

Церква Св. Вознесення
в Енгусвил, Ман.

Від довшого часу тут робилися заходи для зорганізування громади, та все ці заходи було занедбувано, аж щойно в 1934 році таки створили церковну громаду під іменем Св. Вознесення Господнього. Членами новозорганізованої управи було тоді вибрано слідуючих осіб, головних ініціяторів: О. Берик, М. Галак, Ів. Балакунець, П. Гасюк, М. Яцюк, С. Вовк, Д. Сабецький і М. Дальба.

Управа через довший час підшукувала місце на Богослужби, а пізніше разом з іншими членами громади вирішили, що треба таки побудувати свій власний Храм Божий, де можна б було провадити не тільки релігійну працю, але і працю громадського характеру. І так, після деяких нарад, було збудовано маленьку церковцю, навколо якої ще й сьогодні гуртуються наші вірні.

Числом наша громада не є велика, бо в ній лише вісім родин, але духово стоїть міцно на ґрунті нашої прадідної Української Церкви.

Від самих початків обслужували нашу громаду слідуючі отці: А. Берик, С. Гребенюк, С. Симчич, Т. Ковалишин, І. Кусий, В. Федак, Е. Улян, Д. Стратійчук, П. Ґліцький, Я. Рибалка, І. Куліш, П. Мельничук, Ів. Мельник і Ів. Швець.

Теперішня управа складається зі слідуючих осіб: М. Кочин — голова, М. Яцюк — секретар і Н. Галак — скарбник.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ЕТЕЛБЕРТ, МАН.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Етелберт, Ман.

При кінці 19 століття, в околицях Етелберт оселювалися українські поселенці. В основному, це були греко-католики, але зрідка були й православні українці, якими опікувалася Російська Православна Місія аж до 1937 р. Спочатку Богослуження відбувалися по хатах і винаймлених приміщеннях, а в 1910 р. було побудовано церкву під іменем Свв. Апп. Петра й Павла.

Українці греко-католики підлягали в ті часи опіці французьких католицьких духовних. А що ці католицькі місіонери не знали української мови, то часто виникали непорозуміння. Народ голосно заявляв своє невдоволення, а в 1918 р., коли відродилася Українська Православна Церква, то свідоміші громадяни шукали нагоди, щоб якось прилучитися до цієї відродженої Церкви.

Ця нагода, як говорять протоколи, наспіла в 1920 р., коли в місті Давфин, Ман. було створено місійний центр Української Греко-Православної Церкви. Звідти зачали приїжджати наші священики, які протягом багатьох років провадили місійну працю. І ця праця була помітна тим, що вже 24 січня, 1937 р. вірні з-під Російської Місійної Церкви і вірні з Католицької Церкви, зійшлися й рішили, щоб офіційно порвати з чужими Церквами та пристати до своєї рідної Української Церкви. Першими ініціяторами того задуму були: Н. А. Григорчук, М. Бурдений, М. Колодій, В. Бурдений, В. Сарчук, Г. Туртяк, І. Бурдений, М. Русин, К. Масцюх, пані Ю. Масцюх, Й. Щудло, М. Оплета, П. Малиник, Р. Ґнязловський і пані М. Шевчук.

Дня 28 лютого, 1937 р. було офіційне оформлення Громади Свв. Апп. Петра й Павла та обрано управу в такому складі: І. Жура — голова, М. Фекула — заст. голови, М. Бурдений — секретар, М. Колодій — заст. секретаря, Ю. Григорчук — скарбник, а до контрольної комісії були обрані слідуючі: В. Бурдений і Д. Трембач.

Після того, як наші вірні об'єдналися та пристали до Української Греко-Православної Церкви, релігійне й національне життя нашого суспільства покріпшало, а розростаючи та набираючи сили — воно поширило свої впливи й на інших українців, які були поза нашою Церквою. Так що в 1947 р. через великий ріст громади кількістю членів, було рішено приступити до будови нової і ще простірнішої церкви, а в 1959 р. той задум увінчався тим, що було освячено новозбудовану церкву. Чин освячення звершив Владика Митрополит Іларіон.

Громада в Етелберт, яка зараз начисляє 50 членів, взірцево виконувала й виконує тепер всі зобов'язання супроти Церкви і її проводу, тобто нашої Консисторії. При громаді працює добре зорганізований хор, Жіноче Товариство, яке є тим рушієм, що дає поштовх в житті

нашої громади, організація Союзу Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги, що проявляє свою діяльність на громадсько-суспільній площині. Під опікою цієї організації працює наше молодече товариство Союз Української Молоді, що складається з 14 членів, рідна й недільна школи з 20 дітей.

В громаді й Окрузі Етелберт, працювали такі отці: І. Майба, Д. Лещишин, П. Запаринюк, Т. Горбай, Д. Стратійчук, С. Гребенюк, Є. Грицина, Ю. Туржанський, І. Маґас, І. Куліш, Е. Труфин, Т. Глуханюк, В. Кокорудз і В. Апонюк.

Управа громади на 1968 рік: М. Козар — голова, С. Медвідь — заст. голови, В. Бурдений — секретар, Іллія Кійко — скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. МИХАЇЛА В ІСТ СЕЛКІРК, МАН.

Організоване життя українських поселенців в Іст Селкірк, Ман. й околиці почали в початках девятсотих років. Спершу ці поселенці належали до Польської Католицької Церкви очоленої єп. П. Маркевичем. Пізніше, коли в 1918 р. відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, то вірні нашої громади порадившись між собою, а потім з о. І. Кусим, стали в ряди отих перших подвижників відродження Української Православної Церкви в Канаді. Початки були надзвичайно тяжкі через матеріяльні недостатки та всякого роду непорозуміння, які виникли зі сторони католицьких місіонерів і тих, що несвідомо тягнули за Римом. Молода громада дуже добре розуміла, що її працю будуть паралізувати всі ті, для яких Українська Православна Церква в Канаді і взагалі в світі, стоїть сіллю в оці, і тому не звертали уваги ні на що, а стояли кріпко на тих основах, які були покладені в Саскатуні під час зорганізування Української Церкви в Канаді.

Сьогодні наша громада має дуже гарну церкву й залю, де провадиться вся праця релігійно-національного напрямку.

При нашій громаді існує добре зорганізоване Сестрицтво, яке від самих початків працює в користь нашої Церкви та піклується вихованням молодшої ґенерації.

Треба сказати, що наша громада на протязі свого існування, показалася карною та дисциплінованою в відношенні до Церкви і її проводу. А членство громади, це свідомі українці, які дорожать своєю православною вірою.

Нагляд під теперішню пору над життям нашої громади мають священики нашої Церкви та управа, яка складається зі свідомих і чесних членів громади, а саме: І. Мисак — голова, Ф. Демчук — скарбник, І. Фурдик — секретар.

За час існування нашої громади, обслугу давали такі отці: І. Кусий, П. Запаринюк, Л. Дячина, д-р Є. В. Савчук, Є. Грицина, М. Юрківський, Е. Улян, П. Зубрицький, Іов Скакальський, Т. Ковалишин, С. Ярмусь, Ю. Ягодський, Є. Труфин, Є. Стефанюк й інші.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В КОСОВІ, МАН.

Перші поселенці з України прибули в околицю Косова 6 травня, 1887 р. По своєму поселенні в цій околиці вони біля трьох років жили так, як хто вмів. В 1900 р., лише три роки по приїзді, вони побудували школу, а вже в 1902 р., побудували церкву. Так що церковна й народньо-культурна праця поступала одним темпом, завдяки свідомим людям, в яких палала любов до своєї Церкви і всього рідного.

1916 року, в березні, коли було засновано українську бурсу в Саскатуні, то громадяни цієї околиці були першими, що стали помагати матеріяльно й духово тій установі.

1918 р., коли відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, то громадяни міста Косова відразу включилися в розбудову рідної Української Церкви. Не чекаючи, що буде в майбутньому, вони ще восени 1918 року почали радитися про те, щоб побудувати церкву і належати до новоствореної Української Православної Церкви.

1920 р., в місяці лютому відбулися в нашій громаді збори, де було вибрано управу громади в такому складі: Дмитро Романич — голова і скарбник, Микола Фіцич — заст. голови, Антон Миловський — заст. скарбника, Федір Склепович — секретар, Стефан Неґрич — заступник секретаря, С. Неґрич, Микола Слижук і Юрій Фіцич — контрольна комісія.

Зразу по зборах громадяни разом з управою вирішили будувати церкву, а в скорому часі в незакінченій церкві о. Петро Самець вже відслужив перше Богослуження, під час якого було виголошено проповідь в українському дусі, через що багато наших братів, які належали до греко-католицької парафії, відразу пішли нашими слідами і ставали членами нашої Церкви.

Дня 21 березня, 1924 р. єп. Іоанн Теодорович, о. С. В. Савчук і о. П. Самець сповнили чин посвячення нашої церкви Свв. Апп. Петра й Павла. І так, з того часу почалася праця біля своєї рідної церкви. Правда, сьогодні є маленький упадок, але не з причини духової несвідомости, а тому, що наші люди вибираються до більших міст.

Але все ж таки, наша громада ще й сьогодні величається, як маєстатний пам'ятник піонерської доби.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ЛЕДВИН, МАН.

Громада Успіння Пресв. Богородиці в Ледвин, Ман. зорганізувалась в 1917 році, але офіційно оформилася як громада Української Греко-Православної Церкви щойно 1918 року. Першими ініціяторами й творцями громади були Д. Зіньковський, А. Бойко, П. Голик, Д. Романюк, О. Лупкий, Г. Околіта, І. Бойко, Ю. Корник й інші.

Не дивлячись на всякі перешкоди, ці люди вели відповідну розяснюючу працю серед своїх побратимів, доводивши їм, що віра українського народу є православна.

Громада пройшла в перші роки свого зорганізування тяжкі часи, одначе віра в Господа Бога перемогла все і привела до того, що всі перешкоди й невигоди було переможено. На протязі 50-літнього свого існування наша громада проробила велику працю як в морально-релігійному, так і в матеріяльному напрямі громади.

Наша громада не є велика (8 членів і 8 прихильників).

До теперішньої управи належать: В. Тріска — голова, М. Куцик — заст. голови, М. Мирович — скарбник і Ю. Божик — секретар і один з найбільш активних сьогоднішніх членів при громаді.

Громаду обслужували отці: П. Самець, Д-р С. В. Савчук, П. Запаринюк, Л. Дячина, Д. Лещишин, Е. Улян, Ф. Керніцький, М. Юрківський, Д. Фотій, І. Дмитрів, Ф. Кульчинський, П. Стефюк, Іов Скакальський, Тит Яковкевич, С. Ярмусь, Г. Філь, Д. Стратійчук, Юрій Ягодський, Е. Труфин, С. Столярчук, В. Бойчук, Б. Горгіца, М. Клиш й інші.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО В МЕНЗІ, МАН.

Церква Преображення Господнього в Мензі, Манітоба.

Околицю Мензі почали заселювати українці в 1898 році. Спершу не проявляли ніякого національно-релігійного життя, але з часом люди переконалися, що треба думати не тільки про себе, але й про майбутність наших дітей, які можуть пропасти для народу через несвідомість своїх батьків. Особливо в цій ділянці культурно-національній працював Тимко Кісь, який при кожній нагоді кликав народ до праці на народній ниві. Його праця не пішла намарно, бо коли відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді 1918 р., то в нашій околиці всі проснулися зі сну і почали думати про створення православної громади в нашій околиці.

1924 р. в нас відбулися перші збори по яких було припоручено нашим свідоміщим людям, як: С. Чін, О. Друль, М. Друль та І. Пелешок, щоб вони порозумілися з о. С. В. Савчуком як адміністратором Української Православної Церкви у справі зорганізування православної громади. Свої припоручення наші представники виконали, і вже 7 квітня, 1924 р. було відслужено перше Богослуження в домі О. Друля. Від того часу й почалася праця в нашій околиці, бо вже в 1925 р. було збудовано навіть і церкву під іменем Преображення Господнього.

При нашій громаді, від самих початків її заснування, працюють з великою ревністю наші жінки, а особливо багато працює Жіноче Товариство — відділ Союзу Українок Канади ім. Л. Українки, яке вже від 1932 р. провадить працю не тільки в громаді, але й на громадській ниві.

Від 1924 р. в нашій громаді служили слідуючі отці: Др. С. В. Савчук, С. Новосад, Д. Лещишин, П. Запаринюк, І. Кусий, А. Берик, Т. Ковалишин, С. Симчич, П. Федак, Д. Стратійчук, П. Ґліцький, Я. Рибалка, Ів. Мельничук і теперішній парох, о. І. Швець.

* * *

ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ОВКБОРН, МАН.

Церква Св. Володимира в Овкборн, Манітоба.

Початок громадської праці тут сягає 1926 р., коли то вже було побудовано Народній Дім, що став огнищем освідомлення широкого загалу. Напочатку нашу громаду обслужували католицькі ксьондзи, які зовсім не дбали за народ, а дбали тільки про те, щоб якнайбільше маєтку записати на Рим. Отже народ що раз більше приходив до переконання, що єдиний рятунок для нашого народу — заснувати свою рідну Українську Православну Церкву.

Коли в 1918 р. було відновлено в Канаді Українську Греко-Православну Церкву, то в цих околицях багато робилося, щоб і в себе заснувати православну українську громаду. Але приготування забрало багато часу, і щойно 2 червня, 1945 р. вдалося відбути організаційні збори, на яких остаточно було рішено створити українську православну громаду і раз назавжди порвати з Римом.

Перше Богослуження відслужив в цій околиці о. Д. Лещишин, а пізніше служили ось такі священики: С. В. Савчук, С. Гребенюк, П. Запаренюк, Т. Ковалишин, А. Берик, В. Федак, Е. Улян, Д. Стратійчук, П. Ґліцький, Я. Рибалка, Куліш, П. Мельничук, І. Мельник і о. І. Швець.

1947 р. було побудовано церкву, яку посвятив ще того самого року о. д-р С. В. Савчук.

При громаді знаходиться дуже діяльне Братство й Сестрицтво та Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. Л. Українки, яке бере участь в кожній ділянці церковного-громадського життя, а особливо багато присвячує праці для вихованя нашого молодого покоління.

Перша управа складалася з таких осіб: Ю. Карасевич, С. Бородій та С. Ґерелюс.

Теперішня управа на 1968 рік складається з таких членів громади: М. Швалюк — голова, М. Матийшин — фін. секр., С. Ґерелюс — рекордовий секретар. Старші брати: А. Друль, Н. Франко, В. Івашко та П. Матийшин.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСПОДНЬОГО В ПАЙН РИВЕР, МАН.

Церква Преображення Господнього в Пайн Ривер, Ман.

Православні українці в Пайн Ривер, Ман., від самих початків свого поселення в цій околиці стреміли до того, щоб створити українську православну громаду. І сталося так, що 1926 р. прийшов сюди о. С. Гребенюк; відслужив Богослуження, опісля закликав вірних творити своє релігійне й національне життя. Вірні належно зрозуміли слова о. С. Гребенюка, і вже того самого дня зорганізували церковну громаду та вибрали управу з таких осіб: Г. Кравчук — голова, М. Топоровський, Я. Цюник, Ю. Харовський, В. Присяжнюк, Г. Ґарболінський; Г. Басараб — секретар.

За два роки це містечко пишалося вже чудово-збудованою церквою, де повною парою кипіло релігійно-організаційне життя, яке має свої сліди навіть і сьогодні серед нашого загалу в цій околиці.

Нашу громаду обслужували такі отці: С. Гребенюк, І. Майба, Д. Лещишин, Є. Грицина, В. Апонюк, Д. Стратійчук, Ю. Туржанський, Маґас, Куліш, Труфин, Т. Глуханюк, В. Кокорудз і В. Лакуста.

До теперішньої управи вибрано таких осіб: В. Присяжнюк — голова, М. Топоровський — секретар, О. Зубрин — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА, ПЕТЛЮРА, МАНІТОБА.

Церква Св. Духа в Петлюра, Ман.

В липні місяці 1918 р. почався рух за відродження рідної Української Православної Церкви. Вістка ця облетіла всі околиці, де тільки жили українські поселенці. Докотилася ця вістка і в цю малосвідому околицю, яка в більшості складалася з вірних греко-католиків. Дехто думав, що треба творити свою рідну церкву, але через різні недостатки нічого не можна було створити. Але прийшов час і таки зробилися початки до створення своєї церкви, бо вже 1929 року тут відбулося перше Богослуження в хаті п-ва Сідлярів, яке відслужив о. Лещишин з Давфину.

В 1931 р. відбулося друге Богослуження в хаті п-ва Бантрохів, яке теж відслужив о. Лещишин. Тепер уже по Богослуженні було рішено створити громаду. Першим в цій справі забрав слово о. Лещишин, який коротко, але змістовно з'ясував значення Української Церкви в житті народу, а особливо народу, який живе серед іншомовних народів, далеко від своєї рідної землі. Отже, було вибрано управу з таких осіб: Теодор Мужиловський — голова, Петро Кузик — заступник голови, Мар'ян Бантрох — секретар, Михайло Сідляр — скарбник, а до контрольної комісії були обрані: Гр. Сухий і Марія Стадник.

1933 р. було збудовано маленьку церковцю, в якій служили до 1943 року такі отці: П. Запаринюк, Є. Грицина.

1943 р. приступили до будови церкви, а тільки в 1961 р. докінчили будову й посвятили. Чин посвячення звершив Владика Митрополит Іларіон в сослуженні таких отців: Іов Скакальський, Д. Лещишин, Є. Грицина, П. Запаринюк, П. Ґліцький, Т. Горбай, Коленич, Ю. Туржанський, Є. Ґоргіца, В. Апонюк, І. Маґас, Е. Швець, П. Зубрицький, Д. Стратійчук.

Управа на 1968 р. складається з таких членів громади: Володимир Симчич — голова, Григорій Комаранський — секретар.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ПОПЛАР ПАРК, МАНІТОБА.

Церква Пресв. Тройці в Поплар Парк, Ман.

Організоване релігійне життя серед наших людей у Поплар Парк (Лібав) починається 1905 року.

Тому, що між українцями з Галичини й поляками не було різниці в релігії, то вони в початках творили тут спільно релігійно-духове життя. Але з часом показалося, що чужі місіонери відкрито виступали проти української мови, звичаїв та паралізували церковні й народні змагання тих людей, що хотіли жити й плекати все те, що є рідне серцю й українській душі.

Через те 1917 року священик нашої громади о. І. Кусий і зірвав з поляком єп. Маркевичем і вповні почав працювати для свого українського народу. Життя громади почало розвиватися як духово так і культурно-освітньо. Але й тут почали виникати всякого роду інтриги з боку тих, що тягнули до інтернаціонального римського престолу, а не вбачали спасіння душі людини в Господі нашому Ісусі Христі.

Вигляд церкви зі середини. (Поплар Парк, Ман.).

Десь приблизно в 1927 р. знову повстав розкол між українцями. Ті, що вважали найбільшим духовим скарбом свою рідну Українську Православну Церкву, покинули римських місіонерів і приєдналися до Церкви, яка відновилася в 1918 році в місті Саскатуні — тобто, Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Хоч початки нашої громади були тяжкі, зате всі члени були сильні духом і вірою в перемогу правди над злом, та старалися і до сьогодні стараються плекати все своє рідне і близьке серцю українського поселенця цієї околиці.

Від самих початків, чи від приєднання громади до Української Церкви, обслужували нашу громаду такі отці: І. Кусий, П. Самець, С. Гребенюк, Копачук, Новосад, С. В. Савчук, Кучер, Д. Лещишин, П. Запаринюк, Л. Дячина, І. Дмитрів, П. Гліцький, Е. Улян, М. Юрківський, а тепер обслужують священики з Підвінніпезької Округи.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ, ПАПЛАРФІЛД, МАНІТОБА.

Українська православна громада в Папларфілд, Ман. має свою основуючі дату 1918 р. Цього якраз року прибув на запрошення вірних цієї громади о. С. В. Савчук з Вінніпеґу і відслужив тут перше Богослуження українською мовою в місцевій залі Українського Народнього Дому. Але офіційне оформлення нашої громади відбулося в червні, 1944 року, коли тут відбулося посвячення угольного каменя під будову церкви.

Головними ініціяторами оформлення нашої громади, як однієї з громад Української Православної Церкви в Канаді, були М. Кавка, Ст. Стасюк, М. Лапка, В. Грицюк й інші.

За ініціятивою тих людей було скликано перші основуючі збори, вироблено деякі напрямні та вибрано управу в такому складі: В. Леочко — голова, М. Кавка — заст. голови, М. Лапка — секр, В. Грицюк — скарбник, а М. Трощук й Д. Кавка були вибрані до контрольної комісії.

З цієї якраз офіційної дати і почався повний період життя парафії. Громада пережила багато труднощів в часі будови церкви, але всі ті труднощі перемогли і сьогодні життя йде вперід як на релігійному, так і національно-культурному полі. При громаді сьогодні немає жодної організації, яка б допомагала тут в розбудові релігійно-духового життя.

Сьогодні наша громада має всього 10 членів, але ми не падаємо духом, а стараємося працювати з надією, що ще можна буде поширити членство та діяльність громади.

Обслужували нашу громаду від самих її початків, священики з Підвінніпезької Округи.

Управа громади на 1968 рік: пані М. Волох, А. Лапка, Е. Поманська та О. Городецька.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ, РЕНВЕР, МАН.

Церква Різдва Пресв. Богородиці, Ренвер, Ман.

Залишивши рідні землі, наші поселенці не занедбували своїх обов'язків щодо своєї культури, а особливо щодо своєї рідної Православної Церкви. Прибувши на канадійську землю, вони відразу взялися до розбудови всього того, що є рідне для українського народу. Серед тих активних та ідейних українців були й українці, що жили в околиці Ренвер, Ман.

В 1935 р. в цій околиці зібралося декілька свідоміших людей, які по коротких дискусіях, поклали фундамент під зорганізування громади та вибрали управу в такому складі: Ст. Яцентюк — голова, а Ів. Яцентюк — секретар.

З великою завзятістю та з вірою в Божу поміч, маленька горстка людей, здана на власні сили і засоби — побудувала церкву, при якій гартувалися вірні як духово так і національно. Від самих своїх початків в нашій громаді не вгасала праця і цю свою завзятість наші батьки передали й нам, молодшому поколінню.

Священики, які давали обслугу нашим вірним, були: П. Запаринюк, Д. Стратійчук, І. Майба, Ю. Туржанський, Е. Труфин, Т. Глуханюк, В. Кокорудз.

Теперішня управа складається з таких осіб: М. Колісник — голова, пані Ірина Возняк — секретарка.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА В РОБЛИНІ, МАН.

Церква Св. Івана в Роблині, Ман.

Українська православна церковна громада в Роблині, Манітоба, почала організовуватися 1944 р. До часу її зорганізування Богослуження відбувалися по домах наших вірних. Перше Богослуження відслужив о. Т. Горбай, 24 квітня, 1939 р. в домі І. Червінського, а пізніше відбувалися в І. Мендри, Дм. Пурича та Н. Гаврищука.

Дня 12 листопада, 1944 р. з ініціятиви свідоміших людей було скликано церковні збори в домі В. Лисака в справі організування церковної громади.

Основоположниками цього задуму були: В. Барабаш, І. Мендро, Н. Гаврищук, В. Лисак, Ю. Воро-

бець, Дм. Пурич, І. Ярема, П. Горбай, С. Баназев, І. Гадевич, І. Гаврищук та І. Лучка. Першим головою був В. Лисак, а секретарем — Ю. Воробець.

Від 1944 до 1952 р. Богослуження відбувалися в англіканській церкві.

Коли членство громади почало зростати, то в 1951 р. було куплено парцелю землі під будову церкви, а в серпні 1952 року була розпочато будову власної церкви, в якій провадилося все культурно громадське й релігійне життя громади.

Громада має свій власний цвинтар, який знаходиться майже коло міста. Також треба сказати, що ця громада є досить велика своїм числом членів, порівнюючи з другими фармерськими околицями.

При нашій громаді існує Жіноче Товариство, дуже гарний хор та молодече товариство СУМК. Всі вони разом творять оту силу, яка дає поштовх громаді в її розвиткові, як духово так і культурно. Особливо треба склонити голову перед нашими жінками, які з великою відданістю працюють не тільки для церкви, а й для інших культурних цілей.

Від самих початків заснування нашої громади давали обслугу такі священики: Т. Горбай, Коленич, Ю. Туржанський, Є. Ґорґіца, І. Маґас, В. Апонюк, І. Швець, П. Зубрицький, Д. Стратійчук і М. Равлюк.

До теперішньої управи входять слідуючі члени: Петро Буґера — голова, С. Фітьковський — заст. голови, О. Гаврилюк — секретар та Ів. Кулик — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В РОРКЕТОН, МАН.

Церква Св. Покрови в Роркетон, Ман.

Громада Св. Покрови в Роркетон постала в 1928 році. Ініціяторами цієї громади були: о. І. Майба, Т. Білецький, П. Піх, Б. Талпаш, Н. Гуцуляк, І. Дутчак, Н. Павлюк та І. Іванчисько. Ці люди належно підготовилися, а потім в цій цілі скликали збори де по коротких дискусіях поклали основи під зорганізування громади та вибрали управу в такому складі: Н. Гуцуляк, І. Карплюк, Б. Талпаш, П. Гуцуляк, А. Білецький, М. Білецький, І. Іванчисько та В. Перепелюк.

Перші Богослуження відбувалися по домах наших парафіян, а пізніше, в 1934 році відбувалися Богослужби в новій хоч зовсім ще незакінченій церкві.

Десь приблизно, на початку 1938 року церкву було зовсім закінчено і від того часу праця йде нормальним ходом. При громаді з перших майже початків повстало церковне Сестрицтво, яке опікувалося церквою та виконувало і сьогодні ще виконує обов'язки, які відносяться до церковної і громадської ділянок.

Сьогодні при нашій громаді є всього 12 родин і ще 8 прихильників, але вона працює і дбає про те, щоб якнайкраще повести церковне життя. Вона має вже добре з о р г а н і з о в а н у українську школу, де навчається 15 дітей. Вчителем на 1968 рік вибрана п. В. Новосада.

Перше Богослуження в нашій громаді служив о. Іван Майба, а пізніше такі отці: Д. Лещишин, П. Запаринюк, Д. Стратійчук, С. Гребенюк, Є. Грицина, О. Новицький, М. Фляк, Т. Славченко, а тепер о. М. Олесюк.

Управа на 1968 рік: І. Карплюк, Р. Соломон, М. Притула, пані С. Білецька, В. Тур, П. Кендзерський, А. Білецький та М. Білецький.

* * *

ГРОМАДА СВ. ІЛЛІ В РОССБОРН, МАН.

Церква Св. Іллі в Россборн, Ман.

Парафія Св. Іллі в Россборн, Ман., була зорганізована в 1945 році з ініціятиви І. Грошка, І. Друля, І. Мамалиґи, І. Кіся, К. Довганя, М. Бабійчука, С. Українця, М. Баклащука, В. Стринатка, О. Фостаковського, К. Шевалуцького, Гр. Стенлера й інших. Ці якраз люди зійшлися в домі одного з ініціяторів, де по коротких нарадах було покладено перші основи під зорґанізування громади та вибрано управу в такому складі: С. Українець — голова, І. Мамалиґа — заст. голови, І. Грошок — секретар, М. Баклащук — скарбник.

За цей порівняльно короткий час парафія з маленького гуртка завзятих і палких ініціяторів виросла в звичайну міську парафію. Незабаром було побудовано церкву, біля якої зорганізувалися наші вірні, що працювали всім серцем й душею на славу Божу й ріст нашого народу на кожному відтинку життя.

Так, працею всіх тих, що починали, всіх тих, що прийшли в розгарі її, приєдналися взявши на свої плечі її тягарі, і тих, що прийшли на закінчення її і докінчували це величне діло, виросла може одна з найкращих в околиці українська святиня, яка своїм виглядом приваблює очі прохожих і проїжджаючих.

Сьогодні наша громада має 22 родини і багато прихильників. Правда, при громаді немає жодних організацій, але вона таки працює і має успіхи в цьому.

Впродовж цих пройдених років парафією опікувалися такі отці: В. Федак, Е. Улян, Д. Стратійчук, П. Ґліцький, Я. Рибалка, І. Куліш, В. Мельничук, І. Мельник та Іллія Швець.

Управа нашої громади складається із слідуючих членів: М. Кармазин — голова, М. Тарновецький — заст. голови, М. Курчаба — секретар, К. Шевадуцький — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В РОССЕЛ, МАН.

Душевне почуття — піддержати національно-релігійного духа та придержати українське життя в цій місцевості — спонукало було кількох громадян започаткувати українську православну громаду в Россел, Ман. 1953 р. сімох громадян — В. Давидовський, Ю. Мінтенко, Ч. Гута, П. Піць, М. Галандай і М. Вовчук зібралися в домі одного з членів основоположників, де по коротких дискусіях започаткували громаду та вибрали управу зі слідуючих осіб: В. Давидовський, Ю. Мінтенко, Ч. Гута, П. Піць, М. Галандай, М. Вовчук та Ю. Будзинський.

Перші Богослуження відбувалися по приватних домах, а від деякого часу відбуваються у своїй власній церкві, яка рівнож служить і для ведення іншої церковно-громадської праці .

В останніх роках майже кожний свідомий православний українець в Россел є включений в пожвавлене церковне й громадське життя нашої громади, яка стала центром глибокого релігійного життя та активного й щирого українського патріотизму. При громаді працює з великою завзятістю наше Сестрицтво та завжди активна молодь, яка є згуртована в організації СУМК. А під проводом наших священиків діти й молодь в останніх роках вчилися в українській та недільній школах.

Сьогодні нашу громаду очолює управа в складі: І. Кревоша — голова, Г. Шовдра — секретар, а П. Піць, Д. Вовчук, В. Давидовський, М. Піць і А. Піць — члени управи.

Перші Богослуження служив о. І. Майба, а потім обслужували такі отці: Е. Ґорґіца, В. Апонюк, І. Майба, І. Швець, П. Зубрицький, Д. Стратійчук, В. Лакуста, а тепер о. М. Равлюк.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ВОЗНЕСЕННЯ В СВАН РИВЕР, МАН.

Церква Св. Вознесення, Сван Ривер, Ман.

До 1954 р. в містечку Сван Ривер, Ман. поселенці українського роду не були належно зорганізовані навколо своєї рідної Української Церкви. Але в 1954 р. вони дійшли до переконання, що треба творити церковно-громадське життя, навколо якого можна б було належно втримати свою українську ідентичність. Вліті того ж самого року відбулася перша Служба Божа, яку відслужив о. Ф. Легенюк, а по Службі Божій було скликано збори громади, де було вибрано нову управу з таких осіб: В. Неґрич — голова, Е. Чорний — заст. голови, І. Боячек — секр., В. Балан — скарбник.

Не маючи свого приміщення, Служби Божі деякий час правили у винаймлених приміщеннях і то лише чотири рази на рік. Праця в громаді не могла належно розвиватися, так що часом здавалося, що все

стоїть на місці. Але з часом в цю околицю прибуло трохи людей, які розвинули працю так, що в 1962 році, тут почали думати й про набуття площі під будову церкви.

Дня 5 серпня, 1963 року наші парафіяни почали будувати нову церкву, яку до осені 1963 р. докінчили й відбули того ж самого дня перше Богослуження в новій церкві. Богослуження відслужив тоді о. С. Греділь. Рік пізніше, в нашій громаді було вже зорганізовано рідну школу, в якій також викладалися й лекції з катехизису.

З початком 1967 р., ця громада стала осередком нової Округи, до якої входять такі громади: Дорбен, Сван Ривер, Ренвер, Пайн Ривер, Вайт Біч і Гадсон Бей, Саск.

До Окружної управи вибрано слідуючих осіб: М. Брищук — голова, М. Максимчук — заст. голови, Г. Стратійчук — секретар і скарбник.

Священиками, що давали тут духовну обслугу, були: Ф. Легенюк, Ів. Майба, П. Зубрицький, С. Греділь, В. Лакуста.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА В ТОЛСТОЙ, МАН.

В околиці Толстой спочатку людей обслужували католицькі ксьондзи, які не дбали за виховання своїх вірних в національно-релігійному дусі, а в проповідях вони говорили, що вразі духовної потреби, то можна вдаватися до римо-католицьких священиків.

Багато наших мали нагоду придивитися і перестудіювати різних чужих нам по дусі с в я щ е н и к і в та збагнути їх внутрішнє наставлення до національних справ нашого народу. І тому всі півсвідомо відчували потребу конечно наблизити греко-католицизм до українського народу, звичаїв і прадідної віри. А вже в 1918 році, коли відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, то в цій околиці постав рух з а с т в о р е н н я української православної громади. Серед ініціяторів того руху найбільше відомі були: покійний о. В. Кудрик і його брати Микола й Григорій, П. Калушка, В. Костинюк, М. Долинчук, В. Фостій, М. Крайник, Олекса й Михайло Яремії, П. Антонійчук, М. Зюлковський, Степан і Федір Ткач, Григорій й Петро Галушка, Гр. й Д. Подольські, Степан й Михайло Пелешки й інші.

1922 р. було запрошено о. П. Самця, який відслужив перше Богослуження в греко-католицькій церкві. Після того ще відбулося декілька Богослужень в тійже самій церкві, а опісля вже почалося тертя між людьми і православним вже не було дозволу служити Служби Божі в тій церкві, а прийшлося служити деякий час по приватних хатах, але люди не дивлячись на те, горнулися до своєї Церкви зі щирою душею, бо відчували, що ця Церква служить тільки українському народові.

1927 року вірні нашої громади приступили до будови своєї церкви. Часи були тяжкі, але з Божою допомогою все було переборено і вже 5 квітня, 1929 р. церкву було сплачено. Того ж самого року відбулося посвячення й офіційне відкриття новозбудованої святині.

З того часу майже кожний свідомий православний українець в Толстой і околиці був втягнений в пожвавлене церковне й громадське життя нашої громади. Церква й Народній Дім стали для нашого народу правдивими святинями глибоко-релігійного життя та активного й щирого українського патріотизму. При громаді під теперішню пору працює з великою ідейністю відділ Союзу Українок ім. кн. Ольги та завжди активна молодь, що є згуртована в молодечій організації Союз Української Молоді Канади. Рівнож треба сказати, що при громаді існує час до часу й українська школа в якій навчається досить поважне число наших дітей.

На протязі цих пройдених років парохами в нашій громаді були такі отці: П. Самець, Новосад, Д. Лещишин, П. Запаринюк, Є. Грицина, П. Маєвський, В. Апонюк, Березіцький, І. Дмитрів, Е. Улян, П. Гліцький, І. Гикавий і П. Стефюк.

До теперішнього керівного органу нашої громади належать: М. Арсеній — голова, І. Соколівський — заст. голови, І. Голодриба — скарбник, Л. Бачинський — секретар.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ В ТОМСОН, МАН.

Дня 12 березня, 1964 р. відбулася велика подія серед українців православного віровизнання в Томсон, Ман. Того пам'ятного дня відбулося офіційне оформлення нашої громади як одного з членів нашої Церкви в Канаді. Було вироблено плян праці та вибрано управу в такому складі: Т. Василенко — голова, Е. Бияк — заст. голови, пані Д. Танчак — секр., О. Шевчик — скарбник. До контрольної комісії було вибрано, як слідує: Д. Сопотик, пані Л. Василенко і В. Ковальчук. Старший брат — П. Білий. Старші сестриці — Л. Шевчук, С. Біла, Н. Бияк. Представники до Міжконфесійної Ради: Е. Бияк і Д. Сопотик. Вони є також представниками в справі набуття цвинтаря для громади.

Сьогодні наша громада є дуже маленька своїм членством, але всі члени є духово сильні. Є надія, що в майбутньому ця громада стане однією з найбільш активних громад. Майбутність великого розросту цієї громади є в тому, що всі члени є молодого віку і мають завзяття працювати для добра нашої Церкви і для слави Божої серед інших молодих людей, які вже виростали в Канаді.

Першими священиками були: Е. Труфин, Т. Ковалишин, Є. Стефанюк й інші.

Управа на 1968 рік: Д. Сопотик — голова, І. Цвітний — заст. голови, Е. Ковальчук і Е. Бияк — секретарі, а М. Семенчук, Ю. Скварчук та М. Сторожук — члени управи.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ТРАНСКОНІ, МАН.

Поселення українців у Трансконі, Ман., почалося 1911 р. Перші поселенні не були зорганізовані в якусь організацію, а проявляли своє громадське життя тим, що принагідно збиралися у когось в хаті і вирішували деякі справи. З часом витворилася думка розпочати якесь організаційне життя. І так в 1913 р. було зорганізовано Товариство „Січ", яке вже в 1919 р. через різні непорозуміння було переорганізоване в Товариство ім. Тараса Шевченка.

Перше православне Богослуження у Трансконі, в порожній греко-католицькій церкві відслужив о. П. Самець — десь в 1923 чи 1924 році. Після того цю церкву записали на єпископську корпорацію (єп. М. Будка), отже о. С. В. Савчук порадив організувати тут Українську Православну Громаду. Найперше був вибраний Церковний Комітет, головою якого був Микола Стефанюк, а секретарем Ярослав Велигорський. У нову громаду — під іменем Св. Василія — вписалося 30 родин.

Церква Всіх Святих в Трансконі, Ман.

Від 1933 року по 1936 рік тут відбувалися Богослуження раз на місяць, а разом з тим і провадилася певна праця. 1936 р., через брак приміщення, Богослуження були припинені, а всякі треби виконували священики, що були у Вінніпезі. І так, після довгої перерви, бо аж 7 листопада, 1954 р., було відслужене знову Богослуження в домі Товариства ім. Т. Шевченка. Богослуження відслужив о. Є. Грицина. Вислухавши Богослуження і добру науку в проповіді, члени громади рішили, що треба таки відновити церковне життя; вже по Богослуженні вони скликали збори, де відразу вибрали тимчасову управу, в

склад якої входили: Микола Стефанюк — голова, Гр. Масланко — секретар, Михайло Галицький — скарбник, Адам Касіянчук — старший брат. Тоді ж таки було рішено, що Богослуження мають відбуватися раз на місяць. Так що від того часу пішла пожвавлена праця в громаді, але відчувалося дошкульну невигоду: — бракувало своєї власної церкви. Отже з цієї причини було скликано Надзвичайні Збори 10 грудня, 1957 р., де більшістю голосів було рішено, щоб негайно розпочати щось в цій справі. Найперше, громада відкупила від Товариства ім. Т. Шевченка його дім за дві тисячі долярів.

Вівтар в церкві Всіх Святих в Трансконі, Ман.

Протягом кількох років наша громада перебувала в тому будинку, але пізніше показалося, що треба таки мати святиню. Отже, був єдиний вихід — купити площу і побудувати церкву.

В цій справі відбулися знову збори, що рішили к у п и т и площу. В скорому часі площа була куплена і вже 5 квітня, 1964 р., Блаженніший Владика Митрополит Іларіон в сослуженні Владики Бориса й отців Вінніпезьких громад посвятив площу під будову церкви.

Поки ще церква була в процесі будови, то Богослуження відбувалися в школі „Артур Дей" в Трансконі. А вже в місяці серпні, 1964 р., Богослуження відбувалися в нашій новій церкві.

Дня 5 жовтня, 1964 р. церква Всіх Святих і авдиторія при ній були вповні готові до вжитку, а 25 жовтня, того ж самого року, новозбудована церква була посвячена Владикою Борисом.

Обслужували цю громаду такі отці: Є. Грицина, Т. Ковалишин, о. Др. С. В. Савчук, Д. Стратійчук, С. Ґерус, Ф. Керніцький, С. Ярмусь,

Іов Скакальський, Т. Яковкевич, Г. Філь, М. Клиш, О. Хоменко, О. Олекшій, Юрій Ягодський і Є. Труфин.

Головами громади від 1954 року були: Г. Чоботар, М. Стефанюк, Г. Масланко, В. Парасюк, В. Перик, Є. Денисюк і знову В. Перик.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ЮРІЯ У ФЛИН ФЛОН, МАН.

Церква Св. Юрія в Флин Флон, Манітоба.

Місто Флин Флон лежить в північній частині Манітоби. Перші поселенці українського роду почали заселювати ці околиці десь, приблизно, в дев'ятсотих роках. Тяжкою працею вони перемогли дику природу, проклали шляхи, осушили болота, вирубали чагарники і використали землю для своїх матеріяльних потреб.

Життя церковно-громадського характеру не було належно впорядковане аж до 1936 р. А вже пізніше, завдяки національній свідомості передових людей, було скликано організаційні збори в м. Флин Флон в домі п-ва Семена й Марії Котиків, де по деяких дискусіях було вирішено створити громаду під назвою Св. Юрія та вибрано управу із цих осіб: В. Стига — голова, Петро Сірий — заст. голови, Ю. Сиройський — секретар, А. Корнейчук — заст. секретаря, С. Коник — скарбник. Петра Сірого було тоді вибрано ще й старшим братом.

В 1938 р. громада офіційно стала одною із складових частин Української Греко-Православної Церкви в Канаді. І таким чином відразу дістала обслугу, яку подавав їй о. Л. Дячина.

Через довгі роки Богослуження відбувалися у винаймлених приміщеннях, через що, можливо, й не було належно розгорнуто праці не тільки на релігійному відтинку, але і на культурно-громадськім.

Громадяни побачили, що тільки у своїй власній хаті можна творити своє самостійне життя, і тому в 1953 р. було розпочато будову нової церкви, а в жовтні того ж самого року відбулося перше Богослуження в новозбудованій церкві. Богослуження тоді відслужив о. Л. Дячина.

І так у роковини 50-літнього ювілею нашої Церкви наша громада осягнула вершок вже своєї зрілости в духовному й матеріяльному житті і є захистом для старших, а виховною установою для молоді. Тому то можемо сміливо сказати, що діти, які навчаються в українській та недільній школах при нашій громаді, вже не пропадуть для українського суспільства, а будуть у своїй більшості триматися своєї рідної Церкви й культури. Бо зрозумівши наші минулі роки, коли нас обслужували чужі місіонери, наші люди пізнали, що церковний і народній дух є нерозлучні.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА В ШОРТДЕЙЛ, МАН.

Початки поселення українців в Шортдейл й околицях сягають 1909 р., але початки зорганізованого життя — сягають, приблизно 1924-27 р.р.

Як оповідають наші піонери, деякі люди, з р о з у м і л и, що Українська Православна Церква є Церквою українською народу і що тільки в своїй рідній Церкві можна творити своє рідне духово-релігійне й культурно-громадське життя.

Спершу було побудовано Народній Дім, де відбувалася різного роду праця, але пізніше було рішено побудувати й церкву.

Осінню 1928 р. громадяни, або вірніше, члени Народнього Дому, купили старий будинок в англійців, розібрали його і потім з того матеріялу побудували церкву яких три милі від міста Шортдейл на фармах.

Перша управа нашої громади складалася з таких людей: Й. Яценюк — голова, В. Лесак — секретар, В. Перхалюк — скарбник, а до контрольної комісії належали: М. Ґрозік і А. Стефанюк. Старшим братом було обрано Ю. Василинчука.

Перше Богослуження в новій церкві відбулося 1929 р. А відслужив його о. Іван Майба.

З того часу, як було збудовано Народній Дім і церкву, життя розвивалося, а ще більше зростав, могутнів та кристалізувався дух наших вірних.

Сьогодні в громаді релігійно-освітня праця підупадає, але все ж парафіяни духом ще кріпкі і думають, що прийде ще той час, коли вернуться до своєї Церкви ті, що через свою несвідомість втратили віру у свою рідну Христову Церкву.

1961 року перетягнули стару церкву до міста Шортдейл, бо думали, що буде вигідніше й доступніше ш и р и т и с л о в о Б о ж е для тих, які покинули фарми й пішли до міста з різних причин.

У цей 50-літній ювілей нашої Церкви, громада належить до Йорктонської округи, якої священнослужителем є о. М. Равлюк.

До управи на 1968 рік вибрано слідуючих членів нашої громади: Ів. Фарійон — голова, О. Сторожинський — секр., І. Сторожинський — скарбник, а до контрольної комісії є вибрані: В. Панасюк, С. Яловеґа й Р. Фарійон.

* * *

ОНТАРІО

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В АТІКОКАН, ОНТ.

Центральна Канада скоріше упорядкувала церковне життя, яке з великим запізненням прийшло до Східньої Канади. Тому в цій місцевості церковна громада Св. Михаїла була створена щойно в 1950 р. завдяки деяким свідомішим громадянам, як: І. Українець, І. Юськів, С. Ольховецький, М. Підлубний; з них же складалася і перша управа за таким порядком: В. Біяк, П. Ольховецький, С. Мачула, Р. Ольховецький. Всі вони були директорами.

Перше Богослуження відслужив о. Михайло Юрківський у місцевій школі. Пізніше Богослуження відбувалися в Читальні Просвіта, а вже від 1956 р. відбуваються всі Богослуження в церкві, яка на жаль, ще й сьогодні є недокінчена.

Посвячення хоругви в церкві Св. Михаїла в Атікокан, Онт.

В громаді тепер є 13 членів. Національне, а разом з тим й релігійне життя, підупадає з багатьох причин, а найперше, через втрату багатьох членів, які забираються з цієї околиці.

При громаді існує Жіноче Товариство ім. Св. Михаїла Архистратига, яке є отим промотором всього духово-релігійного та культурно-освітнього життя.

Головами громади від самих початків її оснування, були: Семен Ольховецький, М. Гудима, В. Біяк, П. Ольховецький, Р. Ольховецький, С. Мачула, В. Копичанський. Всі вони приїжджали з Форт Френсис.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В БРЕНТФОРДІ, ОНТ.

З поселенням перших українців в Брентфорді, Онт., відразу виринула пекуча потреба — рідної Православної Церкви.

Повстала греко-православна Громада Св. Михаїла в Брентфорді 1947 року. Основоположниками цієї громади були слідуючі: Іван Завальський, Стефан Цибульський, Микола Іванець, Іван Стефура, Петро Савіцький, Володимир Паньків, Матвій Кручак і ін.

Церква Св. Михаїла в Брентфорді, Онт.

Дня 15 травня, 1947 р., створено було комітет, який складався з таких осіб: Іван Завальський — голова, Володимир Паньків — скарбник, Матвій Кручак — секретар. За пару днів вписалося ще три родини — Петро Немировський, Теодор Довголіс та Іван Бабійчук.

Дня 17 червня, 1947 р. запрошено було о. Кисілюка, щоб він відслужив першу Служби Божу, яка й відбулася в англіканській церкві Св. Якова і Св. Луки.

Дня 17 січня, 1949 р., громада стала складовою частиною Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Громада Св. Михаїла, на протязі свого існування, показалася карною та дисциплінованою в відношенню до Церкви й проводу. Мала своїм членством, але велика духом, а своєю дружністю досягла великого діла. Членство нашої громади є знане зі своєї жертвенности на релігійні й національні цілі. Членство знає, що ніщо не зв'язує так їх, як рідна Церква, без якої не можна жити і не варто жити.

При нашій громаді існує Товариство Українців Самостійників зі своїми складовими організаціями — С.У.К. і С.У.М.К., які в надзвичайний спосіб працюють серед вірних нашої громади та допомагають охороняти стародавні традиції, організування різного роду імпрез виховного значення та несуть поміч інвалідам.

Побіч виховно-освітньої праці, ці організації підтримують Церкву та поширюють її науку серед вірних.

При громаді провадяться українська й недільна школи.

В цьому історичному році — 50-ліття існування Української Греко-Православної Церкви в Канаді, в склад управи Громади Св. Михаїла в Брентфорді входять слідуючі особи: Василь Костюк — почесний голова, Петро Савіцький — голова, Михайло Пирожак — заступник

Іконостас в церкві Св. Михаїла в Брентфорді, Онт.

Управа Громади Св. Михаїла в Брентфорді, Онт. на 1968 р.

голови, Микола Шурепа — секретар, І. Бурдейний — скарбник, Василь Яремій — фін секретар. Контрольна комісія: М. Іванець, І. Гриньків і В. Кремлянський. Трости: В. Костюк, В. Столяр, В. Яремій, М. Пирожак і М. Іванець. Братчики: Григорій Ковальський, Микола Яковець та Бог-

дан Осьмак. Сестриці: Марія Цесмиструк, Харитина Чабан, Валентина Шурепа.

Цю громаду під теперішню пору обслужує о. Й. Тріска.

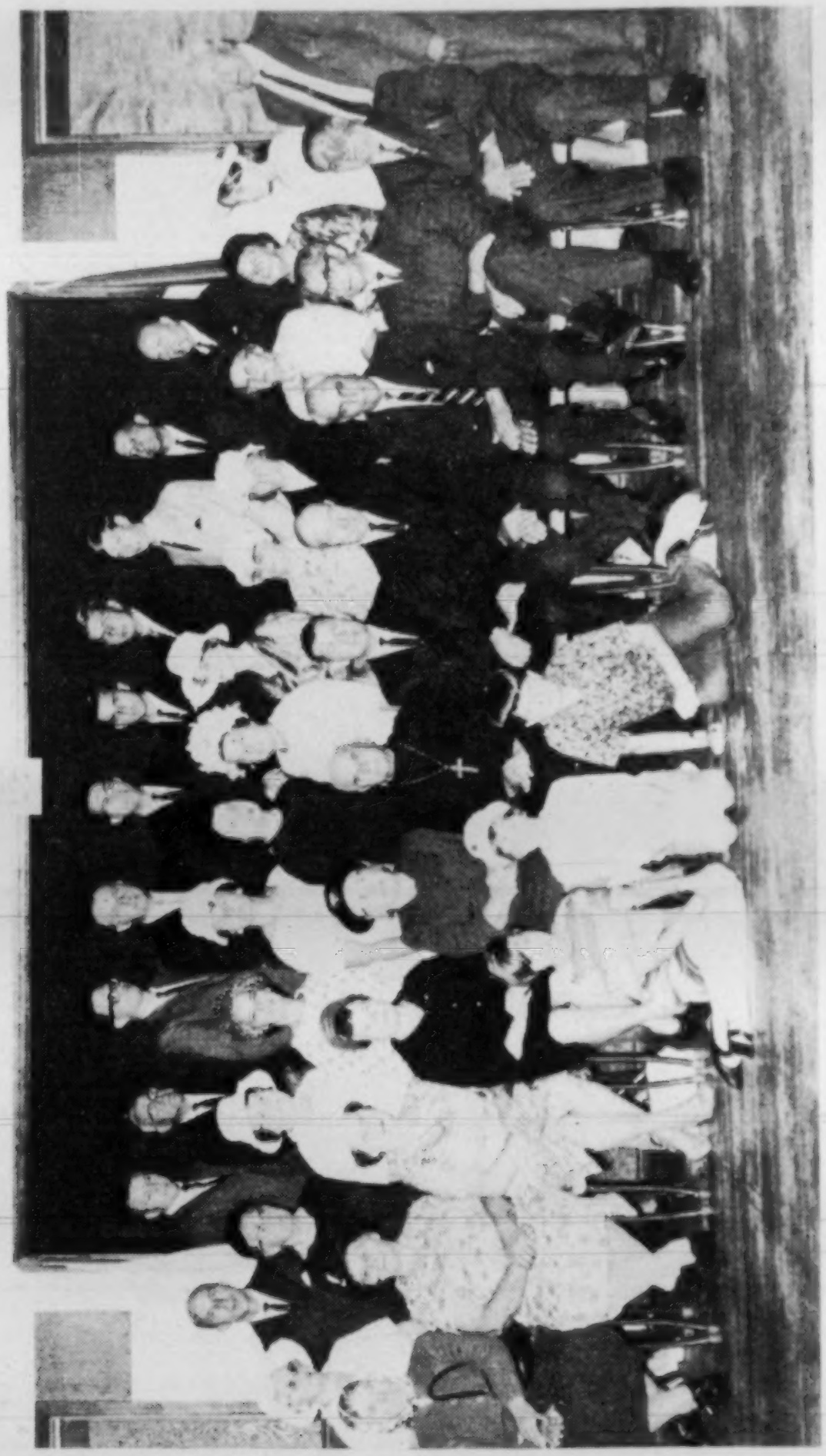

Вірні Громади Св. Михаїла з о. парохом Й. Тріскою.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В ВАТЕРФОРД, ОНТ.

Початки цієї громади сягають ще 1926 р. В той час на цілу Східню Канаду було призначено лише двох українських православних священиків, а це: о.о. П. Білона і Д. Лещишина.

Ідеалісти української православної громади в Ватерфорді, такі як: І. Шибець, П. Литвин, С. Залуцький, С. Борейко, Ів. Михайлевич, З. Дмитрусь і інші, були тими, що створили першу церковну громаду у Ватерфорді в 1926 р.

А вже в січні місяці, 1927 р. в домі М. Бурдейного було відслужено Богослуження, яке відслужив о. П. Білон. Від того то часу і почалися відбуватися Богослужби майже реґулярно по приватних домах місцевих членів громади.

Парафіяни біля церкви. Ватерфорд, Онт.

Обслужували цю громаду такі отці: Д. Лещишин, П. Самець, П. Білон, П. Запаринюк й інші.

Дня 31 грудня, 1939 р. при участі і помочі о. П. Запаринюка, відбулися перші ширші загальні збори, на яких рішено було збудувати церкву та вибрано було управу в такому складі: А. Завальський — голова, І. Данилевич — заст. голови, Д. Іванків — рекордовий секретар, К. Фидірчук — скарбник, С. Жигальський — фінансовий секретар, а до контрольної комісії обрано було: І. Шибець, П. Сторожук і М. Щербань. В 1940 р. було збудовано вже церкву на фармах, яку й посвятив Владика Іоан 10 жовтня, 1943 р. в сослуженні о. Ю. Цукорника.

В 1944 р. було збудовано Народній Дім, Читальню Просвіти ім. Ів. Франка та було зорганізовано Жіноче Товариства ім. Л. Українки і молодечий відділ СУМК ім. С. Петлюри. А всі вони разом і до сьогодні є при нашій громаді.

В 1953 р. громада купила будинок в місті Ватерфорд, переробила верхню частину на церкву, а в нижній частині відбуваються різного роду праці та діють рідна й недільна школи.

За ввесь час існування нашої громади, крім вище вже згаданих священиків, обслужували ще й такі отці: І. Гикавий, П. Ґліцький, М. Юрківський, В. Федак, І. Кисілюк, Пестун, І. Маґас, Галицький, а тепер о. Т. Глуханюк.

При громаді є рідна школа, до якої вчащає 28 дітей. І є Курси Українознавства, на які вчащає 19 сумківців.

Нараховує сьогодні ця громада около 60 родин і около 25 прихильних родин.

В склад управи цього року входять такі особи: І. Ткачук, М. Стахник, М. Андрушко, О. Бунт, М. Андрушко, М. Дроздовський і М. Макидонський. Д. Ніврянський, С. Ґулька, Блажейко. Андрушко й Макидонський — старші брати. Пані: М. Ґулька, А. Галик, М. Сокирка і В. Бунт — старші сестриці. Шкільний комітет — С. Ґулька, Перетятко і Козира. Контрольна комісія: п.п. В. Сидорович, М. Сокирка і Л. Галик.

Всі члени нашої громади клонять голови перед першими нашими піонерами, які в тяжкі часи, працюючи тяжко на щоденний хліб, знаходили ще так багато часу для церковно-громадської праці, часу для виховання своїх дітей, будували народні доми, а часом обмежуючи в своїх фінансових потребах себе, жертвували щедро на Храми Божі й на різного роду національні потреби.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ВЕЛЛАНД, ОНТ.

В місті Велланд, Онт., проживає поважне число православних українців. З прибуттям до цього міста наших людей, відразу почався й розвиток громадського життя, а в 1917 році почали будувати й православну церкву, яка і являється сьогодні однією з найстарших церков в цій околиці. На початку до неї належали різні православні народи, що оселювалися в цьомі місті чи в околицях.

З прибуттям православних українців після другої світової війни, та з західніх провінцій Канади, український дух переміг, і ця громада 1948 року переходить в юрисдикцію Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Від того часу багато було зроблено в нашій громаді. Було побудовано помешкання для священика, побільшено церковну залю та кухню, вставлено підлогу в церкві та придбано багато необхідних церковних речей.

За той час нашу громаду обслужували такі священики: Василь Федак, Петро Запаринюк, Іван Майба, Евстахій Улян, Микола Овчаренко, Юрій Ференсів, Юрій Цукорник, Петро Самець, а тепер С. Гуцуляк.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. АННИ В ВЕСТ ГІЛ, СКАРБОРО, ОНТ.

Дня 28 вересня, 1958 року тут сталася радісна подія, — вірні цього міста зрозуміли потребу мати свою Церкву і в наслідок цього було створено громаду.

Ініціятором цього Божого діла був о. П. Самець, який за допомогою пані А. Волошиновської та п.п. Мих. Білого, Василя Петришина, Т. Ґлеха, Е. Охітви, Вол. Білого, Вол. Табовського, Василя Білого і Василя Мельничука, порушив справу зорганізування громади. По деяких ускладненнях та дискусіях, ці люди створили громаду, розробили плян праці та вибрали управу з таких людей: адв. А. Орищак, Володимир Білий, Володимир Табовський, Михайло Левак, Василь Петришин і Михайло Склепович. Мужами довір'я були: М. Білий, Е. Охітва і Михайло Левак. Контрольна комісія: В. Стефанюк, Я. Ковальчук і П. Мулла.

За короткий час свого існування громада проявила велику діяльність і коли робота так далі піде, вона буде гордитися своїми здобутками.

Сьогодні при нашій громаді є добре зорганізоване Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, молодече товариство С. У. М. К. і спортове товариство, біля якого гуртується наша православна молодь. Але особливої уваги заслуговують тут рідна й недільна школи, при яких навчається наша доростаюча молодь. При українській школі є 15 дітей, а в недільній 20 дітей.

Від самих початків зорганізування нашої громади обслужували громаду такі отці: П. Самець, П. Запаринюк, Ю. Цукорник, С. Гуцуляк.

Управа на 1968 рік: П. Мудрий — голова, І. Хонько — заст. голови, В. Петришин — другий заст. голови, Ів. Дубик — секр., С. Кравець — заст. секретаря, Яр Кадинюк — скарбник, Ф. Марандюк — фін. секр. і Мих. Баран — господар. Мужі довір'я: Вол. Білий, Мих. Деренюк та Іван Данилюк.

Треба сказати, що при нашій громаді сьогодні є 44 повноправних членів громади, а є надія на більше.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА У ВЕСТ ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.

Українське громадянство цієї околиці в переважній частині походить із Західньої України, Буковини та Великої України. До 1935 р. наше місцеве українське суспільство більшістю належало до Католицької Церкви. Але дня 15 березня, 1935 року через різні непорозуміння, особливо на релігійному тлі, відбулися протестаційні збори проти католицьких церковних властей, де вимагалося, що — „Ми, як українці, бажаємо як церковного проводу, так і духовенства — щирих українців, які будуть чесно і справедливо працювати для свого народу і його рідної Церкви — Церкви Православної".

За покликом п. П. Вільхового, майже всі парафіяни зробили внесок, що зривають з католицизмом, а приймають прадідну православну віру та підпорядковуються церковному проводові Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Дня 31 березня, того ж року, було знову скликано надзвичайні збори, на яких вибрано було управу української православної громади. До новоствореної управи було обра-

Церква Св. Володимира у Вест Форт, Вілліям, Онт.

но слідуючих осіб: С. Юріїв — голова, І. Мимохід — заст. голови, В. Лисак — рекордовий секретар, І. Великий — фінансовий секретар, Н. Бойко — скарбник, В. Ткач, Н. Бучма, І. Костюк — Надзірна Рада. Д. Бохно, С. Семенишин, І. Мимохід, В. Ткач, М. Бойко і В. Лисак — мужі довір'я („трости").

У Великодній понеділок, того ж самого року, відбулося перше Богослуження і спільне свячене, на якому о. Д-р С. В. Савчук у своїй

уміло приготованій промові зробив велике враження на вірних. З того часу наші парафіяни з великою активністю взялися до праці, бо всі вони знали, що працюють для своєї рідної Церкви.

Від 1935 року наша громада запрошувала до себе о. А. Берика, який давав згоду на обслугу нашої громади. А дня 27 листопада, того ж самого року, наша громада зробила угоду з о. А. Бериком, щоб він обслужував нашу громаду. І так розвивалося життя нашої громади з різними непорозуміннями аж до 1938 року. А вже від того часу, все йшло нормальним темпом і в повній згоді вірних.

Жіноче Т-во ім. О. Пчілки при Громаді Св. Володимира у Вест Форт Віллям, Онт. Сидять, зліва направо: пані А. Стасів, С. Музика, о. П. Змієвський і добродійка, С. Гельмич. Стоять: Д. Литвин, Т. Кулій, Т. Зимовікос, Ландяк, Ґронська і Киб'юк. На знимці немає пані С. Мендик.

З ініціятиви о. І. Гикавого та деяких членів, почалися плянування щоб побудувати власну церкву. Отже 2 січня, 1944 р., було рішено починати будову, а вже 22 травня, 1944 р., було посвячено площу о. І. Гикавим і о. І. Кусим.

Перше Богослуження в новозбудованій церкві відбулося на Великодні Свята, 1946 р., а посвячення відбулося 21 липня, 1946 р. Посвячення звершив Владика Іоан Теодорович в асисті о. М. Юрківського і місцевого пароха, о. І. Гикавого.

Від 1946 р. при нашій громаді почали працювати такі товариства: Жіноче Товариство ім. О. Пчілки, молодеча організація СУМК, недільна й українська школи та церковний хор, який складався з дуже активних людей старшого й молодшого віку. Всі вони разом творять одне тіло нашої громади, завдяки якому і розвивається духово-релігійне й національно-культурне життя в цій парафії. А найбільшим промотором всього цього, без перебільшення можна сказати, є Жіно-

че Товариство ім. О. Пчілки, яке до сьогоднішнього дня працює з великою завзятістю на всіх відтинках нашого життя в громаді Св. Володимира у Вест Форт Вілліям.

Обслужували нашу громаду від перших її початків, такі отці: Д-р С. В. Савчук, А. Берик, Т. Кисілюк, Іван Гикавий, П. Ґліцький, М. Юрківський, О. Новицький, М. Фляк, С. Ґерус і П. Зміївський.

Теперішня управа громади складається з таких осіб: М. Комісарик — голова, С. Ґельмич — заст. голови, А. Романчук — рекордовий секретар, В. Сурмай — фінансовий секретар, Еміль Кулій — скарбник. С. Ґельмич, Г. Гладій і А. Поперечний — старші брати. Пані: Ґронська, Ландяк і Киб'юк — старші сестриці. Контрольна комісія: Панна Н. Юріїв, Й. Бойко і Е. Мендик.

Управа Громади Св. Володимира у Вест Форт Вілліям, Онт.
Сидять, зліва направо: М. Комісарик, о. П. Зміївський і С. Ґельмич
Стоять: А. Романчук, В. Сурмай, Е. Кулій, М. Слюзар.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ВИНДЗОР, ОНТАРІО.

Перша церква Св. Володимира, збудована в 1947 році, при вулиці Семинол і Гікорі.

Відродження Української Греко-Православної Церкви в Канаді мало свої початки на заході Канади, де національно-релігійна свідомість українців стояла на вищому рівні, і тільки згодом цей рух розпочався й на сході Канади.

У нас, у Виндзорі, датою відродження Української Православної Церкви можна вважати день 19 січня, 1927 р., коли вперше скликали збори в Українському Народньому Домі і обговорювано можливості створення української православної громади на цьому терені.

Вибрано було комітет з трьох осіб, яким доручено дістати інформації від Консисторії в Вінніпезі, як створити громаду, і як стоїть справа з священством. За старанням цього комітету, дня 3 квітня, 1927 р. до Виндзору прибув о. Петро Білон, що відслужив перше Богослуження українською мовою, яке зробило дуже велике враження на присутніх. Це перше Богослуження відбулося у винаймленій румунській православній церкві, а після нього відбулися основуючі збори церковної громади, до якої, на початку, вписалися 33 члени, та було вибрано першу управу з трьох осіб: Йосипа Лисого, Йосипа Олійника та Василя Турчина.

Не легке було життя і розвиток цієї молодої громади, через брак духовенства та матеріяльних засобів. Але українська душа прагнула зв'язку з Богом, і не зважаючи на труднощі, громада продовжувала свою культурно-освітню і релігійну працю, оберігаючи своїх людей від різних чужих місій та часом і червоного впливу, що виявляв себе тут, в індустріяльних центрах.

Громада жила й чекала відповідного часу, коли одержить свого постійного організатора — священика, який почне тут будову власного храму. У березні, 1937 р. надзвичайні збори громади, вже з першим постійним парохом, о. Д. Лещишиним, після довших дискусій, рішили: збудувати залю з каплицею для культурно-освітнього та релігійного життя і праці. І так, в половині червня, маючи в касі ще досить мізерну суму грошей, але з вірою на поміч Бож та свідомих членів, приступили до будови.

Дня 24 жовтня, 1937 року до нас прибув перший раз Владика Іоан Теодорович з Філядельфії і в співслуженні з нашим парохом о. Д. Лещишиним та о. П. Запаринюком посвятили новозбудовану каплицю і залю. І з цього часу вся праця стала провадитися у власних будинках,

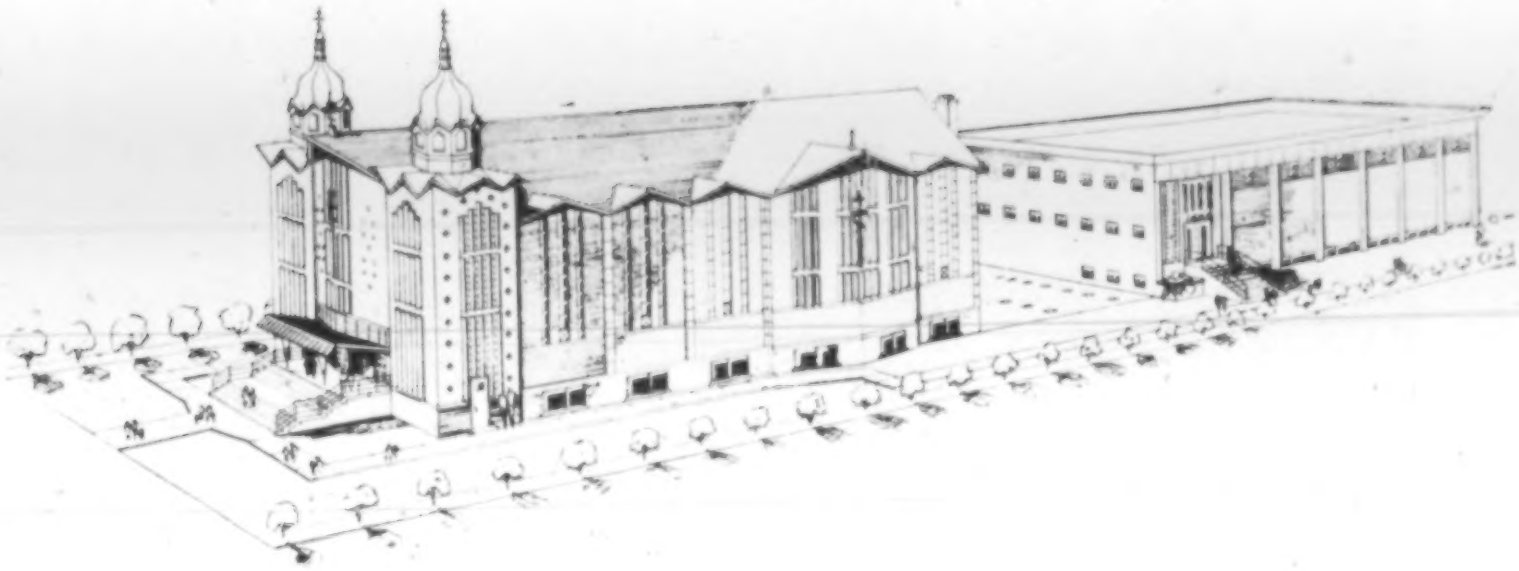

Нова церква Св. Володимира і авдиторія, при вулиці 2000 Текумсі. Освячена в 1963 році.

хоч все ще були труднощі, особливо матеріяльні. Ще гірше справа стояла, коли постійний парох о. Д. Лещишин від'їхав до Америки, а наша громада через вісім місяців не мала свого священика.

У жовтні, 1938 року Консисторія призначила нового, постійного священика в особі о. П. Галицького, який працював з громадою до березня, 195 року, поки також не від'їхав до Америки.

Після від'їзду о. П. Галицького, нашу громаду деякий час обслужували о. Ю. Цукорник та о. М. Юрківський, а потім прийшов о. П. Запаринюк, при якім закінчено будову церкви в 1947 р. Здавалося, що вже праця громади знову піде нормальним життям, але і тут сталося так, що о. П. Запаринюк від'їхав, а його місце тимчасово заступив о. О. Криштанович.

1952 р. до нашої громади був надісланий молодий і енергійний священик, о. Ф. Керніцький, який відразу приступив до праці: він зорганізував недільну й українську школи, до яких вчащало від 130 до 150 дітей; зорганізував і взяв під свою опіку молодечу організацію СУМК; зорганізував молоде братство, і взагалі при ньому громада зросла і зміцніла до тієї міри, що виникла потреба будувати нову церкву, що й сталося, що 6 жовтня, 1963 р. було вже закінчено будову церкви і посвячено Митрополитом Іларіоном.

В теперішній час, при громаді існує прекрасний хор, що збагачує наші Богослуження своїм прекрасним співом, містяться і працюють братні організації, як: ТУС, СУК та СУМК, які тісно співпрацюють між собою й громадою, а від цього праця увінчується успіхами в користь як організацій так і громади. При громаді є добре зорганізовані українська й недільна школи, до яких вчащають сьогодні коло 150 дітей.

Оце так виглядає життя нашої громади, що була створена 40 років тому назад в дуже тяжких обставинах.

Громада Св. Володимира коло своєї першої збудованої залі з каплицею на розі вулиць Семинол і Гікорі, 1938 р.

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ГЕМИЛТОНІ, ОНТ.

Невелика група свідомих українців міста Гемилтону вирішила в 1926 р. організувати українську православну громаду. Перша спроба зазнала невдачі, але невтомні організатори не впали духом. В означений час вони призначили збори, на яких було вибрано управу в такому складі: П. Литвин — голова, О. Добко — рекордовий секретар, В. Фастрига — фінансовий секретар, Д. Кульпака — скарбник, В. Тули-

Українська православна церква Св. Володимира в Гемилтоні, Онт.

вітрів — заст. голови, З. Калинюк — господар. Контрольна комісія: І. Тюхтій, П. Завадовський, І. Сойка. Організатор і режисер — І. Шебець, а диригент — І. Сойка.

Для Богослужень та для провадження народньо-освітньої праці було винайнято залю в англіканській церкві Св. Филипа.

Першу Службу Божу відслужив о. Григорій Хоміцький, що приїхав з Клівленд, Огайо, Америка, 16 травня 1926 року.

Через деякий час Консисторія Української Греко-Православної Церкви, на прохання вірних, призначила на пароха цієї громади здібного й діяльного священика о. Петра Білона. Він незабаром прибув до Гемилтону і відслужив своє перше Богослуження в неділю, 22 серпня, 1926 р. По його приїзді, відразу почалася праця серед нашого загалу з повним запалом; та англійці, коли побачили, що крім Богослужень, провадиться і суспільно-громадська праця, відмовили винаймлення залі. Внаслідок цього громада опинилася без примі-

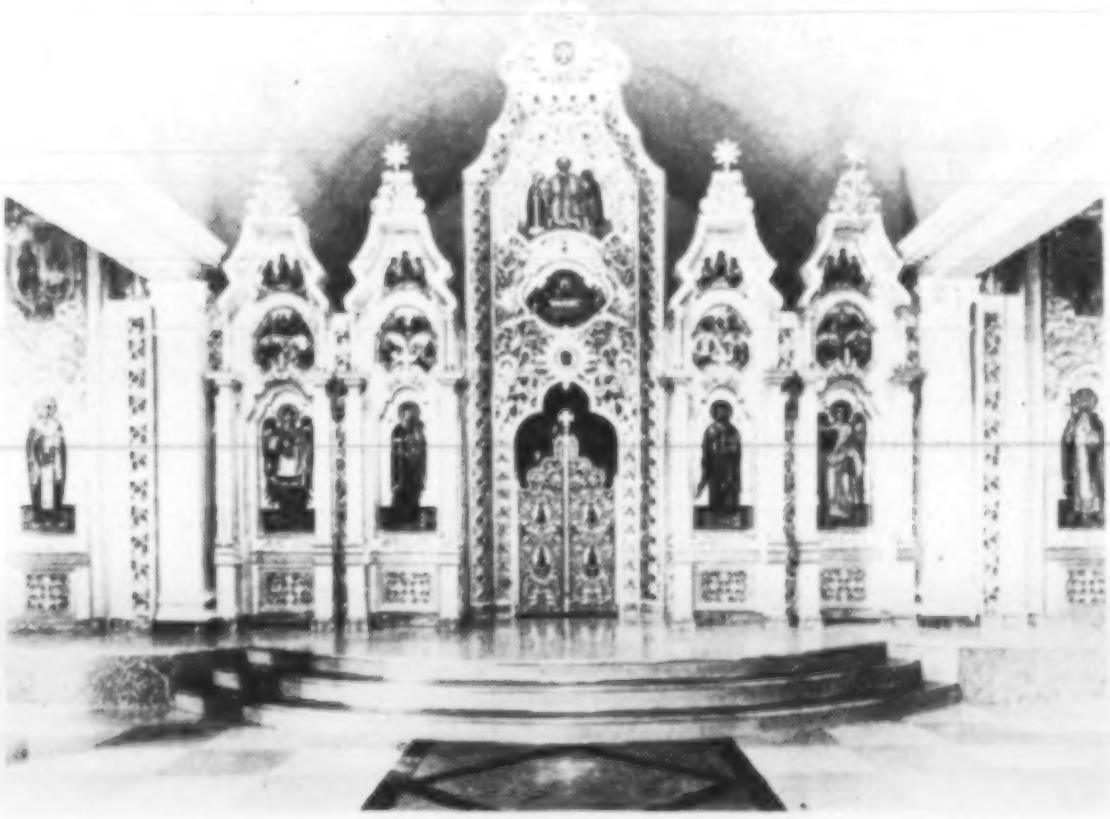

Іконостас у церкві Св. Володимира в Гемилтоні, Онт.

щення. Обставини склалися так, що незабаром о. Білон виїхав до новоствореної громади в Торонто, а ця громада лишилася без пароха. Та незважаючи на це, ідейні громадяни не падали на дусі, а взялися до культурно-освітньої праці, щоб хоч в такий спосіб затримати людей при своєму суспільстві. 15 січня, 1928 р. створено було відділ „Взїмної Помочі", що його очолив В. Туливітрів. На перших зборах вписалося 10 людей, а незабаром цей відділ розвинув широку працю. Та саме життя показувало, що крім цього ще треба зорганізувати і рідну церкву. Сталося так, як вирішив гурт активних громадян. Скликано було збори 13 червня, 1932 р., на яких зібрані вирішили набути своє власне приміщення для церкви і робити виклади на релігійні теми, щоб хоч в такий спосіб освідомлювати вірних в науці Православної Церкви. На цих зборах було обрано також й управу в такому складі: В. Фастриґа — голова, В. Туливітрів — заст. голови, С. Курилів — рекордовий секретар, Д. Куць — фінансовий секретар. До конт-

рольної комісії було вибрано: С. Цибульський, М. Волковський, З. Калинюк.

Від 1932 р. до 1940 р. Гемилтонську громаду обслужували священики з інших громад, а ними були: Д. Лещишин, С. В. Савчук, Гребенюк, Галицький, Богатирець, П. Запаринюк.

1940 р. на домагання членів і управи, було внесено прохання до Консисторії про надіслання сталого пароха. Консисторія незабаром призначила о. І. Гикавого, який перше Богослуження відслужив сьомого жовтня, 1940 р. На жаль, не минуло й року, як о. І. Гикавий виїхав до Судбурі, щоб там допомагати в розбудові православної парафії.

До 1944 р. цю громаду обслужував о. Ю. Цукорник, а потім більше року обслужував о. М. Юрківський, який доїжджав з міста Престону.

1946 р. громада вирішили будувати свою церкву, а вже 17 квітня, 1947 р. було посвячено площу й почато будову нової церкви.

В неділю, 22 травня, 1949 року відбулося відкриття нижньої частини. Урочисту Службу Божу відслужив о. Д-р С. В. Савчук у сослуженні наших священиків.

На початку вересня, 1950 року, після отця П. Самця, до цієї громади прибув о. В. Федак, з яким пов'язане наше церковне життя по сьогоднішній день.

11 липня, 1954 р. відбулося офіційне відкриття і посвячення новозбудованої церкви. Посвячення церкви звершили Митрополит Іларіон і Архиєпископ Михаїл в сослуженні наших отців з сусідніх громад.

Наприкінці 1957 р., громада купила літню оселю, а 1966 р. було побудовано школу для нашої молоді, де вона зможе тепер навчатися української мови і різних культурних надбань нашого народу.

При цій громаді містяться й працюють такі організації: Товариство Українців Самостійників, відділ Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки, молодший відділ СУК „Калина", СУМК, Товариство Сприяння УНРаді, Сьома станиця Бувших Вояків, СУЖЕРО та Товариство Українського Читача.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ЮРІЯ В ҐРИМЗБІ, ОНТ.

Місто Ґримзбі є розположене в одному з найкращих закутків південного Онтаріо та красується своїми пишними садами, виноградниками і цим приваблює кожного, хто відвідує цю околицю.

А внаслідком тієї краси, почали сюди переселюватися українці з різних сторін Канади. І вже в 1943 р. була тут основана українська православна громада за ініціятивою малого гуртка людей, які тужили за рідними традиціями в Церкві. Ініціяторами цього Божого діла були: Ю. Омельченко, Я. Марущак, Й. Миронюк, А. Гончар, Д. Шувера, П. Куль і С. Цибуляк.

Вони на 9 травня, 1943 р. скликали основуючі збори, де по коротких дискусіях вибрали управу із слідуючих осіб: Й. Миронюк, Я. Марущак, Ю. Омельченко і Д. Шувера.

Початки новозорганізованої громади були дуже скромні, але все таки згодом було куплено будинок, в якому відбувалися різного роду організаційно-духова праця. Відтоді при громаді постала молодеча організацій СУМК, яка розпочала і провадила всю культурно-освітню працю під проводом своїх батьків, які були згуртовані в організаціях — Союз Українців Самостійників і Союз Українок Канади.

І так, при Божій допомозі, громада поступово з кожним роком збільшувалась своїм членством з людей, що прибували з різних околиць Канади, а навіть і Европи.

Церква Св. Юрія Переможця в Ґрімзбі, Онт.

1948 р. через зріст громади, наші вірні рішили продати свій малий церковний будинок, а закупили будинок, де містилася англіканська церква. Переробивши його на православний стиль, громада приступила відразу до ще ширшої праці. З набуттям будинку громада постановила мати сталого священика. І першим таким священиком в Ґримзбі, був о. прот. В. Федак.

З кінцем цього ювілейного року громада Святого Юрія в Ґримзбі осягнула вершок своєї зрілости в духовному, культурно-освітньому і матеріяльному житті.

Провідну ролю в цьому житті відіграють наші священики з допомогою організацій, які існують при нашій громаді; всі вони разом творять одну гармонію свого національно-релігійного життя. Але найбільшу честь за пророблену працю таки треба віддати нашим жінкам, які знаходяться у своїй більшості в організації Союз Українок Канади,

яка стоїть за збереженням української народньої чести, душі, рідної мови, християнських звичаїв та правдивої віри в Бога.

На протязі 25 років нашу громаду обслужували такі отці: Юрій Цукорник, П. Самець, Е. Улян, М. Юрківський, Т. Кисілюк, П. Галиць-

Члени управи Громади. Перший ряд зліва направо: п.п. Й. Лисий, П. Ткаченко, В. Новак, о. Т. Міненко, Д Шувера, пані М. Шувера, П. Кухарук. Другий ряд: М. Нечай, С. Пейчев, С. Саловський, Ф. Ткаченко, П. Дацьків, М. Качура, В. Василенко.

Піонери і основоположники Громади Св. Юрія Переможця в Ґримзбі, Онт.

Перший ряд зліва направо: пані М. Туртяк, пані Н. Омельченко, п. Ю. Омельченко, пані Т. Марущак, п. Я. Марущак, п. Гр. Туртяк. Другий ряд: п. Д. Шувера, пані А. Шувера, п. С. Цибуляк, п. А. Гончар, пані Д. Гончар, пані Фей-Костів, пані М. Миронюк. Третій ряд: п. Т. Вакар, п. П. Кузь, пані К. Кузь, п. Й. Миронюк. На знимці немає таких піонерів: п-ва Івана й Марії Дрозда, п. Івана Шоника і пані Марії Цибуляк.

кий, М. Подольський, Ю. Поплавський, М. Овчаренко, П. Архангельський, В. Федак, І. Майба, І. Неступ, Й. Тріска, Р. Панченко, Ю. Ференців, В. Метулинський і Т. Міненко.

Управа громади на 1968 р. складається із слідуючих членів громади: Й. Лисий, П. Ткаченко, В. Новак, Д. Шувера, М. Шувера, П. Кухарук, М. Нечай, С. Пейчев, С. Саловський, Ф. Ткаченко, П. Дацьків, М. Качура і В. Василенко.

Жіноче Товариство, яке існує при Громаді Св. Юрія в Ґримзбі, Онт.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В КЕНОРІ, ОНТ.

Перша тимчасова управа Громади Св. Володимира в Кенорі, Онт., в червні, 1958 р. Стоять зліва направо: Д. Забитовський — скарбник, Д. Голота й Е. Романюк — старші брати, о. Є. Грицина, О. Барчук — голова та П. Горбатюк — **секретар.**

Церква Св. Володимира в Кенорі, Онт. Збудована 1962 р.

До 1955 року в Кенорі, Онт. не було належно зорганізоване релігійне життя православних українців. Задовольняли їх духовні потреби різні священики нашої Української Православної Церкви; однак вірні,

зрозумівши значення і ролю нашої Церкви, не могли задовольнитися тим, щоб священики принагідно сповняли Служби Божі і треби, і тому за ініціятивою кількох одиниць, почали сходитися по хатах та нараджувалися якби то створити православну громаду та набути будинок для спільної Молитви.

Господь Бог поблагословив їхні добрі заміри і не допустив їх, щоб вони попали в зневіру. Правда, були такі, що пробували звести їх наміри на манівці, але їх віра перемогла все.

На початку 1955 року було скликано перші організаційні збори, де після річевої доповіді о. Є. Грицини, було вибрано відразу тимчасови управу, яка мала б зайнятися зорганізуванням громади. Згадана управа проіснувала до 4 березня, 1956 року, а в цей день на річних зборах було офіційно вже проголошено прийняття нашої громади в склад Української Греко-Православної Церкви, вибрано було управу в складі визначних і діяльних людей, як: О. Барчук — голова, пані М. Ґала — заст. голови, П. Горбатюк — секретар, Ф. Ґала — книговод, Д. Забитовський — скарбник. Старші брати — Е. Романюк і Д. Голота. Сестриці — пані О. Романюк, Е. Барчук і М. Атаманюк. Контрольна комісія: М. Ковалишин, В. Пакалюк і А. Романюк.

1957 рік відзначився великим поступом в житті Кенорської громади. З початком цього року, було розпочато будову нової церкви, а в 1958 році, в листопаді, відбулося перше Богослуження в долішній частині нашої святині.

1961 рік був роком дуже великої радости парафіян; цього року громада вже мала перше Богослуження в горішній частині церкви.

Весною 1966 року церкву зовсім закінчено і сьогодні вже наша громада вповні може нормально розвивати своє парафіяльне життя.

Богом бережена Кенорська громада, можна сказати, що осягнула вже вершок своєї зрілости в духовному й матеріяльному житті. Вона стала фортецею для старших православно-віруючих і виховавчою установою української молоді як на релігійному, так і культурно-громадському відтинках.

Провідну ролю в цьому виконуть наші організації, які знаходяться при цій громаді.

При нашій громаді сьогодні є добре зорганізоване наше жіноцтво, яке опікується не тільки церковно-релігійним рухом, але також цікавиться і бере участь у різних громадсько-культурних оказіях та з великою посвятою працює над молоддю, яка є в рядах СУМК.

Від перших початків заснування нашої громади обслужували такі отці: П. Бублик, Т. Глуханюк, Є. Грицина, С. Ґерус, Ф. Керніцький, М. Клиш, Т. Ковалишин, О. Новицький, О. Олекшій, М. Пахолків, Д-р С. В. Савчук, Іов Скакальський, О. Сорочук, Є. Стефанюк, Д. Стратійчук, Е. Труфин, Г. Удод, Г. Філь, М. Хоменко, Ю. Цукорник, М. Юрківський, Юрій Ягодський, Тит Яковкевич та С. Ярмусь.

Головами церковного управи були слідуючі члени нашої громади: О. Барчук, Ф. Ґала, П. Горбатюк, Я. Трембач і в цьому ювілейному році — М. Сердулець. Число членів при нашій громаді — 16 родин.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. СОФІЇ В КІЧЕНЕР, ОНТ.

В 1953 році гурток українських православних родин постановив тут зорганізувати церковну православну громаду. Ініціяторами цього Божого діла були М. Придаток, Ол. Скоп, В. Гончарук, В. Нацюк, І. Лавринюк й інші. Ці якраз люди, порозумівшись між собою, скликали перші основуючі збори на яких вияснили присутнім ролю Православної Церкви; і так по коротких дискусіях було започатковано громаду та вибрано управу в такому складі: М. Придаток — голова, В. Гончарук — заст. голови, В. Нацюк — фін. секретар, Ол. Скот — рекордовий секретар, а за господаря вибрано було — Івана Лавринюка.

Перші Богослуження служив о. Д. Фотій, який пережив разом з громадою всі початкові важкі й неприємні моменти будови нашого церковного життя.

Сьогодні членство громади зростає, а ще більше зростає, могутніє та кристалізується дух тих, що започаткували її. При громаді існує добре зорганізоване Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги, яке не тільки цікавиться життям громади, але опікується й рідною школою де сьогодні навчається біля 40 дітей.

На протязі свого існування наша громада показалася досить карною та дисциплінованою в відношенні до Церкви і її проводу. Членство громади, це свідомі українці, що дорожать Православною Вірою і тими здобутками, що їх осягнули наші попередники.

Обслужували нашу громаду такі отці: В. Фотій, Г. Улян, Е. Чижів, І. Пестун, Й. Тріска, Ю. Цукорник, Р. Панченко, Ю. Ференсів, В. Метулинський, а тепер обслужує о. Т. Міненко.

Теперішня управа: М. Скоморовський — голова, А. Темінський — заст. голови, В. Мосор — фін. секр., Л. Станішевський — рекордовий секретар, а В. Никифорчин, П. Кирищук, О. Вітрук та Й. Ткачук — члени управи.

Членство громади складається з 19 родин; вони є щирі працівники в громаді і загартовані у Вірі батьків своїх.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В ЛИМИНҐТОН, ОНТ.

Церква Св. Покрови в Лимингтон, Онт.

Через довгі роки в цьому містечку не було належно зорганізоване громадсько-національне життя. В 1936 році вже була Читальня Просвіти, яка й стала культурним осередком українського загалу. А час до часу там же відбувалися й Богослуження або й інші відправи, що були повязані з похороном, вінчанням чи хрещенням.

Після другої світової війни в цю околицю прибуло багато людей з нової православної іміграції з Буковини й Волині. З прибуттям більшого числа людей виникла відразу й потреба мати церкву.

Дня 14 лютого, 1956 р. управа Читальні Просвіти скликала збори на яких було виснено присутнім потребу зорганізувати громаду. Отже по коротких дискусіях було накреслено плян праці, започатковано громаду під іменем Св. Покрови та вибрано управу в такому складі: В. Личка — голова, М. Середоха — заст. голови, А. Влодарчик — секретар, М. Маїк — скарбник, М. Онищук — фін. секр. Мужі довір'я: Ю. Скибинецький, Й. Каніюк і Володимир Волф.

Через довші роки Богослуження відбувалися й далі в Читальні Просвіти і аж в 1967 році громада вже змогла купити парцелю землі під будову церкви й домівки. Будова церкви вже закінчена.

Від часу оснування нашої громади її обслужували такі отці: П. Галицький, П. Запаринюк, Ф. Керніцький, І. Пестун та І. Крісфалюсі.

Управа на 1968 рік: М. Мироник — голова, І. Максим'як — заст. голови, А. Володарчик — секретар, М. Онищук — скарбник, а Василь Личка — господар.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДИМИТРІЯ В ЛОНҐ БРЕНЧ, ОНТ.

В околиці Торонта українське життя в сорокових роках набирало організованого вже характеру. В 1934 р. був оснований Народний Дім, в якому відбувалася вся культурно-освітня праця. Але потім, коли виринули непорозуміння через те, що дехто хотів пов'язати працю Народнього Дому з католицькою церквою, то окрема група, що складалася з православних громадян, постановила створити православну парафію, де можна було б провадити всю релігійно-національну працю.

Дня 6 вересня, 1940 р. було скликано перші збори ініціятивної групи, в справі заснування української православної громади в Новім Торонті. На тих основуючих зборах було вибрано управу в складі 5-ох

осіб: М. Макаренко — голова, С. Довганюк — заст. голови, С. Бридзан — секр., І. Ілащук — скарбник і С. Коропецький — господар.

Перше Богослуження відслужив о. П. Самець в англіканській церкві Св. Маргарети в Новім Торонті.

Першим настоятелем парафії був о. П. Запаринюк, який наполегливо та жертвенно працював для скріплення нової парафії.

Церква Св. Димитрія в Лонг Бренч, Онт

Рівнож треба завдячувати о. П. Запаринюкові і те, що за його порадою озрганізували тоді рідну й недільну школи, до яких вчащало велике число наших дітей.

Дня 16 квітня 1941 року парафія Св. Димитрія стала складовою частиною Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

У членів основоположників від самого початку було бажання — мати свою церкву. І ось в місяці травні, 1941 р., вони купили площу для церкви, яку зразу ж таки продали і закупили церковний будинок 30 серпня, 1942 року. Після дворічного існування парафіяни церкви Св. Димитрія відбули вже перше Богослуження в новонабутому приміщенні, яке відслужили о. П. Запаринюк і о. П. Самець.

З часом, громада зросла своїм числом і будинок вже став замалий. І тому виринула думка будувати нову церкву. Тому то дня 27-го січня, 1952 р. було придбано площу, а дня 22 червня, 1954 р. вищезгадану площу було посвячено і відразу розпочато будову.

По чотирьох місяцях завзятої праці, долішня частина церкви була закінчена, а 7 листопада, 1954 р. була офіційно відкрита і посвячена Владикою Михаїлом, що відслужив перше Богослуження в сослуженні о.о. П. Самця, П. Запаринюка, М. Фика і отця настоятеля О. Щербаня.

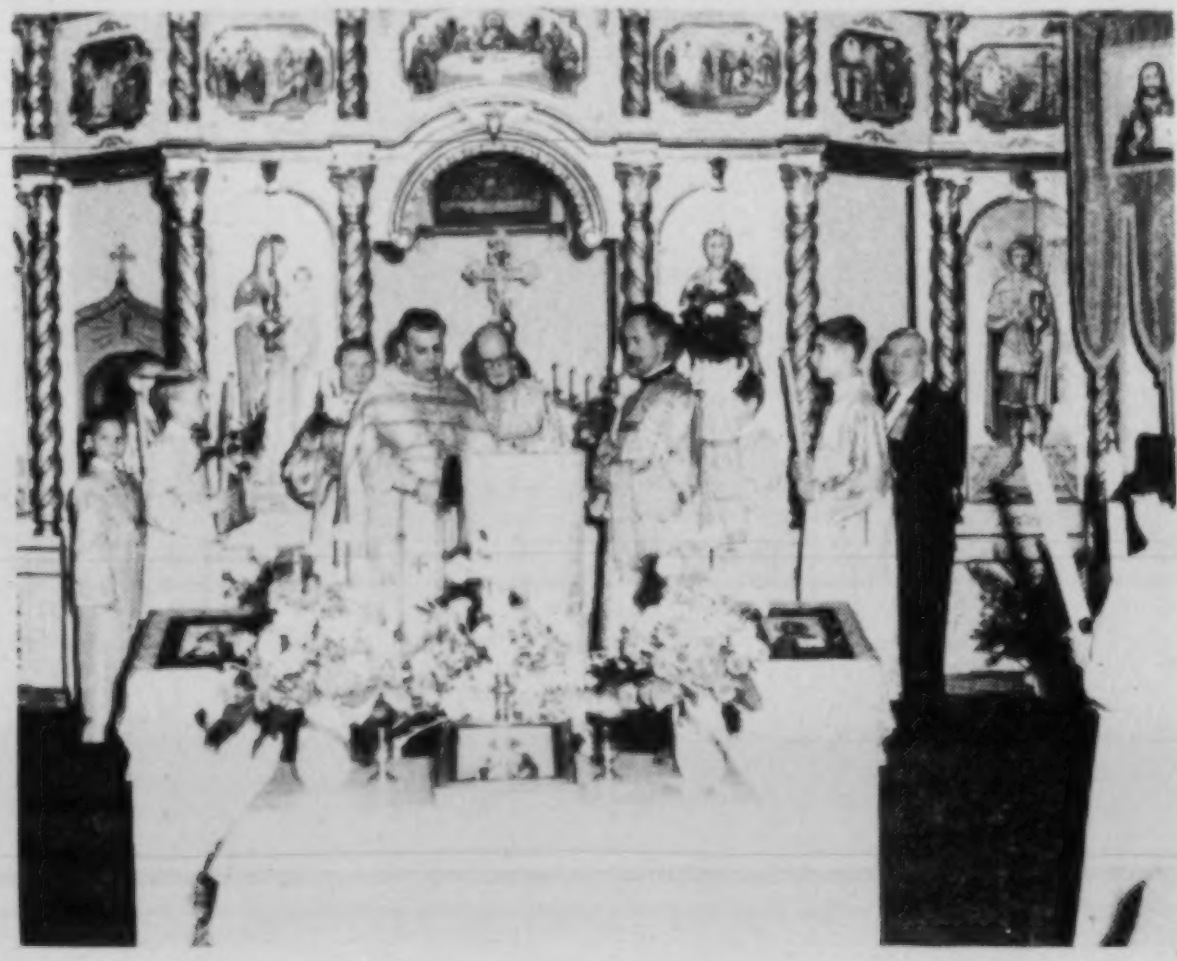

Архиерейська Служба Божа в день Храмового Свята 12 листопада, 1967 р.

Користаючись новозбудованою нижньою частиною, парафіяни відразу взялися до будови горішньої частини. Правда, виникали різні непорозуміння в ході праці, але все те було переборене, і вже 10 травня, 1958 р. відбулося офіціяльне відкриття новозбудованого Храму Божого. Чин освячення звершив Блаженніший Владика Митрополит Іларіон разом з Владикою Архиепископом Михаїлом і священиками довколишніх громад.

Після того, як було закінчено новозбудовану церкву, життя в громаді пішло скорим темпом у розвиткові культурно-освітньої і духово-громадської праці. При громаді існують рідна й недільна школи, і як такі, стоять на дуже високому рівні. У рідній школі громади є біля 88 дітей. При громаді існує дуже добрий хор, який крім участи в Богослуженнях, бере участь і в різних академіях та концертах і т. д.

Треба згадати також, що жіноцтво зорганізоване в Товаристві ім. С. Русової, яке від самого початку свого існування, опікується стар-

шим і молодшими відділами СУМК та працює в кожній ділянці громадсько-церковного життя.

Теперішня управа складається зі слідуючих осіб: Н. Олійник — голова, Ф. Сливка — заст. голови, І. Шлапак — секретар, Л. Атаманчук — фін. секретар, Е. Дорик — скарбник і В. Гуцуляк — господар.

Обслужували громаду від самих її початків такі священики: П. Самець, П. Запаринюк, С. В. Савчук, І. Гикавий, М. Юрківський, Т. Ковалишин, Є. Улян, В. Федак, Б. Яковкевич(теперішній єпископ нашої Церкви), Ф. Керніцький, Т. Кисілюк і ін. Від 1951 року, вже мали постійних священиків, як: Ю. Цукорник, О. Щербань, Ф. Легенюк, Т. Міненко і теперішній настоятель — о. М. Боднарчук.

Бувші голови громади в Лонґ Бренч, Онт. Сидять, зліва направо: М. Журавель, С. Слонь, С. Школьний, о. М. Боднарчук — парох, І. Леник, Ю. Левінський, А. Орищак. Стоять: А. Мартин, В. Лапко, о. диякон М. Малюжинський, І. Данильченко, І. Байрачний і Н. Олійник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ЛОНДОНІ, ОНТ.

Стара церква при вулиці Едилайд в Лондоні, Онт.

Лондонська православна громада повстала 20 серпня, 1950 р., як вияв прагнення української душі малої горстки — майже виключно по другій світовій війні прибулих до Лондону й околиці людей, які хотіли сповнити свій обов'язок перед Богом і батьківщиною. Стужені за рідною Церквою, ці люди, в тяжких початках, почали працю з вірою в Боже діло, тому Господь допоміг їм в протязі 17 років добитись значних матеріяльних і моральних успіхів.

В хронологічному порядкові, найголовніші етапи розвитку громади такі: 2 вересня, 1950 р., о. І. Пестун, тодішній парох громади в Сарнія, відслужив в домівці Клюбу ім. І. Франка в Лондоні першу Богослужбу, що й продовжував раз в місяць майже через цілий рік. У вересні 1951 року до нашої громади приділено було сталого настоятеля в особі о. К. Квасницького, а вже за рік, дещо скріплене членство, закупило малу англіканську церкву, переробили на рідний стиль, і вже 15-го лю-

Нова українська православна церква Пресв. Тройці в Лондоні, Онт.

того, 1953 р. Владика Михаїл, з нагоди Візитації, посвятив її, і таким родом повстала основа для дальшого зростання громади.

З ходом часу життя приносить нові проблеми, а особливо зростаючої у громаді молоді. Тому 1956 р. зародилася думка — будови нової церкви. І так згодом було розпочато будову нової церкви.

1964 р. Блаженніший Владика Митрополит Іларіон і Високопреосвященніший Владика Михаїл, в сослуженні 10 священиків, виконали посвячення нового Храму Божого.

Сьогодні лондонська громада має понад 100 членів, переважно середнього віку і посідає потрібні засоби для своєї життєздатности в майбутнє.

Як тільки повстала наша громада, то відразу почалося творитися своє власне життя. Повстає церковний хор, створено було рідну й недільну школи, зорганізовано було молодечу організацію ОДУМ та відділ Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги, якому треба висловити велике признання за те, що воно щедро служить Богові й народові та як таке, сприяє розвиткові громади в кожній її ділянці життя.

При громаді також працюють і інші організації, які сприяють розвиткові громади, а серед них є такі: СУЖЕРО, Клюб ім. Івана Франка, відділ КУК, відділ Взаїмної Помочі та Клюб Українських Підприємців і Професіоналістів.

За 17 років громаду очолювали 17 управ, а їхніми головами були: М. Кудловський, М. Коваль, В. Тацюк, М. Неденко, Ф. Маніленко, І. Чайківський, Ф. Підопригора, Г. Бабенко, П. Поліщук, А. Порохня, Б. Яремченко, С. Рибак, О. Рибка, В. Тацюк, М. Співак, А. Степанюк, Ф. Підопригора, М. Співак.

Отці настоятелі чергувалися як слідує: І. Пестун, К. Квасницький, Е. Чижів, Т. Кисілюк, С. Гуцуляк, І. Маґас, М. Дебрин.

Частина членів громади перед церквою, 1964 р. в Лондоні, Онт.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА, НІЯҐАРА ФАЛС, ОНТ.

Коли наше церковне й громадське життя в Канаді почало все більше рости й кріпшати, не могло воно пройти попри цю околицю, щоб і її не потягнути зі собою. Правда, початки організованого життя започаткувалися ще від тридцятих років, але всі вони були тільки громадського значення. Пізніше показалося, що організації, які б вони не були, не можуть дати того, що дає Церква. Коло 1936 року група вірних синів і дочок українського народу постановили, що треба тільки єднатися навколо рідної нам Української Православної Церкви, яка стоїть в центрі нашого духового життя, гріє і освічує нашу душу, виховує наших дітей та спрямовує їх, щоб вони були корисними громадянами Канади й української спільноти.

Посвячення Іконостасу в церкві Свв. Апп. Петра й Павла в Ніяґара Фалс, Онт.

На початку Богослуження відбувалися у винаймлених приміщеннях, але в 1952 р. вірні рішили, будувати свою церкву. І вже 1953 р. на свято Петра й Павла Владика Михаїл посвятив Наріжний Камінь, а в 1961 р. було закінчено будову церкви.

Хоч наша громада не велика числом вірних, але вона кріпко стоїть на тих основах, які були покладені в 1918 р. під будову нашої рідної Української Православної Церкви в Канаді. При нашій громаді існує Жіноче Товариство ,яке належно опікується церквою і вихованням наших дітей.

Перша управа складалася з таких членів громади: І. Пограничний — голова, П. Кокор — заст. голови, М. Міжіброцький — рекордовий секретар, М. Нагірний — скарбник, П. Корбань — фін. секретар. Контрольна комісія: І. Біловський, О. Несторенко і В. Петращук.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ОТТАВІ, ОНТ.

Початок української православної громади в Оттаві датується ще від 1933 р., але офіційне зорганізування наступило тільки 30 жовтня, 1949 р., коли було відслужено Службу Божу Владикою Мстиславом у грецькій церкві.

Тому, що парафія не мала свого сталого священика, слідуюча Служба Божа відбулася аж на Різдво 1950 року, яку відслужив о. Володимир Слюзар з Монтреалу. Він же й перед тим і пізніше відвідував Оттавську громаду і допомагав їй своїми порадами.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Оттаві, Онт.

Дня 5 лютого, 1950 р. Оттавська громада вже мала свого пароха в особі о. І. Данилюка, але о. Данилюк змушений був в скорому часі залишити нашу громаду 24 серпня, 1952 р., а на його місце прийшов о. О. Іванюк.

1950 р. громада набула будинок, в якому відбувалися всі Богослуження; але з часом громада зросла своїм числом вірних, і тому виринуло питання — будувати нову і більшу розміром церкву. Майже

цілих десять років громада жила мріями і думками, але нарешті справу будови церкви було зрушено, і в місяці квітні, 1962 р. було куплено площу, а в 1963 р., громада вирішила приступити до будови, яку було й закінчено 1 травня, 1964 р..

За останні роки в новій величавій будові Оттавська громада значно зміцніла і стала славною не лише серед українців, але в загальній площині всієї країни та її столиці.

При нашій громаді існує дуже добрий хор, який не тільки співає під час Служби Божої, але бере активну участь у різних виступах перед парляментом під час етнічних концертів, по телевізії і т. д.

При громаді існує молодеча організація СУМК, якою опікується сам о. В. Сенишин. А тепер ще створено і танцювальний гурток, який напевно буде репрезентувати український танець під час виступів, коли цього буде потрібно. Особливої уваги заслуговує і наше жіноцтво, за допомогою якого виконується багато праці в нашій громаді.

* * *

ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ОШАВІ, ОНТ.

Перша Церква Різдва Пресв. Богородиці, збудована 1916 р.

Українці прибули до Ошави в роках 1909-1914, а далі — в 1920-1929, з різних сторін України. З початком 1916 р. православні українці в Ошаві запрошували болгарського священика М. Калмайкана з Торонта, який служив по хатах Богослужби; хрестив, вінчав та хоронив покійників.

Спільнота місцевих православних українців оформилася в регулярну церковну громаду 11 грудня, 1916 р. бо тоді відбулися перші основуючі збори, на яких вибрано нову управу громади, до якої увійшли: І. Цибульський — голова, М. Павленьчук — скарбник та Е. Борчук — секретар. А новостворену громаду було названо: Громада Різдва Пресв. Богородиці.

По створенні громади, відразу було куплено землю з будинком, який перебудовано на тимчасову церкву, де відбувалися Богослуження аж до 24 березня 1917 року.

Громада зростала і тому було трохи розбудовано церковний будинок. Але пізніше, за старанням деяких одиниць, особливо наших жінок, було побудовано на церковній площі новий будинок та куплено землю під цвинтар.

1937 р. наша громада відійшла з-під верхности Російської Місії, і в червні, 1938 року, приєдналася до Української Греко-Православної Церкви в Канаді. З того часу о б с л у ж у в а л и нашу громаду такі

отці: П. Галицький, А. Берик, А. Кущак, М. Юрківський, Е. Улян, І. Пестун, П. Білон та П. Запаринюк.

1935 р. громада почала будувати теперішній величавий храм, на місце старенького, що служив їй 38 років. Посвячення храму звершив Владика Михаїл 1 листопада, 1953 р.

Нова церква Різдва Пресв. Богородиці.

Теперішня управа громади, вибрана на 1967 р.: М. Башуцький — голова, Вол. Луцик — заступник голови, Ст. Олексюк — рекордовий секретар, І. Григорук — фін. секр., Юрій Брендзан — скарбник.

При цій громаді є добре зорганізовані українська й недільна школи, де перебуває досить велике число дітей.

При нашій громаді дуже добре працює наша молодь і жіноцтво, як на церковній ділянці так і на культурно-громадській.

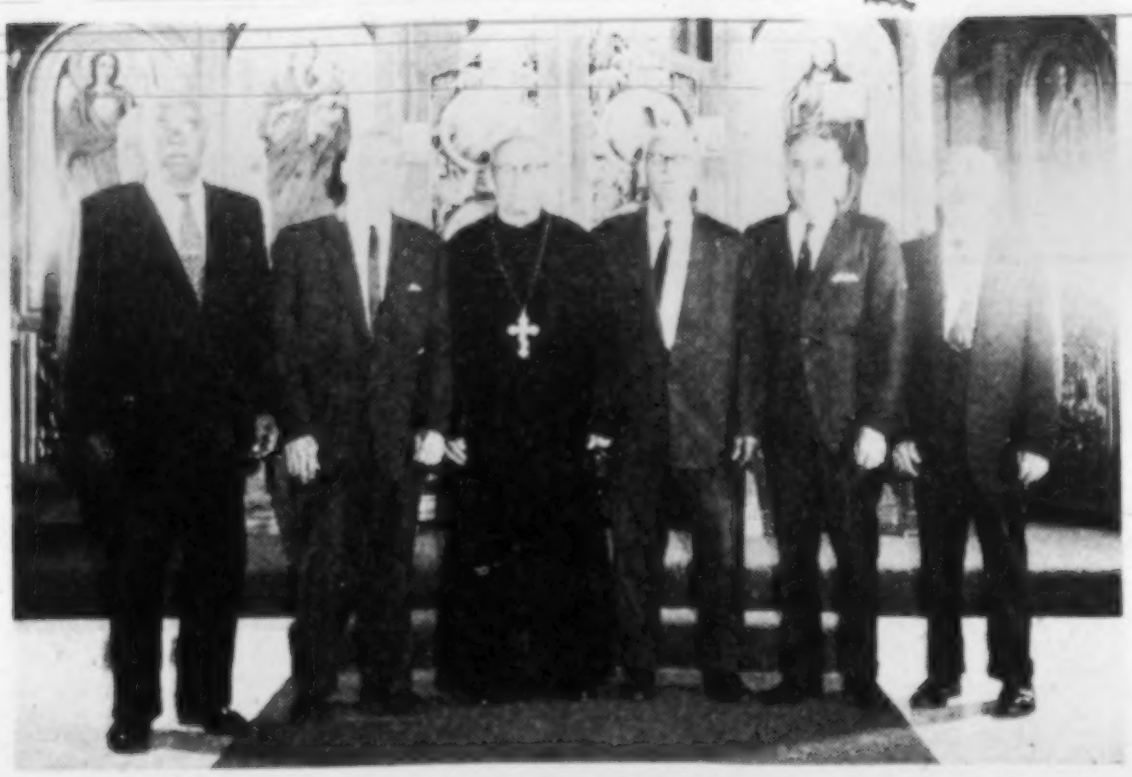

Основоположники православної громади в Ошаві, Онт., 1916 р.
Зліва направо: Іван Тома, Гр. Брендзан, о. Юрій Цукорник, Ол. Кашуль, Лука Кравченко й Іван Ґаць.

Теперішня управа православної громади в Ошаві, Онт. на 1967 р.
Сидять зліва направо: Іван Григорчук — фін. секр., Володимир Луцик — заст. голови, о. Ю. Цукорник, Михайло Башуцький — голова громади, Степан Олексюк — рекордовий секр. Стоять: Іван Сидоренко — контрольна комісія, Морис Луцик — член управи цвитаря, Василь Голик — член управи, Юрій Брендзан — скарбник, Іван Павленьчук — голова цвинтаря і Петро Гоголь — контрольна комісія.

Діти рідної школи під час концертового виступу на святі Тараса Шевченка з о. Ю. Цукорником. Березень, 1967 р.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА В ОШАВІ, ОНТ.

1935 р. зорганізувалася православна парафія Св. Івана в Ошаві, Онт. До започаткування громади причинилися самі католицькі єпископи, які своїми розпорядженнями довели до того, що люди разом із священиком зрозуміли, що тільки одинока Православна Церква може забезпечити і втримати віру і українські традиції та звичаї.

До перших організаторів парафії треба зачислити о. А. Сарматюка, який, не дивлячись на накази католицького єпископа, підготовивши вірних, перейшов разом майже з цілою громадою на православіє. Парафіяни вірно стояли за своїм парохом. Погрози й залякування не змогли захистити їхньої віри, бо вони йшли з вірою та надією в краще майбутнє. До двох місяців громада набула власний будинок, а в скорому часі вже його переробили на церкву і одну частину на залю.

Перше Богослуження відбулося 6 жовтня, 1935 року.

Праця і порозуміння громади зі священиком мали свій вплив і на інших українців, бо вже в досить скорому часі показалося, що громада зростає чисельно і тому треба було будувати вже і нову церкву.

1949 року було розпочато нову церкву, а в 1950 році було закінчено.

Від 1935 р. нашу громаду обслужували такі отці: А. Сарматюк, П. Зазуляк, В. Олійник, К. Желішкевич, І. Кущак, Т. Форостій, М. Фик, Д. Лучак і теперішній парох, о. Р. Панченко.

Предсідниками нашої громади були: Г. Цимбалюк, Т. Тихий. В. Бойко, Н. Дутчак, І. Яцула, В. Гриців, І. Стезик, В. Куць, М. Парфенюк, М. Старчевський, Т. Манила, Д. Бабій, Д. Станченко, В. Янчевський, а тепер — Іван Куній.

Церква Св. Івана Хрестителя в Ошаві, Онт.

Сьогодні при громаді є гарна церква, українська й недільна школи, велика заля, гарна парафіяльна хата і т. д.

При громаді існує молодече товариство С. У. М. К., яке виконує частину праці в нашій громаді, а особливо на культурно-громадському відтинку. При громаді існує жіноча організація Союз Українок Канади відділ „Барвінок", що опікується недільною й рідною школами і взагалі всією українською дітворою, яка є при нашій громаді.

При громаді також існують ще інші організації, як: СУЖЕРО, СУС, ОДУМ, Кредитова Спілка, які також допомагають у розбудові цієї парафії як матеріяльно, так і на культурно-громадськім відтинках.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА И ПАВЛА, РЕЙНІ РИВЕР, ОНТ.

Українці в Рейні Ривер, Онт., вже від довшого часу відчували потребу мати свою церковну громаду, але з різних обставин всі надії розбивалися, а вже в 1935 р. нарешті вдалося зорганізуватися як громада. Перші Богослуження відбувалися в Народньому Домі. І аж в 1949 р. громада побудувала власну церкву. Першим священиком був тут о. В. Апонюк, а потім — о. Е. Улян, о. Д-р С. В. Савчук, о. Березіцький, о. Бойчук і всі ті отці, що були парохами у Форт Френсис.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Рейні Ривер, Онт.

Основоположниками нашої громади були слідуючі: В. Попович, М. Яремій й ін. Вони ж були вибрані й до першої управи.

Членів під теперішню пору є 7 православних родин. Громада є дуже бідна під оглядом церковно-громадського життя, і нема жодних виглядів сподіватися якогось руху серед нашого загалу в цьому місті, а це тому, що всі виїжджають до великих міст.

Головами управ були: Василь Попович, Євген Караїм, Юрій Турецький, Василь Смоляк, О. Яцишин, а останньо (1967 р.) — Є. Караїм.

* * *

ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЇЦІ В САРНІЯ, ОНТ.

Зорганізоване українське громадянство в Сарнія, Онт. через довгі роки не мало своєї церкви, а всі Богослуження на протязі років відбувалися в Народньому Домі, що служив для релігійної й культурно-національної праці. Але пізніше показалося, що тільки навколо церкви може втриматися наше громадянство перед скорою асиміляцією і різними вороже неморальними впливами. Тому то члени Народнього Дому на річних зборах 29 лютого, 1948 р. ці пекучі проблеми обговорили і рішили зорганізувати громаду, а майно Народнього Дому й саму будову віддати в користування новозорганізованої громади. Того ж самого дня було вибрано й управу з таких членів основоположників: Ю. Барбаза — голова, Д. Харик — секретар.

Основоположниками нашого руху тут були: Ю. Барбаза, Й. Гаврилюк, М. Кузь і М. Добровольський.

Незабаром також було продано й Читальню Просвіти (за 2 дол.) церковній громаді, з ціллю, щоб громада могла належно розвинути релігійно-громадське життя в цьому місті.

Отже, як бачимо, завдяки свідомости й ідейности нашого громадянства, громада має дуже добрі наслідки. Сьогодні при громаді існує добре зорганізоване наше жіноцтво, яке опікується життям церковної громади і нашою молоддю, що є в рядах молодечої організації Союзу Української Молоді Канади та в українській й недільній школах. Рівнож треба сказати, що при нашій громаді стоять на високому рівні українська й недільна школи, де вчительками є О. Стратійчук, Т. Сайко й О. Чорна.

Нашу церковну громаду обслужували від самих початків, такі отці: М. Подольський, І. Пестун, Т. Кисілюк, С. Цетухін, П. Запаринюк, Е. Улян, Б. Яковкевич (теперішній єпископ нашої Церкви в Канаді) і І. Крісфалусі.

В управі нашої громади є дуже щирі та працьовиті члени, які кооперують з о. парохом і всіми вірними, а ними є: І. Зазулик — голова, пані А. Новосад — секр., В. Сойко — заст. голови, Д. Харик — скарбник, Іван Куль — дяк і господар, В. Сава — паламар.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В СОДБУРІ, ОНТ.

Українська православна громада в місті Содбурі якраз 30 років тому (1938 р.) розпочала своє церковно-релігійне життя.

Можливо, причиною цього запізнення було те, що в Содбурі не було ще стільки православних людей, щоб могли були приступити до організаційно-релігійної праці раніше ніж в 1938 р.

Від 1938 року почалися відкриватися роботи в содбурських копальнях; отже в той час прибуло багато православних українців. Тому якраз і зродилася тоді думка о р г а н і з у в а т и православну громаду. Одним із перших організаторів в тих часах був п. Іван Пограничний, котрому більшість таких як і він помагали в цьому доброму ділі. Спершу ця громада була дуже маленькою, а пізніше вже показалося, що треба шукати за місцем ,де можна б було відбувати Богослужби та провадити організаційно-громадську діяльність.

По другій світовій війні до цього міста прибуло багато православних, які приїхали з Европи та рівнож і з канадських частин нашого поселення.

Українська Православна Церква Св. Володимира в Содбурі, Онт.

З часом показалося, що треба таки обов'язково приступати до реального діла, а саме — до будови церкви. Спочатку було побудовано пивницю, а через короткий час було з о в с і м закінчено будову, і сьогодні ця громада пишається своїм прекрасним Храмом Божим, який є прикрасою цілого міста.

Священиками, що обслужували громаду, були слідуючі: В. Слюзар, А. Сарматюк, П. Самець, П. Запаринюк, Е. Улян, П. Галицький, І. Гикавий, Т. Кисілюк, Ю. Пелещук, М. Пахолків, Е. Чижів-Т. Славченко, Ю. Ягодський, Д. Денисюк, А. Тетеренко і П. Гліцький.

Управа громади на 1968 рік складається із слідуючих членів громади: Т. Марінов — голова, Д-р Ю. Токарик — заст. голови, М. Щербій — рекордовий секретар, Г. Гриців — фінансовий секретар, А. Олійник — скарбник.

При цій громаді добре зорганізовані є недільна й українська школи, молодеча організація СУМК та Жіноче Товариство, яке являється найбільш активним в нашій громаді на кожнім відтинку нашого життя.

Парафіяни Православної Громади Св. Володимира в Содбурі, Онт.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В СУЛУКАВТ, ОНТ.

Громаду Св. Володимира основано 11 жовтня, 1951 р. за старанням визначніших й більше діяльних громадян, як: М. Гринчук, М. Штогрин, Дм. Клим, Е. Вовчук, І. Клапочук, Андрій Гусак і Гр. Шкраба.

Перше Богослуження в нашій громаді відслужив о. Др. С. В. Савчук, а опісля служили такі отці: С. Гребенюк, Є. Грицина, Д. Стратійчук, Т. Ковалишин, М. Пахолків, Г. Удод, Іов Скакальський, А. Тете-

ренко, В. Кокорудз, С. Ярмусь, М. Клиш, Е. Труфин, Ю. Ягодський, Е. Стефанюк і інші.

До першої управи належали: Михайло Гринчук — голова, Андрій Гусак — заст. голови, Дмитро Клим — секр. і Е. Вовчук — скарбник.

Теперішня управа складається з таких членів нашої громади: Микола Штогрин — голова, Е. Вовчук — скарбник, Дмитро Клим — секретар.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ, СУ СЕЙНТ МАРІ, ОНТ.

Церковна управа на 1968 р. в Су Сейнт Марі, Онт.

Організоване життя православних українців в Су Сейнт Марі, Онтаріо, почалося з 24 березня, 1954 року з ініціятиви о. Е. Чижева та світських свідомих ініціяторів Ів. Богданця, Ол. Богданця, Івана Бренька, Т. Бренька, М. Бугая, Д. Гараса, Е. Манчуленко, Я. Міцули, Є. Полтавця, П. Семенця, І. Семенюка, І. Юрченка й інших.

Ці якраз люди, 24 березня, 1954 року скликали організаційні збори на яких порушили і того ж самого дня проголосили зорганізування нової громади в цьому місті, виготовили плян праці та вибрали управу в такому складі: Д. Гарас — голова, М. Бугай — заст. голови, І. Бренько — секр., Є. Полтавець — заст. секр., І. Богданець — скарбник, П. Семенець — господар. Контрольна комісія: І. Юрченко — голова, І. Полежака і пані Є. Міцула — члени.

Так, не зважаючи на всякі труднощі в Су Сейнт Марі, повстала православна Громада Св. Покрови. Повстала вона в надзвичайних труднощах, але є досить міцною і чисельною, коли брати під увагу число православних українців в цьому місті. Число вірних в нашій громаді досягає до 23 родин і декілька прихильників.

Сьогодні наша громада має свою власну церкву, в якій, крім духово-релігійної праці, поширюється наука української мови, танків, співу й багато інших ділянок з життя громади.

При нашій громаді сьогодні знаходиться церковне Сестрицтво і різні світські організації, завданням яких є дбати за з б е р е ж е н н я церкви і всього того, що наші батьки й діди сотками років здобували, а це — звичаї й традиції та культурні надбання.

При громаді існують українська й недільна школи, куди вчащає більше як 15 дітей.

Від перших початків зорганізування цієї громади і по сьогодні, обслужували такі священики: Е. Чижів, М. Овчаренко, Е. Улян, М. Подольський, П. Гліцький, М. Пахолків, Ю. Цукорник і Д. Свириденко.

Щождо управи, то треба сказати, що вона тепер складається з дуже активних і патріотично натхненних людей, як: М. Бугай — голова, В. Бритак — секретар, М. Смалець — заст. секретаря, Д. Гарас — скарбник, Ол. Сергієнко — заст. скарбника, І. Богданець — господар. Контрольна комісія: Я. Міцула — голова, а П. Михайлюк і Ф. Мазуренко — члени.

Управа громади на площі, що була куплена під будову церкви в 1960 році.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. АНДРЕЯ В ЗАХІДНЬОМУ ТОРОНТІ.

Церковно-організаційне життя в Торонті почало діяти вже більше як п'ятдесят літ тому, але зорганізування громади Св. Андрея в Західньому Торонті починається з грудня, 1950 року, коли за ініціятивою о. Ю. Цукорника і допомогою відданих людей, як: М. Бундзи, І. Галятовського, Й. Гошовського, К. Ґонти, В. Бойка й інших, було рішено зорганізувати громаду та знайти приміщення для служення Богослужень.

В 1950 році при допомозі катедральної громади було куплено будинок від Англіканської Церкви, а вже 4 січня, 1951 р. в новозакупленому будинкові відбулися перші основуючі збори новозорганізованої громади та вибрано управу зі слідуючих осіб: М. Коропецький — голова, В. Дудар — заступник голови, О. Гошовський — секретар, В. Бойко — скарбник, І. Галятовський — господар, а С. Улян — член управи. Контрольна комісія — М. Бундза та пані М. Гуждова.

Православна церква Св. Андрея в Західньому Торонті.

Перше Богослуження, враз з посвяченням набутої церкви, відбулося 15 липня, 1951 року, при участі Владики Платона, о. П. Самця та пароха новозорганізованої громади — о. Ю. Пелещука.

З часом, коли громада почала розростатися своїм членством, то виринуло питання будови нової й просторішої церкви. І так, 6 липня, 1962 р. було розпочато будову нової церкви, а 13 грудня, 1964 року, відбулося посвячення нової церкви, яке звершив Владика Михаїл в

сослуженні о.о. Емануїла й Богдана Ґорґіців та отців з сусідніх громад.

Таким способом, Богом бережена громада в Західньому Торонті осягнула вершок своєї зрілости в духовому й матеріяльному житті і є сьогодні захистом для старших вірних та виховною установою української молоді, як в релігійному, так і в культурно-освітньому житті.

Провідну ролю в цьому відіграють наші священики при допомозі наших свідоміших членів, які творять гармонію свого духово-громадського життя, та світських організацій, завданням яких зберігати українську народню честь, чистоту української душі, рідної мови, звичаїв та плекати віру в Бога, яка основується на любові і праці для ближніх.

Без перебільшення треба сказати, що промотором всієї праці є наше працьовите жіноцтво, яке знаходиться у своїй більшості в Товаристві Союзу Українок Канади. Це якраз товариство вкладало і вкладає багато зусиль у вихованні великих церковно-світських постатей, які відіграли і відіграють тепер важну ролю в житті українського народу. А найбільшим мірилом праці цього товариства може послужити статистика його безпосередньої передачі фондів на потреби не тільки нашої громади, а взагалі для цілої Української Православної Церкви в Канаді.

З перспективи 50-літнього ювілею нашої Церкви можна сміло й певно сказати, що громада наша не пропаде й не затреться в чужому морі, а це тому, що вона стоїть на міцному фундаменті, який був заложений в основу нашої Церкви в 1918 році в історичному місті Саскатуні.

Управа цієї громади складається з таких членів: п.п. В. Ковальчук — голова, Д. Осіюк — заст. голови, С. Лантух — секр., С. Климович — фін. секр., Н. Саранчук — заст. фін. секр., М. Корсюк — скарбник, о. диякон М. Малюжинський — культурно-освітній референт, а А. Лінкор, М. Сидоришин, І. Хребто й А. Хомич — члени управи.

* * *

КАТЕДРАЛЬНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ТОРОНТО, ОНТ.

Рух відродження Української Гр.-Православної Церкви на канадській землі, що почався в липні, 1918 року в Саскатуні, Вінніпезі, Едмонтоні та в інших містах Канади, відразу сколихнув уми українського загалу, який здав собі справу — що значить своя рідна Церква для свого українського народу.

Українське населення міста Торонта також було захоплене цим рухом, але активної участи у творенні церковного життя не могло взяти через великі фінансові довги, які тяжіли на них через будову Народнього Дому, який був того часу головним осередком громадсько-культурного життя; та також ще й через те, що страшенно паралізували церковні й народні змагання оті чужі місіонери, які хотіли втопити все, що рідне, в Римі чи Москві. Але все таки було за-

КАТЕДРАЛЬНІ БУДИНКИ В ТОРОНТІ

Зліва направо: 1. Катедральний храм, що збудований в 1947 р. 2. Адміністраційний будинок, закуплений в 1938 р. 3. Шкільний будинок, закуплений в 1966 р.

Управа Катедральної Громади Св. Володимира в Торонті, на 1967 р.

Перший ряд: пані Т. Бевш, добр. А. Ференців, о. прот. Ю. Ференців, Б. Оранський, о. Д. Фотій, добр. М. Фотій, пані М. Гужда. Другий ряд: Є. Бурак, І. Олійник, Ф. Лавринюк, І. Гуменюк, І. Янішевський, М. Гетьманчук, Д. Пригорницький, І. Радкевич. Третій ряд: М. Савчук, Ю. Головко, Я. Балан, М. Валер, І. Довгань, І. Довгаль, М. Сотник.

Члени управи Громади Св. Володимира в Торонто з 1934-35 р.р. Сидять: Мих. Деренюк, Т. Гуменюк, Мих. Материн. Стоять: Петро Шевчук, Микола Сакалюк і Семен Юсипчук.

початковано громаду, і вже перше Богослуження в Торонті, відбулося 14 листопада, 1926 р., яке відслужив о. Петро Білон в англіканській церкві. Того ж самого дня було вибрано управу з таких осіб: Мико-

ла Щигель, Михайло Материн, Михайло Деренюк, Михайло Сенюта, Микола Сакалюк, С. Юрійчук і А. Метельський.

Новостворена громада не була приготовлена для постійних Богослужень і о. Білон був змішений, не з власної вини, виїхати з Торонто до Форт Вілліям. Молода громада осталася, наче та сирота, без духовної обслуги. Так від 1927 р. була кількалітня перерва. За той час цю громаду тільки принагідно обслужували священики, як: о. С. В. Савчук, о. Володимир Слюзар і інші.

1931 р. наше православне суспільство зрозуміло, що Церква зможе більше прив'язати людину до духово-громадського життя, як якісь світські організації. Тому то й було рішено мати постійного священика в нашій громаді. Отже в цій якраз справі, 15 лютого, 1931 року відвідав цю громаду сам адміністратор Української Греко-Православної Церкви в Канаді, о. С. В. Савчук, який по Богослуженні дав тут певні вказівки та пообіцяв прислати священика для нашої громади. Отже, того дня було вдруге відновлено торонтонську громаду. Але аж 1932 р., 23 жовтня, прибув до Торонта о. Д. Лещишин, який оживив нашу громаду до праці не тільки на церковному полі, але й на громадсько-культурному. За його перебування, громада набула площу під будову церкви, а найголовніше було те, що він приєднав багато вірних.

Опісля, коли о. Д. Лещишин відійшов, то на його місце прибув о. Пилип Галицький, який за два роки перебування в нашій громаді, зробив надзвичайно багато корисної праці, головно в розбудові церковного життя, а особливо у створенні Православного Братства при нашій громаді, яке мало за ціль належно доглядати за померлими членами та за зростом громади в кожнім її прояві життя.

23 жовтня, 1938 р., прибув до нашої громади о. Петро Самець, що своєю лагідною вдачею та працьовитістю поставив громаду на належне місце, головно в тім, що зібрав надзвичайно багато молоді.

Від 1949 р. до 1950 р. був тут настоятелем о. Ф. Керніцький, який також зробив надзвичайно багато для нашої громади як на релігійному так і на громадськім відтинках.

1938 р. було започатковано акцію — будови своєї церкви, але через довгі роки ніяк неможливо було розпочати тієї запланованої думки. Аж після Другої Світової війни, в 1947 році, в червні, було розпочато будову церкви, а 6 листопада, 1949 р. вже відбулося офіційне відкриття новозбудованої святині.

1955 р. відбулося посвячення і цілковите докінчення ззовні.

При нашій громаді від 1950 року поширилося в особливий спосіб релігійно-громадське життя через доплив нової іміграції. При цій громаді було започатковано і належно впорядковано недільну й українську школи, де навчалося і навчається велике число наших дітей.

Кожна управа цієї громади, впродовж пройдених років, вкладала і вкладає в розбудову школи багато уваги, часу, грошей і праці. Бо все це — для дітей, для збереження нас, як української спільноти, а зокрема — спільноти православної в Канаді.

При Катедральній Громаді в цьому, 1968 р., вчаться української мови — 223 учні, а решта дітей були на курсах українознавства.

При громаді існує недільна школа, в якій також навчається велике число наших дітей під доглядом висококваліфікованих вчителів.

Також треба ще згадати, що при Катедрі Св. Володимира існує музична школа і школа українських танків, де також наші діти проявляють свої здібності у плеканні своєї мистецької культури.

Особливу увагу звертає на себе Катедральна Громада ще й тим, що при ній існує дуже багато українських православних організацій, як: два відділи Жіночого Товариства Союзу Українок Канади — ім. „кн. Ольги" і „Тризуб", старший і молодший відділи СУМК, Товариство Українців Самостійників, Запомогове Братство Св. Володимира, 38 відділ „Взаїмної Помочі", СУЖЕРО, Союз Бувших Вояків, хор, драматичний гурток та добре зорганізована спілка „Кредитовий Союз".

Голови Катедральної Громади від самих початків її заснування: Микола Щигель, Теодор Гуменюк, Степан Ґаба, Семен Олійник, Михайло Білий, Андрій Орищак, Іван Гуменюк, Антон Лазарович, Йо-

Світлина з нової й уступившої управи Братства Св. Володимира при Катедрі Св. Володимира в Торонті. 1968 р.

Перший ряд, зліва направо: Михайло Савчук — фінансовий секретар, пані Михайлина Яніцька — скарбник, о. Юрій Ференців — контрольор, Василь Григоряк — новий голова, Владика Михаїл — почесний голова, інж. Іван Янішевський — уступивший голова, о. Дмитро Фотій — заступник голови, Віра Ліщина — уступивша секретарка, Євген Бурак — новий секретар. Другий ряд: Степан Яніцький — кольпортер, Ольга Челюк — господиня, Дмитро Пригорницький — контрольор, Анна Друль — відвідувач хворих, Микола Челюк — відвідувач хворих, Михайло Коропецький — кольпортер.

На знимці нема таких членів: Ілія Гриців — уступивший фінансовий секретар, Іван Граблюк — контрольор, Олекса Федорів — відвідувач хворих, Євгенія Таборовська — відвідувач хворих.

сиф Квас, Василь Григоряк, Іван Янішевський, Микола Гетьманчук та Борис Оранський.

Досьогочасними парохами, або їхніми отцями помічниками, були: Петро Білон, Дм. Лещишин, Пилип Галицький, Петро Самець, Франко Керніцький, Борис Яковкевич (теперішній єпископ), Дмитро Фотій і Юрій Ференців.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. БЛАГОВІСТЯ У ФОРТ ВІЛЛІЯМ, ОНТ.

Перша православна громада у Форт Вілліям, Онт., була зорганізована росіянами, буковинцями та українцями з Великої України десь 1912 р. і записана була на російського митрополита Рождественського.

Але серед більш радикального членства Т-ва „Просвіта", що було засноване 1906 р., від самих початків жевріла думка про зорганізування рідної Української Православної Церкви, але успіхів у тім напрямі не було. Аж в 1918 р., коли відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, члени Т-ва „Просвіти" скликали 1923 р. наради, на яких порушили справу с т в о р е н н я української православної громади в цьому місті. Багато в цьому напрямку допоміг тут тодішній адміністратор нашої Церкви о. Д-р С. В. Савчук, який одного разу відслужив Службу Божу, а потім, по обіді, разом з творцями того руху, обговорив справу створення православної громади в цьому місті та вказав цю дорогу: як треба працювати на майбутнє. А найголовніше, пообіцяв надати сталого священика, коли буде вже створена громада.

Отже коли вже все було полагоджено, то сюди в 1924 р. прибув о. П. Білон, який з великим запалом відразу приступив до праці серед нашого загалу, який тужив за своїм рідним; особливо поклав багато він праці в освідомлюванні наших людей, як в релігійному, так і національнім дусі. За час перебування о. П. Білона, наша громада зросла своїм числом вірних, а рівнож стала розуміти, що об'єднатися можна тільки коло своєї рідної Української Церкви.

Слідуючим парохом був о. М. Подольський, який також багато попрацював в розбудові нашої громади.

Пізніше, коли прибув о. С. Гребенюк, то він як священик-патріот, зробив надзвичайно велику роботу серед нашого загалу.

Особливої уваги заслуговує також і о. А. Берик. Він, як старшина Української Галицької Армії, зумів навернути багато нашого брата з Католицької Церкви, зорганізував українську й недільну школи, куховарські курси і т. д.

Після о. А. Берика, прибув до нашої громади о. Т. Кисілюк, за якого вже громада розділилася на дві частини. Одні у місті купили будинок і переробили його на церкву, а українці, що жили у Вест Форт Вілліям, побудували нову церкву ім. Св. Володимира. І таким чином з одної громади стали дві українські православні громади, що дуже тісно співпрацюють між собою досьогодні на всіх відтинках громадсько-релігійного життя.

Під теперішню пору наша громада побільшується своїм числом, і тому рішено на зборах громади будувати нову церкву на новонабутій площі, яка знаходиться в дуже гарній дільниці цього міста. До цього сміливого почину найбільше прикладає свого хисту таки сама управа, як: С. Гаркот — голова, І. Вишинський — протокольний секретар, пані Є. Шелеп'юк — фін. секр. і М. Василик — скарбник.

Священиками, що служили в нашій громаді, були такі: П. Білон, М. Подольський, С. Гребенюк, А. Берик, О. Кисілюк, І. Гикавий, П. Гліцький, М. Юрківський, О. Новицький, М. Фляк, С. Ґерус, а тепер о. П. Зміївський.

При нашій громаді існує дуже активне Жіноче Товариство ім. Лесі Українки, яке несе всі фінансові тягарі нашої громади, а рівнож багато прикладає культурно-освітньої праці серед наших вірних.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ЮРІЯ В ФОРТ ФРЕНСИС, ОНТ.

Церква Св. Юрія у Форт Френсис, Онт.

Заснування цієї громади припадає на 1925 р., як послідовна праця наших патріотів: Г. Дрозда, В. Осадчука, М. Настюка, В. Библова, Ю. Бадюка, І. Куцака, Д. Котика, О. Крішки й І. Койцана. Це гідні сини української землі — Галичини, Буковини й Волині.

Перше Богослуження відслужив тут о. Др. С. В. Савчук, а потім, отці Є. Грицина, І. Дмитрів, П. Запаринюк, П. Маєвський, Березіцький, Е. Улян, П. Ґліцький, І. Гикавий, М. Юрківський, В. Бойчук, О. Кравченко, Г. Удод і останньо — о. М. Овчаренко.

До часу побудування церкви, Богослуження відбувалися в Читальні „Просвіта", більшість членів якої є парафіянами, а від 1946 р. в новопобудованій церкві, яку 1953 р. посвятив Блаженніший Митрополит Іларіон.

До першої управи належали: Д. Котик, Ю. Бадюк і В. Осадчук. За час існування громади, головами були: М. Настюк, Й. Винниченко, В. Библів, І. Куцак, Ілля Койцан, Вол. Андрушко, Дм. Бадюк, Микола Андрушко, Ю. Підлубний, А. Буяр і М. Ґушуляк.

В громаді існує недільна школа, в якій є 69 учнів і 5 учителів, є також й українська школа з 27 учнями з одним учителем. При громаді є молодече товариство СУМК з 17 членами. Рівнож треба згадати, що при громаді існують: Товариство Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки та Товариство (молодше) ім. Св. Анни.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ЧАТАМ, ОНТ.

Церква Св. Івана Хрестителя в Чатам, Онт.

Початок організованого життя в місті Чатам, Онт. є від 1942 р., коли було відслужено перше Богослуження о. П. Галицьким, але повне оформлення цієї громади наступило тоді, коли її було включено офіційно до Української Греко-Православної Церкви в Канаді, 1955 р.

Від 1942 р. праця не мала належного успіху через різні непорозуміння внутрішнього характеру, а собливо через зовнішні впливи з боку наших співгорожан. В 1960 р. велика частина тут свідоміших громадян нарешті зрозуміли, що праця приносить користь тільки тоді, коли вона виконується в тім середовищі, яке є згідне з нашими плянами. Отже, тому й було 1960 р. скликано збори для того, щоб вибрати управу громади, виробити пляни праці та вибрати управу з таких людей, які б мали всім тим керувати. На тих зборах було вибрано п. М. Якимовича — головою та доручено підшукати священика, який би міг обслужувати нашу громаду. В короткому часі голова цієї громади постарався про такого священика в особі о. І. Крисфалюсі.

І так в місяці травні, 1960 році почали відбуватися тут Служби Божі кожної неділі. Але життя відразу показало, що треба нової церкви. Отже в 1961 р. громада купила площу, а вже 7 січня, 1963 р. на саме Різдво Христове, було відслужено першу Службу Божу у своїй власній церкві, яка стала притулком в кожній ділянці праці.

При нашій громаді провадиться праця над вихованням молоді, а всю цю працю церковно-громадського значення виконує Жіноче Товариство відділу Союзу Українок Канади ім. Л. Українки.

Головами громади від 1942 до 1968 р.р., були: І. Сас, К. Петрусенко, Ю. Торошенко, М. Якимович, С. Петрусенко, І. Комендат, І. Маковецький і Дм. Бонар.

Священики, які давали обслугу нашій громаді, були такі: П. Галицький, П. Запаринюк, М. Подольський, Е. Улян, І. Пестун, І. Крисфалюсі і К. Квасницький.

* * *

САСКАЧЕВАН

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В АЙТУНІ, САСК.

Церква Пресв. Тройці, Айтуна, Саск.

Після непорозумінь, які виникли на тлі релігійного життя, декілька членів відійшли від греко-католицької громади: Ф. Василик, П. Бойкович, Н. Базюк, М. П'янковський, І. Олексин, Н. Булич, Батраков і М. Калинчук. Вони зійшлися в домі М. Калинчука, де вирішили за всяку ціну купити ц в и н т а р. А як ця справа була належно полагоджена, то запросили о. С. Гребенюка відслужити Службу Божу.

По Службі Божій, дня 25 лютого, 1923 року відбулися загальні збори в домі Ів. Шимка. На тих зборах було належно поінформовано присутніх, яке велике значення має своя рідна Українська Православна Церква, та вияснено присутнім, що ці збори скликано на те, щоб зорганізувати православну громаду. Отже після коротких дискусій, було вибрано першу управу, в такому складі: Ф. Василик — голова, Н. Бужанко — фін. секр., Л. Батраков рекордовий секретар, Н. Булич — скарбник. Контрольна комісія: І. Бурянник і І. Заборовський.

1924 р. громада розпочала будувати церкву, а в 1950 р. було тільки закінчено будову.

1961 р. громада побудувала резиденцію для священика та купила залю, в якій відбуваються під теперішню пору різні підприємства, а більше вживається для культурно-освітньої і релігійно-духової праці. Рушієм всього цього є наше жіноцтво, яке об'єднане є в Товаристві Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ТРОЙЦІ В АРРАН, САСК.

В околицю Арран, Саск., почали прибувати перші українські поселенці ще перед другою світовою війною із західніх земель України. Опинившися в Канаді, вони не боялися вже переслідувань, які були на батьківщині і почали думати за національне й релігійне життя. В той час Українська Греко-Православна Церква в Канаді була в стадії свого організування. Отже, почувши про православний церковний рух, свідоміші громадяни запросили на перше Богослуження о. С. В. Савчука, яке відбулося 1920 р. Таким чином, від того вже часу й почалися якраз прояви організування української православної громади Св. Тройці в Арран, Саск., але остаточне оформлення відбулося 1926 р.

Ініціяторами її були: В. Федчун, А. Рубашевський, В. Чорнейко, Й. Пасіка, Й. Стрільчук, С. Савчук і Іван Гишка.

З ініціятиви тих самих людей, тут почали будувати церкву 1946 р. Рівно через два роки, тобто 1948 р., відбулася Візитація Архиєпископа Мстислава, який і посвятив новозбудований Храм Божий.

При нашій громаді існує Жіноче Товариство, що своєю працею помагає ширити слово Боже серед наших людей в цій околиці, та провадить культурно-освітню працю, як: концерти, представлення та різного роду відчити. Маємо недільну й українську школи, якими опікується о. парох і панна Л. Королюк.

Від самих початків зорганізування нашої громади, обслужували такі отці: Л. Дячина, М. Боднарчук, В. Апонюк, І. Майба, К. Желішкевич, Ф. Легенюк, Криштанович, П. Зубрицький, С. Греділь і Я. Пук.

Управа на 1968 рік складається з таких членів громади: В. Калинчий — голова, Д. Брудер — заст. голови, М. Тимрик — секретар.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. ОТЦІВ В БІҐҐАР, САСК.

Українська православна громада в Біґґар, Саск., створена 14 листопада, 1960 р. Першу Службу Божу відслужив о. П. Блажук з Округи Бетелфорд. По закінченні Служби Божої, в присутности о. П. Блажука, вірні скликали загальні збори, на яких по коротких дискусіях вибрали управу та відразу рішили — побудувати церкву.

І так незабаром було куплено площу, потім було куплено будинок, який перенесли на площу, де дещо переробили на вигляд церкви і тепер вже є своя церква, в якій відбуваються Служби Божі та інша церковно-громадська праця.

Від 1960 р. в нашій громаді були такі отці: П. Блажук, С. Столярчук, С. Гребенюк, О. Кравченко, С. Зузак.

Основоположниками нашої громади були слідуючі: І. Грицан з родиною, Л. Дейнека з родиною, І. Вережак з родиною, П. Гаврилів з родиною, Н. Домашовець з родиною, пані Марія Нагорна, пані Марія Соломка і Михайло Пономаренко.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ДІВИ МАРІЇ В БОРДЕН, САСК. (на Біликах).

Церква Успіння Пресв. Діви Марії „на Біликах" має свій початок з 1909 року. Спочатку її обслужували отці Троцький, Андрухович й інші, але коли дехто з них почав вимагати, щоб церкву записати на Рим, то громада відмовилася від того, через що к а т о л и ц ь к і священики відмовилися давати обслугу. Так тяглося деякий час. Потім церковна управа звернулася до о. Івахнюка з Російської Православної Місії, щоб він обслужував громаду „на Біликах", на що він погодився.

Але, коли 1918 р. було створено Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, то громада відразу прилучилася до рідної Української Церкви.

Першими українськими православними священиками, які обслужували нашу громаду, були Д-р С. В. Савчук, С. Гребенюк, М. Подольський, П. Мельничук і інші.

До першої управи — тоді вже при Українській Церкві, належали: Ю. Білик — голова, І. Гавриш — секретар. М. Білик — скарбник, Петро Білик і Ілько Білик — старші брати. Всіх членів 30.

В теперішній час громада нараховує 12 родин і її обслужує отець Іван Мельник з Геффорду.

* * *

ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В БРУКСБІ, САСК.

Рік 1926, — це дата організації нашої громади. Українці цієї околиці, що більшістю були греко-католики, вирішили громадно вернутися до батьківської Віри — Віри Православної. За перших таких організаторів в першу чергу треба вважати Д. Нівранського, Г. Яремія, С. Возняка, А. Ціпівника, П. Кивирегу й інших.

Не дивлячись на суворі накази католицьких місіонерів, ці люди підготовляли своїх побратимів до Українського Православія. Вони провели відповідну розяснюючу працю серед своїх вірних, довівши їм, що Віра українського народу — є православна. А коли настав відповідний час, то вони скликали основуючі збори на яких започаткували громаду та вибрали управу зі слідуючих людей: Д. Нівранський — голова, І. Антонійчук — секр., Гнат Бродовий — скарбник, а С. Возняк та Г. Яремій — мужі довір'я.

Громада пройшла в перші дні своєї організації тяжкі часи свого існування, бо ж не було ні власного будинку, де б можна служити Богослужби, ні засобів до існування. Одначе віра в Господа Бога, Який був завжди з ними, привела до того, що всі перешкоди були подолані і тоді придбали власний Храм Божий, в якому відбувалися Богослуження та провадилася вся праця як релігійного, так і громадського характеру.

Сьогодні наша громада складається з 16 членів. Вона кріпко стоїть на ґрунті Православної Церкви і вірить, що незабаром подвоїть число членів.

При громаді існує дуже активне жіноче товариство, яке є в рядах Союзу Українок Канади. Це товариство на протязі свого існування зробило велику працю як в релігійно-моральному напрямку, так і в матеріяльному. А особливої уваги заслуговує їхня праця над вихованням молоді. Завдяки цьому товариству тепер маємо там українську школу, де дітей навчається не тільки української мови, але й релігійної науки. Школа нараховує 15 дітей.

Під час ювілею нашої Церкви, управа нашої громади складається зі слідуючих людей: А. Яремій — голова, Б. Ціпівник — секретар, Іван Оробко — заст. голови, Гр. Возняк — скарбник.

З-поміж священиків, які обслужували нашу громаду, були такі отці: В. Слюзар, Галицький, І. Дмитрів, І. Швець, Л. Дячина, М. Пахолків, К. Желішкевич, С. Греділь, Д. Денисюк, А. Тетеренко, Е. Приступа, а тепер о. М. Критюк.

Нехай і дальше нам і всім нашим братам і сестрам Бог помагає в праці на ниві Христовій.

* * *

ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В БЮКЕНЕН, САСК.

Церковна Громада Св. Івана Хрестителя постала в Бюкенен, Саск., 1936 р. з ініціятиви таких осіб: Н. Мельника, І. Федака, о. В. Сенишина, Ю. Терновецького, М. Сенишина, Є. Василева, С. Скорця і Т. Дроня. Перше Богослуження відслужив о. Д. Кирстюк в Народному Домі, який був в ті часи центром, де велася просвітньо-громадська робота. Тепер Богослуження відбуваються в церкві, яку було збудовано 1950 р.

Першим головою громади був Ю. Терновецький.

Теперішній склад управи на 1968 рік складається з таких осіб: М. Грицай — голова, С. Кінащук — заст. голови, С. Скорець — скарбник і С. Талпаш — секретар.

Священики, що обслужували нашу громаду, були: Д. Кирстюк, П. Ґліцький, Ф. Керніцький, М. Фик, Л. Дячина, І. Кусий, Д. Стратійчук, М. Боднарчук, Й. Тріска, В. Слюзар, а тепер о. М. Стеценко.

При громаді існує Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. Лесі Українки, яке опікується майже всією працею, яка провадиться в нашій громаді. Особливо треба зазначити, що жінки є отим двигуном, що дає поштовх до праці не тільки в парафії, але взагалі на кожному відтинку сьогоднішнього життя.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ВАДІНА, САСК.

Дня 19 листопада, 1951 року — це дата організації нашої громади. Українці з Вадіни, це переважно бувші греко-католики, які вирішили громадно покинути чужий українському проводові католицизм і повернутися до батьківської Віри, — Віри Благочестивої, Церкви Православної. За першого організатора нашої громади в першу чергу треба вважати о. О. Хом'яка, який підготовляв ґрунт до цього Божого діла, а рівнож треба завдячувати Я. Кирилюкові, Ю. Квасниці, А. Савчукові, Ю. Кирилюкові. М. Кінарові, П. Мелещукові. Бо ж вони разом з о. О. Хом'яком провели відповідно-освідомляючу працю серед своїх побратимів, довівши їм, що Віра українського народу є Віра Православна; і коли ж прийшов слушний час, вони скликали збори, на яких

по деяких дискусіях створили громаду та вибрали управу в такому складі: Я. Кирилюк — голова, Ю. Квасниця — заст. голови, А. Савчук — секретар і Ю. Кирилюк — скарбник.

Громада пройшла в перші дні своєї організації тяжкі часи свого існування, бо ж не було власного будинку, де б можна було відбувати Богослуження. Але одначе віра в Господа Бога привела до того, що всі перешкоди були переможені і тепер наша громада осягнула, можна сказати, вершок своєї зрілости в духовному й матеріяльному житті і є захистом для старших православно-віруючих і виховавчою інституцією в релігійному й культурно-освітньому напрямі. При громаді на сьогоднішній день є добре зорганізоване Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, відділ ім. Лесі Українки, церковний хор, недільна й українська школи, в яких навчається більше 23 дітей.

Обслужували нашу громаду від перших її початків, такі священики: О. Хом'як, С. Зузак, В. Мельничук, І. Майба, Є. Приступа, С. Гребенюк, Т. Глуханюк, а під теперішню пору о. А. Тетеренко.

Управа нашої громади на 1968 рік: М. Сава — голова, М. Ситко — секретар і Ю. Кирилюк — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ВАКАВ, САСК.

Наші піонери, що поселилися у Вакав і околиці, майже всі походили з Буковини. Вони, що вже мали свою рідну Православну Церкву на Буковині, не забули її і в Канаді.

Як тільки прибули вони в ці околиці 1911 р., то відразу побудували маленьку церковцю, яка була для них найбільшим скарбом, який беріг їх від асимілювання та від всяких сект, яких було в околиці дуже багато.

До 1921 р. громаду обслужували лише російські священики з Російської Місії, які не дбали про духово-національне збереження наших людей, а більше старалися тільки про те, щоб в якийсь спосіб поробити з них яничарів. Народ це скоро зрозумів і почав думати над тим, щоб якимсь способом віддалитися від чужих впливів. Тому то 12 червня, 1921 р. було запрошено о. С. В. Савчука як адміністратора Української Православної Церкви в Канаді, щоб разом з ним вирішити долю цієї громади. Отець С, В. Савчук виконав їхні б а ж а н н я, прибув на означений час — 21 червня, 1921 р.

Відслуживши Службу Божу, він під час обіду у своїй промові вияснив присутнім, яку велику ролю виконує рідна Церква серед свого народу, та вказав їм, як треба боротися від різних впливів наших співгорожан, які звідусіль шукали доріг до наших людей.

І так, після того, о. С. В. Савчук став тут парохом на цілих два роки. Опісля до нас приїздили періодично такі отці: С. Гребенюк, Новосад, П. Самець, В. Кудрик. Пізніше, знову тут м а л и с т а л и х священиків в такім порядку: С. В. Савчук, П. Мельничук, П. Самець, І. Кусий, І. Майба, Є. Грицина, Ф. Керніцький, К. Желішкевич, В. Апонюк, Ю. Туржанський, М. Стеценко і теперішній парох — о. Т. Славченко.

Коли 1946 р. прибув до нашої громади о. Ф. Керніцький (теперішній голова Президії Консисторії), то він присвятив надзвичайно багато праці й зусиль. Він своєю власною пожертвою започаткував збірку на будову нової більшої і вигіднішої церкви, таки в самому місті Вакав. Збірка й будова церкви так успішно поступила, що до 1948 р. наша церква була закінчена, заплачена й посвячена. Та на цім праця о. Ф. Керніцького не закінчилася, бо завдяки його задумам і помочі, український загал збагатився набуттям першої літньої оселі „Зелений Гай" для дітей, молоді і старших над озером в нашій окрузі.

Наша громада хоч невеличка, але виконує свої обов'язки взірцево супроти нашої Церкви і її інституцій. Українці околиці Вакав також щасливі ще й тим, що здобули навчання української мови як предмет в вищій школі, а це було за старанням о. М. Стеценка. При нашій громаді існує добре зорганізований хор, активне Жіноче Товариство, яке опікується навчанням в рідній та недільній школах, як фінансово так і духово та являється також фінансовою базою церкви і всіх організацій, які існують при церкві.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В ВАТСОН. САСК.

Місто Ватсон є положене на половині дороги між Саскатуном і Канорою. Заселюють ці околиці переважно німці. Земля в цих околицях є дуже урожайна. До 1948 р. наші люди заселювали околиці на північний схід від Ватсон, а десь в 1948 р. почали зближатися ближче до Ватсон. Декотрі з них йшли на відпочинок, а декотрі почали фармерувати ближче цього міста. Отже наколи прибуло більше наших людей до

Церква Св. Михаїла в Ватсон, Саск.

Ватсон, то відразу виникла потреба мати свою церкву. Тому то 4 квітня, 1948 р. відбулися в тій справі перші збори, а також було порушено справу купна цвинтаря, що в недовгому часі вдалося і зробити. Десь біля півтора акра купили землі коло міста: а щоб цвинтар мав український православний характер, то управа постаралася в скорому часі його посвятити. І так було запрошено з Канори о. Д. Стратійчука, а з Саскатуну о. Т. Ковалишина, які звершили посвячення цвинтаря, а разом з тим відбулося перше Богослуження в англіканській церкві.

Відтак по Богослуженні, відбувся обід в міській залі, де вищезгадані отці дали свої поради, в який саме спосіб треба приступити до другої точки, а саме — будови власної церкви.

Через деякий час порадившись з отцями, наша громада приступила до будови своєї власної церкви, а в короткому часі було закінчено будову церкви і посвячення. Чин посвячення звершив о. д-р С. В. Савчук, 28 червня, 1959 року з отцями П. Приступою та К. Желішкевичем.

Коли церква була повністю закінчена, то Консисторія нашої Церкви дала розпорядження зорганізувати нову Церковну Округу з центром у Ватсон.

Спочатку священик мешкав в Ватсон, а потім переїхав до Вадіни, звідки легше було обслужувати громади, які належали до цієї округи.

Під теперішню пору, при нашій громаді існує Жіноче Товариство, ім. Л. Українки і парафіяльне Сестрицтво, завданням яких є: опікуватися церковним життям громади.

До цієї пори обслужували нашу громаду такі отці: К. Желішкевич, М. Фляк, О. Хом'як, С. Зузак, П. Мельничук, І. Майба, Е. Приступа, С. Гребенюк, Т. Глуханюк, А. Тетеренко..

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ У ВЕСТБРУК-ТІДОР, САСК.

Церква Успіння Пресв. Богородиці у Вестбрук, Саск.

Ця церковна громада тут зорганізована в 1919 р. заходами чільних громадян, як: В. Король, Л. Сайн, В. Кристюк.

Будову церкви закінчено в 1921 р., а до того часу всі Богослуження відбувалися в школі в Вестбрук.

Церкву посвятив Владика Іоан Теодорович.

Громада має також свій власний цвинтар та Народний Дім, що служить для релігійно-культурної праці. Невідємною частиною нашої громади є Жіноче Товариство, яке своєю ідейною працею здобуває фонди на поширення розвитку нашої громади в кожній її ділянці життя.

До теперішньої управи належать: Гр. Виндзак — голова, Ол. Квасниця — заст. голови, В. Данилюк — секретар.

Нашу громаду обслужували такі отці: М. Боднарчук, Т. Яковкевич і Борис Яковкевич (теперішній єпископ нашої Церкви в Канаді), П. Бублик, Коленич, Яр. Пук і Л. Дячина.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ У ВИНЯРД, САСК.

Наймолодшою громадою Шіговської парафії є Громада Різдва Пресв. Богородиці у Винярд. Вона була основана 1950 р. такими членами основоположниками: Й. Лисаком, Ю. Дмитруком, Ю. Рипаком, Ф. Пилип'юком і іншими нашими земляками. Теперішня церква цієї громади була куплена, перероблена й устаткована 1951 р. Вона і невигідна, і замала, і тому громада почала робити заходи, щоб у цьому ювіленому році 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді, побудувати нову церкви, щоб відповідала вимогам теперішнього життя наших вірних.

Громада має також свій Народній Дім, в якому відбувається вся праця нашої громади, як громадського так і релігійного характеру.

В наслідок нещасного пожарного випадку у Вишарт 1963 р., що зовсім знищив церкву тієї громади, — громада в Вишарт перестала існувати, а її члени включилися в сусідні громади: деякі приписалися до громади Едмор, а більша й активніша частина включилася в склад громади в Винярд. Таким чином Винярдська православна громада стала більш активною і стає одною з тих, перед якими стелиться шлях розвитку, а в тім — централізація не тільки церковного, але й загально громадського життя українців міста Винярду та його околиць.

Церква Різдва Пресв. Богородиці у Винярд, Саск., 1952 р.

Обхід кругом церкви у Винярд, Саск., 1952 р.
На світлині: о. Т. Ковалишин, о. Б. Яковкевич і Митр. Іларіон.

У нашій громаді є дуже активне жіноцтво, недільна й українська школи і відділ Союзу Українців Самостійників.

Провід у громаді ведуть люди молодшої вже ґенерації, такі як: Нестор Шевчук, адв. Василь Пилипів, Мелетій Кушнірук і інші.

Головою громади тепер є М. Кушнірук, Петро Сеньків — секретар і Михайло Бабій — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО У ВИММЕР, САСК.

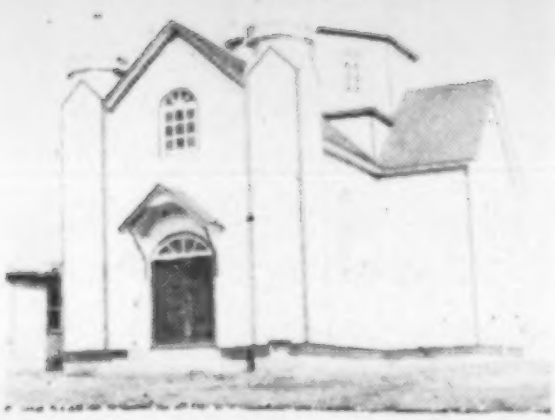

Церква Вознесення Господнього в Виммер, Саск. Побудована 1940 р.

Початок нашої тут спільноти сягає 1919 р., коли сюди прибуло кілька наших родин, число яких згодом зростало.

Дата створення громади: 7 квітня 1924 року. Площу під цвинтар купили 1924 р., а її посвятив о. П. Мельничук. Перше Богослуження відслужив о. П. Самець у приватнім домі 1926 р. Опісля Богослуження відбувалися в Народньому Домі, збудованому 1927 року; він же був центром нашої національно-культурної праці.

Церкву (досить гарну) збудували 1940 року.

Ініціяторами громади були: В. Процько, П. Стрілець, Т. Романюк, Т. Ксьондзина, П. Деренюк, І. Смельський, Л. Полович, Т. Тіхома, М. Кучинський, М. Чиж і Д. Петришин.

При цій громаді існує Жіноче Товариство, відділ Союзу Українок Канади (зорганізоване 1931 р.), яке дуже багато помагає в будові церкви та в утриманні чистоти в ній. Особливої уваги заслуговує ще й те, що Союз Українок відділ ім. О. Басарабової зорганізував молодече товариство СУМК ім. Б. Хмельницького, що й до сьогодні провадить в громаді культурно-освітню працю.

Від самих початків заснування громади її обслужували такі отці: П. Самець, К. Кирстюк, П. Мельничук, Д. Сенета, Д. Кирстюк, М. Фик, Ф. Керніцький, Л. Дячина, І. Кусий, Д. Стратійчук, М. Фляк, О. Хом'як, С. Зузак, В. Мельничук, І. Майба, Е. Приступа, С. Гребенюк, Т. Глуханюк і Андрій Тетеренко. Раз чи більше служили: о.о. В. Кудрик, І. Швець, М. Боднарчук, Т. Ковалишин, В. Сенишин, Ф. Кульчинський.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА У ВИТКОВІ, САСК.

Поселення наших піонерів в околиці Виткова, Саск., почалося біля 1910 р. Першим проявом організованого життя в цій околиці була Читальня „Просвіта", що містилася в домі Михайла Сташина. Року 1917, за проводом свідоміших одиниць, збудовано було Народній Дім на фармі п. Івана Кіндрачука. Того ж самого року урочисто було перенесено Читальню до Народнього Дому, де відразу почалася культурно-освітня праця під проводом таких одиниць: Горбая, Сташина, Походзіла, Ковальського, братів Никифоруків та інших. Ті самі провідні одиниці, взявши під увагу велику кількість молодих людей в околиці, винесли рішення, щоб подбати як слід про релігійно-моральне виховання молодого покоління. З огляду на те, що в той час ще не було священиків Української Греко-Православної Церкви, то Богослу-

ження відбувалися в Народньому Домі, які служив о. Горбай (тоді ще незалежний священик). Першим священиком Української Православної Церкви, який відслужив Богослуження в Народнім Домі 1922 року, був о. В. Кудрик. Другим був о. М. Подольський. За вмілим проводом отця пароха, офіційно було засновано українську православну Громаду Св. Володимира в Виткові, 1926 р.

Вірні з Громади Св. Духа в Виткові, Саск.

Якраз 10 років по заснуванні першої Читальні, в нашій околиці дійшло до заснування другого Українського Народнього Дому на Сквир Гил, за допомогою провідних членів, як: Н. Горбая, М. Саранчука, Ф. Токарика, Н. Іванчука, В. Войтюка й інших.

При цьому товаристві організувалася молодеча організація Союз Української Молоді Канади.

Перше Богослуження, о. М. Подольського, відбулося 1927 р. в Народнім Домі ім. І. Франка. По Службі Божій відразу тут скликали збори, де за допомогою о. пароха, було зорганізовано громаду Св. Духа. Першими членами управи, були: Н. Горбай — голова, Ф. Токарик — секретар, М. Саранчук — скарбник, Я. Ґоян — господар, а Н. Іванчук — старший брат.

За старанням о. П. Мельничука, громада винесла рішення, щоб своє зорганізоване життя перенести до новозбудованого містечка — Витков. Того ж року Громада Св. Володимира на фармах розділилася і одна частина членів разом з Народнім Домом, перенеслася в околицю Редфілд, а друга частина членів перенеслася до містечка Витков, де злилася в спільну велику громаду з членами Громади Св. Духа — зі Сквир Гил.

1932 р. за проводом тодішнього голови — Н. Горбая і інших свідомих громадян, було рішено будувати церкву, а в другій половині 1933 року церковний будинок знадвору був закінчений.

Від часу зорганізування громади, головами були: Н. Горбай, М. Саранчук, Н. Іванчук, В. Свистун, М. Шпак, Н. Никифорук, П. Іванчук, А. Козакевич, М. Ничик, І. Ґоян, Е. Іванчук, Р. Олексюк, Ф. Котик і К. Свистун.

Священики, які обслужували нашу громаду: М. Подольський, П. Мельничук, Е. Улян, С. Гребенюк, І. Майба, В. Апонюк, Тарновецький, А. Хом'як, П. Блажук, С. Столярчук, О. Кравченко, а тепер о. С. Зузак.

В теперішню пору найбільше працюють в нашій громаді наші жінки, які своїми фондами утримують молодечу організацію СУМК, та поширюють українську культуру серед тих, які вже забули про все рідне українського народу.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ВІРДЕЙЛ, САСК.

Сотні громад Української Греко-Православної Церкви в Канаді основувалися виключно через пізнання історії українського народу і історії його Православної Церкви. Ця національно-релігійна свідомість українських мас стала теж причиною створення громади і в Вірдейл, Саск. Провідні громадяни цього міста й околиць, порадившись з деякими священиками нашої Церкви і без зайвого шуму скликали збори на яких представили вірним ціль тих зборів та відразу за згодою всіх вірних зорганізували громаду під іменем Св. Івана Хрестителя. Хоч громада спочатку була мала числом своїх членів, але всі члени були сильні духом і вірою. Вони за короткий час (в 1959 р.) побудували вже церкву й резиденцію для священика, а тим самим поширили свій вплив і на околиці.

Церковна громада в Вірдейл, Саск. на протязі свого існування показалася карною та дисциплінованою в відношенні до своєї Церкви і її проводу і це якраз стало прикладом і для других

Поза всіма труднощами — наша громада має й осяги. А при добрій волі ще можна багато зробити. Дай їй Боже тільки сили та витривалости.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ, ВОНДА, САСК.

В околицях Вонда, Саск., живе поважне число українців, які походять з різних частин України. Через довгі роки православних українців обслужували священики принагідно, а в грудні, 1950 року було тут вже зорганізовано православну громаду. До зорганізування цього Божого задуму взялися свідоміші сини українського народу, як С. Голубець, М. Боднарчук, Ф. Процишин, Д. Капаціла, М. Сопотик, Михайло Капаціла та Іван Дзендзель.

Ці якраз люди зійшлися в домі одного нашого члена, обговорили деякі важні справи, а потім, по коротких виясненнях, зорганізували громаду, виробили пляни праці та вибрали управу в такому складі: С. Голубець, М. Боднарчук, М. Шутяк, М. Сопотик, Ів. Боєнко, В. Сопотик, Д. Боєнко, І. Дзендзель, М. Курмей, М. Капаціла, Д. Капаціла, М. Гриців, пані А. Магус, Ф. Сопотик, І. Лесько, Г. Малько й І. Малько.

Через цілих вісімнадцять років наша громада безперестанно працює над поширенням слова Божого серед інших народів та старається кріпко стояти на засадах й основах нашої Церкви в Канаді.

Громада тепер складається з шістьох родин.

Управа на 1968 рік: І. Дзендзель — голова, М. Курмей — заст. голови, М. Сопотик — скарбник і пані М. Гринюк — секретарка.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИКОЛАЯ ГАДСОН БЕЙ, САСК.

Церква Св. Миколая, Гадсон Бей, Саск.

Коли в 1918 р. відновлено в Канаді Українську Греко-Православну Церкву, то в цих околицях багато людей пішло за тим покликом. Всі стреміли до того, щоб і в себе заснувати православну громаду. Але ці приготування забрали багато часу і щойно в січні, 1937 року в цій околиці відбулися загальні збори, на яких обговорено було, яку корисну працю робить рідна Церква для свого народу, а потім вибрали управу з таких осіб: Т. Коваленко — голова, Н. Кудляк — секретар, і п. Хорт — скарбник.

З часом побудували тут власну церкву, де в 1958 р. відбувалися Служби Божі.

В 1960 р. відбулося й посвячення новозбудованої церкви, яке звершив Преосвященніший Єпископ Борис.

Що до недільної й рідної шкіл, то тут нема великого прогресу через брак вчителів, які знають українську мову, але все ж таки є такі періоди, коли відбуваються навчання.

При громаді існує Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської, яке є досить активне як в громаді, так і в організаційному житті, особливо серед молоді СУМК.

Теперішня управа громади складається з таких осіб: А. Гуменюк — голова, В. Славський — заст. голови, Вол. Демків — секретар і п. Панчук — скарбник.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В ГАЄС, САСК.

Церква Св. Івана Хрестителя в Гаєс, Саск.

Початки існування української громади в Гаєс, Саск., сягають майже ранніх початків поселення українців в Канаді. В цю околицю українські поселенці почали прибувати десь біля 1902 р. Люди були переважно з Галичини, Буковини, а пізніше почали прибувати й з Волині. Перші піонери жили у великій біді і недостатках, землянки й ліплені хати були на далекій безлюдній півночі притулком їхнього життя. В тих обставинах, як бачимо, було тяжко творити організаційну працю народнього життя, а до того було ще й брак працівників на громадській ниві.

Та помимо того, деякі свідоміші одиниці почали сходитися по своїх домах і там обговорювали свою гірку піонерську долю, і долю свого українського народу.

Почали журитися, що ось тут, у цім чужім краю — Канаді, через різні впливи, можна загубити свої українські давні традиції, звичаї, обичаї, а разом з тим і свої релігійні почування. І ось 1912 року, було тут засновано громаду під іменем: Українська Громада в Гаєс Саск. Основоположниками цієї громади були: Федір Рудачик, Семен Ґереґа, Микола Корковський, Михайло Гикавий, Андрій Корковський, Іван Ґереґа, Яків Рудачик, Й. Лозинський, Онуфрій Рудачик, Григорій Прокіпчук та інші.

Коли в 1918 р. відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, то згадана організація зі своїми членами влилася в церковне життя та створила українську православну громаду Свв. Апп. Петра й Павла. До 1924 р. в нашій громаді Богослуження відбувалися по школах і приватних домах. Першим священиком був о. П. Самець.

На річних зборах 20 лютого, 1924 р., було рішено будувати церкву на фармі Н. Корковського. Цю землю під будову церкви, ще за свого життя, подарував п. Василь Друшка.

В 1949 р. стару церкву було перетягнено до Гаєс і переіменовано на ім'я Івана Хрестителя. Перше Богослуження у новозбудованій церкві на фармах відслужив о. П. Мельничук в 1924 р. Перша Візитація і посвячення церкви відбулося в 1935 р., а посвячення відбулося в Гаєс, 1955 р. Чин посвячення виконав Митрополит Іларіон.

Нашу церковну громаду обслужували ці священнослужителі: П. Самець, С. Гребенюк, Кирстюк, Л. Дячина, І. Майба, К. Желішкевич, Ф. Легенюк, Криштанович, П. Зубрицький, В. Апонюк, М. Боднарчук, С. Греділь, а тепер Яр. Пук.

Управа громади у 1924 р. складалася з таких членів: Д. Баб'юк — голова, Ф. Рудачик — секретар і скарбник, В. Охітва і О. Рудачик — старші брати.

Церковна управа на 1968 р., складалася з таких осіб: І. Ковч — голова, О. Сирота — заст. голови, А. Юрків — секретар, Н. Олійник — заст. секретаря, С. Ґерега, Тихон Сирота, М. Юрків — старші брати і Д. Ягольницький та П. Корковський — господарі.

При цій громаді є Жіноче Товариство ім. Св. Анни. Завданням цього Товариства є: — тримати порядок в церкві та опікуватися церковно-громадськими справами.

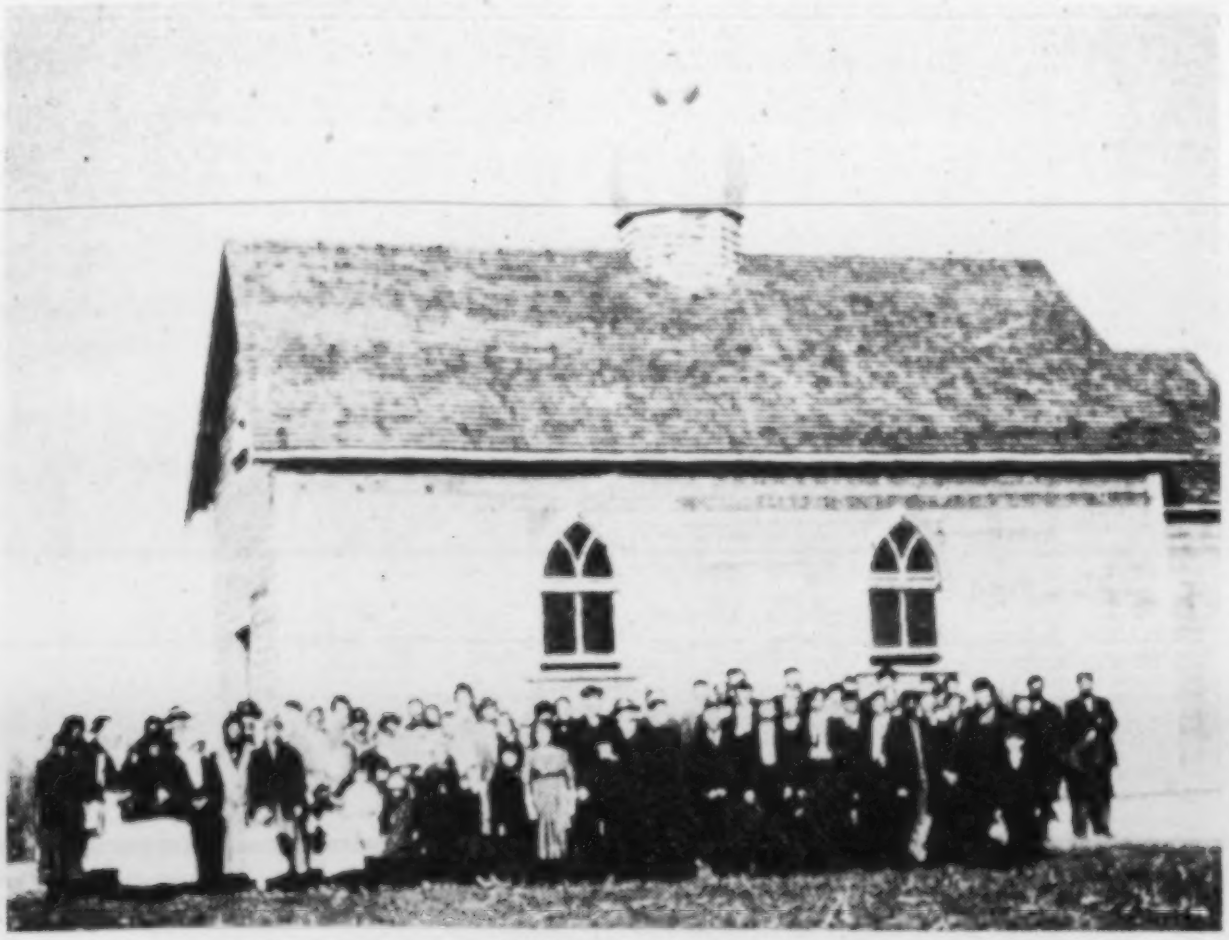

Стара Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Гаєс, Саск. 1934 р.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ГЕДЕРЛЕЙ, САСК.

Ця церковна громада заснована 1953 року завдяки синам української землі, які прагнули не тільки матеріяльної поживи, але поживи й духової, яку вони вбачали тільки в Церкві — Церкві Православній та ще й українській. Найбільш активним в цьому Божому задумі був Микита Саранчук, за допомогою якого було скликано організаційні збори, на яких рішено було справи відносно зорганізування громади та вибрано було управу зі слідуючих осіб: П. Васько, І. Ворох і О. Саранчук.

Обслужували цю громаду ось ці священики: М. Тарновецький, О. Хом'як, П. Блажук, С. Гребенюк, С. Столярчук, О. Кравченко, С. Зузак.

Теперішня управа складається зі слідуючих членів нашої громади: Ол. Павлівський, Ст. Гаргара, Василь Бурчак.

Сьогодні наша громада є дуже маленька своїм членством і нема виглядів на те, щоб поширити в якийсь спосіб діяльність праці. Але зате є одне бажання наших членів — закликати тих, що пішли блудними дорогами, до праці на рідній ниві Української Православної Церкви.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ГЕФОРД, САСК.

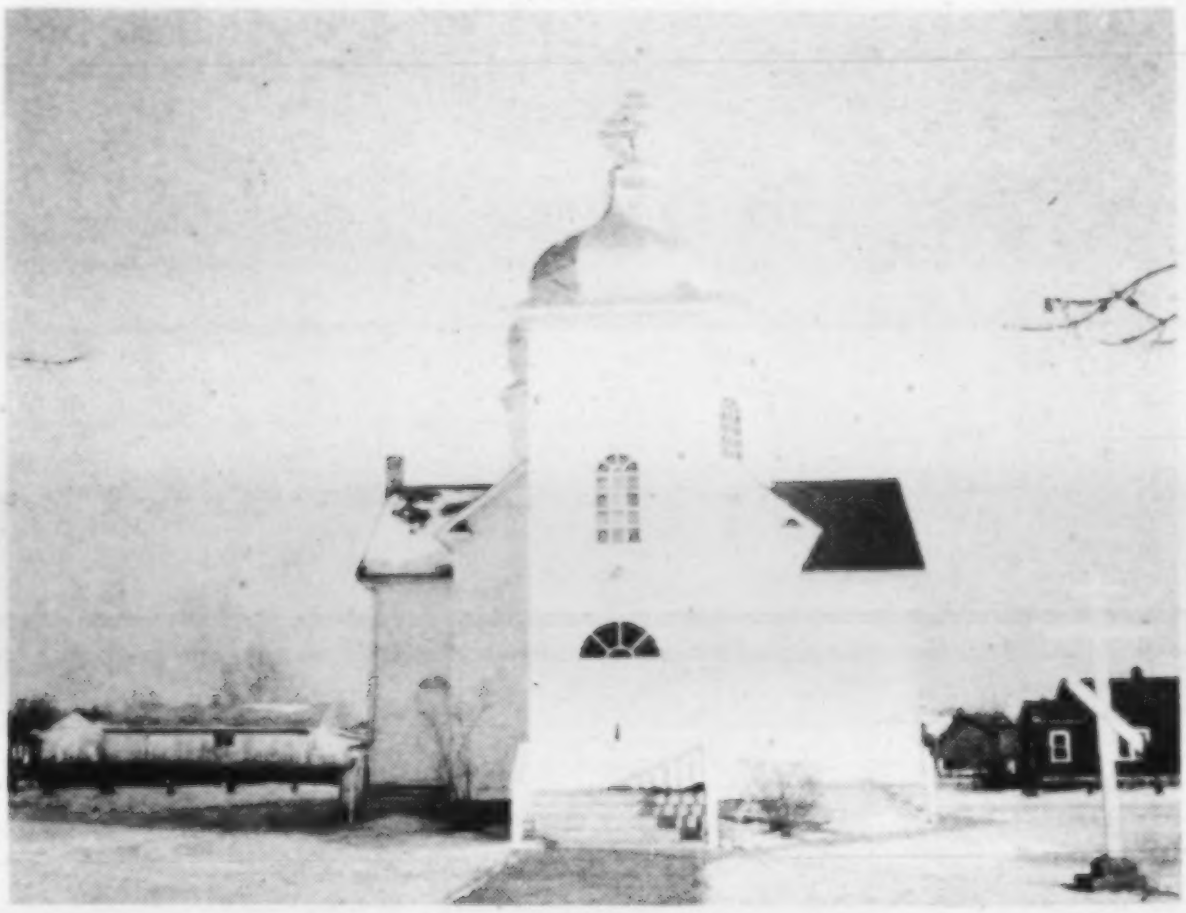

Церква Пресв. Тройці в Гефорд, Саск.

По околицях жило дуже багато свідомих українських родин, які в той час переживали багато домашніх турбот, але поруч цього, була в них велика потреба й ідея — розвивати духово-релігійне життя.

В 1911 р. в цій околиці було побудовано церкву біля Песклевців, чотири милі на південь від містечка Гефорд під іменем Пресв. Тройці.

Служила та й ще служить ця церковцяв цій околиці. Відбуваються там величаві „пікніки", які громада справляє кожного року на те, щоб придбати фінанси на утриманя церкви.

До розвою церковного життя спричинилося н е м а л о й наше жіноцтво, яке є зорганізоване як Сестриитво при церкві.

Перша управа громади складалася з таких осіб: В. Песклевиць, Михайло Безмутько, Федір Костюк, Михайло Котелко та Іван Кляйний.

Священики, що обслужували цю громаду, були: Іван Кусий, М. Подольський, М. Мельничук, Е. Улян, І. Дмитрів, В. Кудрик і Галицький.

Наше церковне й громадське життя в околиці Гефорд почало чимраз більше рости своїм членством, тому виникла потреба будувати більшу церкву.

При громаді є дуже активне Сестрицтво, як також добре зорганізоване Товариство СУМК(зорганізоване 1929 р.), існує також надзвичайно активне Жіноче Товариство, відділ Союзу Українок Канади, яке працює на кожному відтинку церковно-громадського життя в громаді.

Обслужували нашу громаду, такі священики: С. Гребенюк, І. Майба, В. Апонюк, Тарновецький, І. Маґас, О. Хом'як, Я. Рибалка, С. Зузак і І. Мельник.

Очолювали нашу громади такі голови управ: Іван Ґабраш, Іван Семко, Гнат Бартко, Василь Лазарович, Василь Лозовчук, Дмитро Семко, Микола Лазарович, Петро Лазарович, Андрій Токарик і Василь Яківчук.

Теперішня управа складається з таких членів громади: Василь Яківчук — голова, Микола Боклащук — заст. голови, пані Ольга Смитанюк — секр. і Михайло Барабаш — скарбник.

Управа громади. Сидять, зліва направо: пані Ольга Смитанюк і добродійка Мельник. Стоять: М. Барабаш, М. Боклащук, В. Яківчук і о. Іван Мельник — настоятель громади.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ГОНІМУН, САСК.

Перші піонери: І. Палідвор, М. Палідвор, С. Кравець і І. Кацюба, поселилися в Гонімун в 1907 році. З часом в цій околиці поселювалися все більше й більше наших людей. Хоч труднощів було багато і матеріяльно жили люди бідно, але всі вони були щасливі й веселі, бо жили на справжній волі. 10 років пізніше, коли їхні діти попідростали, то вони збудували тут першу школу, яку назвали ім'ям „Подоля".

В 1920 р. було збудовано Читальню, яка була осередком громадського життя і приготовляла наших поселенців-піонерів і до церковної праці. В той час тут не було церкви, але громада робила старання мати в себе Богослужби. В міжчасі І. Грицюк був на Соборі У.Г.П.Ц.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Гонімун.

в Саскатуні і приїхав з о. Володимиром Слюзарем, що відправив у Читальні перше Богослуження, 10 жовтня 1925 р. Після цього Консисторія призначила о. Д. Стратійчука до цієї громади за священнослужителя. Прибувши до цієї громади, о. Д. Стратійчук в і д р а з у взявся до праці, особливо у вихованні молодого покоління. В 1926 р. перед загальними зборами громади, що мали рішати справу будови церкви, було рішено починати таки будову якнайскоріше. Отже 15 червня того ж самого року було почато будову церкви, а при кінці року вже було закінчено.

Обслужували цю громаду такі отці: І. Кусий, М. Подольський, І. Дмитрів, Т. Кисілюк, В. Апонюк, К. Желішкевич, Л. Дячина, С. Гребенюк, М. Фляк, Ю. Туржанський і тепер о. П. Бублик.

При нашій громаді дуже добре є зорганізоване Жіноче Товариство, яке від 1928 року з пильною увагою працює для церкви і для здобуття фондів на утримування української й недільної шкіл.

Управа громади. Сидять, зліва направо: В. Палідвор — голова, о. П. Бублик — парох, пані Г. Палідвор — секретарка, А. Давискиба — скарбник. Стоять, зліва направо: Г. Горечун, А. Павлишин, В. Карпіш і В. Антонюк.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ҐЛЕСЛИНІ, САСК.

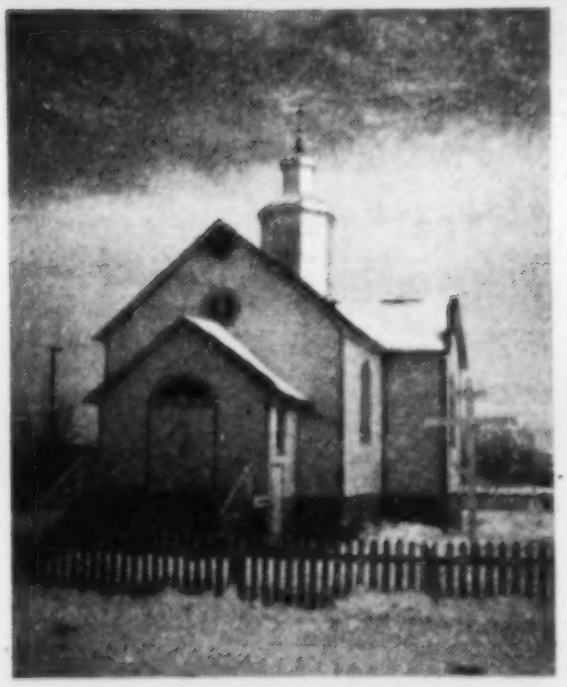

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Ґлеслин, Саск.

Як вже довідуємося з історії перших українських поселенців в Канаді, що деякі з них прибули в кінці 19 століття, а деякі прибували на початку 20 століття.

Родина Кульчицьких прибула в околицю Ґлеслин 1909 року. Пізніше ще прибували українці в цю околицю. Отже в 1912 р. тут вже було започатковано „український цвинтар" під іменем Свв. Апп. Петра й Павла, а 1913 р. було побудовано вже школу під назвою „Воля", до якої вчащали діти тих перших поселенців. Та на цім не закінчилося, бо з ходом часу число вірних зростало, особливо зростало підростаючою молоддю, бо вона найбільше й потребувала релігійного виховання. А для того, щоб мати релігійну об-

слугу, то треба було організувати церковну громаду. Отже тому в присутності о. К. Кирстюка 1925 р. Н. Корпач скликав у домі С. Гаврилова збори, на яких зорганізовано церковну громаду, головою якої обрано Н. Корпача.

Місцевий Народній Дім, який побудували в 1928 р., став тоді отим осередком, де відбувалися не тільки Служби Божі, але всякого роду культурно-освітні вечірки, концерти і т. д. З часом члени громади дійшли до переконання, що треба будувати церкву і вже 1932 року вони почали будову, яку й закінчили на день Свв. Апп. Петра й Павла.

Вірні з Громади Свв. Апп. Петра й Павла в Ґлеслин, Саск.

І так ішло громадсько-релігійне життя аж до 1959 р., а в тому році було перевезено нашу церкву в саме місто Ґлеслин із-за того, що до міста перебралися майже всі парафіяни, які жили по околицях цього міста.

Обслужували нашу громаду такі отці: К. Кирстюк, М. Подольський, Мельничук, Е. Улян, І. Майба, В. Апонюк, М. Тарновецький, Олександер Хом'як, П. Блажук, С. Столярчук, О. Кравченко, а тепер о. С. Зузак.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ҐОРЛИЦ, САСК.

Церковна Громада Свв. пп. Петра й Павла в Ґорлиц, Саск., від самого початку свого зорганізування входить в склад Йорктонської Округи. Обслужували її священики з Йорктону.

До часу зорганізування громади, в цій околиці було декілька церков, що належали до Російської Місії, але почерез отця І. Шевця, о. В. Апонюка та о. Мельничука зродилося бажання, зорганізувати громаду, побудувати церкву та включитися в склад Української Православної Церкви. До такого заснування прийшло 1939 р.

Основоположниками нашої громади були такі громадяни: І. Левчук, А. Загарія, П. Станіцький, В. Дрозд і І. Литвинчук, з яких навіть складалася й перша управа громади.

По заснуванні громади, всі члени взялися до побудови церкви. Хоч грошей не було, але була добра воля й охота. Коло будови церкви брали участь всі громадяни, а серед них найбільше працювали: В. Дрозд, П. Станіцький, М. Вівчар, Г. Король і І. Мігайчук.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Ґорлиц, Саск. Біля неї парафіяни.

Перше Богослуження в новозбудованій церкві служив о. Ф. Керніцький (теперішній голова Президії Консисторії). Опісля нашими священиками, що обслужували громаду, були: Є: Грицина, С. Гребенюк, Л. Дячина, а від 1959 року о. В. Бойчук.

В 1962 р. наша громада купила стару школу, до якої добудувала велику частину приміщення й зробила з неї парафіяльний Народній Дім, який служить громаді для всіх її потреб. В громаді існує Жіноче Товариство Союзу Українок Канади ім. Л. Українки, яке працює для добра громади й цілого українського суспільства в цілості.

Головами громади від самого початку її заснування, були: І. Левчук, А. Загарія, І. Кошман, В. Дрозд і Н. Левчук.

До складу управи на 1968 рік, входять слідуючі: Н. Левчук — голова, Нестор Процишин — заст. голови, Петро Станіцький — секретар і Емілія Левчук — скарбник. А громада начисляє 12 родин.

* * *

ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ҐРОНЛІД, САСК.

Церковна Громада Різдва Пресв. Богородиці в Ґронлід, Саск. зорганізована в 1918 році. Спочатку цю громаду обслужували священики з Російської Місійної Церкви. Наколи ж, після Церковного З'їзду, який відбувся в Саскатуні в 1918 році, свідоміші церковні громади одна за другою приставали в склад Української Греко-Православної Церкви, то й в цій громаді знайшлися люди, які забажали належати до Української Православної Церкви.

Церква Різдва Пресв. Богородиці в Ґронлід, Саск. (1932-37 р.р.)

Після відповідних заходів деяких членів цієї громади, сюди почали приїжджати священики Української Православної Церкви. Першими такими священиками були: Д. Стратійчук, В. Слюзар, С. Гребенюк та Є. Грицина. І так було від 1926 року по 1928 рік, а від того року ця громада ввійшла в повноправне членство Української Церкви і потім вже дістала сталого пароха.

Головними ініціяторами оснування церковної громади в Ґронлід були Д. Панчук, П. Притула, С. Щербій, М. Велиґан, О. Данилюк, С. Чорний, М. Щербій й інші.

Перша управа церковної громади в Ґронлід, складалася з таких людей: Д. Панчук, С. Щербій, О. Данилюк, С. Чорний та С. Кантимір.

Після першої світової війни, українська еміграція до Канади з кожним роком збільшувалася. Багато з тих емігрантів поселювалися в околиці Ґронлід, Саск. Тим самим церковна громада збільшувалась своїм членством. Храм, який спочатку був збудований, став замалий. Отже, щоб помістити вірних, то вже треба було просторішої церкви. В зв'язку з тим, в 1932 році було почато нову будову, яку й закінчили за пару літ пізніше.

Від 1928 року Громаду Різдва Пресв. Богородиці в Ґронлід, Саск. обслужували такі священики: П. Галицький, І. Дмитрів, Л. Березіцький, Т. Кисілюк, В. Апонюк, І. Швець, Л. Дячина, К. Желішкевич, С. Греділь, М. Пахолків, А. Тетеренко, Д. Денисюк, Є. Приступа, а від 1959 року й досі о. М. Критюк.

Управа на 1968 рік: І. Данилюк — голова, Й. Боднарчук — заст. голови, С. Арсеній — секретар, І. Боднарчук — фін. секретар, а І. Панчук — скарбник.

Члени нашої громади від початку і аж дотепер беруть активну участь в церковно-громадській праці. В цій громаді відбуваються представлення, концерти та здвиги нашої молоді, яка є в рядах СУМК.

При нашій громаді є добре зорганізований хор та Жіноче Товариство Союз Українок Канади, відділ ім. кн. Ольги, який проявляє надзвичайно велику активність у розвитку громади, а також має повний нагляд над доростаючою молоддю, яка навчається в українській та недільній школах під час літніх вакацій.

* * *

ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В ДЕНБУРІ, САСК.

На перших початках поселення українців в цій околиці не було зразу ніякого організованого життя. Але в 1925 р. люди почали усвідомляти собі, що треба об'єднатися біля своєї рідної Церкви. Ця національна й релігійна свідомість цих людей і стала причиною створення громади в Денбурі, Саск.

Перше Богослуження в 1925 р. відслужив о. П. Мельничук. А вже після другого Богослуження, яке відбулося у квітні місяці, 1925 р., було скликано збори і вибрано управу з таких осіб: Семен Кевереґа — голова, Й. Лозинський — секретар і Гр. Федорчук — скарбник.

В перших роках свого існування, коли ще громада не мала своєї церкві, всі Богослуження на протязі років відбувалися в Народному Домі, який був побудований 1927 року.

З часом релігійне життя громади покріпшало, а розростаючи та набираючи сили, громада задумала будувати церкву, а вже 21 лютого, 1948 р., було й почато будову, яку й закінчено в 1949 р.

Перше Богослуження в новій церкві, відбулося 1949 р., яке відслужив о. І. Майба.

Сьогодні наша громада має Народній Дім, який служить для релігійних і культурних цілей. При громаді також існує дуже активне Жіноче Товариство, яке займається всією працею в церкві і поза церквою.

Обслужували нашу громаду від самих її початків такі отці: П. Мельничук, Т. Волохатюк, Д. Сенета, Д. Кирстюк, Л. Дячина, М. Боднарчук, К. Желішкевич, В. Апонюк, І. Майба, Ф. Легенюк, Г. Криштанович, П. Зубрицький, С. Греділь, а тепер о. Я. Пук.

Управа на 1968 р., складається зі слідуючих членів громади: Іван Бурим — голова, Ст. Сокалюк — заст. голови, М. Мистричук — секретар, Микола Козменюк — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ЕДМОР, САСК.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Едмор, Саск.

Православна громада в Едмор була заснована 1905 р. першими українськими православними поселенцями з Буковини. Між ними були слідуючі: Т. Стадник, І. Дверничук, В. Остапович, Г. Остапович, В. Остапович, Г. Ковальчук, Д. Рокочий, С. Кирстюк, С. Рокочий, Т. Рокочий, М. Янчук, І. Кіцул, Г. Гоминюк, Я. Кіцул, М. Космащук, Ю. Задорожняк й інші. Ця громада людей якраз і побудувала маленьку церковцю в 1910 році.

1914 р. громада купила собі площу, на якій в 1918 р. побудувала велику церкву, яка служить Едморській громаді ще й сьогодні.

До 1924 р. громада була під Російською Церквою, але коли в Канаді відродилася Українська Греко-Православна Церква, та ця громада по деякій боротьбі поділилася на дві частини, і одна з них лишилася в складі Російської Американської Православної Місії, а друга стала складовою частиною Української Православної Церкви в Канаді. Серед членів, які лишили Російську Церкву, найбільш відомі були: Іван Єлинюк, Ґафіца Ковальчук, пані Н. Фостій, родини Остаповичів і Ковальчуків.

Громада Едмор має свій осередок на фармах; там стоїть її церква, Народній Дім, а біля церкви цвинтар. Громада начисляє понад 25 членів; тепер вона починає побільшуватися православними людьми з терену колишньої громади Вишарт.

Теперішній склад управи є слідуючий: Іван Остапович — голова, Іван Фостій — секретар і скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ЕНДЕВЕР, САСК.

До Ендевер, Саск., почали прибувати перші українські поселенці ще перед першою світовою війною — з Буковини та Галичини. На перших поселенців в Ендевер мала великий вплив Російська Місійна Церква, але десь в сорокових роках, за ініціятивою свідоміших одиниць, почався рух за організуванням української православної громади.

Основоположниками того руху були: Дмитро Дащук, Пилип Перчун, а пізніше ще долучилися, Іван Гарас, О. Вівчарик, П. Щур, В. Ґорецький, Ґриба, Жура, Лукаш, Черевик та інші. В 1942 році на зборах було рішено будувати церкву таки в місті Ендевер, Саск. Незважаючи на різні перешкоди, церква була побудована в 1943 р. Перше Богослуження в новозбудованій церкві відслужив о. М. Боднарчук 17 вересня, 1943 р. Від того вже часу нашу громаду обслужували священики з Української Греко-Православної Церкви, а з них були слідуючі: Вітенко, М. Крищук, С. Греділь, а тепер о. Яр. Пук.

Посвячення церкви звершив Владика Іоан Теодорович, теперішній Митрополит Української Православної Церкви в Америці.

При нашій громаді під теперішню пору існує добре зорганізоване і надзвичайно активне Жіноче Товариство Союзу Українок Канади. Метою цього Товариства є плекати духово-релігійне і національно-культурне життя серед вірних нашої Церкви по цілій Канаді та допомагати фінансово розвиткові нашим громадам, які з кожним днем появляються там, де тільки покажеться українська спільнота.

Управа на 1968 рік складається зі слідуючих членів громади: К. Кашуба — голова, В. Ґорецький — секретар, В. Ілащук — заступник голови і А. Ґриба — скарбник.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ПРЕОБРАЖЕННЯ В ЙОРКТОНІ, САСК.

Коли почався рух за відродження Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то повставали громада за громадою, і всі вони приєднувалися до рідної Церкви. До цих громад, які стали майже від перших початків складовими частинами рідної Церкви, належить також і українська православна Громада Св. Преображення в Йорктоні, якої початок заснування сягає 1920-1923 р.р., коли збудовано перший Народній Дім, в якому час від часу відбувалися Богослуження. Але в дійсності, повне зорганізування громади починається з 1924 р., коли в Йорктоні 16 і 17 липня, 1924 р. відбувся історичний Четвертий Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Основоположниками української громади в Йорктоні були слідуючі громадяни: суддя М. Стечишин, Г. Сліпченко, І. Житарук, А. Яремко, С. Ґулька, А. Сліпченко, С. Борис, Д. Смукович, П. Ягольницький, І. Когут, Т. Кушнір, Н. Кадещук і пані Е. Охітва.

До першої управи громади, належали: суддя М. Стечишин, І. Житарук, А. Яремко, Г. Сліпченко і П. Ягольницький.

Спершу Богослуження відбувалися по приватних домах чи в Народньому Домі, бо церкву закінчено будувати аж в 1928 р.

За час існування нашої громади обслугу давали слідуючі отці: С. Гребенюк, Є. Грицина, Е. Улян, П. Мельничук, Ф. Керніцький, Л. Дячина, В. Бойчук, а періодично обслужували: В. Слюзар, Н. Мороз і Волохатюк.

Стара йорктонська церква.

В 1959 р., коли йорктонську парафію перейняв о. В. Бойчук, то почалися поважні кроки в напрямку будови нової церкви, бо стара церква своєю величиною не відповідала вже вимогам громади. І так кілька років тяглася підготовка до будови, і аж в 1963 р. завдяки Г. Процишину й В. Крипякевичеві було куплено відповідну площу під будову церкви, а 25 листопада, того ж самого року, розпочато будову, яка була закінчена під осінь 1964 р. Отож, 25 жовтня, 1964 року було відкриття й посвячення новозбудованої церкви, яке звершив Владика Митрополит Іларіон в сослуженні о. В. Бойчука, о. П. Зубрицького та о. Яр. Пука.

Згадуючи про життя й розвій йорктонської громади, треба висловити признання Жіночому Товариству Союзу Українок Канади ім. О. Пчілки за його важливу ролю в розбудові громади у ділянці духового росту і в ділянці культурно-освітній. Також треба ще зазначити, що при нашій громаді існує добре зорганізований хор, який не тільки співає в церкві, але часто виступає на різних національних святах та бере участь у виступах по радіо й телевізії. Але не меншої уваги заслуговує і те, що при нашій громаді є добре зорганізовані українська й недільна школи, якими опікується Жіноче Товариство та шкільний комітет. Недільна школа начисляє тепер біля 75 дітей, які є під

Новозбудована церква Св. Преображення в Йорктоні, Саск.

Управа громади на 1968 р. Сидять зліва направо: В. Ригус — перший заступник голови, Ю. Скварчук — голова, о. В. Бойчук — парох. Другий ряд: Н. Брик — секретар, Н. Стратійчук — заступник секретаря, Д. Лисан — скарбник, Д. Магас — другий заступник голови.

доглядом о. пароха і сімох фахових вчителів. В українській школі є 18 дітей, яких навчає добродійка О. Бойчук.

Від 1953 р., з деякими перервами, існує при громаді молодеча організація СУМК, яка бере живу участь в житті громади, і як така, начисляє під цю пору 22 члени.

Теперішня управа громади складається зі слідуючих громадян: Юрій Скварчук — голова, Василь Ригус — перший заст. голови, Дм. Магас — другий заст. голови, Микола Брик — секретар, Микола Стратійчук — заст. секретаря, Давид Лисан — скарбник, а Іван Ойстрик і Ґора Руснак — господарі. Контрольна комісія: Г. Процишин і М. Маґас. І. Кошман, В. Денисюк, В. Трофанюк та І. Клевчук — старші брати. Пані А. Гишка, А. Клевчук, М. Кошман, П. Думка, О. Стінка, В. Трофанюк, А. Равлюк, А. Денисюк, М. Ілащук, А. Брик і А. Михальчук — старші сестриці.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В КАДВОРТ, САСК.

Коли наше церковне і громадське життя в Канаді почало більше рости й кріпшати, то не могло воно пройти й попри цю околицю, щоб і її не потягнути за собою. Отож наша громада повстає 19 квітня, 1928 р. В тому ж таки часі було побудовано й нашу церкву, хоч ще й невикінчену внутрі.

Церква Пресв. Тройці в Кадворт, Саск.

Першу обслугу тут давав о. І. Кусий. Членами першої управи громади, вибраної на основуючих зборах 19 квітня 1928 року, були: О. Котелко — голова і муж довір'я („трост"), Н. Цалан — секретар і скарбник, Ф. Іванишин — муж довір'я.

До управи в теперішню пору належать такі члени громади: Василь Бриґа — голова і Василь Табачнюк — секретар.

До перших основоположників нашої громади належать слідуючі: Юрій Котелко, Василь Струган, Петро Байковий, Дмитро Великач, Іван Іванишин, Федір Іванишин, Василь Кіндрачук, Яків Кіндрачук, Іван Тріщук і Володимир Ковбуз, а о. П. Мельничук був секретарем на перших зборах членів основоположників цієї громади.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В КАДЕТ, САСК.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла, Кадет, Саск.

До 1934 р. поселенці українського роду в цій околиці не творили жодного зорганізованого церковно-національного життя. Але пізніше таки знайшлися люди, які подумали над тим, що прийшов час на те, щоб мати свою українську церкву. Тому на 22 січня, 1934 р. було скликано збори в хаті п. Романиці, на яких було обрано управу, як слідує: М. Пронич — голова, І. Григор — секретар, М. Романиця — скарбник. Рівнож було обговорено справу набуття землі під цвинтар та церкву.

Перше Богослуження відслужив о. І. Дмитрів в хаті подружжя Григорів 17 березня, 1935 р.

1936 року, о. Березіцький відслужив Богослуження та посвятив цвинтар.

1938 р., було побудовано Народній Дім, де вже тимчасово відбувалися Богослуження та всякого роду культурно-громадські сходини.

1941 р., наша громада зросла чисельно так, що треба було будувати церкву. Всі члени взялися до цього задуму з великим завзяттям, так що в 1942 році вже Богослуження відбувалися у новозбудованій церкві. Посвячення відбулося 12 липня, 1943 року, яке звершив о. Гребенюк,

Від 1943 р. нашу громаду обслужували слідуючі священики: І. Швець, Т. Ковалишин, К. Желішкевич, С. Греділь, М. Пахолків, Тетеренко, Зузак, Е. Труфин, І. Швець (вдруге), а тепер о. Критюк.

При цій громаді існує молодече товариство С.У.М.К. ім. Данильчука, Жіноче Товариство і Сестрицтво Св. Покрови.

Управа на 1968 р. складається з таких осіб: Василь Звоздецький — голова, Антін Козунь — секретар, Петро Рудей — скарбник.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В КАНОРІ, САСК.

Минуло вже 70 років, коли в околицях Йорктону появилися перші поселенці з України.

Наладнавши частинно своє матеріяльне життя, наші поселенці взялися до другої, не менше важливої праці. За згодою уряду, вони почали будувати школи, а пізніше культурно-освітні товариства та церковні громади.

Канорці організували Громаду Пресв. Тройці в 1919 р. Праця пішла вперед і вже в 1920 р. відбувалися Служби Божі рідною та всім зрозумілою українською мовою.

Українська Православна Церква Св. Тройці в Канорі, Саск.

Першими місіонерами в цій околиці були о. П. Самець і о. Д-р С. В. Савчук. 1928 р. відбулося урочисте відкриття новозбудованої церкви. Від часу побудови своєї церкви, життя громади кріпшало й розвивалося та набирало сили. При громаді постали різного роду товариства, що своєю працею давали змогу розвиватися нашій громаді. Особливої уваги заслуговує Народній Дім, в якому крім культурно-освітньої і різної громадської діяльности, відбувалася і релігійно-духова праця.

Не в легких обставинах все це будувалося. Однак, гарна співпраця, віра в правоту дорогого діла, а понад усе Божа поміч, дозволили громаді здійснювати всякі добрі заміри.

В ході такої різнородної активности Канорської громади, наблизився непомітно і 1963 р., в якім було закінчено будову церкви та її освячення, яке звершив Владика Іларіон, Митрополит нашої Української Православної Церкви в Канаді в сослуженні о.о. І. Скакальського, В. Слюзара, С. Гребенюка, Є. Труфица та В. Бойчука.

В теперішній час при нашій громаді існують такі товариства й організації, а до них належать: Жіноче Товариство ім. М. Маркович, Товариство Українців Самостійників, старший і молодший відділи СУМК, церковний хор, літня оселя „Тризуб", дім старших та рідна й недільна школи. А всі вони разом прямують до своїх цілей — дружньо співпрацювати між собою та зебезпечують нашій громаді добре майбутнє.

Першими організаторами Канорської громади були: П. Кудиба, М. Горечко, О. Мельничук, В. Віцко, І. Терлецький, М. Ґорецький, Т. Дутчак, Д. Чередарик, В. Ґабора, Т. Дорош, Д. Венґренюк, І. Ґорча, М. Гнатишин і Кушнірук.

Теперішній склад управи є в такому порядку: Володимир Мисак — голова, Микола Сушельніцький — секретар і П. Гладун — скарбник.

* * *

ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В КЕМСЕК, САСК.

Церква Всіх Святих в Кемсек, Саск.

Українська Православна Громада Всіх святих в Кемсек, Саск. була створена 10 лютого, 1945 року з ініціятиви М. Рабчака, Т. Смандича, Д. Юзика, К. Королюка, М. Міхасева, П. Кулачковського, І. Кантемира й інших.

Перші Богослуження відбувалися по домах наших парафіян і в винаймлених приміщеннях, а в 1947 році вже відбувалися у своїй власній церкві, що її посвячено було в 1952 році Владикою Митрополитом Іларіоном при співучасті священиків із сусідніх громад.

Сьогодні членство нашої громади зростає, а життя з кожним днем кріпшає й могутніє.

Наша громада сьогодні нараховує 87 членів і велике число прихильників. При громаді є церковний хор, недільна й українська школи та добре зорганізоване Жіноче Товариство ім. С. Русової, яке опікується не тільки життям громади, але глядить пильним оком і за нашим молодим поколінням яке є в недільній та українській школах.

Обслужували нашу громаду такі отці: Д. Стратійчук, В. Слюзар, Л. Дячина, І. Майба, П. Бублик, С. Столярчук, М. Боднарчук та Г. Удод.

Треба також сказати, що в цей ювілейний 1968 рік, наша громада зробила великий крок вперед через достойний і чесний склад управи, яка складається з таких осіб: В. Великголова — голова громади, А. Маковський — заст. голови, І. Франко — секретар й І. Терновецький — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. АРХ. МИХАЇЛА В КЕНДО, САСК.

Церква Св. Арх. Михаїла в Кендо. Теперішній вигляд.

Українська греко-православна громада в Кендо, Саск., належить до найстарших громад у нашій Церкві в Канаді. Заселена ця околиця українськими емігрантами, переважно з Великої України. Більшість з них прибули до Канади й поселилися в околицях Кендо ще перед першою світовою війною. Всі вони відчували пекучу потребу духової обслуги, але на той час одиноким виходом з цього стану — було запросити когось з Російської Місії.

1915 р., після одного дуже прикрого випадку, усі поселенці відчули потребу мати свою церкву й цвинтар. В 1916 р. Т. Кулик подарував частину свого поля на церковну площу, а всі місцеві поселенці, серед яких була дуже мала частина свідомих українців, зорганізувалися в церковну громаду і 1918 р. побудували невеличку церковцю.

Літом 1919 р., прибув із Саскатуну до Кендо о. Кизюн, священик з Російської Місії, і освятив новозбудовану церкву, відслужив Богослуження та похрестив багато дітей, які народилися вже в Канаді. Але на цьому нормальне життя громади переривається аж до 1924 р.

У липні, 1924 року, до Кендо прибули о. В. Кудрик з п. Ю. Стечишиним. Прибули вони на запрошення горстки свідомих українців. Богослуження, а особливо читання Свв. Апостола і Євангелії, а особливо проповідь у рідній українській мові, зробило на присутніх велике враження. По Службі Божій, о. В. Кудрик посвятив церковцю, звершив чин хрещення над багатьма новонародженими дітьми, і з того часу він вже регулярно служив в Кендо.

1935 р. прихильники Російської Церкви хотіли перебрати церкву у свої руки і однієї неділі не допустили о. Е. Уляна відслужити Службу Божу в церкві. Але вірні найшли вихід з положення і Службу Божу таки відслужили в Юнайтед Чирч у Кендо.

По Службі Божій відразу відбулися збори громади, на яких вирішено було зареєструвати церкву і площу як власність У к р а ї н с ь к о ї Греко-Православної Церкви. Цю справу було доручено п. п. Королю і Кравченкові і вони зареєстрували громаду через адвокатську канцелярію Ю. Стечишина.

Того ж таки року через блискавку частина церкви згоріла. Але і тут вірні показали свою ідейність і відремонтували церкву зараз же по тому випадку.

Розпочав діяльність в нашій церкві о. В. Кудрик, який довший час опікувався не тільки церковними справами, але виховував громадян і в національному дусі.

Обслужували нашу громаду постійно й спорадично такі отці: Ів. Кусий, Д. Стратійчук, Т. Горбай, М. Подольський, Т. Ковалишин, В. Кудрик, С. Гребенюк, І. Майба, В. Апонюк, Тарновецький, О Хом'як, П. Блажук, С. Столярчук, О. Кравченко і вкінці — о. С. Зузак.

Парафіяни з о. В. Кудриком, після Богослуження.

На жаль наша громада своїм числом не побільшується, а маліє; але все ж тут провадиться релігійно-національне життя серед нашого загалу в цій околиці.

* * *

ГРОМАДА СВ. ДУХА В КІНДЕРСЛЕЙ, САСК.

Церква Св. Духа
в Кіндерслей, Саск.

Почавши від 1910 р. українські поселенці Манітоби почали переїжджати і оселюватися на землях південно-західнього Саскачевану, в околиці Прілейт, а пізніше, через річку Саскачеван, в околиці Ітонія і Кіндерслей.

Крім всяких інших життєвих потреб, в наших людей відразу відчувалася потреба і духового корму, цебто, потреба рідної Церкви.

І так в 1926 р. в місяці липні, в домі п-ва Антона й Анни Конасевичів, була перша Служба Божа, після якої ще того самого дня було засновано громаду Свв. Апп. Петра й Павла.

В протязі 15 років Богослуження відбувалися по приватних домах, коли можна було дістати священика. А в 1941 р. було побудовано Народній Дім в Ітонія, де аж до 1954 р. відбувалися Богослуження і всякого роду культурно-освітня праця.

1953 р. громада розпочала будову церкви, а вже через рік часу відбулося офіційне відкриття новозбудованої церкви.

В 1956 р. на надзвичайних зборах було рішено переіменувати назву церкви Петра й Павла на Св. Духа.

Сьогодні наша громада нараховує 18 родин, має виплачений дім Божий, має набуту площу під будову парафіяльної резиденції для священика і є вигляди, що з часом збагатіє і членством.

В цей ювілейний рік наша громада вибрала таку управу: С. Гуменний — голова, Ол. Кунчак — секретар, В. Охрій — скарбник.

Від самих початків зорганізування, громаду обслужували такі отці: С. Гребенюк, Д. Стратійчук, П. Мельничук, І. Кусий, В. Кудрик, О. Новицький, Ф. Керніцький, П. Самець, К. Желішкевич, В. Апонюк, І. Майба, Т. Волохатюк, Е. Приступа, М. Тарновецький, Ю. Ференців, В. Сенишин, П. Зміївський і О. Кравченко.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В КЛЄР, САСК.

Церковна Громада Свв. Апп. Петра й Павла заснована 29 травня, 1949 р. заходами Ю. Курсика, С. Бирліника, П. Чорнія, С. Вінярського, Ф. Чорнія, Маркеля Ілька, Ф. Савчука, С. Лемка, І. Савчука й інших.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Клєр, Саск.

Місцеві поселенці спершу належали до громади Київ-Клєр, а пізніше, коли населення почало зростати в місті, то виникла потреба мати окрему громаду в Клєр. Отже по деяких нарадах, ці люди зійшлися на збори де вибрали управу як слідує: Ю. Курсик — голова, С. Вінярський — секретар, П. Чорній — скарбник, С.Бирліник — заст. голови, а до контрольної комісії обрали: Ю. Курсик, І. Маркел і Ф. Чорній. Громада складається з 8 родин. За перші свої роки громада не могла поширити свою працю, а в 1951 р., коли вже було збудовано церкву, то громада почала працювати та поширювати свої впливи й на свої околиці. Сьогодні наша громада своїм членством не є велика, але всі чесно виконують свої обов'язки супроти нашої Української Православної Церкви в Канаді.

Управа громади на 1968 рік: М. Чорній — голова, І. Савчук — заступник голови, С. Лемко — скарбник, Ф. Чорній — секретар. Контрольна комісія: Мілька Лемко і Марія Чорній.

Обслужували громаду такі отці: М. Фляк, Ол. Хом'як, Ст. Зузак, П. Мельничук, І. Майба, Е. Приступа, Т. Глуханюк та А. Тетеренко.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВ. ВОЗНЕСЕННЯ В КОБЗАР-АРРАН, САСК.

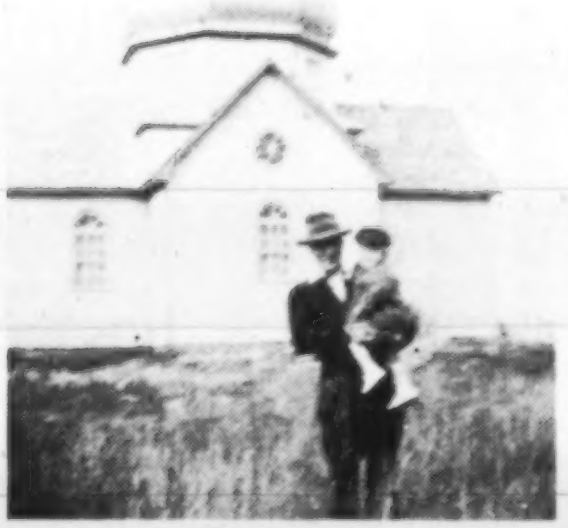

Церква Св. Вознесення Христового в Кобзар-Арран, Саск.

Цю околицю переважно заселюють люди з Галичини, Буковини й Волині. Початкове життя було надзвичайно тяжке. Бракувало фахових сил до організування громади, крім того людей старалися розбивати різнородні секти, що їх не бракувало того часу в цих околицях.

Дня 3 грудня, 1933 р. за почином передових одиниць, таких, як: В. Федчун, В. Несторук, Г. Косоловський і О. Жабінський, було створено церковну громаду Св. Вознесення в Кобзар-Арран, Саск. А в 1934 р. почали вже будувати церкву на фармі Василя Федчуна, яку він подарував під будову церкви й Народного Дому.

Першими основоположниками цієї великої справи були: О. Жабінський, К. Дубенчук, Й. Яремко, І. Несторук, А. Сохацький, В. Федчун, В. Несторук і А. Максимчук.

Перші Богослуження відбувалися по домах наших парафіян.

Обслужували нашу громаду від самих її початків такі отці: Д. Кирстюк, Л. Дячина, М. Боднарчук, В. Апонюк, І. Майба, К. Желішкевич, Ф. Легенюк, Криштанович, П. Зубрицький, С. Греділь і Я. Пук.

При громаді існує церковне Сестриство, яке є отим рушієм всього церковного життя не тільки в громаді, але й по околицях. Свого часу був зорганізований молодечий відділ СУМК. При церкві також є й Народній Дім, де відбуваються в теперішню пору: бінґо й базарі. А свого часу там провадилася культурно-освітня праця.

Церковна управа на 1968 рік складається з таких членів громади: Віктор Волф — голова, М. Сушелницький — заст. голови, Г. Федчун — секретар і скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. МИХАЇЛА В ЛЕПІН, САСК.

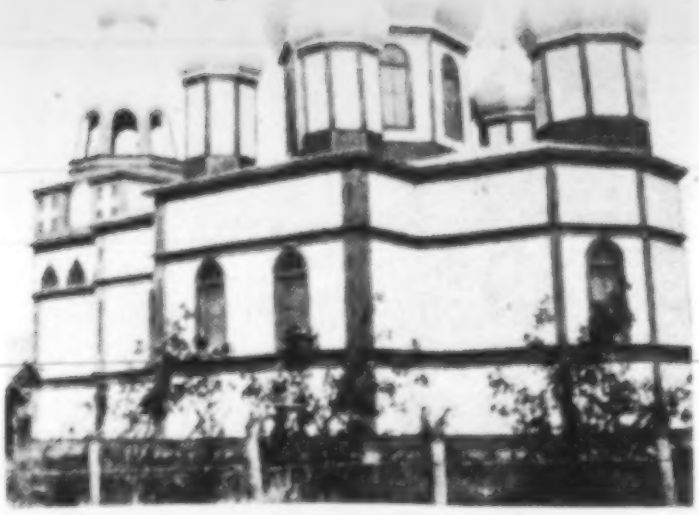

Церква Св. Михаїла в Лепін, Саск.

В околиці Вакав почали оселюватися українці в 1900 р. В цій місцевості оселювалися переважно виходці з сіл — Варенчанки й Бабино, повіт Заставна, Буковина. Старші люди ще пам'ятають, що перша церква була збудована 1907 р. Будували її перші поселенці, як вміли, а майстрами були наші ж таки люди: В. Чоп'юк і В. Кохан.

Їхні батьки й діти, приїхали православними, тому й шукали всюди за православними священиками.

Першу духову обслугу давали громаді: о. Г. Пігач та о. Белінський.

Перша управа громади складалася з таких осіб: Михайло Кохан, Іван Олексин, Василь Чоп'юк, Георгій Бойко.

Спершу наша громада належала до Російської Місії, пізніше належали до Церкви, яку очолював єпископ Богдан. А 1952 року її парох о. Ю. Ференсів перейшов до Української Греко-Православної Церкви, а разом з ним перейшла й ціла громада. Громада має свій цвинтар і Народний Дім.

Теперішня управа: Петро Квасниця — голова, Вен Горячек — заст. голови, Михайло Кохан — секретар і Іларій Гнатюк — член управи.

Громада належить тепер до Вакавської Округи, а нашим настоятелем в цім році є о. Тарас Славченко.

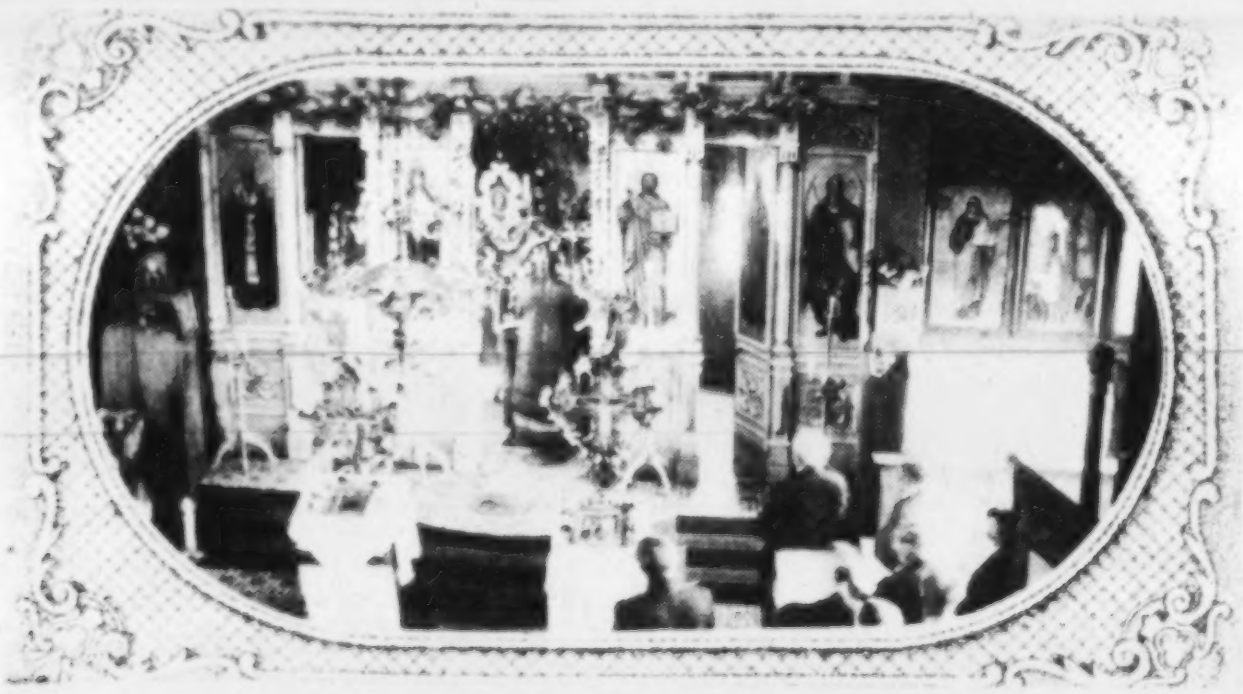

Іконостас в церкві Св. Михаїла в Лепін, Саск.

* * *

ГРОМАДА ЗІСЛАННЯ СВ. ДУХА, МАЗЕПА, САСК.

Церква Зіслання Св. Духа
Дніпро-Мазепа, Саск.

Коли в 1918 р. відновилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, то в той час провідні одиниці в околиці Мазепи, рішили мати духовну обслугу від священиків Української Православної Церкви.

Перше Богослуження відбулося в липні 1921 року, що його відслужили священики Української Церкви — о. С. В. Савчук, о. Копачук і о. Герман.

Після того і надалі відбувалися Богослуження по приватних домах наших парафіян.

Пізніше, деякий час, Богослуження не відбувалися, аж в 1926 р., в лютому, знову було скликано збори в п. І. Черевика. На тих зборах п. Кройтор виголосив відчит, в якому закликав всіх до організації православної громади та плекання своєї української культури.

По його доповіді присутні застановилися над своїм майбутнім, і відразу вибрали управу в такому складі: П. Черевик — голова, В. Ковалишин — заст. голови, С. Тимрик — секретар і П. Ягольницький — скарбник.

Дня 28 лютого того ж самого року знову відбулася Служба Божа, яку відслужив о. П. Самець, а після Служби було скликано збори, на яких вписалося в члени 21 особа. Юрій Ягольницький того ж самого дня подарував землю під церкву і рішено приступити до будови церви.

Дня 4 травня, 1926 р. на зборах прийнято було Статут нашої Церкви, а в червні того ж самого року вже було почато будову церкви під доглядом майстрів й управи нашої громади.

До осени вже відбувалися Богослуження у своїй церкві, хоч не зовсім ще закінчений.

Від самих початків заснування цієї громади тут провадиться українська школа, існував свого часу добрий хор, майже до 1966 року. При громаді знаходиться дуже активне Жіноче Товариство ім. Ольги Кобилянської, котре веде свою національно-освідомляючу і громадську працю від самих початків його заснування. Періодично провадиться і недільна школа, якою вбільшості опікувалися отці парохи, деякий час Мирослав і Леся Ягольницькі, а тепер — пані Д. Маковська.

На протязі 40 років цю громаду о б с л у ж у вали такі священики: П. Мельничук, П. Самець, Д. Кирстюк, Е. Улян, Ф. Керніцький, Є. Грицина, С. Гребенюк, Л. Дячина, П. Бублик і С. Столярчук.

Від самих початків заснування громади, головами в нашій громаді були: Петро Черевик, Августин Ягольницький, Гнат Періг, Михайло

Ортинський, Василь Король, Михайло Король, Сарафим Деркач, Гиат Друшка, Ісидор Снятинський, Микола Горчинський, Іван Ягольницький і Стефан Король.

Жіноче Товариство ім. О. Кобилянської, Мазепа, Саск.

Церковна управа та парафіяни, Мазепа, Саск. Знимка з 1968 р.

* * *

ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В МЕДОВ ЛЕЙК, САСК.

Околиця Медов Лейк, яка знаходиться в північно-західній частині Саскачевану, є ще до певної міри піонерська околиця. Перші українські поселенці почали оселюватися в ній околиці біля 1914 р. Були це люди малосвідомі, і як окрема група, вони ні в чому себе не проявляли. З часом ці околиці почали заселювати українські родини, які вже були свідомими українцями й цікавилися організаційно-культурними справами.

Церковно-громадське життя в Медов Лейк, Саск, починається тим, що в березні, 1935 року за старанням деяких свідоміших людей священик Української Греко-Православної Церкви о. Євстахій Улян відслужив перше Богослуження в домі п. М. Балича в Морин Крік, яких 16 миль на південь від Медов Лейк. Початком церковного життя ще й було те, що того самого дня було засновано цвинтар на фармі Миколи Сулими, та створено комітет, який мав керувати життям громади до вибору управи. З того часу, хоч дуже рідко, але відбувалися Богослуження по хатах наших фармерів. На ці Богослуження приїжджав о. Іван Майба, а пізніше о. С. Гребенюк. З наших у місті тоді мешкали лише дві родини — п-во Семчуки і Паланчуки.

Першу управу було вибрано 1940 р., до якої ввійшли: Михайло Балич — голова, А. Кульчицький — заст. голови, Василь Семчук — секретар й Іван Ступка — скарбник.

Від 1941 р. до 1945 р. в громаді в Медов Лейк був свого роду застій. В 1945 р., з приїздом до Медов Лейк І. Іванишина, праця почала потрохи відновлятися. Богослуження почали відбуватися частіше та більш реґулярно, а громаду тоді обслужували: о. В. Апонюк, о. М. Тарнавецький й о. О. Хом'як

Десь в 1947 році управа громади разом з вірними почали думати над будовою свого власного Божого Храму. Одначе, тому, що число людей ще було досить мале, то рішено було побудувати Народній Дім

Українська православна церква Всіх Святих в Медов Лейк, Саск.

і чекати, аж прибуде більше людей. В Народньому Домі відбувалися довший час Служби Божі та провадилася рідна школа, якою опікувалося Жіноче Товариство, а навчання провадив І. Іванишин. Приблизно в 1956 р. Парафію — Округу Гефорд частиною якої була і громада в Медов Лейк — розділено. Таким чином постала менша округа Норт Бетелфорд, до якої було прилучено і громаду з Медов Лейк. Цей поділ дав можливість кращої обслуги, а разом з тим поклав і більшу

відповідальність на громаду. Першим парохом новоствореного округу був о. О. Хом'як. Слідуючими священиками були: П. Блажук, С. Гребенюк та С. Столярчук.

1958 р. було рішено продати Народній Дім і приступити до будови церкви на новопридбаній площі. У вересні таки того ж самого року розпочалася будова церкви, а в 1959 р. було вже закінчено будову й передано ключі управі громади.

Завершенням цієї мозольної праці було посвячення церкви Владикою Борисом у неділю, 27 червня 1965 р.

Священиками нашої громади від самих початків її заснування були: Е. Улян, С. Гребенюк, І. Майба, В. Апонюк, І. Маґас, М. Тарновецький, О. Хом'як, П. Блажук, С. Столярчук, О. Кравченко і С. Зузак.

До управи на 1968 р. вибрано таких членів громади: М. Михальчук — голова, Н. Шпаковський — заст. голови, І. Пилат — секретар, О. Паленчук — скарбник, П. Красіцький — господар і Ю. Кваснюк — старший брат.

Управа громади. Зліва направо: П. Красіцький — господар, Ю. Кваснюк — старший брат, о. С. Зузак — парох, М. Михальчук — голова, І. Пилат — секр., О. Паленчук — скарбник і Н. Шпаковський — заст. голови.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ МЕЙБРІДЖ, САСК.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Мейбрідж, Саск.

Коли почався рух за відновлення Української Греко-Православної Церкви в Канаді, то в той час провідні одиниці в околиці Мейбрідж, Саск., рішили мати духовну обслугу лише від священиків Української Православної Церкви. Але на жаль, того часу священиків було дуже мало і тому було тяжко дістати належну обслугу. Десь 1920 р. приїхав в цю околицю о. С. В. Савчук і відслужив Богослуження в українській мові в нашій сусідній громаді Арран. Люди так тим захопилися, що прийшли з церкви й відразу почали думати про створення православної громади в Мейбрідж, Саск.

В короткому часі вони створили громаду і час до часу відбувалися Богослуження по домах наших парафіян, а деколи в школі.

Першими основоположниками громади були такі особи: Й. Кузьмин, П. Прихідко, Г. Семкович, В. Сич, Ф. Сердюк і І. Осадчук.

В скорім часі при Божій допомозі і добрій волі вірних, тут почали будувати церкву, яка була майже закінчена в 1941 р. При церкві відразу почало розвиватися духово-релігійне й культурно-освітнє життя. В Народньому Домі, коло церкви, організували недільну школу; навчалося досить поважне число наших дітей, були відчити, представлення і т. д. В теперішню пору при церкві існує церковне Сестрицво, що своїми фондами і працею помагає в розвиткові релігійної праці.

Нашу громаду обслужували такі священики: Д. Кристюк, Л. Дячина, Ф. Легенюк, І. Майба, К. Желішкевич, Криштанович, П. Зубрицький, С. Греділь, а тепер о. Ярослав Пук.

Теперішня управа складається з таких членів громади: Г. Ксенюк — голова, А. Присляк — секретар, П. Прихідко — старший брат.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ, МЕЛФОРТ, САСК.

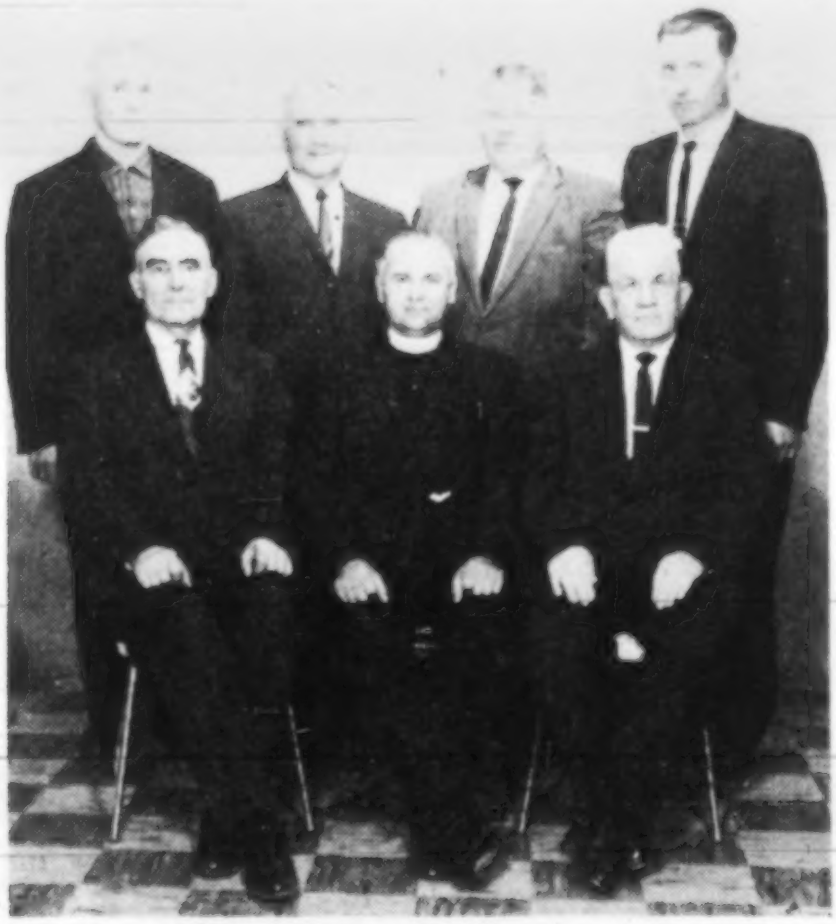

Управа церковної громади в Мелфорт, Саск.
Сидять зліва направо: П. Фідик, о. М. Критюк, К. Копачівський. Стоять: В. Ткачук, М. Шпак, Д. Ткачук та Й. Щирбій.

Організоване життя української парафії в Мелфорт, Саск., почалося з 1955 р. Першими організаторами цієї парафії були Д. Френд, В. Запорожан, П. Пристай, П. Фідик, Н. Кошколь, Д. Ткачук й інші.

При парафії існує Жіноче Товариство Союзу Українок Канади, відділ ім. Л. Українки. Завданням цього товариства є: провадити культурну працю серед нашого загалу та збирати фонди на будову церкви.

Богослуження від самих початків організування нашої громади відбуваються в Народньому Домі, який є власністю громади і вживається на різні потреби громади, як в релігійно-духовій праці так і в громадсько-освітній.

Щождо управи громади,

Парафіяни біля церкви Всіх Святих в Мелфорт, Саск.

то можна сказати, що наша громада є під добрим доглядом чесних і відданих людей, як: Й. Щирбій — голова, Д. Ткачук — заст. голови, В. Ткачук — секретар, К. Копачівський — скарбник, а Д. Ткачук, М. Шпак і П. Фідик є членами контрольної комісії.

Обслужували нашу громаду від перших початків її існування, такі отці: А. Тетеренко, Д. Денисюк, В. Приступа, М. Критюк.

Цього року громада розпочинає будову нової церкви і тоді можливо тут почнеться праця на релігійному й культурно-громадському відтинках.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В МУС ДЖА, САСК.

Ця громада повстала в 1953 році завдяки о. Юрієві Ференцеву — парохові з Реджайни, Саск. Основуючі збори відбулися 21 липня, 1953 року після Богослуження в Народньому Домі, при участі о. Юрія Ференцева, І. Жінчишина, Веселовського і других.

Церква Св. Володимира в Мус Джа, Саск.

На тих зборах було рішено зорганізувати громаду, вироблено було напрямні щодо праці та вибрано управу зі слідуючих осіб: Є. Ягольницький — голова, М. Ґолущан — заст. голови, В. Шипиляк — секретар, М. Кошман — скарбник, а до контрольної комісії було обрано: С. Ґальчика, М. Лизанівського і пані Є. Ягольницьку.

Перших три роки Богослуження відбувалися в Народнім Домі, а в 1955 році було рішено купити площу і побудувати церкву. По короткому часі було розпочато будову своєї власної церкви, а вже 2 лютого 1965 р. контрактор віддав ключ від нової церкви.

Треба пригадати, що від 1955 р., всі Богослуження, церковна праця та різного роду підприємства відбувалися в пивниці через цілих десять років.

В теперішню пору при цій громаді існує Жіноче Товариство, яке провадить всю працю громади, включно з вихованням наших дітей в релігійно-національному дусі.

Теперішня управа складається з таких членів громади: В. Боднарчук — голова, Ю. Радванський — заст. голови, С. Наливайко — рекордовий секретар, С. Ґальчик — фінансовий секретар. Контрольна комісія: М. Кошман, С. Дідик і С. Калитка.

Обслужували нашу громаду від перших її початків слідуючі отці: Ю. Ференців, В. Апонюк, К. Желішкевич, Приступа, В. Сенишин, П. Зміївський, Є. Стефанюк і С. Кіцюк.

Управа громади в Мус Джа, Саск.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В НИПАВИН, САСК.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Нипавин, Саск.

Огнищем національної свідомості наших поселенців в околиці Нипавин був Народній Дім на фармах. Згодом число українців у місті Нипавин почало збільшуватися.

В 1951 році за порадою о. К. Желішкевича та свідоміших громадян (І. Глуханюка, І. Григора, І. Пронича, М. Мохорука й інших людей) було піддано думку зорганізувати українську православну громаду в Нипавин. Коли люди погодилися з ними, то відразу було перетягнено з фармів Народній Дім, в якому й відбувалися пізніше Богослуження та всякого роду громадсько-освітня праця.

Дня 17 грудня, 1952 року відбулися перші організаційні збори в присутності 15 осіб, на яких було покладено фундамент під новоствореру громаду та вибрано управу з таких людей: М. Мисик — голова, М. Мохорук — скарбник, І. Григор — секретар, а Й. Керніцький та Ю. Пронич — члени контрольної комісії.

Перше Богослуження відбулося 28 серпня 1953 р.

В 1955 році громада енергійно взялася за будову ц е р к в и, а 17 червня, 1966 року було посвячено Угольний Камінь й відслужено перше Богослуження в новозбудованій церкві.

Чин посвячення Угольного Каменя звершив о. Д-р С. В. Савчук в сослуженні о. С. Гребенюка та о. А. Тетеренка.

Тутешній Союз Українок Канади, відділ ім. О. Басарабової, від самих початків нашої громади працював на різних відтинках церковно-громадського життя, а найголовніше — опікувався громадою та українською й недільною школами, в яких є тепер 15 дітей.

Теперішня управа на 1968 рік: П. Григор — голова, М. Мохорук — скарбник і П. Кріпкий — секретар.

Цю громаду обслужували слідуючі священики: К. Желішкевич, М. Пахолків, С. Гребенюк, А. Тетеренко, С. Зузак, Є. Труфин, І. Швець, а тепер — о. М. Критюк з Мелфорт.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА, НОРКВЕЙ, САСК.

Десь 1909 р. почали прибувати українські поселенці до Норквей, Саскачеван. Переважно це були люди з Галичини. Початкове життя їх було дуже тяжке, бо не було засобів до життя ні зі сторони економічної, ні національно-релігійної. Але коло 1920 р. свідоміші українці почали сходитися по приватних домах і говорили про національне життя і будову Народнього Дому, який збудували в 1923 р. Це якраз і була на перших початках ота кузня, де кувалося національне життя, а пізніше й духово-релігійне. Звідти якраз вийшов і задум про будову церкви, яку в 1924 році було побудовано на фармах між Гаєс і Норквей.

Першими ініціяторами того задуму були: Д. Баб'юк — голова, Ф. Рудачик — секретар, а В. Охітва та О. Рудачик — старші брати.

При громаді в 1930 р. було організоване Жіноче Товариство, а трохи пізніше, десь в 1933 р. було зорганізоване молодече товариство С.У.М.К.

Деякий час національне й релігійне життя розвивалося, а потім почало підупадати через відхід наших парафіян до більших центрів поселення. З тих якраз причин прийшлося будувати церкву в самому місті Норквей. Основоположниками цього задуму будувати церкву в Норквей були: Д. Баб'юк, П. Охітва, І. Баб'юк, Г. Охітва, Н. Баб'юк, Ф. Адамс, В. Адамс, М. Киба, Г. Макарчук, О. Ґриба, О. Бортняк, П. Ягольницький, М. Бойко, П. Козак та Й. Ґурський.

Нашу громаду протягом багатьох років обслужували такі священики: І. Майба, К. Желішкевич, Ф. Легенюк, Криштанович, П. Зубрицький, С. Ґреділь, а тепер о. Яр. Пук.

Наша громада не є велика членством, але тримається купи та спільно із священиком працює для добра й розвитку нашої Церкви. Найважнішим завданням нашої громади є: зберігати свої давні традиції, культуру та стояти твердо в науці нашої Церкви та підтримувати всі прояви національно-громадського життя тут в Канаді.

Теперішня управа складається з дуже активних і чесних працівників нашої громади, а саме: Л. Юрків — голова, Г. Макарчук — заст. голови, Ф. Адамс — секретар і скарбник, а представником до оселі „Тризуб" — І. Баб'юк.

* * *

ГРОМАДА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В НОРТ БЕТЕЛФОРД, САСК.

Церква Івана Хрестителя в Норт Бетелфорд, Саск.

Сотні громад Української Греко-Православної Церкви в Канаді основувалися виключно через впізнання і зрозуміння того, що Українська Православна Церква — це Церква українського народу.

Ця релігійна свідомість українських православних мас стала теж причиною створення громади і в Норт Бетелфорд, Саск. Початки церковно-громадського життя сягають 1935 р., коли було відслужено перше Богослуження о. Е. Уляном. Але формальне зорганізування стало 1950 року, коли наша громада стала як офіційна складова одиниця Української Православної Церкви в Канаді.

Члени нашої громади мріяли від довших років про будову церкви, але рік за роком проходили і нічого не рухалося, але в 1952 р. нарешті було куплено землю під будову церкви, а в 1956 р. вже відбулося офіційне відкриття і посвячення долішньої частини, яке звершив о. Д-р С. В. Савчук в сослуженні о. О. Хом'яка.

Церковний хор з Норт Бетелфорд, Саск.

1959 р. відбулося повне освячення церкви, що його виконав Владика Митрополит Іларіон в сослуженні отців нашої Церкви при великому здвизі людей з міста й околиць.

Впродовж багатьох років громада сумлінно працює в поширенні науки нашої Церкви серед своїх вірних. При громаді є недільна й українська школи, драматичний гурток, хор, молодеча організація

Вірні з Громади Св. Ів. Хрестителя в Норт Бетелфорд, Саск.

СУМК, Жіноче Товариство Союзу Українок канади, відділ ім. Олени Пчілки, що є дуже активне в усьому житті громади, і вдійсності, воно являється отим рушієм за допомогою якого росте й розвивається наша громада.

Перша управа громади була вибрана зі слідуючих осіб: Д-р В. Никифорук — голова, П. Сич — секретар, М. Срайчук — скарбник.

До складу управи на 1968 рік входять слідуючі: І. Іванчук — голова, М. Ничик — заступник голови, В. Сохацький — секретар, Д. Гарасимів — заступник секретаря і Є. Персецький — скарбник.

Священнослужителями в цій громаді від самих початків її існування були отці: Е. Улян, І. Майба, В. Апонюк, М. Тарновецький, О. Хом'як, П. Блажук, С. Гребенюк, С. Столярчук, О. Кравченко, С. Зузак — парох нашої громади в теперішній час.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ПРИНС АЛБЕРТ, САСК.

Церква Пресв. Тройці в Принс Алберт.

Місто Принс Алберт розположене в околиці північного Саскачевану, над затокою ріки Північний Саскачеван, з населенням коло 30 тисяч. В цьому найстаршому місті Саскачевану українців нараховується, за останнім переписом 1961 р., 2,260 осіб.

Культурно-громадське життя українців почалося в цій околиці 21 січня 1928 р., коли було засновано Товариство ім. Т. Шевченка, членами якого могли бути всі українці, без різниці релігійного чи політичного переконання. Першим і довголітнім головою товариства був енергійний учитель І. Грицюк. Товариство відіграло дуже важливу ролю в започаткуванні існуючої тепер громади. Навколо Принс Алберту в цей час уже існували православні церкви. Згодом до Принс Алберт згадане товариство почало запрошувати священиків, які служили Служби Божі, виголошували реферати та навчали в недільній й українській школах.

У товаристві членство почало зменшуватися, і в 1933 році лишилися членами лише православні. Від цього року розпочалася акція в організації православної громади. В 1936 р. відбулися організаційні збори, на яких предсідником був п. М. Зюбрак, а секретарем — п. К. Сліпчук. Крім вищезгаданих передових українців, на цих зборах вписалися в члени: М. Дах, Т. Загаєвич, Ґ. Бзовий, І. Диґнерис, Ф. Марусяк, Г. Лукащук, В. Ґолець, Ю. Задворний, К. Новосад, І. Мадюк і С. Луцюк.

Слідуючі священики доїжджали до Принс Алберт, Саск.: М. Подольський, П. Мельничук, Е. Улян, І. Дмитрів, Д. Стратійчук, П. Галицький, В. Кудрик, П. Березіцький, Т. Кисілюк, П. Самець і В. Апонюк.

Від 1939 року, церковна громада і Товариство об'єдналися й купили будинок на Народній Дім, який перевезли та прибудували до нього каплицю, в якій відбувалися Богослуження до часу, коли збудували нову церкву. Цього ж року Товариство продало в місті свої посілості і ці гроші було вжито на сплачування довгу за Народній Дім.

1941 року, в липні, відбулася успішна місія з участю двох отців: В. Кудрика і С. В. Савчука.

Від 1942 р. громаду обслужували слідуючі отці: К. Желішкевич, Л. Дячина, С. Гребенюк, М. Фляк, Ю. Туржанський і теперішній парох о. П. Бублик.

1950 року, в липні, о. С. В. Савчук посвятив площу під будову церкви, на якій відразу ж почали будувати церкву, а вже в 1951 році, Владика Михаїл в асисті о. С. В. Савчука посвятив Угольний Камінь.

1963 року, в червні, відбулося урочисте посвячення церкви, яке звершив Митрополит Іларіон.

Управа Громади Пресв. Тройці в Принс Алберт.

Українська й недільна школи в Принс Алберт.

* * *

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ В ПРІЛЕЙТ, САСК.

Церква Св. Івана Хрестителя в Прілейт, Саск.

Історія створення цієї громади сягає 1923 р. Ініціяторами цього Божого задуму були о. С. Гребенюк, М. Райчиба, Й. Філик і Ю. Бабіцький.

Перші Богослуження відбувалися по хатах наших парафіян, а потім в Народньому Домі, який в 1948 р. перебудовано на церкву.

Початки нашого церковно-громадського життя були тяжкі, але парафіяни нашої громади зрозуміли значення нашої Церкви для українського народу, тому й розуміли, що її працю будуть паралізувати всі ті, для яких Українська Православна Церква в Канаді стала сіллю в оці, і тому стояли міцно й непохитно на тих засадах, які проголосив наш провід в Саскатуні 1918 року.

Протягом цих минулих років наші парафіяни несли на своїх плечах почесне, а разом з тим і важне завдання — служити вірно Церкві і своєму многострадальному українському народові.

Особливої уваги в цьому заслуговує наше жіноцтво, яке є зорганізоване в Союзі Українок Канади, відділ ім. О. Пчілки. Це товариство поруч праці для добра Церкви провадить також і культурно-освітню працю для добра нашого українського народу в Канаді.

Сьогодні ця громада складається з 16 родин, але в 50-літнє святкування нашої Церкви в Канаді, можливо, наше молоде покоління зрозуміє своє призначення в друге 50-ліття, зрозуміє значення рідної Церкви більше як до цього часу розуміло і повернеться в ряди своїх батьків і дідів, які побудували все це для них, а не для чужих.

Управа на 1968 рік складається зі слідуючих осіб: Ю. Товстий — голова, М. Чернецький — заст. голови, І. Філик — скарбник і секретар.

Обслужували нашу громаду від перших її початків і по сьогодні такі священики: С. Гребенюк, П. Мельничук, В. Кудрик, д-р С. В Савчук, П. Самець, І. Майба, Д. Стратійчук, Т. Волохатюк, М. Тарновецький, В. Апонюк, Ю. Ференців, О. Новицький, Є. Грицина, Ф. Керніцький, Тит Яковкевич, Т. Ковалишин, Е. Приступа, В. Сенишин, П. Зміївський, а тепер о. Ол. Кравченко.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В РАЙН, САСК.

Церква Всіх Святих в Райн, Саск.

Церковна Громада Всіх Святих в Райн, Саск., це, мабуть, одна з наймолодших громад нашої Церкви в Канаді. Саме містечко Райн, як і говорить його назва, було колись заселене німцями, хоч у самій околиці жило багато й українців, про що свідчать п'ять чи шість старих православних церков, які обслужувалися різними священиками, які не належали до Української Православної Церкви в Канаді. Та навіть і в цю пору їх обслужує священик, який належить до греків.

Пізніше, коли наші люди почали прибувати з фармів до міста, то виринула потреба зорганізувати й українську православну громаду в самому таки місті Райн. До цього діла взялися наші передові люди, такі як: С. Малінський, Д. Друшка, Т. Чепіль, Ілля Царик, Микола Малінський, Микола Захарук і Адам Ковалишин, але промотором цілого руху був Созонт Малінський.

В 1953 році було куплено стару німецько-євангелицьку церкву, яку перероблено на чисто православний стиль, і тепер в ній відбуваються всі Богослуження.

По зорганізуванні громади в Райн був парохом громади о. Л. Дячина, який допомагав тут у зорганізуванні громади і в дальшому розрості.

У червні 1963 року він відслужив першу Службу Божу. А після цього вже обслужував нашу громаду до 1959 року.

Від 1959 року і до цієї пори нашу громаду обслужує о. В. Бойчук.

Головами громади від самих початків її заснування, були слідуючі: Д. Друшка, І. Царик, С. Гриновецький, С. Малінський, Д. Ковалишин і І. Ахтимійчук.

До теперішньої управи належать: І. Ахтимійчук — голова, А. Малінський — заст. голови, В. Тумак — секретар, І. Ойстрик — скарбник. С. Гриновецький, Н. Ойстрик і Т. Чепіль — старші брати.

Громада начисляє сьогодні яких 16 родин та кількох прихильників.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ВОЛОДИМИРА В РЕДФІЛД, САСК.

Деякий час поселенці українського роду в цій околиці не творили жадного зорганізованого народнього життя. Свідоміші люди сходилися по хатах і вели дискусії про незавидну долю тодішніх поселенців в цій околиці та як їх поліпшити, щоб не згубитися серед іншомовних поселенців. Організаційний прояв почався тут із заснуванням то-

Парафіяни з Громади Св. Володимира в Редфілд, Саск. Сидять, зліва направо: С. Підвербецький, С. Никифорук, добродійка Мельник, о. І. Мельник, пані А. Никифорук, А. Никифорук, І. Срайко. Другий ряд: пані С. Підвербецька, С. Никифорук, П. Котик, Ю. Дмитрук, І. Срайко та Іван Іванчук. На знимці немає таких осіб: П. Дмитрук, п-во Н. Плюта, п-во В. І. Катеринич, п-во Н. Садовські, п-во Т. Мочульські і пані А. Токарик.

вариства, яке побудувало Народній Дім, в якому кувалася вся освідомляюча праця, а рівнож відбувалися час до часу і Богослуження, які служили принагідно проїжджаючі священики. Пізніше, коли сюди почали приїжджати священики Української Греко-Православної Церкви, то народ зрозумів, що треба за всяку ціну гуртуватися довкола Церкви, щоб уціліти від денаціоналізації. Тому то в 1926 р. було скли-

кано збори на яких створено було громаду, вложено хід праці та вибрано управу з таких осіб: Андрій Никифорук — солова, Олександер Олексюк — заст. голови, Теодор Мочульський — секретар, Іван Кіндрачук — скарбник. Першим парохом був о. М. Подольський.

По зорганізуванні громади довші роки Богослуження відбувалися в Народньому Домі, а в 1933 р. було розпочато будову нової церкви в Редфілд.

До 1943 р. всі Богослуження відбувалися у зовсім невикінченій церкві, а в 1943 р. будову було закінчено і всі вже Богослужби відбувалися своєчасно, включно з сьогоднішнім днем.

Від самих початків заснування нашої громади обслугу давали такі отці: М. Подольський, П. Мельничук, Е. Улян, І. Майба, В. Апонюк, о. Тарновецький, О. Хом'як, І. Маґас, Яків Рибалка, С. Зузак і Іван Мельник.

До управи на 1968 р. входять: П. Ковальський — голова, П. Никифорук — заст. голови, Р. Плюта — рекордовий секретар, В. Дмитрук скарбник.

При нашій громаді надзвичайно віддано працює наше жіноцтво, яке пильнує не тільки за чистотою в церкві і здобуттям фондів, але й слідкує за вихованням наших дітей, які знаходяться при нашій громаді.

* * *

ГРОМАДА ЗІСЛАННЯ СВ. ДУХА В РЕДЖАЙНА, САСК.

Громада Зіслання Св. Духа в Реджайна, Саск. належить до піонерських початкових громад, що були засновані нашою Церквою в Канаді.

Управа громади з о. парохом. Перший ряд, зліва направо: Д. Кирилюк, І. Зінчишин, о. С. Кіцюк — парох, О. Пасека. Стоять: П. Глек, Т. Король, Р. Корпусь, І. Хрептул.

Організаційної форми вона набрала в 1924 р., коли вже майже всі православні українці переконалися, що чужа, посторонння обслуга не задовольняє їхніх духових потреб. Мимо тяжкої боротьби і різного роду перешкод, свідома група православних українців дня 19 лютого,

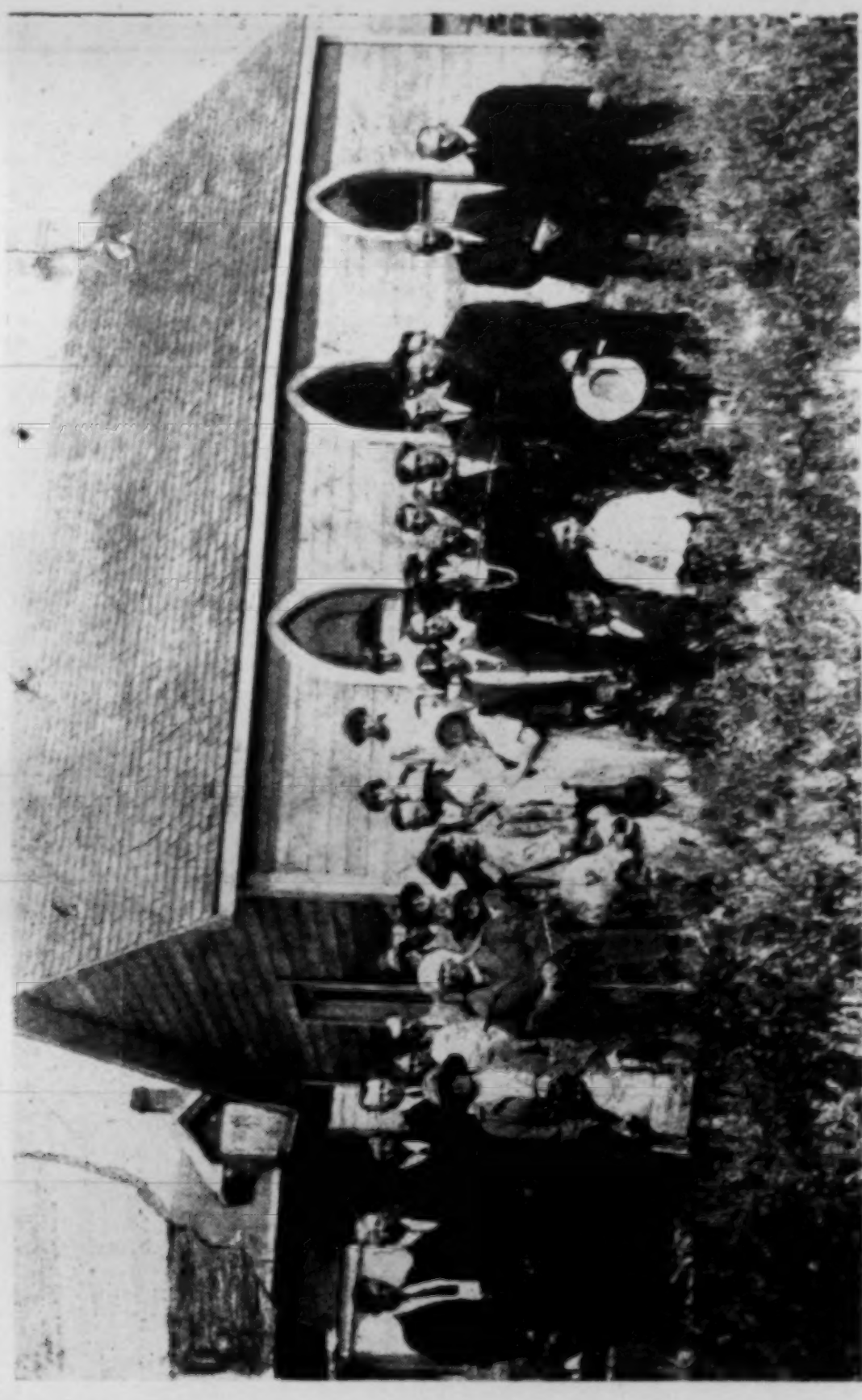

Перша українська православна церква Зіслання Св. Духа в Реджайні, Саск. — 1925 р.

1924 р., скликала в Народнім Домі перші основуючі збори, на яких вибрали церковну управу і офіційно оформилися як громада Зіслання Св. Духа в Реджайні, Саск.

Початки малої горстки людей були надзвичайно тяжкі, але вже в березні 1925 року громада купила лютеранську церковцю, в якій відбувалися всі Богослуження і різного роду культурно-освідомляюча робота. Але з часом показалося, що ця церковця є замала через великий зріст нашої громади, і тому побудували в 1925-1928 роках нову церкву, яку посвятили о. В. Кудрик і о. Д. Стратійчук 1928 року.

По другій світовій війні громада зросла подвійно і тому знову виникла потреба будувати більшу церкву, бо стара цілком була замала. Отже 1 жовтня, 1954 р. громада купила площу, на якій вже в 1961 р. стояла чудово збудована церква в українськім православнім стилю.

Від того часу в нашій громаді в належний спосіб розвивається не тільки церковна праця, але й культурно-освітня. Тут дуже добре є поставлена українська й недільна школи, в яких навчається досить велике число наших дітей. При громаді існує жіноче товариство, яке дуже багато працює для розвитку української культури, а особливо дбає за фонди, які використовуються на різні церковно-громадські потреби. При громаді існує молодече товариство, яке також бере активну участь в громаді і поза громадою в різних культурних імпрезах і т. д.

Друга церква Зіслання Св. Духа в Реджайні, якої будова почалася 1925 р., а закінчена була 1928 р.

Під сучасну пору наша громада складається з 153 членів і понад 150 прихильників, які користають з обслуги нашої церкви.

Нашу громаду обслужували від самих початків її зорганізування такі отці: С. Гребенюк, Д. Кирстюк, К. Кирстюк, Д. Стратійчук, В. Кудрик, Т. Волохатюк, Е. Улян, П. Мельничук, Н. Мороз, І. Кусий, М. Пахолків, Ю. Ференсів, В. Апонюк і С. Кицюк.

Управа на 1967-68 р.р. складається з таких членів громади: І. Зінчишин — голова, І. Хрептул — заступник голови, Т. Король — секретар, О. Пасєка — скарбник і Д. Кирилюк, Р. Корпусь та П. Глек — члени.

Основоположниками нашої громади були слідуючі: Ю. Шипенюк — голова, С. Сторожинський — скарбник, І. Федорович — секретар і В. Весоловський, Ю. Ґриба, О. Марчук, Ю. Марчук та Є. Мойсюк — члени.

Нова Церква Св. Духа в Реджайні. Збудована 1960 р.

* * *

КАТЕДРА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В САСКАТУНІ, САСК.

Катедра Пресв. Тройці в Саскатуні

Початки Катедральної Громади Пресв. Тройці в Саскатуні, Саск., дуже тісно зв'язані з відродженням Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Одночасно історія зросту громади в Саскатуні також до певної міри відбиває загально-церковний розвиток. В Саскатуні зродилася, викристалізувалася й почала реалізуватися ідея відродження прабатьківської Церкви на Канадійській землі й одночасно, того ж таки 1918 р., пам'ятного для всіх православних українців року, була створена Українська Греко-Православна Громада Св. Духа в Саскатуні.

Перед 1918 р. тут, у Саскатуні, уже була православна громада, зорганізована Російською Місією. Літом, 1918 р. свідоміші члени цієї громади, відчуваючи велику потребу мати свою рідну Церкву, на загальних зборах постановили переіменувати громаду на українську громаду і в цьому дусі дальше провадили свою працю.

Основоположниками громади були слідуючі: Михайло Стечишин, Григорій Сліпченко, Іван Ґрещук, Чемборик, Нагірний, Ластівка, В. Свистун і Ю. Стечишин, а також питомці Інституту Петра Могили.

Спочатку була невияснена проблема з церковним будинком і площею, які були записані в уряді, як приватна власність російського епис-

копа Олександра, але ця справа полагодилася заходами Юліяна Стечишина, який сам особисто сплатив податок, кілька років неплачений за площу, і таким чином дав громаді в руки офіційний документ на власність церкви з площею.

Перші Богослуження в громаді служив о. д-р Ґерман, а йому допомагав о. І. Дмитрів. Далі цю громаду обслужували священики-основоположники нашої Церкви в Канаді, о.о.: С. В. Савчук, Д. Ф. Стратійчук, В. Кудрик, Д. Кирстюк, С. Гребенюк, Є. Грицина і К. Желішкевич. Першими дяками й диригентами в громаді були: Вас. Свистун, Юліян Стечишин (впродовж двадцяти років), Михайло Зюбрак і Мих. Гуменюк.

Спочатку громада була дуже бідна матеріяльно і мала кількістю членів, бо в самому місті Саскатуні дуже мало проживало українців, а ще менше тих, яким дорогою й рідною була справа відродження Укра-

Управа Катедральної Громади Пресв. Тройці в Саскатуні, Саск.
Перший ряд, зліва направо: М. Гавриш, І. Глуханюк, Ю. Стечишин, о. Г. Удод, О. Процюк, пані Баєр, Р. Стратійчук. Другий ряд: П. Максимишин, М. Дорош, д-р Д. Ціпивник, Ю. Симчич, Л. Кей, І. Човганюк і П. Вахняк. Відсутні на знимці члени управи: Стодола і проф. І. Рудевський.

їнської Церкви. Але поволі громада підсилювалася новими членами, які прибували до міста з околиць. На широку скалю розвинулася діяльність громади після другої світової війни. Парохом був призначений о. Т. Ковалишин, який особисто вклав багато своєї душі й праці в розбудову громади, а особливо в побудову нового Храму, який розпочато було будувати в 1947 р., а в 1952 році він уже був посвячений Митрополитом Іларіоном, Митрополитом УГПЦК.

Варто зазначити, що раніше, перед збудуванням нової церкви, поза Богослуженнями, вся громадська справа провадилася в Народнім Домі, який хоч і не був власністю громади і його членами були люди й неправославного віроісповідання, все ж таки праця провадилася виключно для добра й розвитку української православної громади. Помимо матеріяльної вбогості, в громаді постійно велася дуже жвава культурно-освітня діяльність і ця діяльність давалася відчути по всіх місцях

українського поселення в Канаді. З Саскатуну виходили свідомі і жертвенні працівники на народньо-церковній ниві і вони скрізь були в передніх рядах організаторів нових громад нашої Церкви. В самому Саскатуні, при громаді, надзвичайно активно діяв відділ Товариства Українців Самостійників і його діяльности в першу чергу треба завдячувати розвиток громади.

Після о. Т. Ковалишина громаду в Саскатуні обслуговували оо.: Й. Тріска, В. Слюзар (молодший), Прот. М. Боднарчук, Прот. Ф. Керніцький. З вибором Прот. Ф. Керніцького на пост голови Президії Консисторії, настоятелем саскатунської громади призначено о. Т. Удода.

Від часу, коли збудовано новий Храм, громада швидким кроком пішла до розвитку, як в духовому, так і в матеріяльному напрямку. За час останніх десять років прибуло багато українських православних родин до міста і багато з них влилися в життя громади. На сьогодні біля 450 родин гуртуються при громаді.

Молодший відділ С.У.М.К. з Надзірною Радою.

1962 року ця громада збудувала величаву авдиторію, яка містить в собі дві великі залі, кімнату для зборів, кухню, канцелярію для о. пароха та кляси для української й недільної шкіл.

В теперішній час при громаді існують й активно діють слідуючі організації: ТУС, молодший і старший відділи СУМК, українська й недільна школи, що мають зареєстрованими по 150 дітей. В школах навчають добрі фахові вчителі. На особливу увагу заслуговують наш церковний хор, під управою Марії Ткачук, що своїм співом звеличує Служби Божі, та відділ Союзу Українок Канади ім. Ольги Кобилянської. Цей відділ нараховує понад 150 членкинь і працює з великою посвятою для загального народньо-церковного добра.

На початку 1967 р. громада набула на власність нову велику площу для дальшого поширення своєї діяльности, маючи на меті створення нової громади в Саскатуні для великого числа молодих родин, які тепер проживають в місті. Часто в неділі та особливо у великі свята теперішній Храм Божий вміщає далеко не всіх парафіян.

До теперішньої управи катедральної громади входять слідуючі члени: Іван Глуханюк — голова, М. Дорош — заст. голови, Роман Стратійчук — секретар, Микола Гавриш — скарбник. Члени управи: проф. І. Рудевський, д-р Д. Ціпивник, Ю. Симчич, Й. Максимишин, Й. Вахняк, пані С. Баєр (голова відділу С.У.К.), і І. Човганюк.

В члени управи катедральної громади входять як старші, заслужені й досвідчені члени громади, так і молодші, повні енергії й бажання дати свої знання й здібності для громади і це поєднання дає найкращий результат гармонійної співпраці в цілій громаді. З надією на поміч Божу і твердою вірою у свою святу справу, Саскатунська громада вступає в великий Ювілейний Рік свого існування.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА У СВАН ПЛЕЙН, САСК.

Наші піонери, що поселилися в околиці Сван Плейн, Саск., майже відразу зорганізувалися в громаду, а потім побудували й церкву, в якій служили на початках священики з Російської Місії, а пізніше, коли відродилася в Канаді Українська Православна Церква, то члени нашої громади відразу собі усвідомили значення рідної Церкви, як одного з найосновніших факторів збереження релігійно-національної окремішности української спільноти. В скорому часі, здається 23 квітня, 1930 р., вони скликали збори, на яких рішили остаточно стати членами Української Православної Церкви в Канаді та вибрати управу громади з таких членів основоположників: Василь Пріденчук — голова, Іван Щур — секретар, Яків Баб'юк — скарбник, Ст. Пріденчук — старший брат; мужами довір'я були обрані: Гнат Баб'юк і М. Хабун.

На зборах 14 січня, 1940 р., що відбулися в домі п-ва М. Вершицьких, було рішено будувати церкву в містечку Сван Плейн, а вже 1946 р. таки було приступлено до будови, яку й закінчили 1952 р.

Зараз при нашій громаді існує добре зорганізоване Жіноче Товариство, яке опікується не тільки справами церкви, але бере активну участь в усіх церковно-громадських імпрезах, а найголовнішим обов'язком цього Товариства є: — організування нашого молодшого покоління довкола своєї церкви і всього що є тільки українське.

Теперішня управа складається зі слідуючих осіб: Ілля Рудачик — голова, М. Васеленюк — заст. голови, Д. Рудачик — протокольний секретар, Л. Коротнюк — фін. секретар, а до контрольної комісії було обрано: В. Ковча, М. Вербицького і Р. Мельника.

Священнослужителями в нашій громаді були отці: П. Мельничук, Т. Волохатюк, Д. Сенета, Д. Кирстюк, Л. Дячина, М. Боднарчук, К. Желішкевич, В. Апонюк, І. Майба, Ф. Легенюк, Г. Криштанович, П. Зубрицький, С. Греділь, а тепер Яр. Пук.

* * *

ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В СЕМБУРҐУ, САСК.

Церква Пресв. Тройці в Сембурґу.

В густих лісах північного Саскачевану, в околиці Сембурґу поселилися українці переважно з Буковини в 1912 році.

1914 р. один з діяльних жителів цієї околиці п. Гр. Паскарук скликав збори, на яких присутнім піддав думку, що для нас в цих лісах потрібно не тільки хліба, але й церкви, без якої ми скоро розгубимося. Присутні погодилися з його думкою й зорганізували парафію, а на голову вибрали п. Гр. Паскарука.

Не дивлячись на тяжкі умовини життя, цього ж таки року приступили до будови церкви. Церква ще не була закінчена, як Російська Місія прислала свого священика — Івана Федину, який серед тих обставин, нічого не вимагаючи від парафіян, приступив до праці. Після цього нашу парафію обслужували ще 8 священиків.

1922 р. парафіяни почали вимагати від управи громади, щоб в церкві служили священики Української Греко-Православної Церкви українською мовою.

З цього часу почалася завзята боротьба між парафіянами, яку використали різні секти, які були в цій околиці та ще більше старалися цю боротьбу роздмухати. Стара церква згоріла, а вірні побудували нову і ввійшли потім до складу Української Церкви.

Від того часу й посьогодні цю громаду обслужували такі отці: І. Дмитрів, Т. Кисілюк, В. Апонюк, П. Березіцький, К. Желішкевич, Л. Дячина, С. Гребенюк, С. Зузак, Е. Труфин, І. Швець і теперішній о. П. Бублик.

Головами громади, були: Г. Паскарук, І. Денесюк (28 р.), І. Лаб'юк, І. Паліброда, В. Сахрук, М. Косован і П. Паскарук.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА СВ. ДУХА В СМАТС, САСК.

Перші українські поселенці почали заселювати околиці біля Сматс ще на початках девятсотих років і жили переважно незорганізованим життям. Кожний жив на свою власну руку. Пізніше, коли попідростали їх діти, то вони побачили, що крім світської школи треба ще й релігійної. Щоб цього добитися, то заходом визначніших громадян, Івана й Теодора Маґусів, І. Кінара і І. Грицева в 1925 році було зорганізовано українську православну громаду. В початках виникли різні труднощі й приходилося Служби Божі служити в школі та по приватних домах, а вже від 1926 р. відбувалися Служби Божі у власній церкві, яку освятив Владика Іоанн Теодорович.

Сьогодні наша громада має свій власний цвинтар, Народній Дім і вповні сплачену церкву.

До першої управи належали: Т. Магус, І. Кінар та Й. Курилович. Тепер на чолі громади стоять: Й. Кінар — голова, І. Шутяк — скарбник й І. Гриців — секретар.

Треба сказати, що в цей ювілейний рік нашої Церкви ця громада нараховує всього дев'ять родин, але вони стоять кріпко на тих основах, які були заложені в нашу Церкву в 1918 році. І дай Боже, щоб наші наслідники такими були і так чесно та віддано служили своєму народові та своїй рідній Українській Православній Церкві.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ПОКРОВИ В СТ. ДЖУЛІЄН, САСК.

Українська Православна Церква в Ст. Джулієн, Саск.

Одночасно з поселенням перших українців в околиці Ст. Джулієн виринула пекуча потреба рідної церкви, що стояла б на засадах української традиції, задовольняла б душевні потреби наших поселенців і згуртувала б їх в спільну, організовану спільноту.

Тому, коли відродилася Українська Греко-Православна Церква в Канаді, наші свідоміші громадяни рішили бути членами Української Церкви. Отже 9 березня, 1925 року вони скликали організаційні збори, на яких постановили перейти до Української Церкви.

Після всяких непорозумінь, вони з великою вірою і силою духа працювали на славу Божу, і коли вже релігійне життя громади покріпшало і набрало сили, то зразу зайшла потреба і нової церкви. Тому то, дня 9 липня, 1947 р. на зборах зайшло рішення будувати нову церкву, а вже 1 жовтня, 1950 р., відбулося відкриття нової церкви при участі о. Д-ра С. В. Савчука і других отців нашої Церкви.

При громаді існує недільна й українська школи, відділ молодечої організації СУМК (організований 1933 р.), Жіноче Товариство ім. Лесі Українки (зорганізоване 1929 р.); всі вони разом творять одну спільну українську родину.

Священики, що давали обслугу нашій громаді, були: Кізун, д-р С. В. Савчук, В. Кудрик, П. Мельничук, П. Самець, І. Майба, Є. Грицина, Ф. Керніцький, К. Желішкевич, В. Апонюк, Ю. Туржанський, М. Стеценко, Т. Славченко.

Перша управа, що була створена 1925 р., складалася з таких членів: Семен Михайлюк, Іван Кіндрачук і Михайло Шинкарук.

Управа, що була вибрана на 1968 р., складалася з таких осіб: С. Бокшован — голова, Андрій Божовський — заст. голови, Дмитро Сорокан — секретар, Павло Місюра — скарбник. Контрольна комісія: Василь Буджак, Іван Процюк, Павло Михайлюк і Василь Чуганюк. Мужі-довір'я: Дмитро Хомин, Андрій Божовський, Славко Бокшован.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДИМИТРІЯ В СТІНЕН, САСК.

Церква Св. Димитрія в Стінен, Саск.

Перші поселенці до Стінен, Саск. почали прибувати з різних частин України біля 1901 р. Початкове українське національне і релігійне життя тут було занедбане через несвідомість. Отже часто зроджувалась боротьба з різнородними сектами, комуністами та зрусифікованим елементом.

Основоположниками церковної громади в Стінен були слідуючі особи: А. Анака, М. Анака, Р. Березнюк, М. Охітва, Т. Юкальчук, О. Маленький, Т. Ігнатюк, В. Вігнан, В. Гуцал і І. Бурем.

На початках Богослуження відбувалися періодично в Народньому Домі. Але переїхав з м. Стирджес до Стінен Іван Анака, який почав зразу ж таки працювати на культурно-громадськім секторі. Своїми добрими ділами він зумів прищепити любов до своєї Української Греко-Православної Церкви в Канаді. В скорому часі приступили до будови своєї власної церкви, а в 1955 р., 24 липня, було перше Богослуження в новозбудованій церкві, яке відслужив о. Ф. Легенюк. Візитація й освячення церкви відбулися 1962 р., яке звершив Митрополит Іларіон в сослуженні отців нашої Церкви.

При громаді було організовано українську й недільну школи, де наші діти вчилися Закону Божого й рідної української мови. Деякий час це все завмерло, але тепер знову почало відроджуватися через дуже активну працю пароха, о. Я. Пука.

Нашу громаду від 1946 до 1968 р.р. обслужували такі священики: І. Майба, К. Желішкевич, Ф. Легенюк, П. Зубрицький, С. Греділь, а тепер Яр. Пук.

Основоположниками нашої громади були слідуючі особи: Андрій Анака — голова, Василь Гуцул — секретар, Іван Корпан — скарбник.

Теперішня управа складається з таких членів: Онуфрій Анака — голова, О. Маленький — заступник голови, В. Гуцал — секретар, Іван

Боднар — заст. секретаря, Т. Юкальчук — скарбник. Старші брати: Іван Анака, М. Гунька та П. Корковський.

При громаді працює Жіноче Товариство ім. кн. Ольги, яке начисляє біля 30 осіб.

Жіноче Товариство ім. кн. Ольги в Стінен, Саск.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЇЦІ В СТОРДЖИС, САСК.

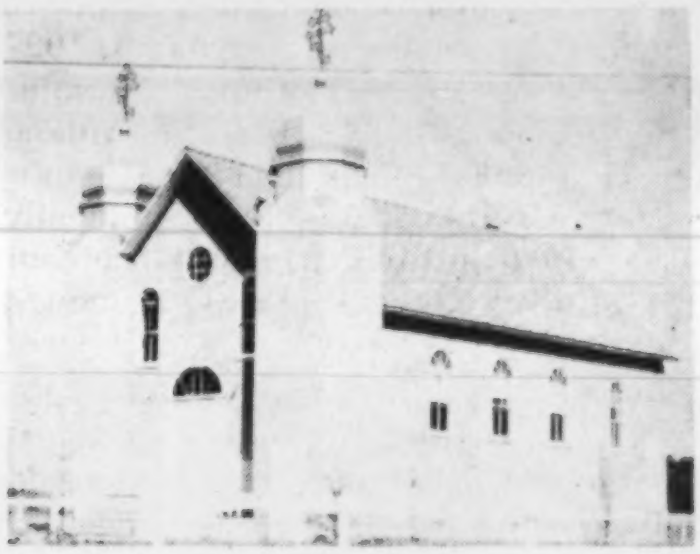

Українська православна церква в Сторджис (Гаєс), Саск.

Сотні громад Української Греко-Православної Церкви Церкви в Канаді основувалися виключно через пізнання історії українського народу та історії його Православної Церкви. Ця національна й релігійна свідомість українських православних мас стала теж причиною створення громади і в Сторджис, Саск. в 1951 р.

Провідні громадяни, такі як: Петро Юзик, М. Кузик, Ол. Різник, В. Грушка, Н. Колот, Ю. Кожушка, П. Кузик, І. Химко, Д. Клубок, Д. Солтис, І. Карга, Ол. Тумак, Іван Басараб і інші, порадилися разом і тоді таки вибрали управу з таких осіб: С. Киверега — голова, П. Юзик — рекордовий секретар, О. Різник — скарбник.

Пізніше, коли все вже було полагоджено, вони порозумілися з Консисторією Української Православної Церкви і незабаром стали затвердженою громадою Української Православної Церкви в Канаді.

Перше Богослуження відслужив о. К. Квасницький в приватному домі подружжя Киверегів.

По році часу громада почала будувати церкву, а в 1955 р. в грудні місяці, відбулося перше Богослуження в новозбудованій, хоч зовсім не закінченій церкві. В 1958 р. о. Д-р С. В. Савчук відслужив перше Богослуження в церкві, що була вже викінчена як всередині, так і з-зовні.

Від самих початків заснування громади провадиться духово-релігійна праця, а також і культурно-освідомляюча. Треба також сказати те, що всю ту працю провадить наше жіноцтво, що є об'єднане в Товаристві Союзу Українок Канади. При громаді також є добре зорганізовані українська й недільна школи, які зорганізував о. І, Швець.

При нашій громаді священнослужителями були такі отці: К. Квасницький, І. Швець, І. Приступа, В. Мельничук, Вітенко, В. Слюзар, Микола Стеценко, С. Греділь і Я. Пук.

Управа на 1968 рік складається зі слідуючих громадян: П. Юзик — голова, І. Кіндрачук — заст. голови, В. Цимбалістий — секретар, Д. Михайлюк — скарбник, І. Кінащук — господар. Контрольна комісія вибрана в такому складі: Юрій Требич, Юрій Федорук і Н. Катеринюк.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В СТОРНОВЕЙ, САСК.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла в Сторновей, Саск. (1929 р.).

Українська православна громада в Сторновей, Саск., основана в травні, 1927 року з декількох свідоміших українських родин, які зрозуміли, що їхньою рідною Церквою є Українська Православна Церква. Вони відчували душевну потребу молитися Богу разом із своїми дітьми в рідному храмі Божому, де панує своя рідна українська мова.

Першими членами управи нашої громади були такі особи: В. Ткачук — голова, М. Ґалай і П. Жинчин — заст. голови, Й. Ґалай — секр. і І. Вінтоник — скарбник.

Цей комітет відразу після зборів купив два акри землі під будову церкви та під цвинтар.

Перші Богослуження відбувалися по приватних домах наших парафіян, але вкінці 1927 року було вже розпочато будову церкви, а вже 1928 р. відбувалися Богослуження в новозбудованій церкві.

Почавши з 1930 року Канаду навістила господарська криза, однак помимо тяжких обставин, наша громада до 1948 р. закінчила будову церкви як в середині, так і знадвору. І так пройдені тяжкі часи минули, а громада все ще стоїть на сторожі рідної Церкви, а особливо нашої молоді, яка має йти слідами своїх батьків, щоб не згубити всіх тих надбань, які збиралися в нашім народі через цілі століття.

Хористи їдуть з Мазепи, Саск. до Сторновей. (Знимка з 1929 р.).

Обслужували нашу громаду від перших її початків такі священики нашої Церкви, як: Д. Кирстюк, Т. Волохатюк, Д. Сенета, Е. Улян, П. Мельничук, В. Апонюк, Ф. Керніцький, С. Гребенюк, Л. Дячина, Є. Грицина, П. Бублик і С. Столярчук.

Парафіяни з о. Т. Волохатюком біля церкви в Сторновей, Саск. (1928 р.).

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ВСІХ СВЯТИХ В ТАФНЕЛ, САСК.

Українська православна громада у Тафнел була основана 1928 року. Донедавна церква цієї громади була на фармі. 1963 р. громада поставила собі нову церкву в місті Тафнел. У громаді відбуваються два-три Богослуження на рік.

Церква Всіх Святих в Тавфнел, Саск.

У проводі цієї громади стоять: Томко Галик — голова. Дмитро Король — секретар. Громада складається лише з п'ятьох родин.

* * *

ЦЕРКОВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ТЕРНОПОЛІ, САСК.

Громада в околиці Тернополь, Саск., належить до перших громад нашої Української Православної Церкви в Канаді. Щойно почався рух за створення своєї рідної Української Церкви в Саскатуні, то тут відразу застановилися над створенням української православної громади, яку й було засновано в 1920 р., а 1924 р. було збудовано й церкву.

Церква Пресв. Тройці в Тернополі, Саск.

Основоположниками громади були слідуючі: Василь Савчук, Василь Фіцич, Л. Войцехівський, Федір Сенчина, Григорій Стельмащук, Микола Войцехівський, Микола Романко, Василь Зіп, Теодор Кушнірик, Ів. Шеремета та П. Кухта.

Від самих початків, члени нашої громади були згуртовані при Читальні Просвіти та Народнім Домі, де провадилася жвава культурно-освітня діяльність.

У жовтні, 1962 року наша громада почала будову нової церкви, а вже 3 червня, 1963 року Владика Борис в сослуженні о. Іова Скакальського і тодішнього пароха громади о. Миколи Стеценка посвятив наріжний камінь, а 5 січня, 1964 р. було відслужено перше Богослуження в новій церкві.

Управа громади за підтримкою всіх членів взялася далі до праці, щоб прикрасити свій храм. Збудовано було й розмальовано Іконостас, Престіл, Тетрапод, та придбано було лавки, коштом Жіночого Товариства, яке знаходиться при нашій громаді.

Іконостас в церкві Пресв. Тройці в Тернополі, Саск.

1 серпня, 1965 р. єпископ Борис, в сослуженні о.о. М. Стеценка та Т. Славченка, звершив повне посвячення Храму й Іконостасу.

Протягом усього часу нашу громаду обслужували такі отці: С. В. Савчук, В. Кудрик, П. Мельничук, П. Самець, І. Майба, Є. Грицина, Ф.

Керніцький, К. Желінкевич, В. Апонюк, Ю. Туржанський, М. Стеценко і Т. Славченко.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА РІЗДВА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ТІДОР, САСК.

Між нашими громадянами знайшлося поважне число людей, що могли передбачати всі небезпеки чужинецьких підходів. І тому вони, не чекаючи поганих наслідків, почали робити заходи, щоб створити українську православну громаду. Завдяки тим ідейно-свідомим одиницям скликано перші основуючі збори, що відбулися 2-го грудня,

Церква Різдва Пресвятої Богородиці в Тідор, Саск.

1948 р. в залі Народнього Дому. На ці збори зійшлося велике число українців, як з міста, так і околиці Тідор, Саск., щоб разом створити громаду і формально рішити — стати членами Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Того ж самого року було куплено від англіканської громади їхню стару церкву, в якій відбувалися Богослуження майже вісім років. В 1956 р. ту церкву було перебудовано чисто в

православному стилі, і відтоді тут мали свою церкву, яка своїм виглядом не відрізнялася від других українських православних церков.

Перше Богослуження відслужив о. М. Боднарчук в 1948 р., а вже слідуючі Священнослуження виконували такі отці: Т. Яковкевич, Борис Яковкевич (теперішній єпископ нашої Церкви), П. Бублик, Яр. Пук, а тепер — о. Л. Дячина.

Перша управа складалася із слідуючих членів нашої громади: Іван Мінькан — голова, І. Гарасим'юк — заст. голови, С. Пузняк — скарбник, Н. Кусий — секретар.

Управа громади на 1968 рік складається зі слідуючих членів: Т. Король — голова, Ґеорґій Мінькан — заст. голови, Михайло Воронюк — секретар, П. Месенчук і М. Середюк — члени.

Старшими братами були вибрані: В. Кулик, І. Король, П. Месенчук і М. Кузик, а сестрицями вибрані такі пані: Дора Король, Єрина Думенко і Катерина Павчук.

Треба зазначити, що при нашій громаді є Жіноче Товариство, відділ Союзу Українок Канади ім. О. Кобилянської. Згадане Товариство є надзвичайно активне у своїй праці й виконує всі завдання, які на нього покладаються зі сторони нашої громади. Треба також сказати і про те, що при громаді існує недільна школа, якою о п і к у є т ь с я о. Л. Дячина. Наука української мови відбувається в д е р ж а в н і й школі, як предмет, що визнаний Департаментом Освіти. Дітей вчить фаховий учитель — Василь Сушинський.

* * *

ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА У ФОВМ ЛЕЙК, САСК.

Українська православна громада у Фовм Лейк, Саск., — це, порівнюючи з 1918 роком (рік, коли оснувалася Українська Греко-Православна Церква в Канаді) — молода громада.

Фовм Лейк, це місто, що окружене просторами хліборобської землі, що заселені поселенцями з Буковини та Галичини і їхніми нащадками. На початках українців у місті було зовсім мало, щоб творити якесь організоване життя. Раніше церковне і громадське життя розвивалося навколо церков та народніх домів по фармерських околицях. Згодом, українці почали з фармів переселюватися до міста. Коли у Фовм Лейк зібралося трохи більше українців, то десь на початках 1940 року священик Української Православної Церкви в Канаді, о. М. Боднарчук, що мешкав в Шіго, почав дораджувати цим людям приступити до оснування православної громади в місті. І так, основуючі збори відбулися в місяці листопаді, 1943 р., в хаті В. Москалюка, на яких було обрано управу новооснованої громади в особах: А. Сенчук — голова, І. Керелюк — секретар, Ю. Зайчук — скарбник.

До основоположників української православної громади у Фовм Лейк належали: І. Керелюк, Ю. Заячук, І. Хрептул, В. Рокочий, В. Баюс, І. Стан, А. Сенчук, В. Москалюк, І. Литвинюк і ін.

Перше Богослуження цієї громади, в гостинній англіканській церкві, відслужив о. М. Боднарчук у Велику Суботу 1944 р. І так, з того часу, аж по 1952 р., всі Богослуження відбувалися в тій самій церкві.

З часом до міста почали прибувати українці з фармів, і ними почала багатіти молоденька православна громада. Тоді вже треба було думати про будову своєї церкви. Сталося, що було куплено площу, зроблено плян на церкву і побудовано її. Церкву освятив о. Борис Яковкевич 13 липня, 1952 р.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла у Фовм Лейк, Саск.

При громаді існує Народній Дім, в якому відбуваються всі культурно-освітні релігійні праці. При громаді існує Жіноче Товариство Союзу Українок Канди, відділ ім. Лесі Українки. Цей відділ є надзвичайно активний і йому громада є вдячна. За допомогою цього Товариства при нашій громаді є зорганізована недільна школа, під їхньою опікою знаходиться молодеча організація СУМК та діти рідної школи.

Теперішня управа громади складається з таких членів: С. Крисоватий — голова, М. Моргоч — секретар, В. Рокочий — скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. ТРОЙЦІ В ШІГО, САСК.

Церква Пресв. Богородиці в Шіго, Саск.

Одною з перших православних громад, що назвали себе українською громадою, і що заявили свою приналежність до Української Греко-Православної Церкви в Канаді, — була Громада Пресв. Тройці в місті Шіго. Вона було основана свідомішим українським елементом 1922 р., а слідуючого року почали будувати свою першу ц е р к в у. Основоположниками цієї громади були слідуючі особи: Василь Радиш, Іван Коропатніцький, Іван Фостій, Іван В. Коропатніцький, Теодор Керелюк, Василь Коропатніцький, Василь Хрептул, Іван Керелюк, Микола Керелюк, Назарій Малик, Юрій Коропатніцький, Ілля Мороз, Юрій Онофрійчук, Кость Мороз, Дем'ян Ґузик, Дмитро Базарський, Матей Ахтемійчук, Теодор Костенюк, Андрій Савчук, Стефан Савчук, Василь Керелюк, Стефан Галюк, Стефан Лазецький, Микола Будинський і Теодор Коропатніцький.

Візитація Митрополита Іларіона в Шіго, Саск., 1957 р.

Теперішня нова, простора й гарно викінчена церква цієї громади була побудована 1954 р.

При громаді тепер працює недільна школа з понад 30 учнями.

Членів у громаді є 35 осіб, а прихильників — біля 25 осіб.

Громада має свій Народній Дім. І тому, під цим оглядом і є центром всієї парафії Шіго. Парафія Шіго була одна з перших, що

зорганізувала в себе парафіяльний комітет негайно після 13-го Собору нашої Церкви, що відбувся 1965 року.

На терені цієї парафії трудилися слідуючі священики нашої Церкви: К. Кирстюк, В. Слюзар, Є. Грицина, Д. Стратійчук, П. Мельничук, І. Дмитрів, Л. Дячина, Е. Улян, Н. Мороз, М. Боднарчук, Борис і Тит Яковкевичі, Г. Удод, С. Греділь, а тепер о. С. Ярмусь.

Головою громади в Шіго є тепер п. Дмитро Рудей, а секретарем — Теодор Коропатніцький.

Візитація Владики Митрополита І. Теодоровича в Шіго, Саск., 1924 р.

* * *

ГРОМАДА СВ. ІЛЛІ, ШІГО — ЖУЧКАНИ, САСК.

Церква Св. Іллії.
Шіго — Жучкани, Саск.

Громада Св. Іллі стала до громадсько-церковного життя в 1910 р., а початком свого оснування вона занотувала першу Великодню Сповідь, переведену о. Вербовим у полі під палаткою. Пізніше, 1914 р., ця громада побудувала собі маленьку церковцю, що служить їй тепер, як дзвіниця. Нову церкву побудовано 1917 р.

Основоположниками цієї громади були: Микола Фенюк, Юрій Воронюк, Василь Воловідник, Василь Жучкан і інші.

У проводі громади тепер стоять: Ґеорґій Никоряк — голова, Мирослав Павлюк — секретар, Стефан Онуфрейчук — скарбник.

У громаді тепер осталося лише 8 родин, що свою активність обмежують до 4 - 5 Богослужень на рік.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ШІГО — КУПРОВСЬКІ, САСК.

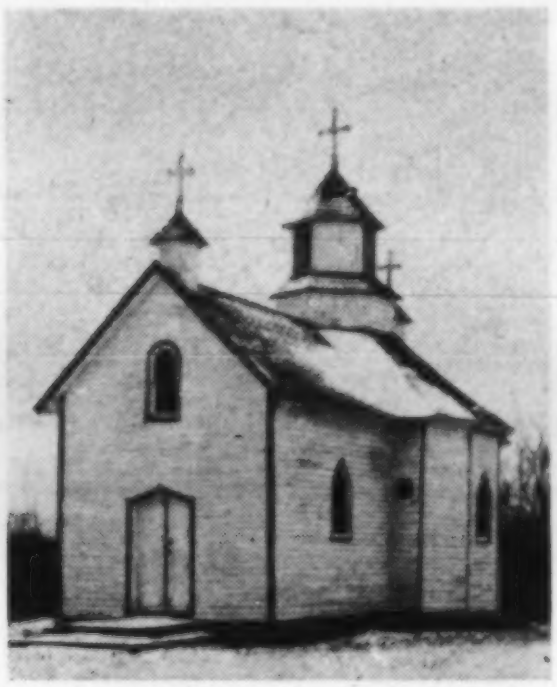

Церква Пресв. Богородиці.
Шіго — Купровські, Саск.

Громада Різдва Пресв. Богородиці коло Купровських була основана православними українцями з Буковини 1911 року. Між ними були родини Купровських, Стадників, Гринчуків та Семенюків. На початках громада входила в склад Російської Американської Православної Місії, а пізніше стала однією з українських громад, які входять до складу Української Православної Церкви в Канаді. Тепер громада змаліла до числа 8 родин, а в своїй активності зубожіла до трьох-чотирьох Богослужень на рік.

Головою громади є Іван Купровський, секретарем — Дмитро Семенюк, а скарбником — Дмитро Скегар.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВВ. АПП. ПЕТРА Й ПАВЛА В ШІГО — МЕЛЬНИЧУКИ, САСК.

Громада Свв. Апп. Петра й Павла коло Мельничуків (колись — коло Семенюків) була основана 1909 р. такими людьми: Іван Купровський, Іван Ротар, Василь Купровський, Дмитро Данилюк, Ґеорґій Мельничук і інші. Ця громада людей побудувала собі й церкву, біля якої тепер є її цвинтар.

Церква Свв. Апп. Петра й Павла.
Шіго — Мельничуки, Саск.

Першим священиком тут був Теодор Стадник, що належав до складу духовенства Російської Американської Православної Місії.

У громаді є коло двох-трьох Богослужень на рік. Вона нараховує 7 родин. Головою громади є Петро Кармазинюк, а секретарем — Микола Семенюк.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА УСПІННЯ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ШІГО — ПОЛУДНЕВЕ, САСК.

Громада Успіння Пресв. Богородиці в Шіго — це перша православна громада українців в цій околиці. Вона була основана православними українцями, переселенцями з Буковини, а основоположниками її були: С. Думанський, М. Думанський, С. Палій, Ю. Гарас, А. Ґевериґа, О. Палій, В. Хрептул, В. Коропатніцький і ін. Ця група православних українців побудувала собі церкву в 1906 р., яка служить цій громаді ще й досі. Першим священиком тут був о. Колісник — з Російської Місії.

Боротьба за українізацію цієї громади почалася за часів о. Івахнюка, що був священиком Російської Місії.

Після звільнення з-під юрисдикції єпископату Російської Церкви, ця громада відразу перейшла до відродженої Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Церква цієї громади стоїть на фармі, у віддалі одної милі від міста Шіго; її члени живуть на фармах, а частинно в місті. Громада, числом свого членства, зараховується до більших громад Шіговської

Парафії. У сферах культурно-громадського життя ця громада зливається з життям міської громади.

Церква Успіння Пресв. Богородиці в Шіго (полудневе), Саск.

Склад управи цієї громади на 1968 рік: Василь Словський — голова, Д. Думанський — секретар і скарбник.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ШІГО — ФЕДАКИ, САСК.

Церква Пресв. Богородиці.
Шіго — Федаки, Саск.

Громада Покрови Пресв. Богородиці коло Федаків побудувала свою церковцю 1946 р., але цвинтар для цієї громади був освячений о. В. Слюзарем ще в 1928 р. Колись ця громада була активна, а тепер вона зменшилася лише до чотирьох родин, а свою активність обмежує двома-трьома Богослуженнями на рік.

Головою громади коло Федаків тепер є Дмитро Баранецький, а секретарем — Михайло Квасниця.

* * *

ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. ДУХА В ШІГО — СТАДНИКИ, САСК.

Церква Св. Духа.
Шіго — Стадники, Саск.

Громада Св. Духа коло Стадників була основана заходами Михайла Скибінського та Івана Охотинського 1921 р. Але, формально, вона ще й тепер до Української Греко-Православної Церкви в Канаді не належить. У її членство входять лише вісім родин, у проводі яких стоять: Олекса Скегар — голова і Петро Стадник — секретар.

Ця громада має гарно відремонтовану церкву й цвинтар біля неї. Має ця громада три-чотири Богослуження на рік.

* * *

США, ПЕМБІНА, НОРТ ДАКОТА

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ В ПЕМБІНА, НОРТ ДАКОТА, ЗДА.

Нашу церковну громаду в Пембіна, Норт Дакота, ЗДА, основано в 1937 р. Ініціяторами громади були слідуючі: І. Борденюк, А. Кирилюк, М. Клим, В. Загарія й інші. Порадившись між собою, вони скликали основуючі збори, на яких було зорганізовано громаду та вибрано управу в такому складі: І. Пастух, П. Пастух, М. Дем'янишин. Фундаторами нашої громади були: В. Іваницук і М. Кирилюк. Тепер в управі нашої громади є слідуючі громадяни: І. Борденюк (старший), І. Бординюк (молодший), Ю. Бординюк, М. Клим, В. Загарія і А. Кирилюк.

У цій околиці є багато українських православних людей, але вони є порозкидувані поміж чужими й збайдужіли та засильно перейнялися багатством світу цього, забуваючи, що крім поживи для тіла, треба ще дбати і за поживу духову, яку можна отримати тільки в Церкві через Таїнства, які дав нам Сам Ісус Христос.

Сьогодні ця громада складається з шести родин, але є вигляди, що членство може збільшитися через повернення наших братів з блудних доріг, якими вони пішли через свою несвідомість та вигоди світу цього.

Обслужували нашу громаду священики переважно з Української Православної Церкви в Канаді, а саме: д-р С. В. Савчук, Є. Грицина, П. Запаринюк, П. Ґліцький, І. Гикавий, П. Стефюк, Т. Ковалишин, Ю. Ягодський і В. Василів.

* * *

СВІТЛИНИ З ЮВІЛЕЙНИХ СВЯТКУВАНЬ 50-ЛІТТЯ УГПЦ В КАНАДІ

5 - 6 - 7 липня 1968 року в Саскатуні

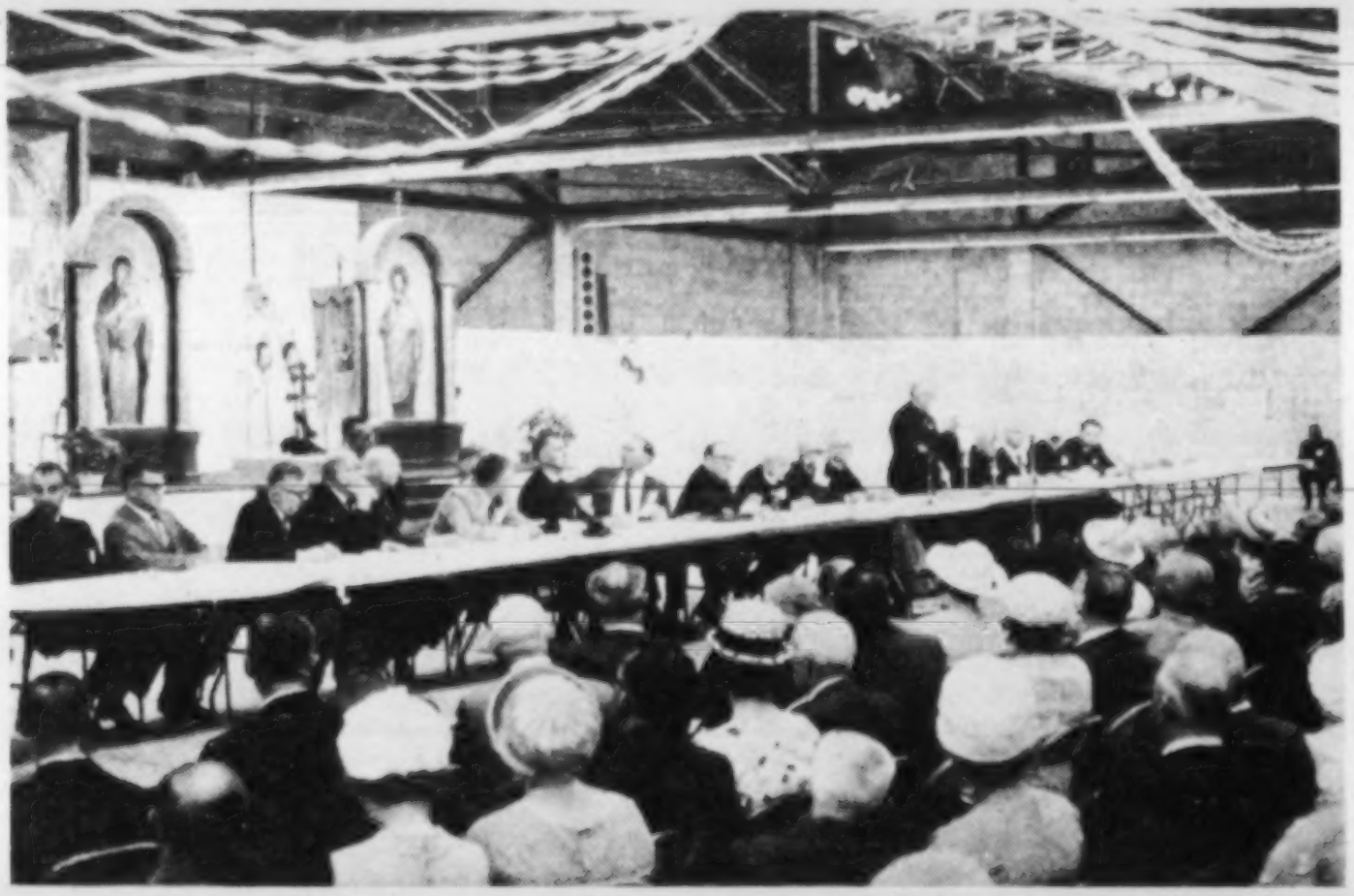

За головним столом члени Консисторії під час Ювілейного Собору.

Учасники Ювілейного Собору 6 липня 1968 року в Саскатуні.

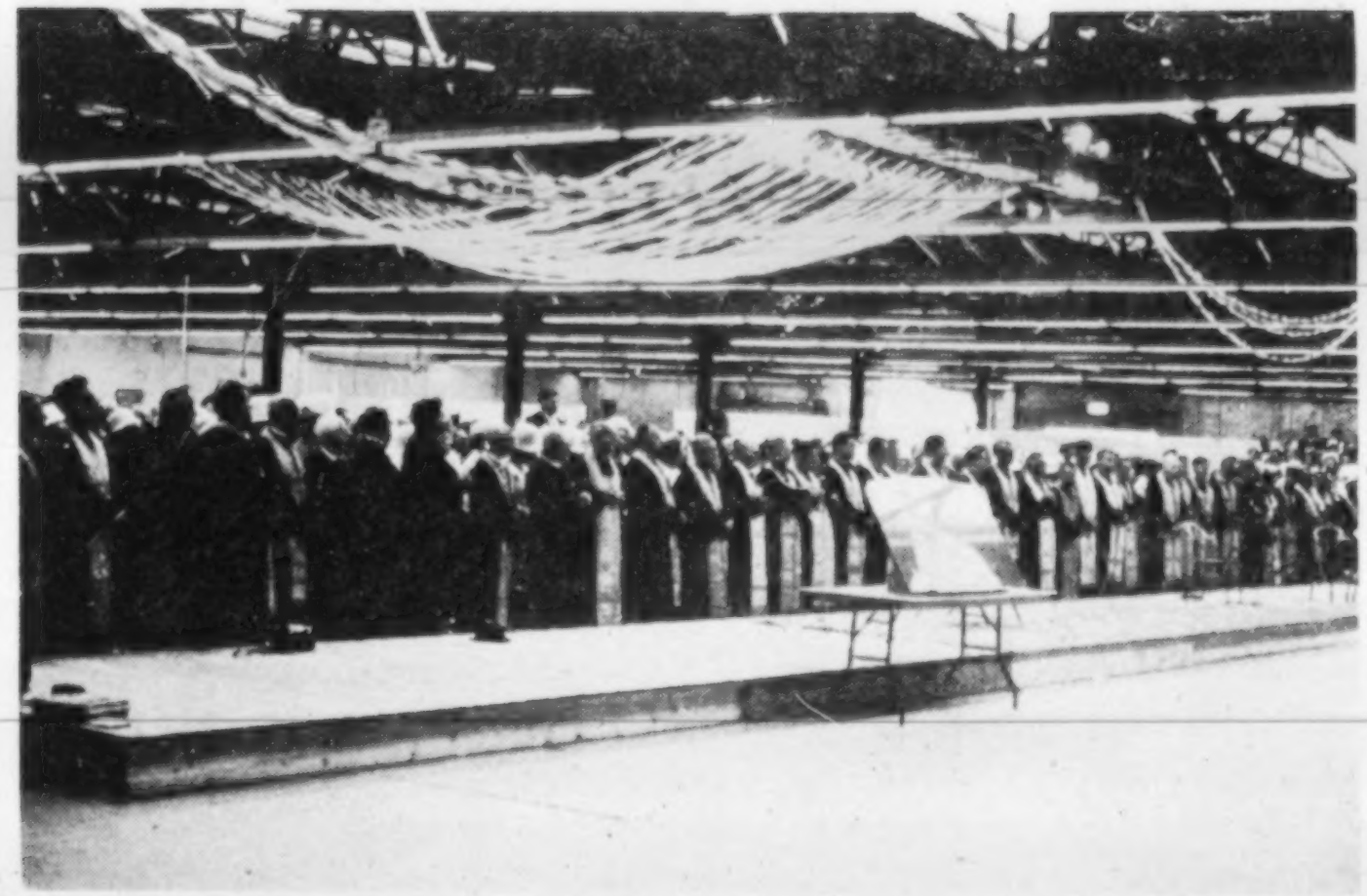

Священики під час Архиєрейської Літургії в неділю 7 липня.

Високопреосвященніший Владика Михаїл промовляє на Соборі 6 липня.
Зліва направо сидять: Архипресв. о. д-р С. В. Савчук, Високопреосв. Владика Андрей, Митрополит Іоанн (Теодорович), Преосв. Владика Борис, Митроф. Прот. В. Слюзар.

Високопресв. Владика Андрей промовляє під час Ювілейного Собору.

Адв. П. Лазарович промовляє під час бенкету в суботу вечером 6 липня.

Хор Православної Молоді Східньої Канади, диригент Н. Олійник.

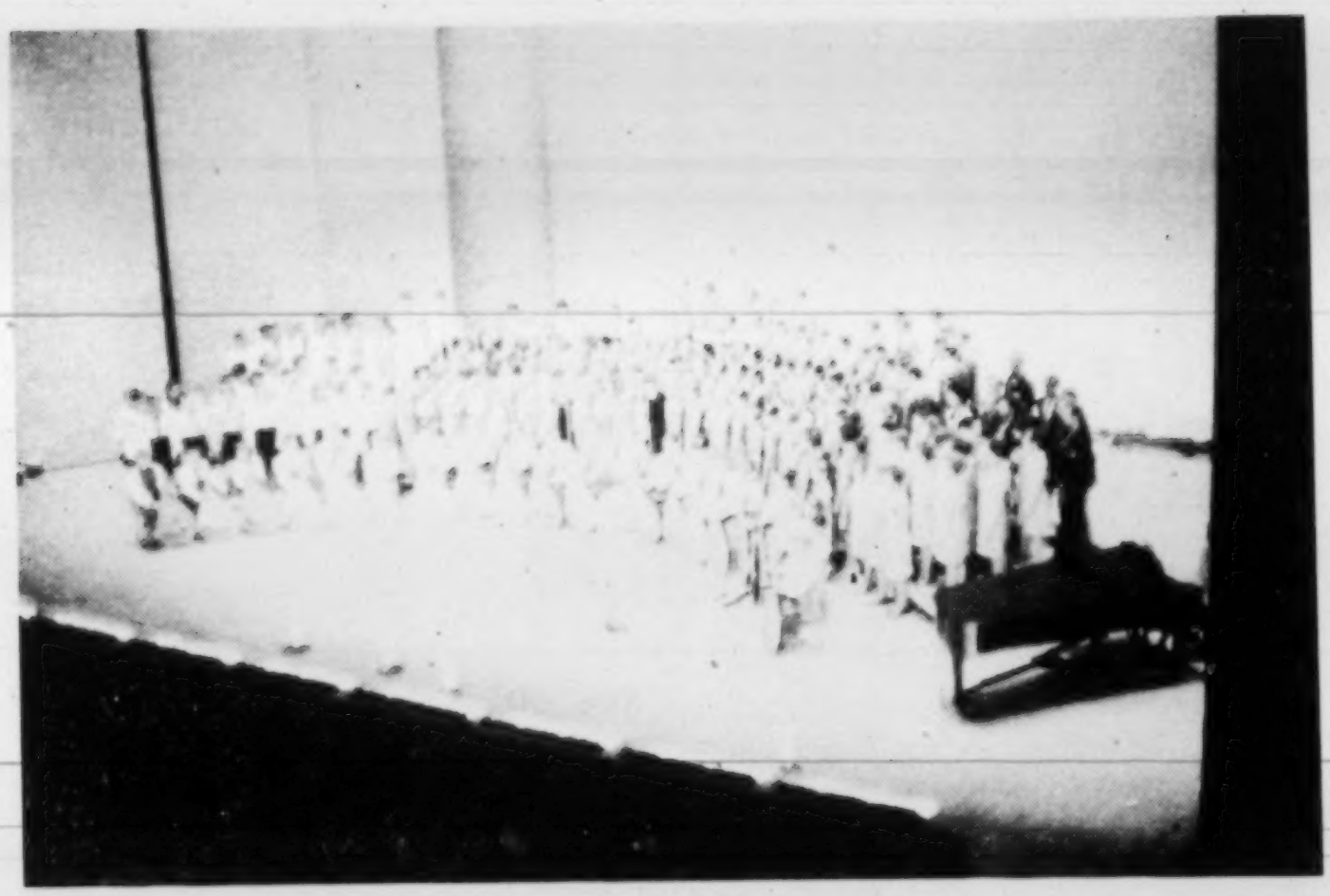

Спільний Молодечий Хор; диригентка пані Лозовчук.

Хор Православної Молоді Східньої Канади і бандуристи з Віндзор, Онт.

Хор Православної Молоді Східньої Канади і оркестра.

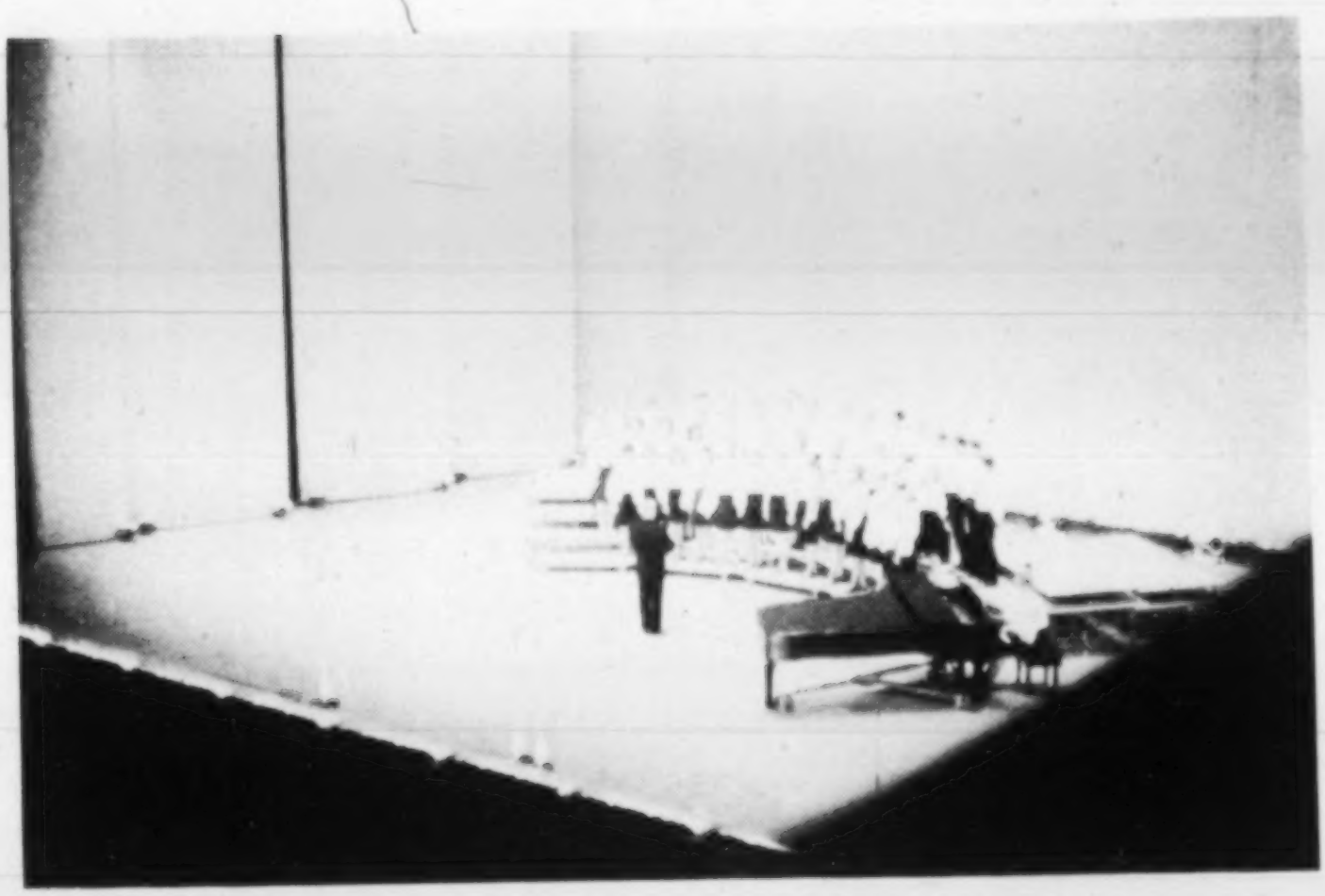

Хор молоді з Едмонтону; диригент Р. Солтикевич.

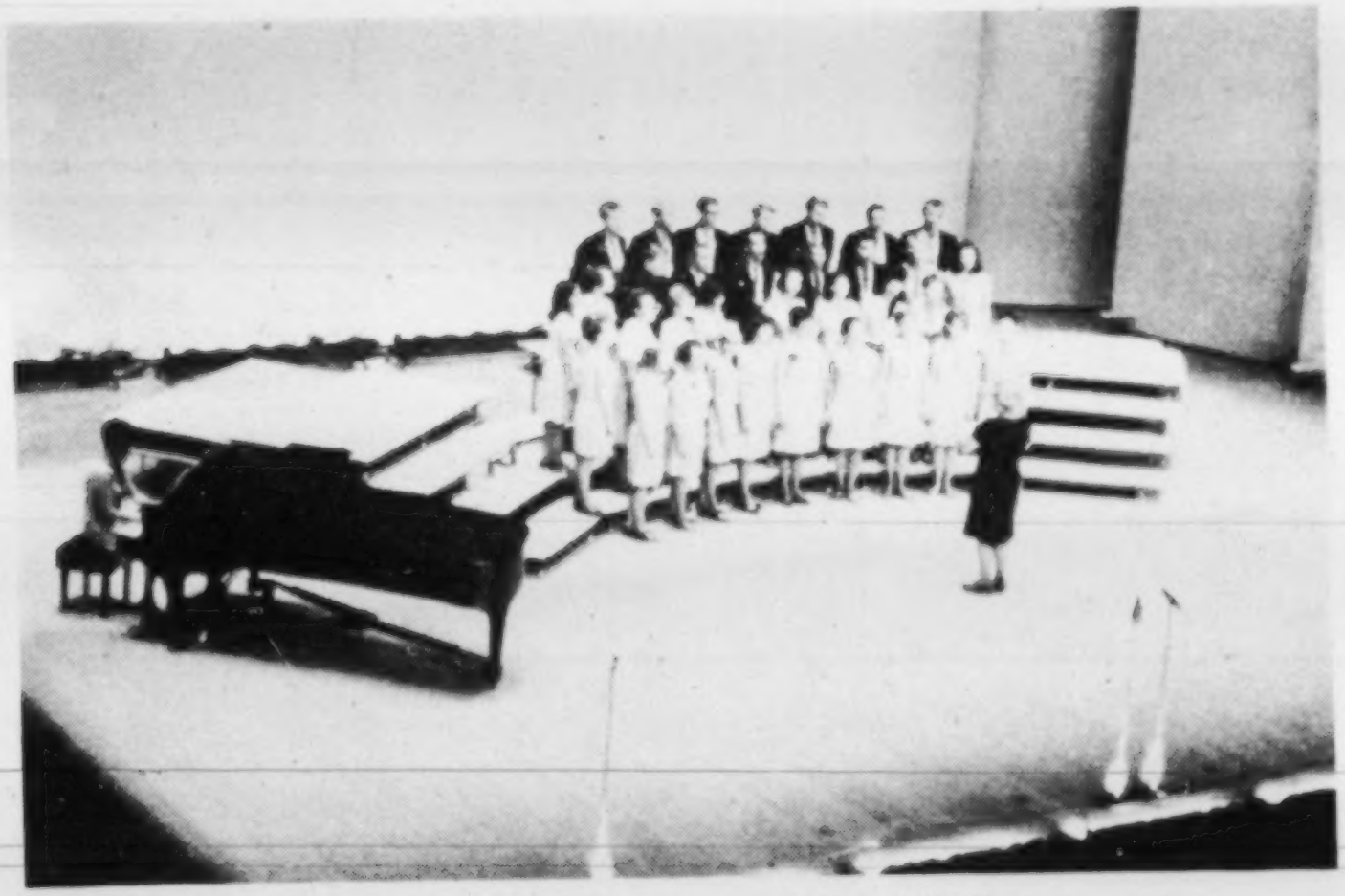

Хор молоді з Саскатуну; диригентка пані М. Ткачук.

Фрагмент хору Східньої Канади і капелі бандуристів з Віндзору.

Фрагмент капелі бандуристів з Віндзору.

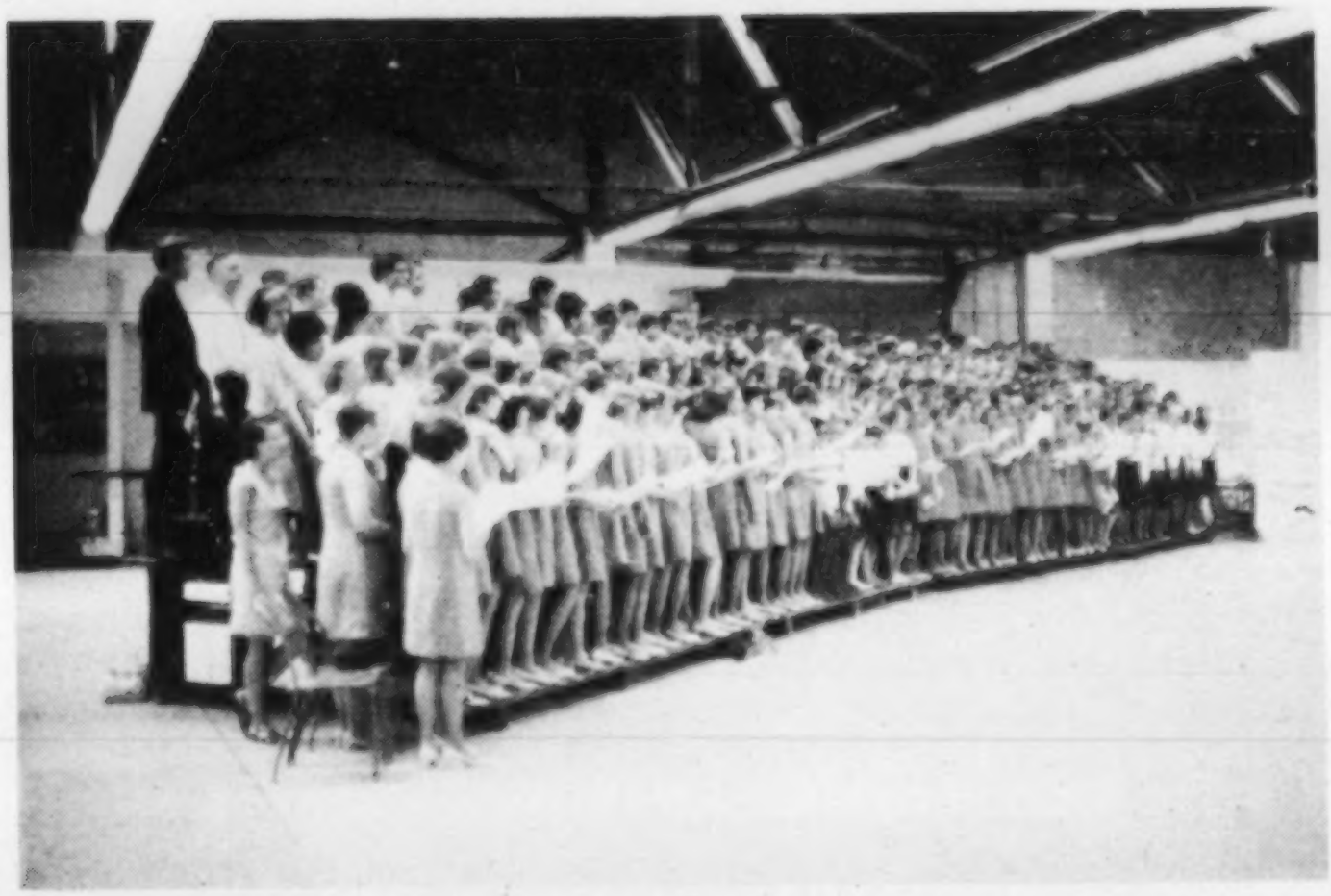

Спільні хори з Торонта, Едмонтону й Саскатуну.

Зустріч Владики Митрополита Іоанна на летовищі.

ЗМІСТ

(Зірка означає, що громада не подала про себе інформацій). Стор.

1. Замість передмови 5
2. Важливіші дати в історії Української Греко-Православної Церкви в хронологічному порядку 9
3. Всекрайова урочистість Ювілею 50-ліття Української Греко-Православної Церкви в Канаді 20
4. З привітального слова Блаж. Митрополита Іоанна 25
5. Слово Високопреосв. Архиєпископа Михаїла 26
6. Слово Високопреосв. Архиєпископа Андрея 27
7. Привіт Преосв. Владики Бориса 29
8. Керівні органи Ювілею 50-ліття УГПЦК 30
9. Слово Митроф. Прот. Ф. Керніцького 31
10. Доповідь Архипресвітера д-ра С. В. Савчука 33
11. Платон Лом — Українським піонерам у Канаді 40
12. The Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada 41
13. Прот. Василь Кудрик 48
14. Видатні світські діячі УГПЦ 50
15. Суддя Ярослав Арсенич — стор. 50; Суддя Михайло Стечишин 52
Мирослав Стечишин — стор. 54; Петро Зварич 56
16. Колеґія Св. Андрея у Вінніпезі 58
17. З Конвокації Колеґії Св. Андрея 60

ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЦЕРКОВНІ ГРОМАДИ

I. Алберта

18. * Атабаска, Свв. Апп. Петра й Павла
19. Баргед 61
20. Бервин 63
21. * Белис — Всіх Святих
22. * Біґ Медов — Св. Івана Хрестителя
23. Боїл 64
24. * Бойн Лейк — Свв. Апп. Петра й Павла
25. Бонневіл 64
26. Борівці — Виллінґдон 65
27. * Брендзлей — Пресв. Тройці
28. * Броссо — Пресв. Тройці
29. * Брудергайм — Св. Димитрія
30. Вайлдвуд 65
31. Веґревил 66
32. Вестлок 68
33. Вилинґдон 69
34. Вільна 70
35. Вондерінґ Ривер 71
36. * Ворспайт — Успіння Пресв. Богородиці
37. * Восетна — Св. Володимира
38. Гемлин 71
39. Ґлендон 72
40. * Ґіффорд — Свв. Апп. Петра й Павла
41. Давнінґ 74
42. Еґремонт 74
43. Едмонтон — Громада Св. Андрея Первозванного 76
44. Едмонтон — Громада Св. Івана Хрестителя 78
45. Едмонтон — Громада Св. Іллі 83
46. Едмонтон — Громада Св. Михаїла 87

Стор.
47. Елк Пойнт 89
48. Ендрю 90
49. * Еншав — Св. Володимира
50. Завалє 91
51. Іннісфрі 92
52. Іспас 94
53. * Кагвин — Пресв. Тройці
54. Калмар 94
55. Кейленд 96
56. Келґарі 98
57. Кемровз 100
58. Крейґенд 101
59. Лак Ла Біш 101
60. * Летбридж — Пресв. Тройці
61. Лойдмінстер 101
62. Лужани 102
63. Мирнам 104
64. * Мусідора — Успіння Пресв. Богородиці
65. Норал 105
66. * Нью Брук — Успіння Пресв. Богородиці
67. * Оєн — Свв. Апп. Петра й Павла
68. * Оновей — Свв. Апп. Петра й Павла
69. * Пено — Св. Івана Хрестителя
70. Прут 105
71. Радвей 106
72. Редвотер 107
73. Ричмонд Парк 108
74. Сарейл 110
75. * Сангудо — Успіння Пресв. Богородиці
76. * Сенді Репидс — Всіх Святих
77. * Сейнт Пал — Всіх Святих
78. Сіба Біч 110
79. Січ — Коломия 111
80. Слава 113
81. * Слава (Північна) — Всіх Святих
82. Смокі Лейк 113
83. Спедден 116
84. Спірит Ривер 118
85. Стрий 118
86. * Сучава — Свв. Апп. Петра й Павла
87. Торгілд 119
88. * Тирієн — Св. Михаїла
89. * Топорівці — Св. Іллі
90. * Торсбі — Свв. Апп. Петра й Павла
91. Ту Гилс 120
92. Федора 122
93. Шипенці 123

II. Британська Колумбія

94. Бирнабі 125
95. Ванкувер 126
96. Вернон 129
97. * Вікторія — Св. Юрія Переможця

Стор.
98. Волей 132
99. * Егезіс — Св. Преображення
100. * Кемлупс — Всіх Святих
101. * Келовна — Свв. Апп. Петра й Павла
102. Мишин Сіті 134
103. * Порт Алберні — Покрови Пресв. Богородиці
104. Ревелсток 135
105. * Чиливек — Св. Димитрія

III. Квебек

106. Лашін 136
107. Монтреал — Пресв. Богородиці 137
108. Монтреал — Св. Софії 139

IV. Манітоба

109. * Арбакка — Св. Миколая
110. * Арбакка — Свв. Апп. Петра й Павла
111. Бозежур 143
112. Брендон 144
113. Вайта 148
114. * Велей Ривер — Пресв. Тройці
115. * Венлав — Св. Михаїла
116. * Виста — Пресв. Тройці
117. Вінніпеґ — Громада Св. Михаїла 149
118. Вінніпеґ — Громада Св. Покрови 152
119. Вінніпеґ — Катедральна Громада Пресв. Тройці 154
120. * Вінніпеґосис — Воздвиження Чесного Хреста
121. * Ґардентон — Св. Михаїла.
122. * Ґарленд — Св. Івана Хрестителя.
123. Ґилберт Плейнс 158
124. Ґонор 159
145. Ґрендвю 160
146. Давфин 160
147. * Де Па — Успіння Пресв. Богородиці
148. Дорбен 164
149. Драй Ривер 164
150. * Дрифтінґ Ривер — Св. Івана Хрестителя.
151. * Дуфрост — Успіння Пресв. Богородиці.
152. Енґусвил 165
153. Етелберт 166
154. Іст Селкірк 167
155. Косів 168
156. Ледвин 168
157. * Лейдівуд (Сендгил) — Св. Духа.
158. Мензі 169
159. * Мерідейл — Свв. Апп. Петра й Павла
160. Овкборн 170
161. Пайн Ривер 171
162. Петлюра 172
163. * Плезент Говм — Св. Степана Первомученика.
164. Поплар Парк 173
165. Поплярфілд 174

Стор.
166. * Портедж Ла Прері — Св. Миколая.
167. Ренвер 175
168. Роблин 175
169. Роркетон 176
170. * Роза — Свв. Апп. Петра й Павла.
171. Россборн 177
172. * Россборн (Ґлен Елмо) — Успіння Пресв. Богородиці.
173. Россел 178
174. * Сарто — Свв. Апп. Петра й Павла.
175. * Сандавн — Свв. Апп. Петра й Павла.
176. Сван Ривер 178
177. * Сенді Лейк — Св. Михаїла.
178. * Сеньків — Різдва Пресв. Богородиці.
179. * Сифтон — Св. Духа.
180. * Сірко — Св. Іллі.
181. * Січ — Свв. Апп. Петра й Павла.
182. * Стед — Св. Івана Хрестителя.
183. * Тиндал — Свв. Апп. Петра й Павла.
184. Толстой 179
185. Томсон 180
186. Транскона 181
187. Флин Флон 183
188. * Шел Велей — Св. Івана Хрестителя.
189. Шортдейл 184

V. Онтаріо

190. Атікокан 185
191. * Брентфорд 186
192. Ватерфорд 189
193. Велланд 190
194. Вест Гіл (Скарборо) 191
195. Вест Форт Вілліям 191
196. Виндзор 195
197. Гемілтон 198
198. Ґримсбі 200
199. Кенора 203
200. Кіченер 205
201. Лимінґтон 206
202. Лонґ Бренч 206
203. Лондон 210
204. Ніяґара Фалс 212
205. Оттава 213
206. Ошава — Громада Пресв. Богородиці 214
207. Ошава — Громада Св. Івана 217
208. Рейні Ривер 219
209. Сарнія 220
210. Содбурі 220
211. * Ст. Кетеринс — Св. Юрія Переможця.
212. Сулукавт 222
213. Су Сейнт Марі 223
214. Торонто (Західнє) — Громада Св. Андрея 224
215. Торонто — Громада Св. Володимира 226

Стор.
216. Форт Вілліям 231
217. Форт Френсис 232
218. Чатам 233

VI. Саскачеван

219. Айтуна 235
220. * Альвіна — Всіх Святих.
221. Арран 235
222. * Бирджес — Вознесення Господнього.
223. Біґґар 236
224. Борден 236
225. Бруксбі 237
226. Бюкенен 238
227. Вадіна 238
228. * Вайт Біч — Св. Духа.
229. Вакав 239
230. Ватсон 240
231. Вестбрук — Тідор 242
232. Винярд 242
233. Виммер 244
234. Витків 244
235. Вірдейл 246
236. Вонда 246
237. * Вроксто н — Св. Іллі.
238. * Вроксто н - Топорівці.
239. * Габбард — Св. Миколая.
240. Гадсон Бей 247
241. Гаєс 248
242. Гедерлей 249
243. Геффорд 250
244. Гопімун 252
245. Ґлеслин 253
246. Ґорлиц 254
247. * Ґресленд — Преображення Господнього.
248. Ґронлід 256
249. * Ґудів — Св. Духа.
250. Денбурі 257
251. * Донвел — Преображення Господнього.
252. * Дробот — Св. Миколая.
253. Едмор 258
254. Ендевер 259
255. * Єлов Крік — Свв. Апп. Петра й Павла.
256. * Інсінґер — Свв. Апп. Петра й Павла.
257. * Інсінґер — Св. Духа.
258. Йорктон 259
259. Кадворт 262
260. Кадет 263
261. Канора 264
262. * Калдер — Свв. Апп. Петра й Павла.
263. Кемсек 265
264. * Кендіяк — Св. Михаїла.
265. Кендо 266

Стор.
266. Кіндерслей 267
267. Клєр 268
268. Кобзар — Арран 269
269. * Кридор — Свв. Апп. Петра й Павла.
270. * Ленард — Пресв. Тройці.
271. Лепін 270
272. * Льора — Успіння Пресв. Богородиці.
273. Мазепа 271
274. * Маморниць — Успіння Пресв. Богородиці.
275. Медов Лейк 272
276. Мейбридж 275
277. * Мекдавел — Вознесення Господнього.
278. * Мекнат — Св. Миколая.
280. * Мелвил — Успіння Пресв. Богородиці.
281. Мелфорт 276
282. * Мічам — Успіння Пресв. Богородиці.
283. Мус Джа 277
284. Нипавин 279
285. Норквей 280
286. Норт Бетелфорд 281
287. * Паркервю — Св. Іллі.
288. Принс Алберт 283
289. Прілейт 285
290. Райн 286
291. * Рама — Св. Михаїла.
292. Редфілд 287
293. Ріджайна 288
294. Саскатун 292
295. Сван Плейн 295
296. Сембурґ 296
297. Сматс 296
298. Ст. Джулієн 297
299. Стінен 298
300. Сторджис 299
301. Сторновей 300
302. Тафнел 302
303. Тернопіль 303
304. Тідор 305
305. * Тідор (за річкою) — Успіння Пресв. Богородиці.
306. Фовм Лейк 306
307. * Фосстон — Пресв. Тройці.
308. * Шипмен — Всіх Святих.
309. Шіго 308
310. Шіго — Жучкани 309
311. Шіго — Купровські 310
312. Шіго — Мельничуки 311
313. Шіго — Полудневе 311
314. Шіго — Федаки 312
315. Шіго — Стадники 313

VII. США

316. Пембіна, Норт Дакота 314

ПОМІЧЕНІ ПОМИЛКИ

Сторінка	Рядок	Надруковано	Має бути
64	10 знизу	Гординський	Годинський
	11 знизу	Огридюк	Огродюк
67	23 згори	Ів. Шнур	Ів. Шпур.
68	під знімкою	Шнур, Мандрук	Шпур, Мандрик
70	17 згори	народи	наради
71	7 згори	в містах	в місцевостях
74	12 згори	Семчишин	Сенишин
83	у заголовку	Св. Іллії	Св. Іллі
	15 знизу	показалося	показалося
94	6 згори	відбуапся	відбувалися
97	під знімкою	переставлені рядки	
99	17 згори	М. Фляк	М. Фик
101	6 згори	Варав	Варава
104	3 знизу	М. Калузняк	М. Калужняк
107	19 знизу	приймa	прийшла
108	11 згори	М. Фляк	О. Фляк
110	14 згори	1968 рк	1968 рік
	у заголовку	СВ.	СВВ.
118	у заголовку	в Стрий	в Стрию
119	4 згори	Малаїсько	Малайко
	13 згори	Тиленієко	Теленько
132	23 згори	об'язки	обов'язки
137	22 згори	Іванчук	Іванюк
146	3 знизу	склада	склад
149	2 згори	закінено	закінчено
	4 згори	П. Апонюк	В. Апонюк
	12 знизу	Никифір Федірчик	Никифор Федірчук
	10 і 8 знизу	Шмигельський	Шмігельський
158	9 згори	Блаженніший	Блаженніший
	10 згори	Преосвященний	Преосвященніший
159	9 згори	пройденної	пройденої
	20 згори	В. Лупич	В. Лупул
	22 згори	В. Апотолюк	В. Апостолюк
160	9 згори	В. Калиничук	Н. Калиничук
	20 згори	М. Трембак	М. Трембач
	21 згори	В. Дзос	В. Джос
165	3 знизу	Ів. Півець	Ілля Швець
170	11 знизу	Запаренюк	Запаринюк
180	16 згори	Голодриба	Голодрига
184	15 згори	українською	українського
	6 знизу	Йорктонської	Роблинської
192	у підписі	Вест Форт, Вілліям	Вест Форт Вілліям
195	6 знизу	Бож	Божу
196	7 згори	195	1945
199	10 знизу	Взїмної	Взаїмної
204	3 знизу	церковного	церковної
206	19 згори	виснено	вияснено
211	20 згори	Влаїмної	Взаїмної
228	1 згори	Гтомади	Громади
230	18 згори	управи	управ
231	у заголовку	Благовістя	Благовіщення
309	у підписі	Церква Св. Іллії	Церква Св. Іллі

DECLARATION!

of the "Union of Spiritual Communities of Christ in Canada"

Proclaimed and accepted at the Second Convention by the authorized delegates of the "Named Doukhobors", held at Verigin, Sask., Canada, from the 29th of July to the 7th of August, 1934, A.D.

---

1. We, "The Union of Spiritual Communities of Christ", have been, are and will be members of Christ's Church, confirmed by the Lord and Saviour Jesus Christ Himself and assembled by His Apostles.

2. Members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" essentially are of the law of God and of the faith of Jesus. The law of God is expounded in the Ten Commandments and the faith is professed thus: We believe in and profess—Jesus Christ the Son of God—Who came in the flesh and was crucified. He is our sole——Leader, Saviour and only Hope. There is none and could not be any other name under the heavens—through which man ought to be saved. We have faith and hope through His name to attain the highest blessings. There is no higher blessing than "eternal life in unutterable joy". This is the hope and reward in Christ Jesus and the principle aim of "The Union of Spiritual Communities of Christ". Following in the footsteps of our Divine Teacher, we, "The Union of Spiritual Communities of Christ" proclaim as did He: we have come into this world not to transgress the law of God, but to fulfill it, and therefore all idolatry and desecration we strongly renounce and acknowledge only the law and supreme authority of God. We, "The Union of Spiritual Communities of Christ", having acknowledged and submitted ourselves to the law and authority of God by this have liberated ourselves from the guardianship and power established by men, because: "we cannot serve two masters" and members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" cannot be slaves of men—having been redeemed by the precious blood of Jesus Christ. Members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" are not slaves of corruption, but are sons of the Free Spirit of Christ and declare: we ought to submit more to God than to man. We triumphantly declare that we do not allow any force whatever by man over man and even more so the allowance of killing of man or of men by a man or men under no circumstances, causes or arguments whatsoever. Every individual, group of individuals, parties or governments of men, and anyone whoever they may be proclaiming their struggle against war and its non-allowance but at the same time agreeing and allowing to kill even one individual for the sake of any interests whatsoever,—is a lie and a hypocrisy and nothing but a "leaven of the Pharisees". The life of one individual is of equal value to the lives of many individuals. The commandment of God states: "Thou shalt not kill". Christ explains and warns: "No murderer shall inherit Eternal Life". War—mass slaughter is an item compiled, where the killing of one individual is allowed there the allowance of mass murder is inevitably admitted—which is war.

3. The modern world—mankind, has scattered and divided itself into countless numbers of groups—following the watch-words and programmes of the various political parties. Every political party struggles against each other not for the good and benefit of the people but for dominance over them—with all the consequences as a "diabolical incitement". Members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" have never recognized and do not recognize any political party. They have never entered nor will they ever enter into the ranks of any political party. They have never given nor will they ever give their votes during elections, thereby, are free from any responsibility before God or man for the acts of any government established of men. Members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" essentially are above party politics—they not only gave their votes but their bodies, blood and souls to the One and Unreplaceable—Guardian of the hearts and souls of men,—the Lord and Saviour Jesus Christ, thereby we have attained perfect freedom by egressing from the slavery of corruption into the freedom of glory of the children of God. We emphatically declare unto all:

KNOW THE TRUTH AND THE TRUTH SHALL SET YOU FREE

4. Members of "The Union of Spiritual Communities of Christ" accepted and are fulfilling the command of Jesus Christ: "Render therefore unto Caesar the things which are Caesar's (meaning the governments of men); and unto God the things that are God's." Residing in whatever state or country in this world, we triumphantly declare: going under the banner of "Toil and Peaceful Life"—everything demanded of us which is not contradictory to the law of God and to the faith of Jesus, we will accept, fulfill and execute, not through fear but by conscientious guidance.

Printed for the Executive of the Union of Spiritual Communities of Christ, Canada.

By The Gazette Printing Co. Ltd., Grand Forks, B.C.